

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 09739

KALEVALA

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

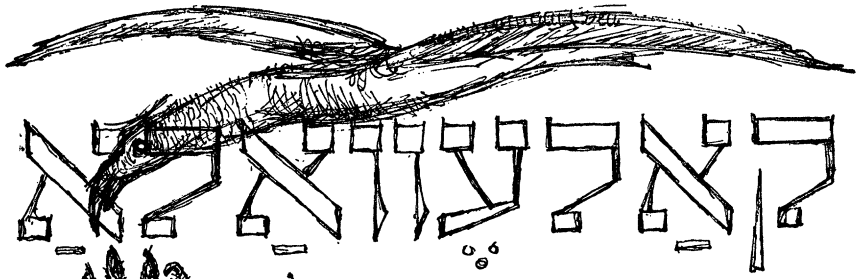

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

קאלעוואלא

וואס קען מען
מאכן מיט דעם
גלובלן וועלט?

Chaim Gross

K A L E V A L A

TRANSLATED BY

HERSH ROSENFELD

שער־בלאט — חיים גראס ; צייכענונג צו דער
זעקסטער רונע — לעא מיכעלסאן ; צייכענונגען
צו דער פערטער און זיבעצענטער רונע —
.י. שלאס ; אותיות צו יעדע רונע און צייכענונג
צום איינבאנד — אלעקס לאנדאו ; אלע איבער
דיקע ארנאמענטן זענען איבערגעדרוקט פון אן
אריגינעלער פינישער אויסגאבע.

סדר פון זאץ און אייטבאנד — ישראל לאנדאו

COPYRIGHT BY
H. ROSENFELD, NEW YORK, 1954

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA
BY MARSTIN PRESS, INC., NEW YORK CITY

עליאס לעוואָט
1802—1884

מיין ליבער פרוי פעטל,
וואס האט מיר שטענדיק דערמוטיקט
און געהאלפן,
און מיינע טייערע קינדער,
בען און ראז.

ה ע ר ש ר א ז ע נ פ ע ל ד

אינהאלט:

זייט

ערשטע רונע	—	27
צווייטע רונע	—	35
דריטע רונע	—	43
פערטע רונע	—	53
פינפטע רונע	—	63
זעקסטע רונע	—	69
זיבעטע רונע	—	75
אַכטע רונע	—	83
ניינטע רונע	—	89
צענטע רונע	—	99
עלפטע רונע	—	109
צוועלפטע רונע	—	117
דרייצענטע רונע	—	127
פערצענטע רונע	—	133
פופצענטע רונע	—	141
זעכצענטע רונע	—	153
זיבעצענטע רונע	—	161
אַכצענטע רונע	—	173
פרעמדע ווערטער	—	187

עם איז אן אָנגענומענער כּלל

אז ליטעראַטור מעסט מען ניט נאָר אויפן סמך פון אַריגינעלע ווערק, נאָר אויך אויף דער צאָל איבערזעצונגען פון דער קלאַסישער ליטעראַטור, וואָס זי פארמאָגט. ביזן יאָר 1939, ד. ה. פאר דער היטלער קאָסטאָסטראַפּע האָט די יידישע ליטעראַטור זיך פאַרשאַפט א סך קאָמפּטענטע איבערזעצונגען אין פּאָעזיע, פּראָזע און אפילו וויסנשאַפט געמאַכט פון פרעמדע שפּראַכן. זי לאַגע האָט זיך, ליידער, שטאַרק געענדערט צום שלעכטן. ממילא איז יעדע נייע איבערזעצונג פון די וועלט ליטעראַטור אַ געווינס און א דערפרייענדיקנדיקע דערשיינונג.

הערש ראָזענפעלדס איבערזעצונגען פון דעם נאַציאָנאַלן, פּאָעטישן עפּאָס פון פינלענדישן פּאָלק, פון דער קאַלעוואַלאַ, איז א וויכטיקער קולטור־ליטעראַרישער ענין. דאָס ווערק איז שוין לאַנג איבערזעצט געוואָרן אינגאַנצן אָדער אין טיילן אין כמעט אַלע קולטור־שפּראַכן פון דער וועלט. (אויף העברעאיש האָט קאַלעוואַלאַ איבערגעזעצט דער גרויסער פּאָעט שאול טשערניכאַווסקי און איז אפילו אויסגעצייכנט געוואָרן פון דער פינלענדישער אַקאַדעמיע פאַר ליטעראַטור.)

דער נאָמען קאַלעוואַלאַ שטאַמט פון וואָרט קאַלעוואַ, וואָס מיינט פינלאַנד. אין דעם עפּאָס ווערט דערציילט וועגן די דריי זין פון קאַלעוואַ, וועגן זייערע אוואַנ־טורעס, איבערלעבענישן און געשענישן. די כאַראַכטערן ווערן געמאלן מיט אַ חוש פאר הומאָר, פאר דעטאלען און פּסיכאָלאָגישע איידלקייטן. איין זון (לעמניקאיינען) ווערט אפילו באַטראַכט פאַר דעם עלטסטן פּראָטאַטיפּ פון אַ דאָרזשאַן אין דער וועלט ליטעראַטור.

קאַלעוואַלאַ עפנט זיך מיט אַ טיף פּאָעטישער קאָסמאָגאָניע ד. ה. מיט אַן אַריגינעלן בראַשית פון דער אַנשטייאָונג פון דער וועלט. דער פינלענדישער אורגאַט, אוקסאַ, דערמאָנט אביסל דעם גריכישן זעאַוס, די גאַנצע פּאָעמע איז געשריבן אין אַכטזליביקע, טראַכעאישע שורות, איז פּאַרטיילט אין לידער וואָס הייסן רוועס.

ביזן 1910 יאָרהונדערט זענען געווען באַקאַנט נאָר ברעקלעך און שטיקלעך פון דער קאַלעוואַלאַ, פּאַרשריבן פון מויל פון פינישע פּויערים, ניט נאָר אין פינלאַנד גופאַ, נאָר אויך אין אייניקע טיילן פון צפון רוסלאַנד. אין יאָר 1822 האָט ד"ר זאַכאַריאַס טאַפּעליום אָפּגעדרוקט עטלעכע רוועס. ערשט אין 1835 איז אַרויס

א גרעסערע זאמלונג צונויפגעשטעלט פון ד"ר עליאם לענראַט, וואָס איז באַשטאַנען פון 32 רונעס (12.000 שורות). דעמאָלט האָט מען געמיינט אַז דאָס איז זיכער שוין דער פולשטענדיקער טעקסט. עס האָט זיך אָבער אויסגעלאָזט אַז אין פּאָלק ווערן געזונגען א סך רונעס וואָס מען האָט זיי קיינמאָל ניט פּאַשריבן. דאָס זאַמלען פון די רונעס איז געוואָרן ממש א נאַציאָנאַלע שליחות, דורכגעפירט פון פּאָלקס־מענטשן און אויך לערערס. אין 1849 האָט שוין די קאַלעוואַלאַ געציילט 50 רונעס מיט קנאַפּע 23 טויזנט שורות. אַ קאַמפּלעטע אויסגאַבע איז דערשינען אין יאָר 1887. זינט יענעם יאָר זענען דערשינען א סך נייע אויסגאַבעס, אַקאַדעמישע, פּאָלקס־מילעכע, אילוסטרירטע און פשוטע.

די וועלט איז באַגייסטערט געוואָרן פאר דער פּאַעטישקייט פון דער קאַלעוואַלאַ. גענוג צו לייענען די מיינונגען פון געטע, מיצקעוויטש און אַנדערע גרויסע פּאַעטן. אין 1852 איז דערשינען שיפּערס דייטשע איבערזעצונג וואָס איז געוואָרן דער יסוד פּאַר אַ סך אַנדערע איבערזעצונגען.

הערש ראָזענפעלד גיט אַרויס די ערשטע אכצן רונעס פון דער קאַלעוואַלאַ. אַט־די אויסגאַבע דאַרף הייס באַגריסט ווערן, מחמת דעם וואָס דאָס גיט אַ געלעגנהייט דעם ייִדיש־לייענער זיך צו באַקענען מיט א גרויסער עפּאפּעייע פון דעם העלדישן און גאלאַטס פּאָלק, די פּינלענדער.

די איבערזעצונג איז ניט געמאַכט געוואָרן פון אַריגינעל נאָר איז געטון געוואָרן אויפן יסוד פון עטלעכע איבערזעצונגען; כדי צו קענען פאַרגלייכן מיטן אַריגינעל האָט הערש ראָזענפעלד ספּעציעל שטודירט פּיניש אין קאַלאַמביאַ אוניווערזיטעט. אין דער איבערזעצונג שטעקט א סך אַרבעט און דיכטערישע אינטואַיציע.

אויב די דאָזיגע איבערזעצונג פון דעם בוך וועט נישט אַן זיין ביים ייִדיש־לייענער, וועט געטאָן ווערן אלע אַנשטרענונגען אַז הערש ראָזענפעלד זאָל אונז מזכה זיין מיט אַ פּולער איבערזעצונג פון אלע ביז־אייצטיגעפונענע רונעס.

די אַכצן רונעס זענען כמעט זעלבסטשטענדיקע לידער, וואָס לאָזן זיך לייכט לייענען און וואָס געבן א בולט בילד וועגן דעם פּאַעטישן ווערט פון דעם דאָזיקן פּינישו עפּאָס וואָס האָט ניט זיין גלייכן אין דער גאַנצער וועלט ליטעראַטור.

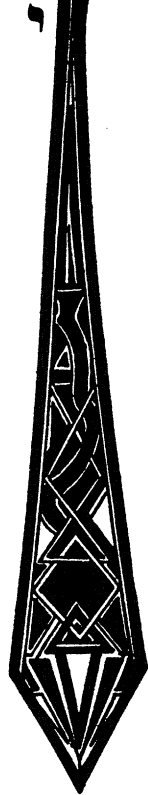
ד"ר יעקב שאַצקי

קאלעוואלא איז א זאמלונג פון די פינישע עפישע לידער. אין דער עפישער פאעזיע פארנעמט די קאלעוואלא א פלאץ אויבן-אן אי צוליב איר אינערלעכער שיינקייט און פרישקייט, אי צוליב איר אלטקייט. פאראן א מיינונג, אז די קאלעוואלא איז שוין אלט א פאר טויזנט יאר. זי איז פול מיט דעם גאר אלטן אמאל, מיט דער פאר-קריסטלעכער צייט, מיט דעם געצנ-דינערישן צימער און שוואונג.

פון דעם אנהויב ביזן סוף פון דער קאלעוואלא, ציט זיך ווי א רויטער שניור, דער אנימיזם. אלץ לעבט: די בערג און די טאלן, די ווינטן, די וואלקנס, די ימים און טייכן, די זון, די לבנה און די שטערן, דאס פייער, דער שניי און דער פראסט. אפילו זאכן, געמאכט פון א מענטשלעכער האנט, לעבן און זיינען פארבונדן מיט מענטשן, ווי פריינט אדער ווי פיינט.

אמאל זיינען זיי גוט צום מענטשן און אמאל — שלעכט. דער מענטש וויל זיי אריבערציען אף זיין זייט. ווירקט ער אף זיי מיט ווערטער (געבעט), מיט שפּרוכן און מיט געזאנג. כישוף שפילט זייער א גרויסע ראלע, און די קאלעוואלא איז פול מיט כישוף-שפּרוכן, באשווערונגען און מיט געזאנג. געזאנג אליין איז שוין כישוף. מיט געזאנג קאן מען אפשטעלן די בריוונדיקע כוואליעס אפן ים, ארויסרופן גראז אף נאקעמע פעלדער. מען קאן שלאגן און פארניכטן א שונא מיט לידער. קעגנער פאר-

מעסמן זיך מיט געזאנג — ווער עס זינגט בעסער, דער זינט
און ווישט אפ דעם שונא. אט וואס עס טוט זיך אפ, ווען דער
אלטער זינגער און מכשף וואינאמאיינען הויבט אן זינגען, ווען
ער ווערט אין כעס אף א יונגערן העלד פון דער קאלעוואלא —
אפן העלד יאקאָהיינען :

זינגט דער אלטער וואינאמאיינען
און די לידער זיינע קלינגען,
אז דער ים ווערט אויפגעשוואַלן,
און די ערד הויבט אן זיך שאַקלטן,
און די קופער-בערג זיך טרייסלטן,
און עס פלאצן הארטע פעלזן,
שטיינער פליען זיך פאנאנדער . . .

געזאנג אליין איז שוין כישוף. א כישוף, וואס פלעפט אייך
שוין מיט די איינפאלן צוויי, אז איר אליין ווערט ווי פאר-
כישופט. נעמט, צום ביישפיל דאס געזאנג אין דער דריטער
רונע, וואו עס ווערט געשילדערט דער פארמעסט פון דעם יונגן
יאקאָהיינען קעגן דעם אלטן זינגער וואינאמאיינען. אט וואס
וואינאמאיינענ'ס לידער טוען צום אינגלינג, דעם חצוף,
יאקאָהיינען :

און ער זינגט און זינגט אלץ מערער,
און אף יאקאָהיינענ'ס דיטעל
הויבן ביימלעך אן צו וואקסן,
אפן כאַמוט גרינט א ווערבע,
פון די לייצעס ווערט אן אַלכע,
און פון שליטן — דארע צווייגן,
און די בייטש באדעקט מיט פערל
ווערט אין א טשערעט פארוואנדלט,
און דאס פערד מיטן ווייסן שטערן
בלייבט א שטיין ביים שטראַמיג וואסער,

פון דער שווערד מיטן גאלדענעם הענטל
ווערט א העלער בליץ אין הימל,
פון דעם שיין-געפארבטן בויגן —
אפן ים א רעגנבויגן,
און פון זיינע לייכטע פיילן
ווערן שפארבער און זיי פליען,
און דער הונט מיטן פיסק פאריסן
ווערט אין זאמד ווי שטיין פארזונקען.

**דאָס אַלץ ווערט דערגרייכט דורך געזאָנג. עס איז אַבער דאָ
נאָך אַ כּוּחַ — דאָס וואָרט — דער כּיּשׁוּף-שפּרוּך און די תּפּיּלָה
וואָס קאָנען איבערקערן וועלטן. וואינאמאָינען נוצט אויך אַם
דעם כּוּחַ. אַם וואָס באַשפּרעכונגען טוען :**

און דער אלטער וואינאמאָינען
הייבט דאָס היטל אָן באַשפּרעכן,
און עס ווערט דערפון א וואַלקן,
און די הענטשקעס זיינע ווערן
אין דעם ים צוויי וואסער-בלומען,
און דער בלויער קאפטאן זיינער
ווערט א כמארע אויפן הימל,
פון דעם זילבערדיקן גארטל
ווערן פינקלדיקע שטערן.

דאָס געבעט, די תּפּיּלָה, אין דער קאַלעוואַלאַ, איז דירעקט און
קורץ. די העלדן ווענדן זיך צו גאָט (אוקסאַ), דעם טרעגער
פון די הימלען, שמענדיק, ווען זיי געפינען זיך אין אַ צרה,
אָדער ווען זיי דאַרפן עפעס אַן אויסערגעוויינטלעכע טובה.
פאַראַן אין דער קאַלעוואַלאַ געמער און געמינס, גומע און
שלעכמע. די העלדן ווייסן וועמען צו בעטן און ווי אַזוי צו בעטן.
וואינאמאָינען ליגט ביי זיין מוטער אין בויך ניין הונדערט יאָר
כסדר, ווערט אים נמאס דאָרט צו ליגן, וויל ער זיך באַפּרייען.

ער וויל ארויס אף דער ליכטיקער וועלט, כדי צו קוקן אף דער
זון אין הימל, אף דער לבנה און אף די שמערן. בעט ער זיך
ביי דער זון לבנה און ביים בער אין הימל:

“פיר ארויס מיך, א, לבנה,
פיר מיך, זון, איד בעט דיך איצטער,
פיר ארויס מיך, בער אין הימל,
פון די אומבאקאנטע טירן,
פון די טויערן די פרעמדע,
פון מיין קליינער איינגער וואוינונג,
פון מיין חשכדיקער תפיסה!”

אזוי גייט א געבעט צו דער באשיצערין פון פעלדער, אז די
ערד זאל ווערן פרוכטבאר, אז דער גערשמן זאל וואקסן:

“דו, באשיצערין פון פעלדער,
פון דער ערד, א, מוטער אלטע!
פיר ארויס די צארטע פלאנצן,
זאל די ערד זיי טרייבן, נערו.”

וואינאמאיינען ווענדט זיך דירעקט צו דער ערד און בעט זי:

“ערד, ערוואך פון שלאף אצינדערט,
הויב זיך אויף איצט פון דיין דרימל,
טרייב ארויס די ערשטע בלעטלעך,
מאך די שטיינגעלעך צו וואקסן,
זאלן אויפגיין טויזנט זאנגען,
הונדערט צווייגעלעך זאל וואקסן,
דורך מיין אקערן און זייען,
דורך מיין מי און שווערער ארבעט.”

דערמאנט אייך ניט אַמ-די ווענדונג אן אונזער אייגענער לע-
גענדע, אז ביי יעדן גרעזעלע שטייט א מלאך און רופט צו
דעם: וואַקס!

הונדערטער ביישפילן אין דער קאלעוואַלאַ אילוסטרירן די קראַפט פון וואַרט און פון געזאָנג — אין כישוף און אין תפילה.

ב

די קאלעוואַלאַ באַשטייט פון פופציק רונעס, איינגעטיילט אין עטלעכע ציקלען. דער גרעסטער ציקל, כמעט אַ העלפט פון דער קאלעוואַלאַ דערציילט און באַזינגט די העלדן וואַינאמאַינען און אילמאַרינען. אַט-די העלדן וואַינען אין קאלעוואַלאַ אַדער אין קאלעוואַלאַנד, אין דרום פינלאַנד. אין פאַכיאַלאַ, אין דעם צפונ־דיקן טייל, וואַוינט די אַלטע האַרין פון צפון, לאַוכי. זי האַט אַ יונגע שיינע טאַכטער, וואָס זיצט אפן רעגנבויגן און וועכט פאַר זיך קליידער פון גאַלד און זילבער. צו אַט-דער שיינער מיידל שדבנ'ט זיך וואַינאמאַינען. אַבער זי וויל אים ניט. דער גרויסער מייסטער, דער קאוואַל אילמאַרינען, האַט מער מזל. די האַרין פון פאַכיאַלאַ שטימט צו צום שידוך. אַבער ער מוז פריער ווייזן וואָס ער קאַן. ער מאַכט פאַר זיי די סאַמפאַ — אַ כישוף-קעסטעלע מיט וועלכן מען קאַן איבערקערן וועלטן. די העלדן לאַזן זיך שפעטער ווידער קיין פאַכיאַלאַ אַפצונעמען די סאַמפאַ. זיי באַגעגענען זייער פיל שמרויכלונגען און ווייזן אַרויס אַ סך העלדנמאַטן און וואונדערלעכע איינפאַלן. וואַינאַ-מאַינענ'ס חכמה, זיינע גבורות, שפילן די גרעסטע ראלע אין דעם קאַמף פאַר דער סאַמפאַ.

פאַראַן אַ גרופע פון אַרום צען רונעס, וואָס באַזינגען די גבורות פון דעם העלד לעמינקיינען, זיין טויט, און ווי זיין מאַמע ברענגט אים צוריק צום לעבן.

ג

אַ דריטער ציקל באַשטייט פון חתונה-לידער, אין וועלכע עס ווערט געשילדערט דער טרויעריקער גורל פון דער כלה, וואָס

מוז פארלאזן טאטע-מאמע, שוועסטער און ברידער און גיין
צו פעמדע מענטשן, צו שווער-און-שוויגער, שוואגערס און
שוועגערנים.

א ציקל פון זעקס רונעס דערציילן-זינגען וועגן דעם העלד
קולערווא, דעם בייון זון פון קאלערוואינען.

די ערשטע רונע האט א קורצן אריינפיר וועגן די רונעס, און
שילדערט דאס געבורט פון וואינאמאינען. דאס זיינען גע-
זאנגען פון וועלט-באשאפן.

די פופציקסטע, די לעצטע רונע, איז דאס געזאנג וועגן מאריא-
טאץ און איר זון, וועמעס טאטע איז געווען א פעלד-יאגעדע.

ד

אף אויפזאמלען אט-די רונעס האבן געארבעט א סך מענטשן.
יאַרנלאנג האבן זיי געזוכט און גענישטערט צווישן פאלק און
האבן צוזאמענגעקליבן שטיקלעך און ברעקלעך פון אט-די לידער.
אבער ערשט מיט איבער הונדערט יאָר צוריק האט זיך איינגע-
געבן דר. עליאס לענראט אויפזאמלען און צוזאמענשטעלן די
קאלעוואלא, ווי זי איז איצט. אין יאָר 1835 האט ער פארעפענט-
לעכט אין העלסינקי, פינלאַנד, די קאלעוואלא אין צוויי בענד.
ארויסגעגעבן דאָס ווערק האט די פינישע ליטעראַטור-געזעל-
שאַפט. אין 1849 איז דערשינען א צווייטע אויסגאַבע, אין
וועלכער עס זיינען געווען פופציק רונעס מיט אַרום דריי-און
צוואַנציק טויזנט פערזן.

די קאלעוואלא איז גלייך געוואָרן אַ סטימולירנדיקער כוח אין
דעם קולטור-לעבן פון פינלאַנד. די בעסטע אינטעלעקטועלע
כוחות האבן פון יענער צייט אָן זיך גרופירט אַרום דער פּר-
נישער ליטעראַטור-געזעלשאַפט, טאַקע כדי אַרויסצוגעבן די
קאלעוואלא און כדי ווייטער צו זוכן אין די טיפענישן פון
פאלק ענלעכע פערל. און שוין איבער הונדערט יאָר אַז מען
האַלט אין איין זוכן און זאַמלען דעם פאַלקלאָר.

אָט די געזעלשאַפּט האָט שוין פאַרעפּנטלעכט טויזנטער און
טויזנטער לידער, מעשות און כישוף-שפּרוכן, וואָס אומדערמיד-
לעכע פאַרשער האָבן אויפגעזאַמלט.

און ווער ווייסט — עס קאָן נאָך אפשר אַמאָל קומען אַ צווייטער
דר. עליאַס לענראַט, וואָס זאָל אַט-די אַלע פּערל אויפניזשען
און אַרויסברענגען פאַר פינלאַנד און אויך פאַר דער וועלט
אַ ווערק, ענלעך צו דער קאַלעוואַלע.

די קאַלעוואַלע האָט באַווירקט די שעפּערישע כוחות פון פינ-
לאַנד און אויך פון דער איראַפּעאַישער וועלט. די ווירקונג
שפּירט מען אין דער מוזיק. דער פינישער קאַמפּאָזיטאָר סי-
בעליוס האָט געשאַפּן זיין פינלאַנדיאַ, אין וועלכער מען הערט
די שמורמווינטן, וואָס ווערן געשילדערט אין דער קאַלעוואַלע.
די ווירקונג איז קענטיק אין דער מאַלעריי, און אַוודאי אין
דער פּאַעזיע.

ווער עס וועט זוכן, וועט געפינען די ווירקונג פון דער קאַלעוואַלע
אויך אין אונזער אידישער פּאַעזיע.

די קאַלעוואַלע איז איבערגעזעצט געוואָרן אין פּיל אייראַ-
פּיאישע שפּראַכן.

איך וויל דאָ אויסדריקן מיי דאָנק אַלע מיטגלידער פון דעם
קאַמיטעט, באַזונדערס דעם טשערמאַן דר. י. שאַצקי און דעם סעקרע-
טאַר אליהו שולמאַן.

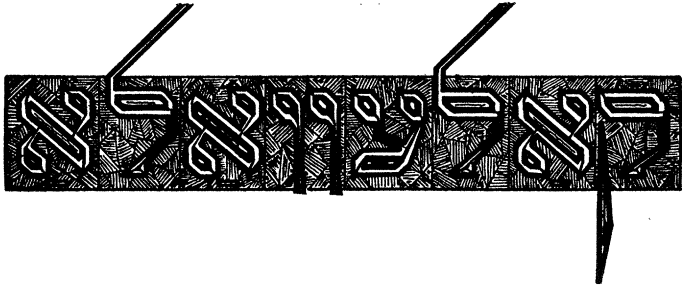
אַ האַרציקן דאָנק די קינסטלער-חיים גראַס, לעאַ מיכעלסאָן און
י. שלאָס פאַר זייערע אילוסטראַציעס. דער גייסט פון דער קאַלעוואַלע
שוועבט איבער זייערע צייכענונגען.

אַ דאָנק קומט אויך אַלעקס לאַנדאַן פאַר די שיינע אותיות בייס
אַנהויב פון יעדער רוניע. אפילו אין די אידישע אותיות איז דאָ
דער קאַלעוואַלע גייסט.

גאַנץ באַזונדערס וויל איך דאָנקען מייין פּריינט ישראל לאַנדאַן פאַר
זיין זאָרג און מי אַרויסצוגעבן דאָס בוך אַזוי וואַונדערלעך שייין.

ה ע ר ש ר אָ ז ע נ פ ע ל ד

ניו יאָרק, מערץ, 1954

ערשטע רונע וואינאמאָינען ווערט געבוירן

איינלייטונג (1—102).

די טאכטער פון דער לופט לאזט זיך אראפ אין
ים; די כוואליעס און די ווינטן שפילן זיך
מיט איר ביז זי ווערט מעוברת (103—176).
א פויגל בויט א נעסט אף איר קני און לייגט
דארט אייער (177—212). די אייער קייקלען
זיך אריין אין ים און ווערן צעבראכן; פון די
שטיקער ווערט ערד און הימל, זון און לבנה,
שטערן און וואלקנס (213—244). דאס מיידל
מאכט די לאַנד־איינשניטן, די בוכטעס, די
ברעגן. וואַינאָמאָינען ווערט געבוירן. ער
וואַנדערט אַרום אין דעם וואַסער אַזוי לאַנג ביז
ער קומט צו צו לאַנד.

און עס גליטשן זיך די טענער,
וויילן פון מיין מויל זיך רייסן,
וויילן מיינע ציין מיר עפענען.

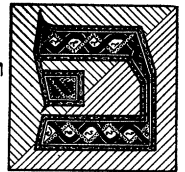

גאלדענער פריינט, מיין ליבער ברודער!
דו, דער ליבסטער פון חברים!
לאַמיר איצט צוזאמען זינגען,
לאַמיר מעשות זיך דערציילן,
זיינען מיר דאך שוין צוזאמען,
דורך א צופאל זיך באגעגנט.
זעלטן טרעפט מען זיך צוזאמען,
זעלטן גייען מיר צוגאסט דא,
אין דעם לאנד דעם גרויזאם־קאלטן,
אין דעם ארעמען לאנד פון צפון.

לאַמיר ביי די הענט זיך נעמען,
לאַמיר איינפלעכטן די פינגער
און זיך נעמען פריילעך זינגען,
און זיך מעשות איצט דערציילן,
זאלן גוטע מענטשן הערן,
זאָל דער דור, וואָס וואַקסט איצט, הערן.
כ׳קען פון קינדהייט נאָך די ווערטער,
און פון אלטע, אלטע צייטן
קומען אלע מיינע לידער,
און עס נעמען זיך די מעשות
פון דעם וואַינאָמאַינע־גאַרטל,
פון דער אַילמאַרינע־קוֹנוַיע,
פון דער שווערד פון קאָקאַמיעלי,
פון דעם בויגן יאָקאַהיינע־ס,
פון די ברייטע נאַרדלאַנד־פעלדער,
פון די קאַלעוואַלאַ־טאַלן.

אַט־די לידער האָט מיין פאַטער,
האַט מיין גוטער אַטער פאַטער.
נאָך געזונגען ביי זיין אַרבעט,

ון א שטאַרקער לוסט געטריבן,
פון פאַרשטאַנד אַרויסגעפאַדערט,
ביז איד איצטער גרייט צו זינגען,
גרייט איצט מעשות צו דערציילן,
גרייט צו זינגען אונזער שטאַם־ליד —
דאָס געזאַנג פון אלטע דורות.
ווערטער שטראַמען איצט פון מויל מיר

און די כוואליעס פון די ימים
פלעגן אפט מיד לידער לערנען.

און די לידער און די מעשות
פלעגן איד אויפקליקען אין בינטערד,
און זיי פירן אף די שליטנס,
אף די שליטנס צו מיין שטיבל,
און אין קעסטעלעך, מיט קופער
אויסגעפלאסטערטע, באהאלטן.

אפגעלעגן אין מיין שטיבל
דורך די פראסטיקע ווינטער-ווינטן
זיינען זיי א צייט א לאנגע,
דורות גאנצע דארט געלעגן ;
זאל איד איצטער אט-די לידער
פון באהעלטעניש באקומען ?
זאל איד אט-די אלע קעסטעלעך,
וועכטער פון די גאלדענע מעשות,
אף דעם טיש אט איצט צעלייגן,
אונטער די געמאלטע באלקנס
אין מיין שטיבל אין דעם אלטן ?
זאל איד עפענען די קעסטעלעך,
אנגעפילט מיט צויבער-מעשות ?
זאל איד אפקניפן דעם עק איצט
פון דעם קנויל פון אלטער חכמה,
און דערציילן איך אט איצטער
די לעגענדעס פון די פאטערס ?

לאם איד אויסזינגען אצינדערט
דאס געזאנג פון אלטע דורות !
זאל דער אפקלאנג זיך צעטראגן
ביי דעם ביר, וואס איד וועט טרינקען,
ביי דעם ברויט, וואס איד וועל עסן ;
וועט מען מיר קיין ביר דערלאנגען,
וועט קיין ברויט ביים טיש ניט ליגן,

און מיין ליבע גוטע מוטער
האט געדרייט דאס פלינקע שפינדל
און די לידער מיד געזערנט,
ווען איד בין א קינד געוועזן,
בעת איד בין ארומגעקראכן,
אף דער הוילער ערד געפויזעט,
מיט דער מילך נאך אף די ליפן.

ס'פעלט דא ניט קיין צויבער-מעשות,

מעשות וועגן סאמפא-כישוף,
מעשות וועגן לאוכ'ס שפרוכן,
אין געזאנג ווערט אלט די סאמפא,
לאוכי הערט אויף כישוף אפטאן,
אין דעם ליד גייט אויס וויפונען,
ביי דעם שפיל שטארבט לעמינקייטען.
און פיר אנדערע לעגענדעס,
און פיל כישוף-שפרוכן קאן איד,
טייל האט מען מיד אויסגעלערנט,
טייל האב איד אליין געפונען
ביי די זייטן פון די וועגן,
און א סך האב איד געזאמלט
אין די שמעקענדיקע וועלדלעך,
טייל האב איד אראפגעריסן
פון די צווייגן פון די בוימער,
פון די הויכע סאסנע-שפיצן,
פיל האב איד דערשפירט אין טאלן
צווישן פלאנצן, צווישן בלומען,
פיל פארנומען האט מיין אויער
אף די האַניק-רייכע לאַנקעס,
אף די גאַלדיק-גרינע בערגלעך,
וואו איד האב די שאף געפאשעט,
און געגאנגען נאך מוריק'ן,
נאך מוריק'ן נאך דער שווארצער
און דער שייך-געפלעקטער קימא'ן.
רונעס פלעגט דער פראסט מיר זינגען,
און די פייגל פון די וועלדער,

שמייסט דעם ים, צעברויזט דאס וואסער, הויבט די כוואליעס ביז צום הימל, שמייסט די שטערן מיט די כוואליעס, ביז זיי ווערן ווייס פון כעס. און דאס מיידל ווערט געשליידערט, ווי א שפענדל אויפן וואסער, שטיפן מיט איר גרויסע כוואליעס, שפאסן מיט איר שטורעם-ווינטן אף דעם בלויען וואסער-רוקן, אף דעם ים דעם שוימיק-ווייסן, אלע כוחות פון די ימים שטיפן מיט דעם הילפלאזן מיידל, ביז לסוף ווערט זי מעוברת פון דעם וואסער, פון די ווינטן.

אנגעלאזן מיט דער משא, קאן דאס מיידל זיך ניט הויבן אף דער פלאכקייט פון דעם וואסער. זיבן הונדערט יאר כסדר האט דאס מיידל אליץ געוואנדערט; ניין מאל לעבן פון א מענטשן איז דאס מיידל אומגעשוואומען, און זיך ניט ארויפגעהויבן אף דער פלאכקייט פון דעם וואסער, איבער אירע שווערע ווייען. זיבן הונדערט יאר געליטן ביז זי האט א זון געבארן; אומגעשוואומען איז די מוטער, אט קיין מזרח, אט קיין דרום, און קיין מערב, און קיין צפון, אומעטום איז זי געשוואומען, ביז זי האט א זון געבארן.

הויבט די מוטער אן פון ווייען לייכט צו כליפען און צו ריידן,

וועל איר פארט די לידער זינגען ביי א ביסל ריינעם וואסער. איר וועל זינגען אט-די לידער פאר דער פרייד פון אונזער אונט, פאר דעם לאנגן גארדלאנד-אונט, פאר דער פרייד פון די פארטאגן, פאר דער שיינקייט פון פרימארגן.

אפט געהערט האב איר דערציילן, אפט געהערט אין לידער זינגען, אז ביי אונז פאלט נאכט צו איינזאם, און די טעג זיי שיינען איינזאם, אזוי איינזאם איז געבארן דער בארימטער וואינאמאינען, וואינאמאינען דער מכשף, ביי זיין מוטער, עטערס טאכטער.

גאר פארציטן האט א מיידל, האט א שיינע עטער-טאכטער אפגעלעבט זיך כמה יארן אין די ברייטע הימל-רוימען איבער פרייריס נאך געקנוילטע, ביסקל זי איז מיד געווארן, טרויעריק, אן האפענונגען, אזוי לאנג אליין צו לעבן אין די ברייטע הימל-רוימען, אין דער לופטן איבער ים-שוימ, אין דער איינזאמקייט פון עטער, און זי איז אראפגעגאנגען, צו דעם ים אראפגעגאנגען; שוימיק וואסער — איר געלעגער, כוואליעס זיינען אירע קישנס.

פלוצלינג הויבט זיך אויף א שטורעם, קומט מיט צארן אן פון מזרח,

זעט אין ערגעץ ניט קיין בערגל,
קען קיין זיכער פלאץ געפינען ;
און זי פליט און פליט פאמעלעד,
קוקט און זוכט אף אלע זייטן —
נאָר נישט אַז אַפצורוען.
הויבט זי אָן צו טראכטן-קלערן,
הויבט אליין צו זיך אָן ריידן
אף א קול אזוינע ווערטער :
"וועל איך נעסט אף ווינט זיך בויען ?
אף די וואסערן מיין רי-פלאַץ ?
וועט דער ווינט מיין נעסט צעשטערן,
וועלן כוואליעס זי פארשוויינקען."

ערשט די שיינע עטער-טאָכטער,
די ניט-מול'דיקע מוטער,
שטעקט איר קני ארויס פון וואסער,
הויבט די פלייצעס פון די כוואליעס :
זאָל א נעסט דאָס ענטפֿ בויען,
אף א רואיק פלאַץ פארוויילן,
פליט דאָס ענטל צו פאמעלעד,
זעט די פלייצעס פון דעם מיידל,
מערקט די קני פון עטער'ס טאָכטער,
נעמט זיי אָן פאר גרינע בערגלעד
אף דעם בלויצן וואסער-רוקן,
און זי שוועבט ארונטער לאנגזאם,
זעצט זיך אף דער קני אנידער,
הויבט א נעסט פאר זיך אָן בויען,
און געפינט א פלאַץ זיך דאָרטן,
וואו צו לייגן אירע אייער ;
לייגט זי זעקס פון לויטער גיך-גאָלד
און דאָס זיבעטע — פון אייזן ;
זעצט אנידער זיך דאָס ענטל
אף די אייער זיי צו בריען,
זיצט זי איין טאָג און א צווייטן,
און דעם גאנצן טאָג דעם דריטן.
הויבט דאָס מיידל אָן צו שפירן,

זיך פון הארץ אראפצוריידין :
"וויי איז מיר און וויי מיין מזל !
ס'ארא פלאַגעניש און ווייטיק !
וואו בין איך אריינגעפאלן ?
וואָס האָב איך מיין היים פארלאָזן,
צו באזעצן זיך אין ים-שוים,
אז די כוואליעס זאָלן ווארפן,
און די ווינטן אויף דעם וואסער,
אויף די ברייטע וואסער-שטרעקעס,
זאָלן הוידען מיד און טרייסען !
וואָלט דען בעסער ניט געוועזן,
אוקא גרויסער, מויד צו בלייבן,
ווי צו ווערן וואסער-מוטער !
דאָ איז קאלט און טריב דאָס לעבן,
און מיין בלאנקען אף דעם וואסער,
און מיין וואנדער איבער ימים
ברענגט אף יעדן שריט מיר ווייטיק !
אוקא, דו, אַ גאָט דער העכסטער !
אוקא, טראַגער פון די הימלען !
מיין געבעט פארנעם אצינדערט,
קום אהער, דיין הילף איז נויטיק,
קום אהער און העלף מיר איצטער
זיך באפרייען פון די צרות,
אויסצולייזן זיך פון ווייען !
קום געשווינד, אייל צו זיך שנעלער,
שנעלער נאָך, ווי איך באדארף דיך !"

ווי זי ענדיקט נאָר צו בעטן,
ניט פארגאנגען נאָך קיין רגע,
ערשט עס פליט א שיינע ענטל,
לאָזט זיך צו דער וואסער-מוטער,
פלאטערט אום און זוכט און נישטערט,
זוכט א פלאַץ אף אַפצורוען,
ערגעץ וואו א נעסט צו בויען,
פליט קיין מזרח, פליט קיין מערב,
לאָזט קיין צפון זיך, קיין דרום,

אף די שלעפערדיקע כוואליעס,
אף די נעפֿלדיקע פלאכן.
פאר זיך האָט זי וואסער־שטרעקעס,
איבער זיך — דעם בלויען הימד.

ענדלעך אין דעם ניינטן יאָר ערשט,
פונקט ארום דעם צענטן זומער,
הויבט זי אויף איר קאָפּ פון וואסער,
הויבט דעם שטערן פון די כוואליעס,
און זי נעמט זיך צו דער ארבעט,
פאנגט ערשט איצטער אָן צו שאפן
אף דעם רוקן פון די ימים,
אף די בלויע וואסער־שטרעקעס;
וואו זי טוט איר אָרעם הויבן —
דאַרטן וואקסן גלייך אויס בערגלעך,
וואו זי טוט איר פוס נאָר שטעלן —
ווערן לעכער פאר די פישן,
וואו זי טוקט זיך נאָר ארונטער —
דאַרטן שפרייטן זיך די טיפן,
וואו זי ציט זיך אף א זייט אויס —
הויבן זיך דאַרט פלאכע ברעגן,
שטרעקט איר פוס זי צו יבשה —
ווערן גריבער פאר די לאקס־פישן,
ווענדט איר קאָפּ זי צו יבשה —
ווערן דאַרטן ברייטע בוכטן,
שווימט זי אָפּ פון ברעג אביסל,
רוט א וויילע אף איר רוקן —
ווערן ריפן דאַרט פארבאַרגן,
וואו עס גייען אונטער שיפן
און מיט זיי אזוי פיל מענטשן.

שוין באשאפן זיינען אינדזלען,
אין דעם ים באפעסטיקט פעלזן,
פעסטגעשטעלט די הימל־זיילן,
שוין באשאפן פעלדער, וועלדער,

אז דאָס וואסער ווערט אלץ הייסער,
אז איר הויט הויבט אָן צו ברענען,
און די אָדערן צו גליען.
טוט זי האסטיק זיך א טרייסל,
טוט א שאַקל אירע קניעס —
פאלט די נעסט פון איר ארונטער
און די אייער — גלייך צום אַפּגרונט
און צעברעכן זיך אף שטיקלעך.

אין דעם זאמד ניט אומגעקומען,
אין דעם וואסער ניט פארלוירן,
נאָר מיט וואונדערלעכער שיינקייט
קומען זיך די שטיק צוזאמען
און באהעפטן זיך אין העלפטן,
אין צוויי שיינע גלייכע העלפטן,
איין העלפט אויבן, איינע — אונטן;
פון דער העלפט, וואָס ליגט פון אונטן,
ווערט דאָ, אונטן, ערד באשאפן,
פון דער אויבערשטער, דער צווייטער,
וועלכט זיך אויס דער הימל אויבן.
פון דעם שטיקל געלכל אויבן
הויבט די זון דאַרט אָן צו שטראלן,
פון דעם שטיקל ווייסכל דאַרטן
שיינט אראָפּ צו אונז לבנה,
פון די טיילכעלעך די העלע
ווערן שטערן אף דעם הימל,
און פון אלע טונקעלע טיילן
ווערן וואַלקנס אין דער לופטן;
און די טעג זיי שווינדן אייליק,
און עס קייקלען זיך די יאָרן,
פון דער יונגער זון באלויכטן,
פון לבנה־שיין באגאָסן.

און די שיינע עטער־טאַכטער
שווימט נאָר אלץ ארום אין וואסער

און קאלירנדיקע שטיינער,
וואָס זיי פּינקלען אין דעם זונשיין.
נאָר דער זינגער וואינאמאַינען
איז געווען נאָר ניט געבאַרן.

און פאראומערט איז ער שטענדיק,
ברעכט ער אויף די שמאַלע טירן
פון זיין חשכ'דיקער תּפיסה
מיט זיין פינגער מיט דעם פּערטן;
אף די שפיצן פינגער זיינע
פון די הענטלעך און די פּיסלעך
שפּאַרט ער דורך זיך דורך דעם טויער,
שטעלט אוועק זיך אף די קניעס,
טאַנצט אריין אין טיפּן וואסער,
שפּרינגט ארום אף אלע זייטן,
שווימט קיין דרום און קיין צפון,
שווימט קיין מזרח און קיין מערב,
און באקוקט זיין נייע סביבה.

וואינאמאַינען, העלד און זינגער,
ליגט אין בויד נאָר פון זיין מוטער
דרייסיק זומערן כּסדר,
ליגט אָפּ ווינטערן אויך דרייסיק
אף די שטילע וואסער שטרעקעס,
אף די ווייכע ימים־כוואליעס,
טראכט און קלערט און זוכט זיך עצות,
ווי צו לעבן און געדייען
אין דער ענגשאפט, אין דער פינסטער,
וואו ער קען קיין זונליכט זעען,
קיין לבנה־שיין ניט מערקן.

אַט אזוי איז ער געקומען,
איז דער העלד אריין אין וואסער,
א יאָר פינף האָט ער גערוט דאַרט,
פולע זעקס און אפּשר זיבן,
און אין הארבסט פון אכטן יאָר ערשט,
לאָזט ער זיך ארויס פון וואסער,
לאָזט זיך צו די הויכע ברעגן;
מיט זיין רעכטן פּוס אַפּריער
הויבט ער אויף זיך פון דעם וואסער,
קריכט ארויף אף דער יבשה,
שטעלט זיך אויף כּדי צו זעען
די לבנה אלע אָונט,
און ביי טאָג די זון באטראכטן,
און דעם בער, און אלע שטערן.

הויבט ער אָן אזוי צו ריידן,
און ער לאָזט אזוי זיך הערן:
"פיר ארויס מיד, אַ לבנה,
פיר מיד, זון, איך בעט דיך איצטער,
פיר ארויס מיד, בער פון הימל,
דורך די טויערן די פרעמדע,
פון מיין קליינער ענגער וואוינונג,
פון מיין חשכ'דיקער תּפיסה,
איך זאָל קענען פריי ארומגיין
אף דער ערד און אף די אינדזלען,
אָונט־צייט לבנה זעען,
און ביי־טאָג די זון באטראכטן,
אף דעם בער אין הימל קוקן."

אַט אזוי איז וואינאמאַינען,
אונזער גרויסער העלד און זינגער,
וואָס געבוירן צו זיין מוטער,
צו דער שיינער עטער־טאַכטער,
אף דער וועלט צו אונז געקומען.

נאָר די זון וויל אים ניט העלפּן,
און לבנה ניט באפרייען,
און דער בער קיין הילף ניט געבן,
און זיין לעבן איז צו לאסט אים.

צווייטע רונע

וואינאמאָינען זייטעם

וואינאמאָינען לעבט אָפּ אַ פּוּסטן וויסטן אינדזל.
טאַמפּסאַ פעלערואַינען פּלאַנצט פאַר אים אַלער־
ליי בוימער. אַלע וואַקסן, נאָר דער דעמב לאַזט
ניט קיין וואַרצלען. קומען פיר מיידלעך אַרויס
פון ים און שניידן אָפּ דאָס גאַנצע גראַז פון
לאַנד און שאַרן דאָס צונויף. נאָכדעם קומט
טורסאַס, העלד פון ים, און פאַרברענט דאָס
גראַז. איו דעם אַש פאַלט אַרײַן פון דעמב אַ
ניסל און עס הויבט אַן שפּראַצן אַ דעמב. ער
צעוואַקסט זיך אַזוי, אַז זײַנע צווייגן האַלטן
אָפּ די וואַלקנס, פאַרדעקן די לבנה און לאַזן די
זון מער ניט שײַנען. קומט אַ מענטשעלע אַרויס
פון וואַסער, קוים אַ שפּאַן די הויך, און האַקט
אַרונטער מיט דריי קלעפּ דעם ריזן בויס. אלץ
וואַקסט און בליט, נאָר קיין גערשטן טוט ניט
וואַקסן. וואינאמאָינען געפינט עטלעכע גערשטן־
קערנער, האַקט אויס אַלע בוימער, לאַזט איבער
בלויז די בערעזע, אַז די פייגל זאלן רוען. קומט
דער אַדלער און שלאַגט אויס פייער און פאַר־
ברענט אַלע בוימער. וואינאמאָינען פאַרזײט די
גערשטן־קערנער און בעט ביי אַוקאַיִן צו שיקן
רעגן. אַוקאַ טיקט אים רעגן.

טיפע גראָזן — אף די זאמדן,
קליינע ביימעלעד — אין טאלן,
און בערעזעס פאזע ברעגן,
און אף נאסן באַדן — לינדן,
ראבינעס אף הייליקע ערטער,
פייגל־וויינשל צווישן שטיינער,
און ביים ראנד פון טייכן — דעמבעס.

און עס שטרעקן זיך די בויער,
פריידיק וואקסן זיי אלץ העכער,
טאנען הויבן זיך און בליען,
סאָסנעס שפרייטן גרינע צווייגן,
און עס וויגן זיך בערעזעס
אף די ברעגן פאזע טייכן,
און אף נאסן באַדן לינדן,
און אף אלע זומפן — ווערבעס,
ראבינעס אף הייליקע ערטער,
פייגל־וויינשל — צווישן שטיינער,
שיינע יאגעדעס — אף בושן,
פרוכטן גלאנצן אף די בויער.

גיט דער אלטער וואינאמאָינען,
גיט ארויס אזוי באקוקן,
סאמפסאָס ארבעט צו באטראַכטן,
וואלד און פעלד ארומצוקוקן ;
זעט ער ווי די ביימער וואקסן,
זעט זיי אלע פרייעדן שפראַצן,
בלויז דער דעמב וויל נאָך ניט וואקסן,
נאָר גאַט'ס ביימל בלייבט אָן וואַרצלען.

ווענדט ער אָפּ זיך פון דעם ביימל,
לאַזט אף גאַט'ס באראַט עס איבער,
און ער ווארט דריי נעכט כסדר,
און ער ווארט אויך טעג דריי גאנצע,
און ביים סאמע ענד פון וואָך ערשט
גיט ער ווידער עס באקוקן.

וט א הויב זיך וואינאמאָינען
און ער שטעלט די פיס אנידער
אף דעם פוסטן וויסטן אינדזל,
צווישן ברוינדיקע כוואליעס.

יאָרן לאנגע לעבט ער דארטן
אָן א ביימל, אָן א גרעזל,
איינזאם און פארלאָזן לעבט ער
אף דער פוסטער וויסטער שטרעקע.

הויבט ער אָן צו טראַכטן־קלערן,
איז זיין קאַפּ אלץ איבערוועגן ;
ווער קאָן אים דאָס לאַנד פארזייען ?
ווער וועט אים די קערנער שפרייטן ?

פלוצלינג קומט אָן פעלער־וואָינען,
ברויזל סאמפסאָ, זון פון פעלדער,
קומט דאָס לאַנד אים צו פארזייען,
קומט די זוימען פאר אים שפרייטן.

פלייסיק הויבט ער אָן צו זייען,
און ער שפרייט אף לאַנד די זוימען,
שפרייט די קערנער אף די זומפן,
אף די שטיינערדיקע פלאַכן,
און אף באַדן ווייך און זאמדיק ;
אף די בערג פארפלאַנצט ער טאנען,
און אף בערגדעך זייעט ער סאָסנעס,

הויבט דער זינגער וואינאמאָינען,
הויבט ער אָן צו טראַכטן־קלערן :
"אַי, ווער וואַרפט דעם בוים אַרונטער,
און ווער קען דעם ריז צעהאַקן !
ביטער לעבן מענטשן איצטער !
פיש אין ים איז שלעכט צו שווימען,
ווייל די זון טוט זיי ניט שיינען,
ווייל עס לייכט ניט די לבנה."

נאָר קיין העלד איז ניט געקומען !
ניט געווען איז גאַר קיין גיבור
אזא דעמב אַרונטערוואַרפן,
הונדערט שפיצן אַפצוהאַקן.

זאַגט דער אלטער וואינאמאָינען
און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
"קאווע ! האָסט מיר אויסגעטראָגן,
האַסט אליין געשענקט מיר לעבן,
שיק דיין הילף צו מיר אַצינדערט,
פון דעם וואַסער שיק מיר מאַכטן,
(וואַסער האָט אפולע מאַכטן)
איינצואוואַרפן אַט־די דעמבע
און אַרויסרייסן איר בייזקייט,
אז די זון זאל ווידער שיינען,
די לבנה ווייטער לייכטן."

קומט א מענטש אַרויס פון וואַסער,
הויבט א העלד זיך פון די כוואַליעס,
ניט דער גרעסטער פון די גרויסע,
ניט דער קלענסטער פון די קליינע,
פונקט די גרעב פון גראַבן פינגער,
און די הויך — א שפּאַן אינגאַנצן ;
אַף דעם קאַפּ — א קופּער היטל,
אַף די פּיס — פון קופּער שטיוול,
און פון קופּער טראַגט ער הענטשקעס,
און א לאַיבעלע פון קופּער.

נאָר גאַט'ס ביימל וויל ניט וואַקסן,
וויל נאָך אלץ קיין וואַרצלען לאָזן.

קומען אָן פיר שיינע מיידלעך,
פון דעם ים פינף וואַסער־כלות,
און זיי נעמען היי זיך קאַסען,
טויאַיק־פייכטע גראָזן שניידן,
אַף די פּרישע ווייכע פעלדער,
אַף דעם וואַלד־באַדעקטן אינדל,
און זיי שאַרן עס צוזאַמען,
שאַרן קאַפּיצעס צוזאַמען.

פּאַרצולינג קומט פון ים אַן טורסאַס,
קומט דער העלד אָן פון די כוואַליעס,
און ער דריקט דאָס היי צוזאַמען,
ביז עס צינדט זיך אָן אין פלאַמען,
ווערט פאַרברענט אַף אש אינגאַנצן
און עס בלייבט קיין פונק ניט איבער.

און אין אש דער גרויסער קופּע,
איז דער טרוקעניש פון שטויבן,
פאלט אריין א צאַרטינק בלעטל,
פאלט אריין פון דעמב א ניסל,
שפּראַצט א פלאַנץ אַרויס פון ניסל,
און זי שטייגט מיט פולער פּרישקייט
פונקט ווי פאַזעמקעס פון באַדן,
און אַף אלע זייטן צווייגן.

און עס הויבן זיך די צווייגן
מיט געדיכטע גרינע בלעטער,
און עס גרייכט די קרוין צום הימל,
ווייט פאַרשפּרייטן זיך די צווייגן,
האַלטן אָפּ אין לויף די וואַלקנס,
און פאַרהאַלטן די לבנה,
לאָזן ניט די זון מער שיינען,
די לבנה — מער ניט לויכטן.

און א גארטעלע פון קופער,
און א העקעלע — הוילע קופער
אפן גארטעלע פארטשעפעט,
מיט א הענטעלע ווי א פינגער,
און א שארף — די גרויס פון נאגל.

קוקט דער אלטער וואינאמאנינען,
קוקט און טראכט אזוי זיך איבער:
"ס'האט דעם אויסזען פון א מענטשן,
צו א העלד אינגאנצן ענלעך —
דאך ניט גרעסער פון א פינגער,
פון א הירשן־קלאַ ניט העכער."

הויבט דער אלטער וואינאמאנינען,
הויבט צו אים אזוי אן ריידן:
"זאג ווער ביסטו, קליינטשיק מענטשל?
זאג דיין אפשטאם, העלד אף קלאגן!
קראנקע זיינען פון דיר שטארקער,
מתים האבן שוין מער כוח."

רופט זיך אן דאָס וואסער מענטשל,
העלד פון ים גיט אים זיין ענטפער:
"כ'בין א מענטש, ווי אלע מענטשן,
און איד שטאם פון וואסער העלדו,
כ'קום דעם ריזן־בוים צעהאקן,
און אף שפענדלעך אים צעשפאלטן."

און דער אלטער וואינאמאנינען
הויבט צו אים אזוי אן ריידן:
"ניט פאר דיר און דינע כוחות
אזא בוים אראפצואווארפן,
וועסט אים קיינמאל ניט צעהאקן,
אים אף שפענדלעך ניט צעשפאלטן."

ער האט קוים פארענדיקט ריידן,
בלוין דעם בליק צו אים געווענדעט.

ווי דאָס מענטשל בייט זיך איבער,
און עס וואקסט א ריז אויס פלוצים,
שלעפט ער אום די פיס פון אונטן
און דער קאָפּ פארהאלט די וואַלקנס,
ביז די קני די באַרד געקרייזלט,
און די האַר אזש ביז די פיאטעס,
יעדעס אויג די גרויס א קלאפטער,
הויזן — ברייט א קלאפטער אונטן,
ביי די קניעס היפשלעך ברייטער,
און צוויי קלאפטער ביי די היפטן.

און ער נעמט זיין האק צו שארפן,
הויבט אף שנעל זי אן צו שלייען,
און ער נוצט אויס דריי פאַר קרעמניעס,
אפשר זיבן שארפשטיין־שטיקער.

נאָכדעם הויבט ער אן צו שפאנען,
און צעלאָזט די פיס מיט אימפעט,
און די ברייטע הויזן זיינע
פלאטערן פון ווינט און רוישן.
מיטן ערשטן שפאן דערגרייכט ער
ביז צום זאמדיק־ווייכן באַדן,
מיטן צווייטן — קומט ער נאָענט
צו די שווארצע פעטע פלאכן,
און צולעצט שוין, מיטן דריטן —
ביז די סאמע דעמבע־וואַרצלען.

און ער הויבט דעם בוים אן האקן,
מיט זיין שארפער האק צו שניידן,
טוט א האק אים איינמאל, צוויי מאל,
און ביים דריטן האק, דעם לעצטן,
פליען פונקען אזש פון אייזן,
און עס זעצט פון בוים א פייער,
און ער הויבט שוין אן צו טריעסטשען,
אַט־א קערט ער זיך שוין איבער.

אף געווער פאר כישופמאכער,
אף צו מאכן צויבער-פייילן.

ווי מען האָט דעם בוים צעבראַכן,
אַט־דעם שטאַלצן דעמב געבויגן,
האַט די זון צעשיינט זיך פריילעך,
די לבנה — העל געלויכטן,
וואַלקנס האָבן זיך געצויגן,
אויסגעוועלט דעם רעגנבויגן
אף דעם אינדזל פול מיט נעפל,
אף די וואלד-באדעקטע ברעגן.

ווידער הויבט די ערד אָן גרינען,
און עס וואקסן פריי די וועלדער,
ביימער בליען, גראַזן שפראַצן,
פייגל פלאַטערן און פליען,
לוסטיק זינגען דאַרטן דראַסן,
און דער קוקוק לאַזט זיך הערן,
און די ערד באדעקן קרייטער,
בלומען גאַלדענע — די פעלדער,
הונדערט סאַרטן גרעזער שפראַצן,
אפשר טויזנט סאַרטן קרייטער,
נאָר דער גערשטן וויל ניט וואקסן,
נאָר די תבואה — ניט געראַטן.

גייט דער אלטער וואינאמאַינען,
גייט ארום אזא פארטראכטער
אפן ברעג פון ים דעם בלויען,
ביי די וואסערן די שטאַרקע,
און געפינט זעקס תבואה־קערנער,
זיבן שיינע תבואה־ווימען,
אפן ברעג פון ים דעם בלויען,
אין די זאמדן צווישן שטיינער,
און באהאלט זיי גלייך אין בייטל
פון א געלבער האַזן־לאַפקע ;
און ער גייט דאָס לאנד פארזייען.

און ביים דריטן קלאַפ שוין טאַקע
איז דער בוים גלייך אומגעפאלן,
א צעבראַכענער געלעגן,
מיט די הונדערט שפיצן זיינע,
און ער לייגט דעם שטאַם צו מזרח,
ווארפט קיין מערב־צו די שפיצן,
און אף דרום — זיינע בלעטער,
און אף צפון — אלע צווייגן.

האַט א צווייג דאַרט ווער גענומען,
דער איז גליקלעך שוין פארבליבן,
און פון שפיץ דאָס מינדסטע צווייג
האַט מיט כישוף־קראַפט באשאַנקען,
און אז איינפאך גרינע בלעטער
האַט געגעבן גליק און ליבע.
אַלץ וואָס דאַרט איז נאָר פארבליבן —
צווייגן, שטיקער האַלץ און שפענער,
און פון בוים אַפּוּלע בלעטער —
האַט זיך אפן ים געטראָגן,
אף די בלויע וואסער־פלאַכן,
פון דעם ווינט זיך דאַרט געהוידעט,
און געוויגט זיך אף די כוואליעס,
פונקט ווי שיפן אף די ימים,
אף די גלאַטע וואסער־שפיגלען.

טרייבט א ווינט זיי ווייט קיין צפון,
וואו פאַכיאַלאַס יונגע טאַכטער
האַט איר שיינע שאל געוואשן,
אירע קליידער אויסגעשווענקען,
און געפראטשעט זיי אף שטיינער
פון דעם גרויסן לאַנד־צונג דאַרטן.

פלוצלינג זעט זי שפענער שווימען,
נעמט זי אין איר הוט זיי לייגן,
איז איר קאַשיקל באהאלטן,
און זי נעמט א היים זיי טראָגן.

וועלן פייגל זיך דאָ זעצן,
איך אליין וועל קענען רוען."

און דער אַדלער שלאָגט אויס פייער,
און עס ברויזן אויף די פלאמען,
און א שטורעם קומט פון צפון,
און א צווייטער יאָגט פון מזרח,
און עס ברענען אלע ביימער,
ביז סע בלייבט קיין פונק ניט איבער.

נעמט דער אלטער וואינאמאָינען
אין דער האנט די תבואה־זוימען,
זיבן גאַלדענע גערשטן־קערנער,
נעמט ארויס זיי פון זיין בייטל,
פון דעם זעקעלע פון לעדער,
פון דער געלבער האַזן־לאַפּקע,
און ער הויבט דאָס לאַנד אָן זייען,
און ער זאָגט אזוינע ווערטער :
"אַט־די זוימען זיי איך איצטער
דורך די שפאַלטן פון גאַט'ס פינגער,
מיט דער האנט פון דעם באשעפער,
אז די ערד זאל פרוכטבאר ווערן,
אז די תבואות זאלן וואקסן.

"דו, באשיצערין פון פעלדער !
פון דער ערד, אַ מוטער אלטע !
פיר ארויס די צארטע פלאנצן !
זאל די ערד זיי טרייבן, נערן,
קיינמאָל וועט דער ערד קיין כח,
קיינמאָל וועט קיין קראפט איר פעלן,
אויב די שיינע שאפונגס־טעכטער
וועלן זי מיט קראפט באשענקען.

"ערד, ערוואך פון שלאָף אצינדערט,
הויב זיך אויף איצט פון דיין דרימל,
טרייב ארויס די ערשטע בלעטלעך,

אף דער ערד די קערנער שפרייטן,
ביי קאלעווא'ס קוואל זיי ווארפן,
ביי דעם ראנד פון אַסמא'ס פעלדער.

זינגט פון בוים אראָפּ א פויגל :
"אַסמא'ס גערשטן וועט ניט אויפגיין,
קאלעווא'ס האַבער וועט ניט וואקסן —
ניט פאָרגרייט די פעלדער דאַרטן,
נאָר ניט אויסגעהאקט די וועלדער,
נאָר ניט אויסגעברענט צום זייען."

נעמט דער אלטער וואינאמאָינען,
נעמט זיך גלייך זיין האק צו שארפן,
און הויבט אָן דעם וואלד צו האקן,
צו פאָרגרייטן דאַרט די פעלדער,
און ער האקט אויס אלע ביימער,
לאַזט נאָר איבער איין בערעזע :
זאַלן פייגל קאַנען רוען,
זאל דער קוקוק דאַרטן זינגען.

קומט אן אַדלער אָן צופליען,
לאַזט אראָפּ זיך פון דער לופטן
די בערעזע אַנצוקוקן :
"וואָס איז דאָס פאר האלבע ארבעט ?
וואָס האַט מען דעם בוים געלאָזן,
דעם בערעזע־בוים דעם שיינעם ?"

ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען :
"כ'האַב געלאָזן די בערעזע,
אז די פייגל זאלן רוען,
זיך אז אַפּר־פלאַץ געפינען."

זאָגט דער פויגל פון די הויכן :
"האַסט געטאַן א גרויסע חכמה
די בערעזע דאָ צו שוינען,
אַט־דעם שלאַנקען בוים צו לאָזן,

און זיי כוואליען זיך און וויגן
אף דעם פרישן ווייכן באַדן.
דורך דער מי פון וואינאמאָינען.

נאַכדעם גייט צוויי טעג אריבער,
און דריי נעכט פארשווינדן שפעטער,
עס פארלויפט א וואַך א גאנצע,
און דער אלטער וואינאמאָינען
לאַזט אוועק זיך אף די פעלדער
זיינע זוימען אַנצוקוקן,
און זיין גאנצע מי באטראכטן.
זעט ער ווי עס וואקסט דער גערשטן
מיט זעקסקאנטנדיקע זאנגען,
מיט דריי גלידער אף א שטענגל.

ווי דער אלטער וואינאמאָינען
קוקט אזוי זיך אף די פעלדער,
קומט דער קוקן אַן צופליען
און דערזעט גלייך די בערעזע:
"וואָס האָט מען דעם בוים געלאָזן?
די בערעזע גיט פארשניטן?"

ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען:
"כ'האַב דעם בוים דארויף געלאָזן,
די בערעזע גיט פארשניטן,
דו זאַלסט האַבן וואו צו זינגען.
זינג־זשע, שיינער קוק־פויגל,
הויב פון פולער ברוסט אַן זינגען,
מיט דיין זילבער־שטים צו קלינגען,
זאַל דיין ליד זיך ווייט צעשפרייטן,
אינדערפרי זינג און אין אַוונט,
אויך צו מיט־טאָג זאַלסטו זינגען,
זאַל דאָס פעלד זיך שטענדיק פרייען,
און די וועלדער שענער וואקסן,
און די ברעגן פרוכטבאר ווערן,
זאט זאַל זיין די גאנצע עגנט."

מאך די שטענגעלעך צו וואקסן,
זאַלן אויפגיין טויזנט זאנגען,
הונדערט צווייגלעך זאַל וואקסן
דורך מיין אקערן און זייען,
דורך מיין מי און שווערער ארבעט.

"אוקאַ, טאטע און באשעפער!
אוקאַ, טרעגער פון די הימלען!
דו באהערשסט אליין די וואַקנס
און די וואַלקנדלעך די קליינע,
ריכט זיי אלע אויס אין הימל,
שיק מיר צו א מזרח־וואַלקן,
און פון צפון טרייב א וואַלקן,
און פון מערב רוף די וואַלקנס,
ברענג זיי אלע מיר פון דרום,
שיק א רעגן מיר פון הימל,
זאַלן וואַלקנס טריפן האַניק,
אז די זאנגען זאַלן וואקסן,
אז די תבואות זאַלן רוישן."

נעמט ער, אוקאַ, דער באשעפער,
נעמט דער טרעגער פון די הימלען,
און ער עצה'ט אויס די וואַלקנס,
ריכט זיי אלע אויס אין הימל,
און ער שיקט א מזרח־וואַלקן,
און פון מערב רופט ער וואַלקנס,
טרייבט פון צפון אים די וואַלקנס,
ברענגט א פאַר נאָך צו פון דרום,
קלאפט די ברעגן זיי צוזאמען,
און מיט דונערן און בליצן
שיקט ער גלייך אראַפ א רעגן,
און עס טריפט פון הימל האַניק
אף דעם פריש־פארוייעטן באַדן,
אף די שפראַצנדיקע זוימען,
און עס הויבן זיך די שטענגלעך,
זאנגען וואקסן הויכע, פולע,

דריטע רונע

וואינאמאיינען און יאָקאהיינען

וואינאמאיינען זינגט און פארטיפט זיך אין
אין חכמה; יאָקאהיינען וויל זיך מיט אים
פארמעסטן אין געזאנג און אין חכמה; ער קאן
אים אָבער ניט באַזיגן אין לידער, און רופט
אים אַרויס אַ געפעכט. דאָ ווערט שוין וואַי-
נאמאיינען אין כעס און מיט ליד און שפרוד
פאָזינקט ער אים אין אַ זומפּ ביזן האַלדז;
יאָקאהיינען ווערט פאַרצווייפלט און זאָגט אים
צו אויסלייזגעלט — זיין יונגע שוועסטער פאַר
אַ ווייב. וואינאמאיינען איז מסכים און באַ-
פרייט אים. יאָקאהיינען קומט צוריק אַהיים
און דערציילט זיין מוטער וועגן אַלץ וואָס מיט
אים האָט געטראָפּן. די מוטער פרייט זיך, וואָס
זי וועט האָבן אַזאַ גרויסן זינגער פאַר אַן
איידעם; אָבער די יונגע טאַכטער, אַינאַ,
וויינט און קלאַגט.

אף די קאלעוואלא פליינען,
שענער נאך פון יאָקאהיינען,
פון זיין טאטנס לידער בעסער.

ווערט ער אויפגערעגט פון קנאה,
און צעקאכט פון גרויסן צארן,
וואָס דער זינגער וואינאמאָינען
שטייגט אין זינגען אים אריבער,
און ער לאַזט איהיים זיך האסטיק
צו זיין אלטער קלוגער מוטער,
זאָגט, ער וויל איצט גלייך אוועקגיין,
אין דער ווייטער ווייט זיך לאַזן,
אין קאלעווא'ס טונקעלע וועלדער,
דאָרט מיט וואינאָ'ן זיך פארמעסטן.

נאָר עס לאַזט אים ניט זיין טאטע,
און עס וואַרנט אים די מאמע
ניט צו גיין איצט קיין וואינאָלא,
ניט פארמעסטן זיך מיט וואינאָ'ן :
"ער וועט כישוף אף דיר ווארפן,
און ער וועט מיט זיינע לידער
אין דעם שניי דיך טיף באגראָבן,
איבערן מויל און קאָפּ פארזינקען,
וועסט קיין האנט ניט קענען רירן,
און קיין פוס מער ניט באוועגן."

זאָגט דער יונגער יאָקאהיינען :
"גוט אוודאי ווייסט מיין טאטע,
און נאָך בעסער ווייסט מיין מאמע,
אַבער איר ווייס מער פון ביידן.
צום געוועט וועל איר אים רופן,
און אנטקעגן אים זיך שטעלן,
מיט מיין ליד אים שטארק פארשעמען,
מיט געזאנג אים כישוף אַפּטאָן,
זינגען ביז דער בעסטער זינגער
וועט דער קלענצסטער, ערגסטער ווערן,

ון דער אלטער וואינאמאָינען
האָט א צייט געלעבט צופרידן
אף די פעלדער פון וואינאָלא,
אף די קאָלעוואָלא פליינען ;

דאָרט געלעבט זיך און געזונגען
זיינע לידער פול מיט חכמה ;
גאנצע טעג האָט ער געזונגען,
גאנצע נעכט אדורכגעזעסן
און באזונגען אלטע דורות,
און באזונגען וועלט־באשאפונג.
ניט קיין קינדער, ניט קיין העלדן
זינגען אַט־די לידער איצטער,
אין די טרויערדיקע צייטן,
ביי דעם דור, וואָס גייט שוין אונטער.

האָט זיך ווייט און ברייט צעטראָגן,
און צעקלונגען האָבן מענטשן
דאָס גרויס וואונדער פון דעם זינגער,
פון דעם ליד פון וואינאמאָינען,
און די נייַעס גרייכט קיין דרום,
ביז פאָכיאָלאַ אזש, אין צפון.

און פון דאָפלאַנד יאָקאהיינען,
אומדערפארן נאָך, א אינגלינג,
איז אמאָל צו־גאסט געגאנגען.
הערט ער עפעס מאַדנע מעשות,
אז מען קען גאָר שענער זינגען,
לידער בעסערע נאָך מאכן
אף די פעלדער פון וואינאָלא.

טוט א קראך פון גרויסן אימפעט,
און עס ברעכט זיך די דישליעס,
און עס פלאצט די כאמוטעס,
און עס פלאנטערן זיך לייצעס,
און עס קראכט שליטן־שיגעס.

בלייבן ביידע שטיין אינמיטן,
בלייבן שטיין פארגאפט און קוקן.
פון די דישליעס קאפעט וואסער,
פון די שיגעס זעצט א פארע.

פרעגט דער אטער וואינאמאניען :
"זאג, ווער ביסטו דאס אזעלכער,
וואָס דו פאַרסט אזוי צעלאָזן,
און דו פאַרסט ארויף אף מענטשן ?
האַסט מיינ דישעף מיר צעבראַכן,
'מיר א תל געמאכט פון שליטן,
ביידע שיגעס מיר צעשעדיקט,
און צעשפאלטן אלע לייסטן."

ענטפערט גלייך אים יאָקאהיינען,
און הויבט אָן אזוי צו ריידן :
"כ'בין דער יונגער יאָקאהיינען.
אַבער זאָג מיר נאָר, איד בעט דיך :
דו אליין, פון וואנען שטאמסטו ?
פון אַוואַסער יחוס קומסטו ?"

און דער אלטער וואינאמאניען
זאָגט אַפּריער אים זיין נאָמען,
און דערנאָכדעם רעדט ער ווייטער :
"הייסט עס — דו ביסט יאָקאהיינען !
אויב אזוי טרעט אָפּ דעם וועג מיר :
דו ביסט דאָך אין יאָרן אינגער !"

ענטפערט יונגער יאָקאהיינען
און הויבט אָן אזוי צו ריידן :

כ'וועל אים שטיינער־שטיוול אַנטאָן,
און זיין לייב מיט האַרץ באַדעקן,
בערג אים לייגן אף די אַקסלען,
אפן האַרצן — שווערע פעלזן,
אַנטאָן הענטשקעס אים פון שטיינער,
אפן קאַפּ — פון שטיין א היטל."

און ער גייט ארויס פאַרעקשנ'ט,
און ער נעמט פון שטאל דעם אַגער,
זעצט פון מויל אים אוש א פייער,
פונקען פליען פון די קלוינען,
און ער טוט אים אַן א צוימל,
און ער שפאַנט אים איין אין שליטן,
זעצט זיך אויב־דאָן אנידער,
און ער טוט א שמייס דעם אַגער,
מיט דער בייטש באַדעקט מיט פערל,
טוט א ריס דאָס פערד זיך מונטער,
און עס הויבט אָן לייכט צו לויפן.

און ער פאַרט און פאַרט אין שליטן,
פאַרט אָפּ איין טאָג און א צווייטן,
פאַרט דעם דריטן טאָג א גאַנצן ;
אפן דריטן טאָג ערשט קומט ער
צו די פעלדער פון וואינאָלא,
צו די קאלעוואלא פליינען.

און דער זינגער וואינאמאניען,
ער, דער אוראלטער מכשאָף,
פאַרט זיך דעמאָלט גראָד שפּאַצירן,
פאַרט אף יענעם וועג אין שליטן
אף די פעלדער פון וואינאָלא,
אף די קאלעוואלא פליינען.

קומט דער יונגער יאָקאהיינען,
קומט אָן שטורעמדיק אַנטקעגן
גלייך אף וואינאמאניענ'ס שליטן,

"פלאכן גרונט האָט ליב דעם ים־הונט,
און דאָס ים־קאלב — גלייכע פלעצער.
רויגן לייגן העכט אום ווינטער,
און אין שטורעמדיקע ווינטן,
נאָר דער הויקער־אַקון שרעקט זיך,
לאַזט אין האַרבסט זיך צו די טיפן,
און דעם רויג וואַרפט ער אום זומער,
און פאַרטויבט מיט פלעסק די ברעגן.

"איז פאַר דיר דאָס ניט גענוג נאָך,
ווייס איך נאָך אַפּולע זאכן,
קאָז איך וואָס דיר נאָך דערציילן:
נאָרדלאַנד אקערט בלויז מיט הירשן,
און אין דרום נוצט מען שקאַפּעס,
און אין ווייטן לאַפּלאַנד — ביקעס.

"כ'קען אַיידען בוים אַף פּיסאַ,
און אַף האַרנאַ — אלע סאַסנעס,
הויכע ביימער וואַקסן דאָרטן,
שלאַנקע סאַסנעס — אלע ריזן.

"ס'איז פאַראַן דריי וואַסערפאַלן,
און אויך אַזערעס אזוי פּיל,
און ס'איז דאָ אויך בערג דריי הויכע
אונטער דעם געוועלב פון הימל:
האַלעפּיאָר ביי די העמען,
קאַטראַקאַסקי אין קאַריאַלאַ,
וואַוקסן קען מען ניט באַזיגן,
און אימאַטראַ — איבערשטייגן."

זאָגט דער אַלטער וואַינאַמאַינען,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"אַט־די חכמה פאַסט פאַר קינדער,
און דאָס ריידן — בלויז פאַר ווייבער,
ניט פאַר קיין באַווייבטע מענער,
פאַר קיין העלד מיט באַרד באַוואַקסן.

"וואָס מיר אינגער, ווער מיר עלטער!
וועמען גייען אָן דאָ יאָרן!
ווער עס שטייט אין וויסן העכער,
ווער עס האָט אין זיך מער חכמה —
דער וועט איצט דעם וועג פאַרנעמען,
און דער צווייטער וועט אים לאַזן.
הייסט עס — דו ביסט וואַינאַמאַינען,
אַט־דער אוראַלטער מכשף!
לאַמיר צום געוועט זיך גרייטן,
לאַמיר זינגען אונזערע לידער,
איינער זאָל דעם צווייטן הערן,
און אין שטרייט אים איבערשטייגן."

זאָגט דער אַלטער וואַינאַמאַינען:
"וואָס פאַרמאַג איך דען אין חכמה?
וואָס קאָז איך מיט זינגען אויפּטאָן,
אז איך האָב דאָס גאַנצע לעבן
אַפּגעלעבט אזוי דאָ איינזאַם
נעבן ברייטע, וויסטע פעלדער,
ביי די ראַנדן פון מייזן גאַרטן,
בלויז געהערט דעם קוקוק זינגען?
אַבער ס'איז ניטאָ פון וואָס צו ריידן.
בעסער זאָג מיר נאָר, איך בעט דיר:
וואָס ווייסטו דען מער פון יעדן,
און מיט וואָס שטייסטו דאָס העכער?"

זאָגט דער יונגער יאַקאַהיינען:
"נאָר אַפּולע זאכן ווייס איך.
איין זאך ווייס איך אַבער זיכער:
אינם דאך איז דאָ אַ קוימען,
און דאָס פּייער איז אין אויוון.

"פּריילעך לעבט דער ים־הונט שטענדיק,
און דאָס ים־קאלב — אין די כוואַליעס,
און ארום זיך כאַפט עס שלייען,
און עס שלינגט די אַקור־פּישלעך.

איד דערמאָן זיך יענע צייטן,
ווען אלך האָב דעם ים געאקערט,
אויסגעהיילט דאָרט אלע טיפן,
און פאר פיש געמאכט די היילן,
תהומ'ען אויסגעשפרייט אין ימים,
אלע אָזערעס באשאפן,
און די בערג אף ערד צעוואָרפן,
אָנגעוואָרפן אלע פעלזן.

"כ'בין דער זעקסטער העלד געוועזן,
ווי דער זיבעטער פארעכנט,
ווען איד האָב די ערד באשאפן,
פעסטגעשטעלט פון לופט די זיילן,
אויסגעוועלט דעם גאנצן הימל,
אויסגעריכט אין וועג לבנה,
זון אוועקגעשטעלט אין הימל,
און צעוואָרפן אלע שטערן."

און דער אלטער וואינאמאָינען
הויבט צו אים אזוי אָן ריידן :
"אַי, ביסטו א גרויסער ליגנער !
דו ביסט קיינמאָל ניט געוועזן,
ווען מען האָט דעם ים געאקערט,
אויסגעגראָבן דאָרטן טיפן,
און פאר פיש געמאכט די היילן,
תהומ'ען אויסגעשפרייט אין ימים,
אלע אָזערעס באשאפן,
און די בערג ארויסגעהויבן,
אָנגעוואָרפן הויכע פעלזן.

"דיך האָט קיינער ניט געזעען,
ניט געהערט און ניט געזעען,
ווען מען האָט די ערד באשאפן,
פעסטגעשטעלט פון לופט די זיילן,
אויסגעוועלט דעם גאנצן הימל,
אויסגעריכט אין וועג לבנה,

זאָג פון זאכן מיר דעם אנהויב,
זאָג מיר עפעס טיפע חכמות."

הויבט דער יונגער יאָקאהיינען,
הויבט אף ס'ניי צו אים אָן ריידן :
"וואויל ווייס איד דער מייזע'ס יחוס,
כ'ווייס איר אָפשטאם איז פון פייגל,
און פון שלענג שטאמט אָפּ דער עקדעש,
און דער קוילבארס איז א פישל,
און איד ווייס, אז הארט איז אייזן,
און די שווארצע ערד איז זויער,
זודיק וואסער טוט וויי שטענדיק,
און דאָס פייער איז געפערלעך.

"וואסער איז די עלטסטע רפואה,
שוים פאר כישוף איז א מיטל,
גאָט — דער עלטסטער כישופמאכער,
צווישן היילער — גאָר דער ערשטער.

"וואסער איז אף בערג אנטשטאנען,
פייער קומט צו אונז פון הימל,
און פון זשאווער קומט דאָס אייזן,
קופער וואקסט אין הארטע שטיינער.

"זומפיק לאנד איז גאָר דאָס עלטסטע,
ערשטע ביימער זיינען ווערבעס,
און פון סאָסנעס — ערשטע הייזער,
און פון שטיין די ערשטע טעפלעך."

און דער אלטער וואינאמאָינען
הערט אים אויס און הויבט אָן ריידן :
"אפשר ווילסטו נאָך וואָס זאָגן,
צי דיין פלאפלען איז געענדיקט ?"

ענטפערט יונגער יאָקאהיינען :
"אַ, איד ווייס אביסל מערער."

און דעם בער זיין אַרט געגעבן,
און צעוואַרפן אלע שטערן."

און דער יונגער יאָקאָאהיינען
הויבט צו אים אזוי אָן ריידן :
"האַב איך מיין פאַרשטאַנד פאַרלוירן,
וועל איך אים מיט שווערד געפינען :
נו, דו, אלטער וואינאמאָינען,
האַסט א צו גרויס מויל באַקומען !
לאַמיר זיך מיט שווערדן מעסטן,
שווערד זאָל צווישן אונז אנטשיידן."

ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען :
"כ'הויב זיך גאַר ניט אָן צו שרעקן
פאַר דיין וואפן און דיין חכמה,
דיינע שווערדן און דיין שאַרפֿזין.
וואָס דו ווילסט איצט מעגסטו קלערן,
גאַר איך וועל מיין שווערד ניט מעסטן
מיט א נאַר, אן עזות פנים,
מיט אזא מיין גרויסן ליגנער."

אויפגעבראַכט ווערט יאָקאָאהיינען,
קרימט דאָס מויל אַזש אויס פון צאָרן,
און ער טוט דעם קאַפּ א טרייסל,
און הויבט אָן אזוי צו ריידן :
"ווער עס שרעקט זיך שווערד צו מעסטן,
און מיידט אויס איר שאַרף צו פּרוואוון,
יענעם וועל איך בלויז מיט לידער
אין א שוויין דאָ איצט פאַרוואַנדלען,
כ'קען אים אומעטום פאַרטרייבן,
אין א קופּע מיסט פאַרשטעקן,
ערגעץ אין א שטאַל פאַרשפאַרן."

ווערט אין כעס שוין וואינאמאָינען,
און עס בריווט אין אים דער צאָרן,
און ער הויבט אליין אָן זינגען,

און ער הויבט אליין אָן ריידן,
ניט קיין קינדערישע לידער,
ניט קיין ווייבערישע חכמות,
גאַר די שיינע העלדן־לידער,
וואָס קיין קינד קען איצט ניט זינגען,
און א אינגלינג זינגט ביז העלפט גאַר,
און א חתן — בלויז א דריטל,
צייטן זיינען איצטער שלעכטע,
שלעכטע טרויעריקע יאָרן,
ס'גאַנצע לעבן גייט איצט אונטער.

זינגט דער אלטער וואינאמאָינען,
און די לידער זיינע קלינגען,
אז דער ים ווערט אויפגעשוואַלן,
און די ערד הויבט אָן זיך שאַקלען,
און די קופער־בערג זיך טרייסלען,
און עס פלאַצן האַרטע פעלזן,
שטיינער פליען זיך פאַנאנדער,
און ער זינגט אלץ מער און מערער,
און אף יאָקאָאהיינענ'ס די שעל
הויבן ביימלעך אָן צו וואַקסן,
אפן כאַמוט גרינט א ווערבע,
פון די לייצעס ווערט אן אַלכע,
און פון שליטן — דארע צווייגן,
און די בייטש באַדעקט מיט פערל
ווערט אין א טשערעט פאַרוואַנדלט,
און דאָס פערד מיטן ווייסן שטערן
בלייבט א שטיין ביים שטראַמיק וואסער,
פון דער שווערד מיטן גאַלדענעם הענטל
ווערט א העלער בליץ אין הימל,
פון דעם שייַד־געפאַרבטן בויגן —
אפן ים א רעגנבויגן,
און פון זיינע לייכטע פיילן
ווערן שפאַרבער און זיי פליען,
און דער הונט מיטן פיסק פאַריסן
ווערט אין זאַמד ווי שטיין פאַרוואַקען.

כ'וועל דערפאר דיר גוט באצאלן,
וואָס דו ווילסט, וועל איד דיר געבן."

זאָגט דער אלטער וואינאמאָינען:
"וואָס־זשע קענסטו מיר דען געבן,
ווען איד טו איצט אָפּ דעם כישוף,
נעם אראָפּ פון דיר די שפרוכן,
און באפריי דיך פון דעם שוידער,
פון דעם גרויסן וויסטן אומגליק?"

זאָגט דער יונגער יאָקאהיינען:
"כ'האָב אין ד'רהיים צוויי גוטע בויגנס,
שטארקע, זעלטן־שיינע בויגנס,
בליץ־שנעל שיסט די פּיילן איינער,
שטענדיק זיכער איז דער צווייטער,
נעם אַוועלכן דו אליין ווילסט."

ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען:
"נאָר דו איינער, ווער דארף בויגנס,
און ווער דארף געווער גאָר האָבן? !
כ'האָב אין ד'רהיים אזוי פיל בויגנס!
יעדע וואנט איז שוין באהאַנגען,
יעדער טשוואַק איז שוין פארנומען,
בויגנס גייען אָן מיר שיסן,
שיסן חיות אין די וועלדער."
ווייטער זינגט ער. יאָקאהיינען
קריכט אין זומפ אריין נאָר טיפער.

זאָגט דער יונגער יאָקאהיינען:
"כ'האָב אין ד'רהיים צוויי גוטע שיפן,
שנעל פליט איינע, ווי א פויגל,
און די צווייטע פירט משאות,
נעם אַוועלכע דו אליין ווילסט."

ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען:
"ניין, איד וויל ניט דיינע שיפן,

איצט באשפרעכט ער שוין דאָס היטל,
און עס ווערט דערפון א וואַלקן,
און די הענטשקעס זיינע ווערן
אין דעם ים צוויי וואסער בלומען,
און דער בלויער מאנטל זיינער
ווערט א כמארע אויפן הימל,
פון דעם זיב־ערדיקן גארטל
ווערן פינקלדיקע שטערן.

און ער זינגט אלץ מער און מערער,
און עס הויבט אָן יאָקאהיינען
זינקען אין דעם זאמד אלץ טיפער,
ביון גארטל, ביז די אקסלען.

איצטער ערשט האָט יאָקאהיינען
אַנגעהויבן צו באגרייפן,
אז ער איז ארויסגעפאַרן,
זיך אין וועג אריין געלאָזן,
אין געזאנג זיך צו פארמעסטן
מיט דעם שטארקן וואינאמאָינען.

וויל ער מיט א פוס א הויב טאָן,
קאָן ער אים פון אַרט ניט רירן;
וויל ער אויפהויבן דעם צווייטן,
איז ער שווערער נאָך פון ערשטן.

און דעם יונגן יאָקאהיינען
הויבן אנגסטן אָן באשלאָגן,
און א שרעק באפאלט אים פלוצלינג,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"גרויסער זינגער, וואינאמאָינען!
אָ, דו אוראלטער מכשף!
טו פון מיר איצט אָפּ דיין כישוף,
נעם אראָפּ פון מיר די שפרוכן,
און באפריי מיך פון דעם שוידער,
פון דעם וויסטן שוואַרצן אומגליק.

ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען :
 "ניין, איך וויל דיין גאַלד ניט נעמען,
 און ווער דארף דיין זילבער האָבן !
 כ'האַב אזוי פיל גאַלד און זילבער,
 גאנצע קופעס אין מיין קאמער,
 גאַלד מיט שיין פון דער לבנה,
 זיבעער — פול מיט זונענשימער."
 ווייטער זינגט ער. יאָוקאהיינען
 קריכט אין זומפ אריין אלץ טיפער.

זאָגט דער יונגער יאָוקאהיינען :
 "גרויסער זינגער וואינאמאָינען !
 לאַז מיר אַפ אַהיים פון דאנען,
 און באפריי מיר פון די צרות.
 כ'וועל דיר מיינע תבואות געבן,
 געבן אלע מיינע פעלדער,
 נאָר פון ענגשפאט זיך באפרייען.
 בלויז צו ראטעווען דאָס לעבן."

זאָגט דער אלטער וואינאמאָינען :
 "ניין, איך וויל ניט דיינע פעלדער,
 און איך דארף ניט דיינע תבואות,
 כ'האַב אליין אין ד'רהיים אַפּולע,
 וואלד און לאנד אף אלע זייטן,
 פול מיט הויכע סטערטעס תבואה.
 מיינע פעלדער, מיינע תבואות
 זיינען בעסער מיר געפעלן."

און דער יונגער יאָוקאהיינען
 קריכט אין זומפ אריין אלץ טיפער.
 איצטער האָט זיך יאָוקאהיינען
 אף אן אמת שוין דערשראָקן :
 ביזן מויל אין זומפ פארזונקען,
 מיט דער באַרד אריינגעקראַכן,
 צו די ליפן קריכט שוין בלאַטע,
 ביימער־וואַרצלען — צו די ציינער.

ניט איך וויל זיי, ניט איך דארף זיי,
 כ'האַב אין ד'רהיים אזוי פיל שיפן.
 פול מיט שיפן אלע ברעגן,
 יעדעס שטיקל פלאץ פארנומען.
 נאָכן ווינט נאָך גייען איינע,
 און אנטקעגן ווינט — די צווייטע."
 ווייטער זינגט ער. יאָוקאהיינען
 קריכט אין זומפ אריין אלץ טיפער.

זאָגט דער יונגער יאָוקאהיינען :
 "כ'האַב אין ד'רהיים צוויי גוטע אַגערס,
 ווייט צו זוכן פערד אועלכע,
 איינער לויפט ווי פייף פון בויגן,
 אין געשפאָן איז גוט דער צווייטער.
 נעם אַוועלכן דו אליין ווילסט."

ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען :
 "ניין, איך וויל ניט דיינע אַגערס,
 און איך דארף קיין פערד ניט האָבן.
 כ'האַב אזוי פיל פערד אין ד'רהיים איצט,
 פול מיט זיי שוין אלע שטאלן,
 יעדעס שטיקל פלאץ פארנומען,
 און זיי גלאנצן ווי די שפיגלען.
 און זיי זיינען אלע פעטע."
 ווייטער זינגט ער. יאָוקאהיינען
 קריכט אין זומפ אריין אלץ טיפער.

ווידער בעט זיך יאָוקאהיינען :
 "גרויסער זינגער, וואינאמאָינען !
 אַ, דו אוראלטער מכשף !
 טו פון מיר איצט אַפּ דיין כישוף,
 נעם אראָפּ פון מיר די שפּרוכן,
 כ'וועל א היטל גאַלד דיר געבן,
 מיט א ווערד א היטל זילבער,
 וואָס מיין טאטע האָט פארנומען
 און געבראכט אַהיים פון שלאכט־פעלד."

און ער קריכט אריין אין שליטן,
און ער זעצט זיך דאָרט אנידער,
און צעמישט און שטארק פארטרויערט,
לאַזט ער האַסטיק זיך פון דאָרטן
צו זיין ליבער מאמען פאָרן,
צו זיין גרויער אלטער מאמען.

און ער פאָרט אַהיים מיט שטורעם,
האַסטיק פאָרט ער, ווי פון זינען,
און ער קומט אַהיים צופאָרן,
און פארטשעפעט זיך אַן טויער,
און צעברעכט אַף שטיק זיין שליטן,
און צעפּיצלט די האַלאַבליעס.

בלייבט זיין מוטער שטארק דערשראָקן,
און דער פאָטער פרעגט מיט כעס:
"האַסטו דאָס געטאָן אומיסטן?
אַט אזוי משוגע פאָרט מען?
האַסט דעם שליטן דאָך צעבראַכן,
און צעפּיצלט די האַלאַבליעס!"

איצטער ערשט האָט יאָקאהיינען
זיך צעוויינט מיט הייסע טרערן;
טיף דעם קאָפּ אַראַפּגעלאָזן,
צוקט ער מיט די בלאַסע ליפּן,
און ער הויבט ניט אויף די אויגן.

און די מאמע זיינע פרעגט אים,
וואָס ער איז אזוי פארטרויערט:
"זונע ליבער, זאָג וואָס וויינסטו?
וואָס ביסטו אזוי פארטרויערט,
און די ליפּן דיינע צוקן,
און דו הויבסט ניט אויף די אויגן?"

ענטפערט גלייך איר יאָקאהיינען:
"מאמע טייערע און ליבע!"

זאָגט דער יונגער יאָקאהיינען:
"גרויסער זינגער, וואינאמאָינען!
אַ, דו אוראלטער מכשף!
טו פון מיר איצט אַפּ דייך כישוף,
גיב צוריק מיר אַפּ מיין לעבן,
גיב מיר אַפּ צוריק מיין פרייהייט,
אַט-אָ ווער איד דאָ פארזונקען,
ס'קריכט מיר זאמד שוין אין די אויגן.
אויב דו מאכסט צונישט די שפּרוכן,
און באַפרייסט מיר פון דייך כישוף,
שענק איד דיר מיין שוועסטער איינא,
גיב דיר אַפּ מיין מאמעס טאַכטער,
דיינע דילן וועט זי קערן,
און דייך בעט וועט זי פארבעטן,
שפינען וועט זי און וועט וועבן,
וועט פון גאַלד דיר דעקעס וועבן,
וועט געקעכצן פאר דיר קאַכן,
און וועט וואשן דיינע קליידער."

איצט דערפרייט זיך וואינאמאָינען
און זיין פנים הויבט אָן שיינען,
וואָס ער האָט זיך אַף דער עלטער
אזא שיינע ווייב געקראָגן.

און ער זעצט זיך גלייך אנידער
אַף דעם שטיין פון פרייד און לידער,
זינגט א שעה אַפּ און א צווייטע,
נאַכדעם זינגט ער נאָך א דריטע,
ביז ער טוט אַפּ אלע שפּרוכן,
נעמט צוריק זיין גאַנצן כישוף.

און דער יונגער יאָקאהיינען
שלעפט זיין האַלדז ארויס פון בלאַטע,
פלאַנטערט אויס די באַרד פון דאָרטן,
פירט פון שטיין ארויס זיין אַגער,
שלעפט פון פעלז ארויס דעם שליטן,
פון שערעט — זיין בייטש מיט פערל,

וועסט דיין צייט פארברענגען זארגלאז,
שטענדיק פריילעך זיין און זינגען."

ענטפערט איר אזוי די טאכטער :
"מאמע טייערע און ליבע !
אי, האב איר אצינדערט זארגן !
מיינע צעפ באוויין איר איצטער,
פון מיינ יונג קאפ די קרויזן.
מיינע האר, די גלאנציק־ווייכע,
וועל איר מוזן איצט פארדעקן,
איז די יונגע יאר פארדעקן.

"כ'וועל דאס גאנצע לעבן וויינען
נאך דער ליבער זון דער מילדער,
נאך לבנה'ס זילבער־שטראלן,
נאך דעם בדוי געוועלב פון הימל,
וואס איר מוז איצט יונג פארלאזן,
ווי א מיידל שוין פארגעסן,
נאך ביים ווערקשטאט פון מיינ ברודער,
און ביים פענצטער פון מיינ פאטער."

זאגט די מוטער צו דער טאכטער,
זאגט די אלטע צו דער יונגער :
"נאריש קינד מיינס, הער אויף זארגן,
הער שוין אויף צו גיסן טרערן !
האסט אף גאר ניט וואס צו וויינען,
און דו דארפסט זיך גאר ניט זארגן,
ווייל די ליבער זון, די מילדע,
שיינט אף ד'רעדן נאך ערגעץ אנדערש,
ניט א־נאָר ביים טאטנס פענצטער,
ביי דעם ווערקשטאט פון דעם ברודער,
אומעטום איז דא נאך יאגדעס,
פאָזעמקעס — אף אלע פעלדער !
אי, דו מיידל מיינס דו נאריש,
אומעטום קענסטו זיי קדייבן,
ניט א־נאָר איז טאטנס וועלדער,
אף די פעלדער פון דיין ברודער.

ווייסט פארוואס איר בין פארטרויערט ?
ס'האט אן אומגליק מיך באטראפן,
גרויסע צרות מיך דערשלאָגן,
כ'האב גענוג אויף וואס צו וויינען :
וואינאמאָינען האט באזיגט מיך !
כ'וועל דאס גאנצע לעבן קלאָגן,
כ'האב די שוועסטער מיינע, איינאַז,
און דיין ליבע שיינע טאכטער
וואינאמאָינענע'ן געגעבן,
פאר א ווייב זי אים געגעבן,
פאר אן אַנשפאר אף דער עלטער,
און די טריט זאל זי אים היטן."

נאָר די מוטער הויבט אָן פלעסקען,
הויבט פון פרייד די הענט אָן רייבן,
און זי לאַזט אזוי זיך הערן :
"הער אויף וויינען, קינד מיינס טייערס !
האסט ניט וואס צו זארגן איצטער,
וואס צו טרויערן און קלאָגן !
כ'האב געהאפט דאס גאנצע לעבן,
אויסגעקוקט זיך מיינע אויגן,
אלע יאָרן זיך געוואונטשן,
אז דער זינגער וואינאמאָינען
זאל מיינ טאכטערס מאן שוין ווערן."

אַבער יאָקאהיינענ'ס שוועסטער
הויבט אָן זייער שטארק צו וויינען,
וויינט אָפּ איין טאָג און א צווייטן,
זיצט און יאַמערט ביי דעם טויער
און באוויינט איר גרויסן אומגליק,
און באקלאַגט איר טיפן ווייטיק.

רופט זיך אָפּ צו איר די מוטער :
"זאָג וואָס וויינסטו, טאכטער ליבע ?
האָסט א חתן גאָר א וואוילן,
און א פיינעם מאן, א שטארקן,

פערטע רונע

דער גורל פון איינאָן

וואינאמאָינען באַגעגנט איינאָן אין וואַלד און
הויבט צו איר אָן ריידן. ער בעט זי צו ווערן
זיין ווייב. זי אַנטלויפט אַהיים, אַ וויינער
דיקע און דערציילט דער מוטער וועגן איר
באַגעגעניש. די מוטער הייסט איר אויפהערן
וויינען און זאָגט איר, אַז זי זאָל זיך בעסער
אויספוצן אין די שענסטע קליידער. איינאָ
וויינט אָבער אַלץ און זאָגט, אַז זי וועט קיינמאל
ניט חתונה האָבן מיט אַזאַ אַלטן מאַן. זי וואָר
דערט אַוועק אין וואַלד, קומט צו צו אַן אַזערע,
שפּרינגט אַריין זיך באַדן און קומט שוין מער
ניט אַרויס פון אונטערן וואַסער. איר מוטער
באַוויינט זי טאָג און נאַכט.

ענטפערט אים דאָס יונגע מיידל :
 "ניט פאר דיר און ניט פאר קיינעם
 הענגט דאָס צלמ'ל אף מיין הארצן,
 בינד איך אויס די האָר מיט סטענגעס.
 כ'וויל קיין ווייצן ברויט ניט עסן,
 און קיין פרעמדע קליידער טראָגן.
 א פראָסט קליידל איז מיר ליבער,
 טרוקן ברויט — א סך געשמאקער
 אין דער היים ביים גוטן טאטן.
 ביי מיין ליבער, גוטער מאמען."

און זי רייסט מיט כעס ארונטער
 ס'בלאנקע צלמ'ל פון הארצן,
 און דאָס פינגערל פון פינגער,
 ווארפט אראָפּ פון האַלדז די פערל,
 פון די האָר די רויטע סטענגע,
 גיט עס אף דער ערד א שליידער,
 צווישן גראָזן, צווישן בלעטער,
 און זי לאָזט א'היים זיך לויפן,
 לויפט און וויינט מיט הייסע טרערן.

ביי דעם פענצטער זיצט דער פאָטער,
 שניצט א הענטל צו זיין העקל.
 "טאָכטער מיינע, זאָג וואָס וויינסטו ?
 זאָג מיר, טעכטערל דו שיינע !"

"ווי זאָל איך ניט וויינע-קלאָגן,
 אז איך האָב אוינע זאָרגן !
 ווייסט פאָרוואָס איך וויין אצינדערט
 און פאָרגיס אזוי פיל טרערן ?
 כ'האָב דאָס צלמ'ל פאָרלירן,
 און דאָס האַקעלע פון גארטל,
 ס'בלאנקע צלמ'ל פון זילבער,
 און דאָס האַקעלע פון קופער."

יינמאל גייט די יונגע איינאָ,
 יאָקאהיינענ'ס שיינע שוועסטער,
 רייסן בעזימלעך אין וועלדל,
 בעזימלעך פון ריטלעך גרינע ;
 רייסט זי איינס אָן פאר איר טאטן,
 און דאָס צווייטע — פאר איר מאמען,
 און דאָס דריטע מאכט זי נאָכדעם
 פאר דעם אינגסטן ברודער אירן.

ווי זי לאָזט זיך שוין צוריק גיין,
 ווי זי גייט א'היים פון וועלדל,
 קומט אנטקעגן וואינאמאָינען
 און דערועט דאָס שיינע מיידל,
 אויסגעפוצט אין שיינע קליידער,
 אף די גראָזן צווישן ביימלעך.
 זאָגט דער אלטער וואינאמאָינען :
 "ניט פאר קיינעם, שיינע מיידל,
 טראָג פאר מיר נאָר, קינד מיינס טייערס,
 אף דיין האַלדז דאָס שנירל פערל,
 און דאָס צלמ'ל אף דיין הארצן,
 פלעכט פאר מיר די צעפּ די שיינע,
 בינד פאר מיר די האָר מיט סטענגעס."

ווי זאל איך ניט וויינען-קלאַגן,
 אז איך האָב אזוי פיל זאַרגן!
 ווייסט פארוואָס איך וויין אצינדערט
 און פארגיס אזוי פיל טרערן?
 כ'האָב געלאָזט זיך גיין אין וועלדל
 פרישע בעזימלעך צו רייסן,
 בעזימלעך פון ריטלעך גרינע;
 האָב איך איינס געמאכט דעם טאטן,
 און פאר דיר געמאכט דאָס צווייטע,
 און דאָס דריטע אַנגעריסן
 פאר דעם אינגסטן פון די ברידער.
 ווי איך דאַ זיך שוין אַהיים גיין,
 גיי צוריק שוין פון דעם וועלדל,
 קומט אָן פלוצלינג וואינאמאָינען,
 קומט אנטקעגן פון די פעלדער,
 און הויבט אָן אזוי צו ריידן:
 'ניט פאר קיינעם שיינע מיידל,
 טראָג פאר מיר נאָר, קינד מיינס טייערס,
 אף דיין האלדז דאָס שנירל פערל,
 און דאָס צלמ'ל אף דיין הארצן,
 פלעכט פאר מיר די צעפ די שיינע,
 בינד פאר מיר די האָר מיט סטענגעס.
 האָב איך גלייך אראָפגעריסן
 ס'בלאנקע צלמ'ל פון הארצן,
 און דאָס פינגערל פון פינגער,
 און פון האלדז דאָס שנירל פערל,
 פון די האָר די רויטע סטענגע,
 אלץ פון זיך אראָפגעריסן,
 און אזוי אים גלייך געענטפערט:
 'ניט פאר דיר און ניט פאר קיינעם
 הענגט דאָס צלמ'ל אף מיין הארצן,
 בינד איך אויס די האָר מיט סטענגעס,
 כ'וויל קיין ווייצן ברויט ניט עסן,
 און קיין פרעמדע קליידער טראָגן,
 א פראָסט קליידע איז מיר ליבער,
 טרוקן ברויט א סך געשמאקער

ביי דעם טויער זיצט דער ברודער,
 זיצט און שניצט פון האַלץ א שליטן.
 "שוועסטער מיינע, זאָג וואָס וויינסטו?
 זאָג מיר, שוועסטערל דו שיינע!"

"ווי זאָל איך ניט וויינען-קלאַגן,
 אז איך האָב אזוינע זאַרגן!
 ווייסט פארוואָס איך וויין אצינדערט
 און פארגיס אזוי פיל טרערן?
 כ'האָב דאָס פינגערל פארלוירן,
 און פון האלדז דאָס שנירל פערל;
 ס'פינגערל פון גאלד פון ריינעם,
 און דאָס זילבערדיקע שנירל."

איז דעם שטיבל זיצט די שוועסטער,
 זיצט און וועבט פון גאלד א גארטל.
 "שוועסטער מיינע, זאָג וואָס וויינסטו?
 זאָג מיר, שוועסטערל דו שיינע!"

"ווי זאל איך ניט וויינען-קלאַגן,
 אז איך האָב אזוינע זאַרגן!
 ווייסט פארוואָס איך וויין אצינדערט,
 און פארגיס אזוי פיל טרערן?
 כ'האָב פון שלייה דאָס גאלד פארלוירן,
 פון די האָר ארויס דאָס צירונג,
 און דעם זייד-באנד פון מיין שטערן,
 פון די צעפ די רויטע סטענגע."

איז דער קאמער שטייט די מוטער,
 הויבט די סמעטענע ארונטער.
 "טאָכטער מיינע, זאָג וואָס וויינסטו?
 זאָג מיר, טעכטערל דו ליבע!"

"אי, געטרייע מאמע מיינע!
 מיין באשיצערין דו ליבע!"

אין דער היים ביים גוטן טאטן,
ביי מיין ליבער, גוטער מאמען."

זאגט די מוטער צו דער טאכטער,
זאגט די אלטע צו דער יונגער :
"נעם זיך ניט אזוי צום הארצן,
הער אויף וויינען, ליבע טאכטער !
עס א גאנץ יאר הוילע פוטער,
וועסטו ווערן פולער, רונדער,
ס'צווייטע יאר עס פעטע פליישן,
וועסטו חנ'עוודיקער ווערן,
און דאס דריטע יאר עס לעקאר,
וועסטו זיין דאס שענסטע מיידל.
גיי אין שפייכער אף דעם בערגל,
שליס דארט אויף די בעסטע קאמער,
וועסטו זעען פולע קאסטנס,
אז א שיעור און אז אן ערד
שטייען זיי אין לאנגע שורות,
עפן אויף דעם בעסטן קאסטן,
הויב דאס שענסטע דעקל אונטער,
וועסטו זען — עס ליגן דארטן
גארטלען זעקס פון גאלד געוועבטע,
זיבן שיינע בלויע קייידער,
וואס געוועבט האט זיי די טאכטער
פון דער ליכטיקער לבנה,
און פון זון די שיינע טאכטער
האט אליין גענייט זיי אלע.

"אין די יונגע יארן מיינע,
אין די פריע מיידל-יארן,
ביז איך איינמאל זיך געגאנגען
קלייבן יאגעדעס אין וועלדל,
אף דעם בערגל אף דעם גרינעם.
פלוצלינג זע איך, ווי די טעכטער
פון דער זון און דער לבנה
זיצן זיך אזוי און וועבן

און פון זייד די שענסטע זאקן,
טו אָן שיד פון וויכסטן פֿעדער,
און פארפלעכט די צעפ די שיינע,
בינד זיי אויס מיט רויטע סטענגעס,
אף די הענט טו אָן בראסלעטן,
פינגער־רעד אף דיינע פינגער !
נאָכדעם קום אַהיים פון שפייכלער,
גיי אַהיים און אויסגעפוצטע,
און פון אלעמען די שענסטע.
צו דער פרייד פון אלע קרובים,
וועסטו אומגיין ווי א בלימל,
ווי א מאלניע ביים בערגל,
חנ'עוודיקער נאָד ווי פריער,
שענער נאָד ווי ביז אצינדערט."

אַט אזוי האָט איר די מוטער
אדָך געטרייסט און אויסגע'עצה'ט.
גיט געהערט האָט אָבער איינאָ,
גיט געפאָלגט איר מוטערס עצה.
אָפגעווענדט האָט זי איר פנים,
אָפגעווענדט אין טיפן טרויער,
און אין הויף ארויסגעגאנגען ;
וואנדלט אום און וויינט מיט טרערן,
און זי הויבט אזוי אָן ריידן :
"וואָס קאָן זיין דער זין פון פריידן,
דער געדאנק פון גליק ביים מענטשן ?
ווי דאָס טאנצן פון א וואסער,
ווי א שימער אף די כוואליעס.
און וואָס איז דער זין פון טרויער,
וואָס איז דער געדאנק פון אומעט ?
ווי דער שניי אין טיפן שאַטן,
ווי דאָס וואסער טיף אין ברונעם.

"אַט אזוי טראַגט זיך מיין אומעט,
טראַגט מיין האַרץ זיך אַפט אין ווייטיק
איבער פוסטע, וויסטע פעלדער,

ביי דעם ראנד פון גרינעם בערגל,
פונקט ביים זוים פון שיינעם וועלדל.

"גיי איך צו אביסל נענטער,
שאר זיך צו מיט טריט מיט שטילע,
און איך הויב זיי אָן צו בעטן,
הויב אזוי צו זיי אָן ריידן :
'גיב, קואוטאר, גאָלד אביסל !
פאאיוואטאר גיב מיר זילבער !
שענקט אן אַרים מיידל עפעס,
גיט דעם קינד, וואָס טוט איך בעטן."

"און עס גיט מיר גאָלד קואוטאר,
פאאיוואטאר גיט מיר זילבער,
און איך בינד מיט גאָלד די האַר אויס,
פון מיט זילבער אויס מיין שטערן,
און איך לויף מיר, ווי א בלימל,
לויף א פרייעכע צום טאטן.

"און איך טראַג אזוי מיין צירונג,
טראַג עס איין טאָג און א צווייטן,
און דערנאָך האָב איך גענומען
ס'גאנצע גאָלד פון מיינע שלייפן,
און דאָס זילבער פון מיין שטערן
און אין קאסטן עס פארשלאָסן ;
ליגט עס דאָרטן נאָד ביז איצטער,
ליגט ביז איצט נאָד צוגעשלאָסן.

"בינד דיר אויס די האַר מיט סטענגעס,
פון מיט גאָלד זיך אויס דעם שטערן,
און דעם האַרדז — מיט שיינע פערל,
נעם דאָס צלמ'ל אפן האַרצן,
טו זיך אָן א ליינען העמדל,
אויסגעוועבט פון פלאקס דעם פיינסטן,
טו פון וואָל זיך אָן א מאנטל,
און פון וויכסטן זייד א גארטל,

שלייכט זיך צווישן הויכע ביימער,
בלאנקעט אום זיך צווישן בושן.
מיין געדאנק איז שווארץ ווי סאזשע,
און דאס הארץ מיינס — שווארץ ווי קוילן.

“בעסער וואָלט מיר איצט געגאנגען,
כ'וואָלט שוין גליקלעכער געוועזן,
ווען איך ווער גאַר נישט געבוירן.
קוק ניט אָן די וועלט די בייזע,
זע ניט אָן די טעג פון טרויער,
און די צייט פון גרויסן עלנט!
וואָלט דער טויט געווען געקומען,
אף דער זעקסטער נאכט געקומען,
מיך צום אכטן טאָג פארנומען —
וואָס וואָלט מיר דען אָפגעגאנגען?
לייוונט אף א פיצל העמדל,
און א ווינקל אף א קבר!
דעמאָלט וואָלט מיין ליבע מאמע
ווינציק טרערן דאָד פארגאסן,
א פאַר טרערן נאַר דער טאטע,
קוים א טרערעלע — דער ברודער.”

אַט אזוי איז זי געזעסן
און געוויינט א צייט א לאנגע,
ביז די מוטער פרעגט איר ווידער:
“זאָג, וואָס וויינסטו, קינד מיין איינציגס?
זאָג, וואָס טרויערסטו און יאַמערסט?”

“ווייסט פארוואָס איך וויין אצינדערט,
און פארגיס אזוי פיל טרערן?
ווייל איך בין אזוי אומגליקלעך,
ווייל איך האב א ביטער מזל,
האַסט אליין מיך אָפגעגעבן,
מיך, דיין קינד אוועקגעשאַנקען
צו אן אלטן מאַן א גרויען,
אים צו לוסט מיך אָפגעגעבן.”

כ'זאָל זיין שוואכן טראַט אים היטן,
אף זיין שטוב אים אכטונג געבן.
ס'וואָלט מיר בעסער שוין געוועזן
זיך אין ים אראָפצולאָזן,
אין די ברויזנדיקע כוואליעס,
מיט די פישן דאָרט צו וואוינען,
זיך צו חבר'ן מיט שלייען,
בעסער שוין אין וואסער שווימען,
אין די בלויע, קילע שטראַמען,
ווי אן אלטן מאַן צו טרייסטן,
ווי די זאָקן אים מערעזשען,
און אים צוהאלטן פון פאלן.”

אייליק לאָזט זי זיך צום קאמער,
צו דעם שפייכלעך אף דעם בערגל,
עפנט אויף דעם שענצסטן קאסטן
הויבט דאָס שענצסטע דעקל אונטער —
זעט זי ווי עס ליגן דאָרטן
גארטלען זעקס פון גאַלד געוועבטע,
זיבן בלויע שיינע קליידער.

און עס פוצט זיך אויס דאָס מיידל
אין די שענצסטע פון די קליידער,
פוצט מיט גאַלד זיך אויס די שליפן,
פוצט די האָר זיך אויס מיט זילבער,
און די צעפ מיט בלויע סטענגעס,
מיט א פורפור-באנד — דעם שטערן.

און זי גייט ארויס פון קאמער,
לאָזט אוועק זיך אף די פעלדער,
און דורך שאַטנדיקע וועלדער,
וואנדערט איבער לאַנקעס, זומפן,
גייט און הויבט אַז שטיל צו ברומען.

ווי ס'האט אנגעהויבן טאָגן,
 ביי דעם שימער פון פרימאָרגן,
 זעט זי פלוצלינג פון דער ווייטן,
 ווי עס באַדן זיך דריי מיידלעך,
 ווי זיי שטיפן אין די כוואליעס —
 איינאָ לויפט צו זיין די פערטע.

און זי ווארפט אראָפּ די קליידער,
 הענגט ארויף זיי אָף א ווערבע,
 אָף א שטיין לייגט זי די זאַקן,
 און די שיד — אָף גרינע גראַזן,
 אָף דעם זאמד — די שיינע פערל,
 און דאָס פינגערל — אָף שטיינדלעך.

פון דער מיט פון טיפן וואסער
 שפארט ארויס א פעלז א הויכער —
 שימערט ער און גלאנצט פון דאַרטן,
 גלאנצט מיט אלערליי קאַלירן;
 צו דעם פעלז שווימט צו דאָס מיידל,
 דאַרט פון אומעט זיך באפרייען.

ווי זי שטעלט זיך נאָר אנידער,
 זעצט זיך אַפרוען אביסל
 אָף דעם גלאטן פעלז דעם הויכן,
 אזוי הויבט ער אָן צו זינקען,
 זינקט אראָפּ צום סאמע אַפגרונט;
 מיט דעם פעלז פארשווינדט אויך איינאָ
 אין דעם טיפן נאסן קבר.

אַט אזוי איז זי פארשוואונדן
 ס'שיינע טייבעלע דאָס יונגע,
 אין די ברויזנדיקע כוואליעס,
 נאָר זי האָט נאָר אויסגעשריען,
 פאר דעם טויט דאָס ליד געזונגען:

"בין איך זיך געגאנגען באַדן,
 אין דעם ים געגאנגען שווימען,

הויבט א לידל אָן צו זינגען:
 "שווער איז מיר דאָס הארץ מיינס
 איצטער,

אָף מייז קאַפּ דריקט מיר א משא,
 זאָל דאָס הארץ מיר שווערער ווערן,
 און די משא שטארקער דריקן,
 וועָף איך, עלנט מיידל, שטארבן,
 וועל פון צרות זיך באפרייען,
 פון מייז שווערן טיפן אומעט,
 פון די אומענדלעכע ליידן.

"ס'איז מייז צייט מיר שוין געקומען,
 מיט דער וועלט זיך איצט צו שיידן,
 זיך אראָפלאָזן צו מאנאָן,
 צו די טויערן טראַג'ס.

קיינער וועט מיר ניט באוויינען,
 קיינער וועט אָף מיר ניט קלאָגן,
 ניט דער טאטע, ניט די מאמע,
 קיינער וועט קיין טרער ניט לאָזן,
 ניט מייז ברודער, ניט מייז שוועסטער,
 ווען איך וועל אין וואסער זינקען,
 דורך די ברויזנדיקע כוואליעס,
 צו דער שוואַרץ־געדיכטער בלאַטע."

און זי גייט און גייט א טאָג אָפּ,
 גייט אָפּ נאָר א טאָג א צווייטן,
 און דעם דריטן טאָג דערגרייכט זי
 צו א ברייטן טיפן וואסער.
 און זי זעצט זיך אָף די ברעגן,
 זיצט אזוי דאַרט אָף די גראַזן,
 ביז די נאכט איז צוגעפאלן.

און אזוי איז זי געזעסן
 און געוויינט דעם גאנצן אָונט,
 און די גאנצע נאכט געיאַמערט
 ביי דעם ראנד פון ים דעם טיפן,
 ביי די ברעגן פון דעם וואסער.

האָט דער ים מיך איינגעזויגן,
 מיך פארשלעפט צום טיפן אַפּגרונט,
 ווי א טייבעלע א קליינע,
 ווי א פויגעלע א יונגע.
 זאל דערפאר מיין ליבער טאטע,
 זאל ער קיינמאל אין זיין לעבן
 ניט פארווארפן זיינע נעצע,
 מער קיין פיש דאָ שוין ניט כאַפן.

”בין איך זיך געגאנגען באַדן,
 אין דעם ים געגאנגען שווימען,
 האָט דער ים מיך איינגעזויגן,
 מיך פארשלעפט צום טיפן אַפּגרונט,
 ווי א טייבעלע א קליינע,
 ווי א פויגעלע א יונגע.
 זאל דערפאר מיין ליבע מאמע
 קיינמאל אין איר גאנצן לעבן
 מער אף באקן וואסער שעפן
 פון דעם וואסער ביי דעם שטיבל.

”בין איך זיך געגאנגען באַדן,
 אין דעם ים געגאנגען שווימען,
 האָט דער ים מיך איינגעזויגן,
 מיך פארשלעפט צום טיפן אַפּגרונט,
 ווי א טייבעלע א קליינע,
 ווי א פויגעלע א יונגע.
 זאל דערפאר מיין ליבער ברודער
 קיינמאל אין זיין גאנצן לעבן
 פירן דאָ זיין אַגער פּאָיען
 ביי מיין אומגליקלעכן קבר.

”בין איך זיך געגאנגען באַדן,
 אין דעם ים געגאנגען שווימען,
 האָט דער ים מיך איינגעזויגן,
 מיך פארשלעפט צום טיפן אַפּגרונט,
 ווי א טייבעלע א קליינע,

ווי א פויגעלע א יונגע.
 זאל דערפאר מיין ליבע שוועסטער,
 זאל זי קיינמאל אין איר לעבן
 ביי דעם ברעג די אויגן וואשן
 מיט דעם וואסער פון דער געגנט.

”פון דעם ים דאָס גאַנצע וואסער
 איז געמישט מיט מיינע בלוטן,
 און פון ים די אלע פישן
 זיינען פלייש איצט פון מיין קערפער.
 יעדער צווייג דאָ ביי די ברעגן
 איז א גליד פון מיינע גלידער,
 איטלעד גרעזעלע, וואָס וואַקסט דאָ,
 איז א האָר פון קאַפּ פון מיינעם.”

אַט אזוי איז זי געשטאַרבן,
 ווי א טייבעלע פארשוואונדן.
 ווער־זשע וועט די נייעס מעלדן,
 און די בייזע בשורה ברענגען
 צו דער היים פון שיינעם מיידל,
 צו דעם מיידל'ס טאטע־מאמע ?

וועט דער בער די נייעס מעלדן,
 און די בייזע בשורה ברענגען ?
 זאל דער בער קיין בשורה טראַגן :
 ער וועט אויפפרעסן די רינדער.

ווער־זשע וועט די נייעס מעלדן,
 און די בייזע בשורה ברענגען
 צו דער היים פון שיינעם מיידל,
 צו דעם מיידל'ס טאטע־מאמע ?

וועט דער וואָלף די נייעס מעלדן,
 און די בייזע בשורה ברענגען ?
 זאל דער וואָלף קיין בשורה טראַגן :
 ער וועט נאָר די שאַף פאַרצוקן.

אַטאָ נעמען מיר דײַך בראַטן,
וועט די האַרין מיטאַג עסן,
און דער האַר — אן אַוונט־מאַלצייט,
וועט די טאַכטער פּרישטיק עסן,
און דער זון א ביסן קריגן.”

ענטפערט זיי דאָס קרומע אויגל,
הויבט דאָס העזעלע אָן ריידן:
”בעסער זאָל שוין לעמפּאָ קומען
און זיך לאָזן פון אייך בראַטן!
איך בין דאָ מיט א שליחות,
כ’טראָג צו אייך א וויסטע בשורה:
אייער מיידל איז פארשוואונדן!
טויט איז אייער שיינע איינאַ!
איינגעזונקען מיט איר צירונג,
מיט די פערל, מיט דעם גארטל,
איז דעם טיפן בלויען וואסער;
מיט די פיש וועט זי דאַרט לעבן,
און זיך חבר’ן מיט שלייען.”

דאָ הויבט אָן די מוטער וויינען
און באַגיסן זיך מיט טרערן,
און זי לאָזט אזוי זיך הערן:
”קיינמאַל זאָלט איר ניט, אַ מאמעס,
קיינמאַל ניט אין אייער לעבן
אייך־אליין חתנים זוכן,
און ניט צוריידן די טעכטער
צו א מאן, וואָס זיי געפּעלט ניט,
ווי איר, אומגליקלעכע מאמע,
האַב מיין קינד אליין געטריבן,
האַב מיין טייבעלע געצוואונגען.”

און זי וויינט און קלאַגט די מוטער,
און עס פליסן אירע טרערן
פון די בלויע אויגן אירע
אף די אלטע בלאסע באַקן.

ווער־זשע וועט די נייעס מעלדן,
און די בייזע בשורה ברענגען
צו דער היים פון שיינעם מיידל,
צו דעם מיידלס טאטע־מאמע?

וועט דער פוקס די נייעס מעלדן,
און די וויסטע בשורה ברענגען?
זאָל דער פוקס קיין בשורה טראָגן:
ער וועט אלע גענדן נאָך טויטן.

ווער־זשע וועט די נייעס מעלדן,
און די וויסטע בשורה ברענגען
צו דער היים פון שיינעם מיידל,
צו דעם מיידלס טאטע־מאמע?

וועט דאָס העזעלע א לויף טאָן
און די וויסטע בשורה ברענגען?
ענטפערט מוטיק אָפּ דאָס העזעלע:
”איך וועל ברענגען די ידיעה.”

לאָזט דאָס העזעלע זיך לויפן,
מיטן קרומען פּיסקל איילן,
מיט די קרומע פּיסלעך יאָגן
איבער צווייגן, איבער שטיינער,
צו דער היים פון שיינעם מיידל,
צו דעם מיידלס טאטע־מאמע.

קומט דאָס העזעלע צולויפן,
גלייך אין באַד אריין צויאָגן,
און סע שטעלט זיך ביים אריינגאנג,
זעצט זיך אף דער שוועל אנדער,
און די באַד איז פול מיט מיידלעך;
שטעלן אָן אף אים די מיידלעך
אלע בעזעמלעך, און זאָגן:
”אַטאָ נעמען מיר דײַך קאַכן.”

הויבן אן די פייגל זינגען.
 איינער זינגט : "אי, ליבע, ליבע !"
 און דער צווייטער זינגט : "געליבטע !"
 און דער דריטער : "פריידן, פריידן !"

דריי חדשים זינגט דער פויגל,
 וואס האט "ליבע" אויסגעזונגען.
 דאס געזאנג איז פארן מיידל,
 וואס טוט רוען אין די כוואליעס.

זעקס חדשים זינגט דער צווייטער,
 זינגט צו טרייסטן איצט דעם חתן,
 וואס וועט וויינען אף זיין כלה.
 ווער ס'האט אויסגעזונגען "פריידן",
 וועט שוין שטענדיק אזוי זינגען,
 ס'גאנצע לעבן אזוי זינגען,
 פאר דער מוטער, וואס וועט קראגן,
 וואס וועט יעדן טאג שוין וויינען.

ווי די מוטער האט דערהערט נאר,
 ווי זי האט דערהערט דאס זינגען,
 האט זי אנגעהויבן ריידן :
 "מאמע, אומגליקלעכע מאמע !
 הער ניט דאס געזאנג פון פייגל !"

"ווען איד הער געזאנג פון פייגל,
 הויבט דאס הארץ מיר אן צו קלאפן,
 הויבן אן מיר טרערן רינען
 פון די אויגן אף די באקן,
 טראפן טרערן, ווי די ארבעס,
 גרעסער אפשר פון פאסטאליעס.
 אף א האר הענגט מיר דאס לעבן !
 ס'לאזן אויס זיך מיר די כוחות,
 ווען איד הער די פייגל זינגען."

און די טרערן פליסן, שטראמען,
 הייסע טרערן, אן אן אפהאלט,
 פון די אלטע בלאסע באקן
 אף דעם קלאפנדיקן הארצן.

און די טרערן פליסן, שטראמען,
 הייסע טרערן, אן אן אפהאלט,
 קייקלען זיך פון הארץ ארונטער
 ביז דעם זוימ פון אירע קליידער.

און די טרערן פליסן, שטראמען,
 הייסע טרערן אן אן אפהאלט
 רינען פון דעם זוימ ארונטער
 ביז די רויט-געשטריפטע זאקן.

און די טרערן פליסן, שטראמען,
 הייסע טרערן, אן אן אפהאלט,
 פון די רויט-געשטריפטע זאקן
 ביז צום גרינעם גראז ארונטער.

ווי זיי גרייכן צו די גראזן,
 אזוי ווערט פון זיי דריי טייכן,
 טייכן דריי פון הייסע טרערן,
 וואס די מוטער האט פארגאסן,
 פון די אויגן אויסגעגאסן.

און אין יעדן פון די טייכן
 ברויזט א וואסערפאל מיט פייער,
 און פון שוים און פון געווירבל
 שטייגן אויף דריי גרויסע פעלזן.
 אף די שמאלע פעלזן-ראנדן
 ווייזן זיך ארויס דריי בערגלעך,
 אף דעם שפיץ פון יעדן בערגל
 וואקסן דריי בערעזעס גרינע,
 און אף די בערעזע-שפיצן
 לאזן זיך אראפ דריי פייגל.

פֿינפטע רונע

וואינאמאָינען זוכט זיין כלה

וואינאמאָינען גייט כאַפּן פיש ; ער וויל אַרויס־
צוציען יאָקאהיינעניס שוועסטער ; וואינאמאָי־
נעו פּאַנגט אַ שיינעם פיש און וויל אים צעשניידן.
אַבער דאָס איז גאַר געווען אײנאַ, וועלכע האָט
זיך פון זיינע הענט אַרויסגעגליטשט און אַרייַן־
געשפּרונגען צוריק אין וואַסער. וואינאמאָינען
בעט זי צוריק אין שיפּל, אַבער זי פאַרשווינדט.
ער קומט אַ טרויעריקער אַהיים. זיין מאַמע
ראָט אים זיך צו שדכניען צו אַ מיידל פון פּאַכיאַ.

גאנצע נעכט פארגיסט ער טרערן
אף דעם שיינעם יונגן מיידל,
וואס דער ים האט איינגעשלונגען
אין די בלויע טיפע כוואליעס,
אין די רוישנדיקע טיפן.

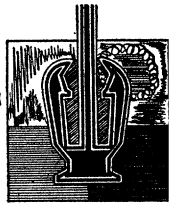
און ער גייט ארום אין זארגן,
גייט פארוונקען טיף אין צער,
ביז ער קומט צום ים צום בלויען,
און ער הויבט אזוי אן ריידן:
"זאג, אונטאמא, פוילער פעפער,
זאג, וואס חלומ'סטו אצינדערט?
זאג, וואו זיינען אכטא'ס טעכטער,
און די מיידלעך פון וועלאמא'ן?"

און אונטאמא הויבט אן ריידן,
און דער פעפער נעמט דערציילן:
"דארט און דארטן זיצן מיידלעך,
דארטן זיינען אכטא'ס טעכטער —
אף דעם לאנדפאס פול מיט נעפל,
אף דעם חשכ'דיקן אינדול,
אונטער כוואליעס טיף באהאלטן,
אין דער שווארץ-געדיכטער בלאטע.

"דארטן וואוינען אכטא'ס טעכטער,
און די מיידלעך פון וועלאמא'ן
זיצן דארט אין ענגן שטיבל,
אין דעם קעמערל דעם קליינעם,
אף די שייךגעשטרייפטע שטיינער,
טיף באהאלטן צווישן פעלזן."

לאזט דער אלטער וואינאמאניען
זיך אין איילעניש צום שיפל,
און ער נעמט ארויס די ווענדקע,
און באטראכט דאס לאנגע שנירל,
און באקוקט דעם האקן לאנגזאם,

נעל פארשפרייט האט זיך די נייעס,
ווייט צעטראגן די ידיעה
וועגן איינא'ס ביטער מזל,
וועגן טויט פון יונגן מיידל.

ווערט דער אלטער וואינאמאניען
איינגעבויגן אוש פון ווייטאג,
וויינט אין אונט, אין פרימארגן.

וואינאָ טראַגט אַ מעסער אין גארטל
 מיט אַ שייַד־געזילבערט הענטל ;
 נעמט ער שנעל ארויס דאָס מעסער,
 נעמט אין האנט דאָס שאַרפע קלינגל,
 וויל דאָס פישל שנעל צעהאַקן,
 וויל דעם לאַקס־פיש גלייך צעשניידן,
 זיך מיט אַנבייסן פאַרזאַרגן,
 זיך אַ פרייען ביסן מאַכן,
 און אַ וואַרעמעס פאַרגרייטן,
 און אַף וועטשערע נאָך לאַזן.

ווי ער נעמט דאָס פישל שניידן,
 נעמט דאָס בייכע אויפצושפאלטן —
 טוט עס גלייך אַ שפרונג אין וואַסער,
 אין די רוישנדיקע כוואליעס,
 שפרינגט ארויס פון ברוינעם שיפל,
 פון דעם אלטנס שיינעם שיפל.

און עס הויבט ארויס דאָס קעפל,
 הויבט ארויס דעם רעכטן אַקסל
 פון דעם פינפטן וואַסער־בערגל,
 שטעקט ארויס דעם רעכטן אַרעם
 פון דער זעקסטער בלויער כוואליע,
 שטעקט ארויס דאָס לינקע פיסל
 פון דעם זיבעטן געווירבל,
 פון דעם וואַסער־שטראַם דעם ניינטן.

און דער לאַקס־פיש לאַזט זיך הערן,
 הויבט צו אים אזוי אָן ריידן :
 "אַי, דו אלטער וואַינאַמאַינען !
 איך בין נישט אהער געקומען,
 און דו זאַסט מיך דאָ צעשניידן,
 ווי אַ פיש אַף שטיקער האַקן,
 זיך מיט אַנבייסן פאַרזאַרגן,
 זיך אַפרייען ביסן מאַכן,
 און אַ וואַרעמעס פאַרגרייטן,
 און אַף וועטשערע נאָך לאַזן."

נעמט אין האנט אריין די ווענדקע,
 נעמט דעם האקן אין א זעקל,
 און ער לאַזט זיך מיט זיין שיפל
 צו דעם לאַנד־פאַס פּוֹר מיט בעפל,
 צו דעם חשכ־דיקן אינדול.

און ער נעמט זיך פיש צו כאַפן.
 ער צעצייט דאָס ווענדקע־שנירל,
 און פאַרוואַרפט אין ים דעם האַקן,
 און ער זיצט אזוי ביים וואַסער
 און ער אַרבעט מיט דער ווענדקע,
 ציטערט אַזש דאָס קופער־שטעקל,
 און דער זילבער־פאַדים צישעט,
 און עס פייפט דאָס גאַלדענע שנירל.

ס'האַט שוין אַנגעהויבן טאַגן,
 ס'איז ארויס דער מאַרגנשטערן,
 ווען צום האַקן איז אַ פישל,
 איז אַ לאַקס־פיש צוגעשוואַומען
 און אליין געלאַזט זיך פאַנגען,
 זיך אריינלייגן אין שיפל.

קוקט ער און באַטראַכט דאָס פישל,
 און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
 "ס'איז אַ זייער זעלטן פישל !
 כ'האַב אזוינס נאָך נישט געזעען !
 ס'איז נאָך גלאַטער פון פאַרעלן,
 גלאַנצט נאָך שטאַרקער פון אַ שליען,
 און ס'איז גרויער פון אַ העכטע,
 פאַר אַ "זי" — מיט ווינציק שופן,
 פאַר אַ "ער" — מיט ווייניק ליסקעס,
 האַט קיין באַנדן ניט ווי מיידלעך,
 און קיין גאַרטעלע ווי נימפן,
 און פון אויערלעך קיין סימן,
 און ס'איז ענלעך צו אַ לאַקס־פיש,
 צו אַ פיש פון טיפן וואַסער."

נאר זי טוט א טויד אין וואסער
און פארשווינדט גלייך אין די טיפן,
צווישן גרויע פעלזן-שפיצן,
צווישן שייך-געשטרייפטע שטיינער.

הויבט דער אלטער וואינאמאניען,
הויבט ער אן צו טראכטן-קלערן:
"וואס-זשע קען מען טאן איצט ווייטער?"
און ער פלעכט פון זייד אויס נעצן,
און ער שלעפט זיי אין געוויסער,
הינדאו-הער, אף אלע זייטן,
דורך די וואסערן די שטילע,
שלעפט אדורך זיי אלע בוכטעס,
אלע לעכער פון די לאקס-פיש,
אלע שטראמען פון וואינאנאלא,
דורך די קאלעוואלאריפן,
דורך די ווירבלנדיקע טיפן,
דורך די טייכן פון יוקאלא,
און דורך אלע לאפלאנד-בוכטעס.

פיש האט ער געכאפט אפולע,
פון אייעדן סארט געפאנגען,
אבער נישט דאס ליבע פישל,
וואס ער טראכט פון דעם באשטענדיק,
ניט וועלאמאס שיינע מיידל,
אכטאס שיינע ליבע טאכטער.

און דער זינגער וואינאמאניען
פון זיין צער שטארק דערשלאגן,
מיט זיין קאפ אראפגעבויגן,
אף א זייט פארוקט דאס היטל,
האט אזוי גענומען ריידן:
"אי, בין איד א נאר אן אלטער,
און א מענטש גאר אן געדאנקען!
כ'האב אמאל פארמאגט דאך שכל,
מיט געדאנקען רייד באשאנקען.

זאגט דער אלטער וואינאמאניען:
"זאג נאך וואס ביסטו געקומען?"
"ווייסט נאך וואס איד בין געקומען?
כ'זאל אף דיינע הענט זיך זעצן,
ווי א טייבעלע א שטילע,
כ'זאל דיין ווייב אף שטענדיק בלייבן,
אף דיין בעט א קושן לייגן,
דיינע שטיבלעך שטענדיק ראמען,
אלע דיינע דילן קערן,
און צעבלאזן העל א פייער,
ווען סע ווערט אינדרויסן טונקל,
גרויסע ברויטן פאר דיר באקן,
ביר א גלעזל אַנצוגיסן,
דיר א ווארעמעס פארגרייטן.

"ניט פון ים בין איד א פישל,
ניט קיין שלייען פון די טיפן
כ'בין א שיינע יונגע מיידל,
איד בין יאוקאהיינענ'ס שוועסטער,
וואס דו טראכטסט פון איר באשטענדיק
און דו זוכסט זי אלע יארן.

"דו פארשטייסט קיין זאך ניט, אלטער!
נאריש ביסטו, וואינאמאניען!
האסט פון האנט ארויסגעלאזן
איינע פון וועלאמאס טעכטער,
אכטאס שיינע ליבסטע מיידל!"

זאגט דער אלטער וואינאמאניען:
און זיין קאפ איז טיף געבויגן:
"דו ביסט יאוקאהיינענ'ס שוועסטער?
קום צוריק אריין אין שיפל!"

קיינמאל קומט ניט מער דאס מיידל,
איינא קומט שוין מער ניט קיינמאל,

“אז איך הויב ניט אן צו וויסן,
כ'קען קיין עצה זיך ניט געבן,
ווי צו לעבן איצטער ווייטער,
ווי פארברענגען מיינע יארן!
ווען מיין מאמע לעבט נאך איצטער,
ווען זי ליגט ניט שוין אין קבר,
וואלט זי מיר געזאגט אצינדערט,
וואלט זי מיר איצט אויסגע'עצה'ט,
ווי זיך אויסדרייען פון צער,
און געטרייסט מיד פון די צרות
אין די טרויעריקע צייטן
פון מיין שוידערלעכן אומגליק.”

וואכט זיין מאמע אויף אין קבר,
פון די טיפן נעמט זי ריידן;
“ניט געשטארבן איז דיין מאמע,
און זי הערט דיין קול אצינדערט,
און זי וועט א וועג דיר ווייזן,
וועט דיר געבן גלייך אז עצה,
ווי זיך אויסדרייען פון ווייטיק,
און פארגעסן אלע צרות,
און די שווערע טעג פון לעבן.
גיי פון דאנען קיין פאכיאלא,
דארטן זיינען שיין די מיידלעך,
אפשר טאקע גאר די שענסטע,
און זיי זיינען צוויי מאל פיינער,
פינף מאל, זעקס מאל אזוי טיכטיק,
ווי יוקאלא'ס פוילע טעכטער,
ווי די פעטע לאפלאנד-מיידן.

“נעם א ווייב, מיין זון, פון דארטן,
פון די שיינע לאפלאנד-מיידלעך,
קלייב זיך אויס דאס שענסטע מיידל,
שיין און שלאנק ווי א בערעזע
און מיט רירעוודיקע פיסלעך,
רירעוודיק אף אלע אברים.”

און א הארץ פול מיט געפילן,
איצטער האב איך אלץ פארלוירן!
איצט, אין טרויערדיקע צייטן,
ווען איך בין שוין אלט געווארן,
ווען עס לויפט מיד נאך דאס אומגליק —
האט דער שכל מיד פארלאזן,
דער געדאנק איז מיר פארשוואונדן.

“די, צו וועמען איך פלעג בענקען,
שטענדיק טראגן זי אין הארצן,
אט'די שיינע נימף וועלאמא'ס,
יונגסטע טאכטער פון די כוואליעס,
וואס געזאלט האט זיין מיין ליבסטע,
שטענדיק ווי מיין ווייב פארבלייבן,
די — האב איך געכאפט אלס פישל,
נאר ס'איז מיר ניט איינגעפאלן
זי א'היים אוועקצופירן,
און איך האב זי אפגעלאזן
אין די שויםענדיקע טיפן.”

און ער לאזט זיך לאנגזאם גייען,
און ער גייט און זיפצט פון ווייטיק,
נאכדעם נעמט ער זיך א'היים גיין,
און ער הויבט אזוי אן ריידן:
“פריער פלעגן פייגל זינגען,
און דער קוקוק פלעגט מיד גריסן
אין פרימארגן און אין אונט,
אפטמאל אויך אין מיטאג'שטונדן,
וואס'זשע שווייגן זיי אצינדערט?
ווער האט שטום געמאכט די פייגל?
זארגן לאזן זיי ניט זינגען!
טרויער האט פארשטומט די פייגל!
קענען זיי דערפאר ניט זינגען,
ווען די זון הויבט אן זיך זעצן,
צו דערפרייען מיד אין אונט,
פרייד מיר ברענגען אין פרימארגן.”

זעקסטע רונע יאָקאהיינענ'ס פּיילן און בויגן

יאָקאהיינען טראָגט אַ שנאה אָף וואַינאמאָינען.
און לאַקערט אָף אים, בעת יענער פּאַרט קיין
פּאַכיאלא. ווען ער דערזעט אים פּאַרבייפּאַרן,
שיסט ער אָף אים. ער טרעפט אָבער נאָר זיין
פּערד. וואַינאמאָינען פּאַלט אַריין אין וואַסער ;
אַ שטורם־ווינט פּאַרטראָגט אים אין ים אַריין.
יאָקאהיינען פּרייט זיך מיט זיין זיג.

אף זיין ארבעס-געלבן אַגער,
אף זיין פערד דעם שטרוי-קאלירטן.

און ער פאַרט אַדורך וואַינאַלאַ,
דורך די קאלעוואלא-זאמדן.
און עס לויפט געשווינד זיין אַגער,
היים און הויף שוין לאנג פארשוואונדן,
און ער יאַגט שוין אף דעם וואסער,
אף די ברויזנדיקע כוואליעס,
דאָך די קלויען בלייבן טרוקן,
נעצן זיך נישט איין אין וואסער.

נאָר דער יונגער יאַקאהיינען,
אַט-דער שוואכער לאפלאנד-אינגלינג,
האַט געטראָגן לאנג שוין שנאה,
דאנג שוין האָט געברענט זיין קנאה
צו דעם אלטן וואינאמאַינען,
צום בארימטן אלטן זינגער.

און ער מאכט זיך שנעל א בויגן
מיט א וואונדער-שיינער וועלבונג,
מאכט אים פון דעם בעסטן אייזן,
און באדייגט אים נאָך מיט קופער,
און מיט ריינעם גאלד פון אויבן,
און פארגעסט ניט אויך קיין זילבער.

נאָר וואו נעמט ער שטריק צום בויגן,
און דעם שנור וואו קריגט ער איצטער?
לעמפּאָ גיט אים פלאקסן-פעדים,
היסי — אַדערן פון הירשן.

ענדלעך איז דער בויגן פארטיק,
פארטיק זיינען ביידע עקן.
שיין צום קוקן איז דער בויגן,
און געמוזט אפולע קאַסטן —
אפן רוקן שטייט א פערדל,
אף דעם עק יאַגט א זשערעבטשיק,

ון דער זינגער וואינאמאַינען
ריכט זיך אויס אין וועג אין ווייטן,
צו דעם גרויזאם-קאלטן דערפל,
צו דעם פינצטערן פאַכיאַלאַ.

נעמט זיין ארבעס-געלבן אַגער,
נעמט זיין פערד דעם שטרוי-קאלירטן,
און ער טוט אים אַז דאָס צוימל,
טוט אים אַז דאָס גאַלדענע צוימל,
און ער זעצט זיך אויף זיין רוקן,
און ער הויבט אַן אַפּצופאַרן,
און ער יאַגט זיך האסטיק פאַרווערטס,
לויפט דעם וועג אריבער אייליק

700

Nicholson

פון דער ווייטסטער אינדזל-בוכטע,
ביי דעם וואסערפאל פון פייער,
פונקט ביים הייליקן געווירבל.

ענדלעך איז דאס דאך געשעען.
איינמאל מאכט זיך א פרימארגן,
אז ער קוקט אזוי אף מערב,
און ער דרייט זיך אויס אף דרום,
און דערזעט א פלעק אין וואסער,
עפעס בלוילעכס אף די כוואליעס.
איז דאס ניט א מזרח-וואלקן?
צי די זון הויבט אָן שוין אויפגיין?

דאָס איז ניט קיין מזרח-וואלקן,
נישט די זון הויבט אָן צו אויפגיין!
דאָס איז ער גאָר, וואינאמאָינען,
דער באַרימטער אלטער זינגער,
דאָס פאַרט ער אַצינד קיין צפון,
אין דעם פינצטערן פאַכיאַלאַ,
אף זיין אַרבעס-געלבן אַגער,
אף זיין פערד דעם שטרוי-קאַלירטן.

טוט א כאַפּ גלייך יאַקאָהיינען,
אַט-דער שוואַכער לאַפלאַנד-אינגלינג,
אין דער האַנט זיין שטאַרקן בויגן,
שטעלט אים אָן, דעם שיינעם בויגן,
אף דעם קאַפּ פון וואינאמאָינען
און ער וויל דעם זינגער שיסן.

נאָך אַפריער פרעגט זיין מוטער,
נאָך אַפריער פאַרשט די אלטע:
"קעגן וועמען איז דער בויגן?
וואָס באַשלאַגסטו אים מיט אייזן?"

ענטפערט גלייך איר יאַקאָהיינען,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:

אפן אויסבויג שלאָפט א העזל,
און א בערעלעע ביים דריקער.

און ער מאכט אַפולע פּיילן
מיט דריי פּעדערן אין יעדער,
יעדע פּייל פון דעמב געשניטן,
און דער שפיץ — פון סאַסנע-צווייגלעך.
ווי ער האָט געענדיקט שניצן,
האַט ער פּעדערן פאַרפעסטיקט,
דינע פּעדערלעך פון שוואַלבן,
און די פליגעלעך פון שפּערלינג.

נאַכדעם שאַרפט ער אָן די שפיצן,
און באַשמירט מיט סם די פּיילן,
מיט דעם שוואַרצן בלוט פון שלאַנגען,
מיט דעם בלוט פון היסיס עקדעש.

מיט די פּיילן אלע פאַרטיק,
מיט בויגן אַנגעצויגן,
וואַרט ער אף דעם אלטן וואינאַ'ן,
וויל דעם פריינט פון כוואליעס פאַקן,
לויערט ער א גאַנץ פרימאַרגן,
און אין אַוונט און צו מיטאַג.

און ער זיצט און וואַרט אף וואינאַ'ן,
און ער ווערט ניט מיד צו וואַרטן,
שטייט און קוקט ארויס פון פענצטער,
און פון ווינקל דאַרט ביים פאַרקן,
שטייט און טשאַטעוועט אף סטעזשקעס,
ביי די מעזשעס פון די פעלדער
מיט די פּיילן אף זיין רוקן,
און אין האַנט זיין שיינער בויגן.

און ער לויערט אַפּן אינדרויסן,
לויערט ביי אן אַנדער שטיבאַ,
אף דעם פייערדיקן לאַנד-צונג

מעג איידעדי ליד פארשווינדן —
ארט מיך ווינציק: איד וועל שיסן.

און ער נעמט זיין בויגן ציען,
שטעלט זיין שטארקן קופער־וואָפֿן
אף זיין לינקן פוס אנידער,
אַנגעשפּאַרט אף רעכטער קניע,
נעמט ארויס א פייל פון שייִדל
מיט דריי פּעדערלעך באַפּעסטיקט,
נעמט די האַרטסטע און די גלייכסטע
פון די סאַמע שטאַרקסטע פּיילן,
שפּאַרט זי אַן אַן מיט פון בויגן
אף דער שנור פון פּלאַקסד־פּעדיס.

און ער שטעלט זיין שטארקן בויגן,
שטעצט אים אף זיין רעכטן אַקסל,
שטעצט אים פּעסט און גרייט צו שיסן
אף דעם אלטן וואַינאַמאַינען,
און ער הויבט אזוי אַן ריידן:

“טראַג זיך, טראַג, בערעזע־שפיצל,
שטרעק זיך, צי זיך סאַנע־צווייגל,
און גליטשט אַפּ, איר פּלאַקסד־פּעדיס,
וועט די האַנט צו נידעריק צילן —
זאַל די פייל זיך העכער הויבן,
אויב די האַנט וועט העכער צילן,
זאַל די פייל זיך נידעריק לאַזן.”

און ער טוט א ריר דעם דריקער,
שיסט ארויס די פייל די ערשטע,
נאַר זי פּליט אביסל העכער,
פּליט דעם זינגערס קאַפּ אריבער,
שפּאַלט די וואַלקנדלעך אין הימל,
רייסט די כּמאַרקעלעך די קליינע.

“כ'מאַד דעם בויגן קעגן יענעם,
און באַשלאַג אים נאָך מיט אייזן,
וואַינאַמאַינענ'ען צו טויטן,
אַט־דעם פּריינט פון כּוואַליעס פּאַקן,
וואַינאַמאַינענ'ען צו טרעפּן,
אים, דעם אוראַלטן מכּשף,
פּונקט אין האַרצן און אין לעבער,
דורך די אַקסלען דורכצושיסן.”

נאַר די מוטער לאַזט ניט שיסן,
דאַס דערלויבט אים ניט די מאַמע:
“שיס אים ניט, דעם זינגער וואַינאַנ'ן,
ריר ניט אַן דעם זון קאַלעוואַ'ס,
פון א גרויסן שטאַם קומט וואַינאַ,
און ער איז מיין שוואַגער'ס קרוב.

“אויב דו וועסט דעם זינגער שיסן,
וועסט קאַלעוואַ'ס זון פּאַרדאַרבן —
וועט די פּרייד פון וועלט פּאַרשווינדן,
פון דער ערד געזאַנג אוועקגיין.
פּרייד איז בעסער דאַ, אף דער וועלט,
אף דער ערד — געזאַנג פּיל שענער,
ווי אין פּינצטערן מאַנאַלאַ,
ווי אין טוואַנעלאַ'ס שטיבלעך.”

און דער יונגער יאַקאָהיינען
האַט פּאַרקלערט זיך בלויז א רגע,
נאַכגעטראַכט א קליינע וויילע,
איין האַנט רייסט זיך ביי אים שיסן,
און די צווייטע שטעלט זיך קעגן,
נאַר די לוסט האַט אים באַצוואונגען.

ענדלעך הויבט ער אַן צו ריידן
און ער לאַזט אזוי זיך הערן:
“מעג אף אייביק איצט פּאַרשווינדן
פון דער ערד געזאַנג און פּריידן,

“זאלסט זעקס יאָר אַצינדערט שווימען,
זיבן זומערן זיך וויגן,
זאלסט זיך גאַנצע אַכט יאָר שאַקלען
אַף די ברייטע וואסער־שטרעקעס,
אַף די פרייע וואסער־שטראַמען,
ווי אַ סאַסנע שוויים זעקס יאָרן,
ווי אַ דעמבע — זיבן יאָרן,
ווי אַ פיעזן — אַכט יאָר כסדר.”

און ער גייט אריין אין שטיבל,
און זיין מוטער נעמט אים פרעגן:
“האַסטו וואינאַן איצט געשאַסן?
האַסט קאלעוואַס זון געטראַפן?”

ענטפערט גלייך איר יאָקאהיינען
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
“איך האָב וואינאַן איצט געשאַסן,
כ׳האַב קאלעוואַס זון געטראַפן,
אים געשיקט אין ים צו שווימען,
אַף די וואסערן זיך וויגן,
אַף די ברויזנדיקע כוואליעס,
אין די טיפע שטראַמען וואַגלען,
אין דעם שווימיקן געווירבל,
מיט די פינגער פאלט דער אלטער,
מיט די עלנבויגנס פאלט ער,
אַף אַ זייט ליגט ער אַצינדערט,
אַט אזוי אַדורכצושווימען,
דורך די כוואליעס דורכצורייסן.”

ענטפערט אים אזוי די מאמע:
“שלעכט האַסטו געטאַן איצט, זונע,
וואינאַמאָינענען צו שיסן,
און קאלעוואַס זון צו טרעפן,
אים, דעם העלד, פון סאוואַנטאַאַ,
קאלעוואַלאַס גרעסטן זינגער.”

אומבאַקומערט, שיסט ער ווייטער,
שיסט די צווייטע פון די פּיילן,
נאָר זי פליט צו גידעריק איצטער,
בויערט זיך אין ערד אין טיפער,
ווייל די אונטער־וועלט דערגרייכן,
ווייל דעם באַרג פון זאַמד צעשפאלטן.

שיסט ער גלייך ארויס די דריטע,
פליט די דריטע פּייל שוין גלייכער,
און זי טרעפט אין מיליך אין בלויזען,
טרעפט דעם אַרבעט־געלבן אַגער,
טרעפט דעם פּערד דעם שטרוי־קאַלירטן
אין דעם פלייש אריין פון אַקסל,
פונקט אין פלייש פון לינקן אַקסל.

פאלט אריין איצט וואינאַמאָינען
מיט די פינגער אין דעם וואסער,
מיט די אַרעמס אין די כוואליעס,
גלייך אין שוים מיט זיינע פויסטן,
פאלט אַראָפּ פון געלבן אַגער,
פון זיין פּערד דעם שטרוי־קאַלירטן.

הויבט זיך אויף אַ גרויסער שטורעם,
און דער ים הויבט אָן צו ברויזן,
טראַגט דעם אלטן וואינאַמאָינען,
טראַגט אוועק אים פון די ברעגן
אַף די ברייטע וואסער־פלאַכן,
אַף די וואסערן די פרייע.

דאָ צעזינגט זיך יאָקאהיינען
און ער לאַזט אזוי זיך הערן:
“וועסט שוין, אלטער וואינאַמאָינען,
קיינמאַל מער מיט דיינע אויגן,
בין לבנה וועט נאָך לייכטן,
מער ניט זען וואינאַלאַס טאַלן,
קאלעוואַלאַס שיינע פּעלדער.”

זיבעטע רונע

וואינאמאיינען און די הארין פון פאכיאלא

וואינאמאיינען שווימט ארום אין ברויזנדיקן ים
ביז אן אדלער קומט און נעמט אים ארויף אף
זיינע פליגלען. און פליט מיט אים קיין פאכיאלא.
לאוכי, די הארין פון פאכיאלא באזארגט אים
מיט א פערד, אבער ער מוז איר צוזאגן צו
ברענגען דעם מייסטער אילמארינען, אז ער זאל
פאר איר אויסשמידן די סאמפא; דערפאר וועט
זי אים געבן איר שיינע טאכטער פאר א ווייב.

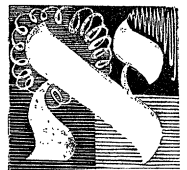
ק א ל ע ו ו א ל א

פאר זיך האָט ער וואסער־שטרעקעס,
איבער זיך — דעם קלאַרן הימל.

און ער שווימט צוויי נעכט נאָך ווייטער,
און צוויי טעג די סאמע לענגסטע,
ענדלעך, אף דער ניינטער נאכט ערשט,
אכטער טאָג איז קוים אריבער,
הויבט דעם אלטן אָן צו נאָגן,
ער דערשפירט א שטארקן ווייטיק:
פון די פינגער פעלן בעגל,
פון די גראַבע פינגער — גלידער.

הויבט דער אלטער וואינאמאָינען,
ער אליין הויבט אָן צו ריידן:
"וויי איז מיר, דעם אַרימען מענטשן,
וואָס איד האָב מיין לאַנד פארלאָזן,
פון מיין היים אוועקגעגאנגען,
שטענדיק דאָ אַרומצובלאַנדזשען,
טאָג און נאכט אזוי צו שווימען,
אונטער פרייע הימלען וואַגלען,
און דער שטורעם זאָל מיד וואַרפן,
כוואַליעס זאָלן מיד דאָ וויגן,
אף די פרייע וואסער־ווייטן,
אף די ברייטע וואסער־שטראַמען.
קאלט איז מיר אין ים צו לעבן,
און א ווייטיק דאָ צו בלייבן,
שטענדיק דאָ צווישן כוואַליעס,
אף די וואסערן צו וואַגלען.

"אז איד ווייס ניט ווי צו לעבן,
ווי איד זאָל זיך איצטער פירן,
איצטער, אין די שלעכטע צייטן,
אין די טעג פון גרויסן אומגליק:
צי מיין הויז אף ווינט איצט בויען,
צי מיין שטוב אף וואסער שטעלן?"

זן דער אלטער וואינאמאָינען
שווימט אזוי דורך טיפע כוואַליעס,
וואַגלט ווי א סאַסנע־צווייגל,
ווי אן אַפגעפאלן צווייגל,
שווימט זעקס זומער־טעג כסדר,
שווימט זעקס נעכט אויך נאַכאנאָדער:

פון א שאַס מיין פערד געפאלן,
פון א פייל אף מיר געצילעט.

"בין איד גלייך אריינגעפאלן
מיט די פינגער אין דעם וואסער,
אז דער שטורעם זאל מיר וויגן,
כוואליעס זאלן מיר דא טרייסלען.

"קומט א שטורעם און פון מערב,
און א שטארקער ווינט פון מזרח,
טרייבט אוועק מיר פון די ברעגן,
און ער טראַגט מיר ווייט און ווייטער,
און איד וואַגל טעג אַפּולע,
און איד שוויים אויך נעכט אַפּולע
אף די ווייטע וואסער־שטרעקעס,
אף די וואסערן די פרייע,
און איד הויב ניט אָן צו וויסן,
ניט פארשטיין און ניט באגרייפן,
וואָס איד זאל אצינד ערווארטן,
און פון וואָס איד וועל דאָ שטארבן;
צי איד וועל פון הונגער אויסגיין,
צי פארזינקען אין די טיפן."

זאָגט דער פויגל פון די הימלען:
"זאַלסט אצינד זיך גאַרניט זאַרגן!
קריד ארויף גלייך אף מיין רוקן,
זעץ זיך אף מיין עק אנדער,
וועל איד דיך פון דאנען טראַגן,
וואו דיין הארץ וועט נאָר געלוסטן;
איד געדענק דעם טאָג נאָך איצטער,
איד דערמאָן זיך יענע צייטן,
ווען דו האָסט קאלעוואָס וועלדער,
אַסמאַס וועלדלעך אַנגעצונדן,
און געשווינט בלוזן די בערעזע,
יענעם שלאַנקען בוים געלאָזן.

"וועל איד אף דעם ווינט איצט בויען —
וועט מיין הויז קיין אַנשפּאַר האַבן,
שטעל איד איצט מיין שטוב אף
וואסער —
וועט דאָס וואסער זי פארטראַגן."

פליט פון לאַפּאַנד אָן א פויגל,
פון דעם פינצטערלאַנד און אַדלער,
ניט דער גרעסטער פון די גרויסע
ניט דער קלענסטער פון די קליינע,
אז ער שדעפט אין ים א פליגל,
גרייכט דער צווייטער אזש צום הימל,
אז ער שלעפט זיין עק אין וואסער,
פיקט ער פעלזן מיט זיין שנאַבל.

פליט דער פויגל אום פאמעלער,
פליט און קוקט, און בלייבט אָפּט שטייען,
און דערזעט דעם אלטן זינגער
אף די בלויע וואסער־כוואליעס:
"זאָג, וואָס טוסטו, העלד, אין וואסער,
אף די בלויע וואסער־כוואליעס?"

ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען,
ער אליין הויבט אָן צו ריידן:
"ווייסטו וואָס איד טו אין וואסער,
אף די בלויע וואסער־כוואליעס?
קיין פאַכיאַלא גיי איד איצטער,
דאַרט א מיידל צו געווינען.

"שנעל בין איד אהין געלאָפּן
איבער פעלדער, איבער ימים,
נאָר אין א פרימאַרגן איינמאַל,
אין א פריער מאַרגן־שטונדע,
איז ביי לואטעלאַס בוכטע,
ביי דעם סאמע שטראַם יאַקאָלאַס,

וואו די פייגל זאלן רוען.
איך אליין זאל קענען רוען."

הויבט דער אלטער וואינאמאנינען.
הויבט זיין קאפ ארויס פון וואסער.
קריכט ארויס פון ים גאנץ מוטיק.
קלעטערט קרעפטיק אף די כוואליעס.
זעצט זיך אף דעם אדלערס פליגל.
אף דעם עק פון ריזן-פויגל.

נעמט דער הימל-פויגל טראגן
אים, דעם אלטן וואינאמאנינען.
טראגט אים, וואו די ווינטן ציען.
וואו עס ציען פרילינג-ווינטן.
צו די גרענעצן פון פאכיא.
צו דעם טריבן סאריאלא.
און ער לאזט אראפ דעם אלטן.
און ער פליט און רוישט שוין ווייטער.

הויבט דער אלטער וואינאמאנינען.
הויבט ער אן צו וויינען-קלאגן.
ביי דעם זויס פון ים דעם ווייטן.
ביי די אומבאקאנטע ברעגן.
און זיין זייט מיט הונדערט וואונדן
ווערט געבייטשט פון טויזנט ווינטן.
און די בארד — באדעקט מיט בלאטען.
און די האר פון קאפ צעשויערט.

וויינט ער צוויי נעכט און א דריטע.
און ער וויינט אויך טעג אזוי פיל.
און ער ווייסט ניט, וואו צו גייען.
קאן קיין שטעג זיך ניט געפינען.
וואס זאל אים אהיים איצט פירן.
צו א גרעניץ א באקאנטן.
צו דעם אפשטאם-לאנד צו זיינעם.
וואו ער האט געלעבט ביז איצטער.

האט זי פינף שאף אפגעשוירן.
פון זעקס לעמער וואל געשניטן.
פאר א שאף שוין וואל געזאמלט.
פאר א קלייד שוין אפגעקליבן.
איידער נאך דער טאג נעמט גרויען.
פריער ווי די זון נעמט אויפגיין.

נאכדעם וואשט זי אפ די טישן.
און זי קערט אויס אלע דילן
מיט א בעזימל פון ריטלעדן.
מיט א בעזימל פון בלעטלעדן.
שארט ארויף דאס מיסט אינגאנצן
אף דער לאפעטקע פון קופער.
און זי טראגט עס אינדערויסן.
טראגט עס דורך דער טיר צום גארטן.
צו דעם לעצטן פלויט פון גארטן.
דארטן ווארפט זי עס אין גראזן.
נאכדעם בלייבט זי שטיין אביסל.
הערט זיך איין און דרייט זיך אויס גלייך.
און דערהערט פון ים געוויינען.
הערט א יאמער פון די ברעגן.

לאזט זי זיך אהיים גלייך לויפן.
און זי לויפט אריין פארסאפעט.
און זי הויבט גלייך אן דערצייען.

הויבט אזוי צו איר אָן ריידן :
 "יא, איך זע — איך האָב פאר-
 בלאַנדזשעט ;
 ס'איז אין ד'רהיים געווען מיר בעסער,
 איך בין דאָרט געוועזן גרעסער."

זאָגט די האַרין פון פּאַכיאַלאַ,
 נעמט אזוי צו אים זיך ריידן :
 "כ'וואַלט געוואָלט גאָר שטאַרק איצט
 וויסן,

אויב ס'איז נאָר דערלויבט צו פּרעגן :
 פון אַוועלכע מענער שטאַמסטו,
 פון אַוועלכע העלדן קומסטו ?"

ענטפּערט גלייך איר וואַינאַמאַינען
 און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
 "פריער האָט מען מיך גערופּן,
 און באַטראַכט האָט מען מיך שטענדיק,
 ווי דערפּרייער פון דעם אַוונט,
 ווי דעם זינגער פון די טאַלן,
 אַף די פעלדער פון וואַינאַלאַ,
 אַף די קאַלעוואַלאַ-פּליינען ;
 אָבער איצטער, אין מיין עלנט,
 קאָן איך מער זיך ניט דערקענען."

זאָגט די האַרין פון פּאַכיאַלאַ,
 הויבט צו אים אזוי אָן ריידן :
 "הויב זיך אויף איצט פון די זומפן,
 קום, באַטרייט די נייע סטעזשקע,
 און דערצייל מיר פון דיין אומגליק,
 קום, דערצייל מיר פון דיין גורל."

און זי נעמט אים איין פון וויינען,
 און זי שטילט אים איין פון קלאַנגן,
 פירט אריין אים אין איר שיפּל
 און זי זעצט אים דאָרט אַנידער,

הויבט אזוי דאָרט אָן צו ריידן :
 "כ'האָב געהערט פון ים געוויינען,
 און א יאַמער פון די ברעגן."

לאַזכי, האַרין פון פּאַכיאַלאַ,
 די אַנציינערדיקע זקנה,
 לאַזט אין הויף אריין זיך לויפן,
 איילט צום טירל פון דעם טויער,
 און זי שטרענגט זיך אָן צו הערן,
 און זי רעדט אזוינע ווערטער :
 "נישט אזוי דאָך וויינען קינדער,
 נישט אזוי אויך קלאַנגן ווייבער,
 אַט אזוי נאָר וויינען העלדן,
 מענער שוין מיט בערד באוואַקסן."

שפּאַרט זי אָפּ פון ברעג דאָס שיפּל,
 דאָס דרייברעטערדיקע שיפּל,
 און זי נעמט אליין דעם רודער,
 און זי שיפט זיך צו אין שיפּל
 צו דעם אלטן וואַינאַמאַינען,
 צו דעם העלד וואָס וויינט אַדאָרטן.

זי געפינט אים, וואַינאַן, וויינען,
 טרעפט דעם פריינט פון כוואַליעס קלאַנגן
 צווישן טריבע ווערבע-בושן
 און געדיכטע וויינשליב-ביימלעך,
 ציטערט ביי אים ס'גאַנצע פנים,
 נאָר ער האַלט פאַרקלעמט די ליפּן.

זאָגט די האַרין פון פּאַכיאַלאַ,
 און זי הויבט אזוי אָן ריידן :
 "אוי, דו אלטיטשקער, אן אומגליק !
 אין דער פּרעמד האַסטו פאַרבלאַנדזשעט!"

און דער אלטער וואַינאַמאַינען
 טוט א הויב זיין קאַפּ און ענטפּערט.

זאָגט די האַרין פון פּאַכיאַלאַ,
הויבט צו אים אזוי אָן ריידן :
"זאַלסט ניט וויינען, וואַינאָמאַינען,
קלאַג ניט מערער, פריינט פון כּוואַליעס !
דאָ איז גוט פאר דיר צו בלייבן,
קענסט דאָ זייער גוט פארברענגען,
וועסט פון טעזער לאַקס־פּיש עסן,
און מיט פעטן פלייש פארבייסן."

זאָגט דער אלטער וואַינאָמאַינען,
ער אליין הויבט אָן צו ריידן :
"כ'האַב ניט ליב קיין פרעמדע שפּייזן ;
איך דער בעסטער שטוב דער פרעמדער ;
אין דער היים איז שטענדיק בעסער,
דאַרטן שטייט אַיעדער העכער,
העלף מיר, גוטער גאַט אין הימל,
דו באַשעפער, פול מיט ליבשאַפט,
אז איך זאָל אַהיים נאָך קומען,
צו מיין לאַנד נאָך גיך דערגרייכן !
בעסער איז אין אַייגענעם לאַנד
פון אַ שטיוול וואַסער טרינקען,
ווי אין ווייטן לאַנד אין פרעמדן
— האַניק פון אַ גאַלדענעם לעפל."

זאָגט די האַרין פון פּאַכיאַלאַ,
און זי הויבט אזוי אָן ריידן :
"זאָג, וואָס וועסטו מיר דען געבן,
ווען איך וועל אַהיים דיך ברענגען,
צו דעם זויס פון דיינע פעלדער,
צו דער סאַמע באַד אין דערפל ?"
ענטפערט גלייך איר וואַינאָמאַינען :
"זאָג אליין, וואָס ווילסטו האַבן,
ווען דו וועסט אַהיים מיך ברענגען
צו דעם זויס פון מיינע פעלדער,
כ'זאַל דעם קוקוק ווידער הערן,
דאָס געזאַנג פון פייגל הערן ?"

און זי נעמט זיך גלייך צום רודער,
רודערט מיט דעם גאַנצן כּוח,
און זי פירט אים קיין פּאַכיאַלאַ,
פירט דעם פרעמדן אין איר שטיבל,
גיט אים עסן, דעם פאַרשמאַכטן,
טריקנט אים די נאַסע קליידער,
וואַרימט אים אַ צייט אַ לאַנגע,
וואַרימט און צעבלאַזט דאָס פּייער ;
ווערט דער אלטער שנעל גענעזן,
ווערט דער העלד געזונט אינגאַנצן,
הויבט אים לאָוכי אָן צו פרעגן,
הויבט אזוי צו אים אָן ריידן :
"זאָג, פאַרוואָס, אַ, וואַינאָמאַינען,
האַסטו שטאַרק געוויינט אַפּריער
ביי דעם ראַנד פון ים דעם טריבן,
אַף די אומבאַקאַנטע ברעגן ?"

ענטפערט גלייך איר וואַינאָמאַינען
און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
"אוי, האַב איך אַף וואָס צו קלאַגן ;
לאַנג בין איך אין ים געשוואַומען,
און געשטויסן דאַרט פון כּוואַליעס,
אַף די גרעניצאַזע שטראַמען."

"כ'וועל דאָס גאַנצע לעבן וויינען,
קיינמאַל אויפהערן צו קלאַגן,
וואָס איך האַב מייזן לאַנד פאַרלאָזן,
פון מיין היים אוועקגעפאַרן,
כ'זאַל צו פרעמדע טירן קומען,
צו אַן אומבאַקאַנטן טויער ;
יעדער בוים דאָ ברענגט מיר ווייטיק,
יעדע סאַסע־נאַדל שטעכט מיר,
יעדע אַלכע מאַכט מיר וואַונדן,
נאָר דער ווינט איז צו מיר פריינטלעך,
נאָר די זון טוט אַף מיר שיינען
אין דעם אומבאַקאַנטן געגנט,
ביי די טירן ביי די פרעמדע."

ער האָט אויסגעשמידט די הימלען,
און דעם דאָך פון לופט געהאמערט,
ניט געלאָזט קיין האמער־שפורן,
ניט געלאָזט קיין שפור פון צוואנגען."

הויבט די האַרין פון דעם נאַרדלאַנד,
הויבט אזוי צו אים אָן ריידן:
"כ'גיב מיין טאַכטער נאָר צום מענטשן,
כ'זאָג מיין קינד צו בלוין צו יענעם,
וואָס וועט אויסשמידן די סאמפּאַ,
וואָס וועט אויסקאַווען דאָס דעקל
פון די שוואַנען פעדער־שפיצן,
פון א טראָפּן קיעד־מילעד,
פון א קערנדל פון גערשטן,
און פון שאַפּר־וואַל אביסל."

און זי לאָזט זיך גיין צום אַגער,
און זי שפּאַנט אים איין אין שליטן,
זעצט דעם אלטן וואַינאמאַינען,
זעצט דעם העלד אריין אין שליטן,
און זי הויבט אזוי אָן ריידן,
און זי לאָזט אזוי זיך הערן:
"זאַלסט דיין קאַפּ ניט הויבן העכער,
דריי זיך ניט אַף אומצוקוקן,
ביז דאָס פּערד וועט מידיקייט פילן,
ביז ס'וועט אַנקומען דער אַוונט;
וועסטו הינטער זיך א קוק טאָן,
וועט אן אומגליק מיט דיר טרעפן,
עפעס שלעכטס וועט נאָך פּאַסירן."

טוט דער אלטער וואַינאמאַינען
לייכט א שמייס דעם פּערד אין רוקן,
הויבט דאָס פּערד זיך אָן צו יאָגן,
רוישט און לויפט אלץ ווייטער, ווייטער,
פון דעם פינצטערן פּאַכיאַלאַ,
פון דעם נעפּלידקן נאַרדלאַנד.

אפּשר ווילסטו גאַלד א היטל,
צי א פּוּלע היטל זילבער?"

זאָגט די האַרין פון פּאַכיאַלאַ,
נעמט צו אים אזוי גלייך ריידן:
"אַי, דו קלוגער וואַינאמאַינען,
פיל־באַרימטער העלד און זינגער!
ניט קיין גאַלד וויל איך אַצינדערט,
און איך דאַרף גאָר ניט קיין זילבער:
גאַלד איז פאַר א קינד א שפּיל־צייג,
זילבער — פאַר די פּערד א צירונג;
אויב דו קענסט די סאמפּאַ שמידן,
אויסקאַווען דאָס שיינע דעקל
בלויז פון שוואַנען פּעדער־שפיצן,
פון א טראָפּן קיעד־מילעד,
פון א קערנדל פון גערשטן,
און פון שאַפּר־וואַל אביסל,
גיב איך דיר אוועק מיין מיידל,
גיב איך דיר מיין ליבסטע טאַכטער,
און איך וועל א־היים דיר ברענגען,
וועסטו דאָרט דעם קוק הערן,
דאָס געזאַנג פון פייגל הערן,
ביי דעם זויס פון דיינע פעלדער."

הויבט דער זינגער וואַינאמאַינען,
הויבט ער אָן אזוי צו ריידן:
"כ'קאַן קיין סאמפּאַ דיר ניט שמידן,
כ'קאַן דאָס דעקל דיר ניט קאַווען,
אויב דו וועסט א־היים מיך ברענגען,
וועל איך שיקן אילמאַרינענען,
ער זאַל אויסשמידן די סאמפּאַ,
דאָס קאַלירטע דעקל קאַווען,
צו געווינען דאָ דיין טאַכטער,
און דיין ליבסטע צו באַגליקן.

"ס'איז ניטאָ צו אים קיין גלייכן,
קיינער קאַן אזוי ניט קאַווען;

אכטע רונע

וואינאמאיינען צעבלויטיקט זיין קני

וואינאמאיינען דערזעט ווי א שיינע מיידל זיצט
אף דעם בלויטן הימלבויען און וועבט פון גאלד
געוועבו ; ער בעט זי אראפצוגיין און זיך זעצן
מיט אים אין שליטן, אבער זי וויל ניט. ענדלעך
שטימט זי צו, אויב ער וועט איר מאכן א שיפל
פון א ווערעטענע־שפליטער, עס אפלאזן אפן
וואסער, און דערביי זיך צו דעם אפילו ניט
צורירן. וואינאמאיינען נעמט זיך צו דער אר־
בעט די האק שפרינגט אפ און מאכט אים א
וואונד אין קני. ער גייט אפ מיט בלוט. ער
לאזט זיך זוכן ערגעץ א רפואה — א כישוף־
שפון — צו האמעווען דאס בלוט.

וּן פּאַכיאַלאַס שיינע מיידל,
ציר פון ים און פון יבשה,
איז געזעסן אין דער לופטן
אף דעם בלויען הימלבויען.

אויסגעפוצט אין שיינע קליידער,
און געוועבט פון גאלד געוועבן,
איינגעוועבט אויך זילבער-פעדים.
לויטער גאלד ביי איר דאָס שפּולכל,
און איר וועב-קאָם איז פון זילבער.

פליט איר פלינק פון האנט דאָס שפּולכל,
און עס רוישט דער קאָם פון זילבער,
און די פעדים-ציער לויפן
ביים געוועב פון שיינעם מיידל,
ביים געוועב פון גאלד און זילבער.

און דער זינגער וואינאמאָינען
טרייבט זיין אָגער שנעל און ראשיק
פון דער פינצטערער פּאַכיאַלאַ,
פון דעם נעפל סאַריאַלאַס.
ווי ער פּאַרט נאָר אַפּ אביסל,
פּאַרט נאָר אַפּ א קורצע שטרעקע,
הערט ער עפעס שפּול-גערוישן
זשומען איבערן קאָפּ אים אויבן.

הויבט ער אויף זיין קאָפּ צום הימל
און דערזעט דעם בלויען בויגן,
און א מיידל אף דעם בויגן
זיצט און וועבט פון גאלד געוועבן,
וועבט אריין אויך זילבער-פעדים.
נעמט דער אלטער וואינאמאָינען
און שטעלט אַפּ זיין פערד און שליטן,
און ער הויבט אָן גלייך צו ריידן,
טוט אזוי צו איר זיך ווענדן:
"מיידל, קום אריין אין שליטן,

זען דיך ביי מיין זייט אנידער."
לאַזט דאָס מיידל גלייך זיך הערן
און זי ענטפערט מיט א פּראַגע:
"צוליב וואָס זאָל איך אראַפּגיין
זיך צו זעצן אין דיין שליטן?"

ענטפערט גלייך איר וואינאמאָינען
און הויבט אָן אזוי צו ריידן:
"ווייסט נאָך וואָס דו זאַלסט אראַפּגיין,
זיך אין שליטן מיט מיר זעצן?
זאַלסט מיר האַניק-ברויטלעך באַקן,
שוימיק ביר פאַר מיר פאַרגרייטן,
זאַלסט ביים טיש מיר פריילעך זינגען,
פריידיק שמועסן ביי דעם פענצטער
אין מיין וואוינונג אין וואינאָלאַ,
אין די קאלעוואַלאַ-הויפן."

ענטפערט גלייך אים אַפּ דאָס מיידל,
און זי הויבט אזוי אָן ריידן:
"כ'האַב שפּאַצירט צווישן בלומען,
איבער געלבע בלומען-פעלדער,
ס'איז געווען ערשט נעכטן אָוונט,
הער איך דאַרט א פייגעלע זינגען,
הער א דראַסל פון א צווייגל
וועגן מיידל'ס גורל זינגען,
וועגן יונגער ווייבלס מזל.

"ווענד איך זיך צום גוטן פייגעלע
און הויב אָן אזוי צו ריידן:
'זאָג מיר, פייגעלע, זאָג מיין טייערס,
כ'וויל פון דיר אַיין דאָס הערן:
וואָס איז בעסער פאַר דעם מיידל,
וואָס איז מערער אָנגענעמען —
לעבן ביי דעם אייגענעם טאטן,
צי אלס ווייב ביים מאַן אין וואוינונג?"

"גיט דאָס פייגעלע מיר אן ענטפער
און עס לאַזט אזוי זיך הערן:

וידער בעט ער זי אין שליטן,
בעט איר נעבן אים זיך זעצן.

ענטפערט קלוג אים גלייך דאס מיידל:
"קיינמאל גיי איר ניט אין שליטן,
ביז דו וועסט א שטיין צושיילן,
און פון אייז א בייטשל מאכן,
דאך קיין שפריצל ניט צעווארפן,
און קיין שטויבעלע פארלירן."

און דער אלטער וואינאמאניען
טראכט אפילו ניט א רגע,
און ער נעמט א שטיין צעשיילן,
שניצט פון אייז גלייך אויס א בייטשל,
און צעווארפט קיין איינציק שפריצל,
ניט א שטויבעלע אפילו,
רופט דאס מיידל אין זיין שליטן,
רופט איר נעבן אים זיך זעצן.

ענטפערט קלוג אים גלייך דאס מיידל
און זי הויבט אזוי אָן ריידן:
"איך וועל גיין אַנאַר צו יענעם,
ווער עס וועט א שיפל מאכן
פון די שפליטער פון מיין שפינדל
און דאָס אַפלאָזן אין וואסער,
אף דעם רוקן פון די כוואליעס,
נאָר ניט שטויסן מיט דער קניע,
מיט קיין האנט עס ניט א ריר טאָן,
ניט א צי טאָן מיט קיין אקסל."

זאָגט דער אלטער וואינאמאניען
און הויבט אָן אזוי צו ריידן:
"קיינער אין קיין אייז מדינה
אונטער דעם געוועלב פון הימל
קאָן מיט מיר זיך ניט פארגלייכן,
קאָן ווי איר קיין שיפל מאכן,
און ער כאפט די שפינדל־שפליטער,

ווארעם איז דער טאָג אום זומער,
נאָר א מיידל זיין איז ווארעמער.
זייער קאלט איז אייז ווינטער,
קעלטער נאָך דעם וויבלס מזל.
ביי דעם טאטן לעבט זיין טאכטער,
ווי א יאגעדע אין גארטן,
נאָר ביים מאן דאָס יונגע וויבל
לעבט געקאוועט ווי אין קייטן,
זעלטן ווייזט מען גנאָד צו דינער,
צו א יונגער ווייבל — קיינמאל."

הויבט דער אלטער וואינאמאניען
פון דאָס ניי אזוי אָן ריידן:
"פייגל פישטשען שטענדיק נאריש,
און וואָס קאָן א דראַסל וויסן ? !
א באטרעף אין שטוב א טאכטער !
זי ווערט חשוב ערשט אלס ווייבל.
קום צו מיר אין שליטן, מיידל !
זעץ דיך ביי מיין זייט אנידער,
דארפסט מיט מיר זיך גאָר ניט שעמען,
כ'ביז פון העלדן ניט דער מינדסטער."

ענטפערט קלוג אים אָפּ דאָס מיידל,
און זי הויבט אזוי אָן ריידן:
"ווייסטו ווען דו וועסט א העלד זיין,
ווען איר וועל אלס מאן דיך האלטן ?
ווען דו וועסט א האָר צעשפאלטן
מיט א ניט־געשארפטן מעסער,
ווען דו וועסט אן איי פארקניפן
און מען זאל דעם קנופ ניט אַנזען."

און דער אלטער וואינאמאניען
האָט א האָר דאָ גלייך צעשפאלטן
מיט א ניט־געשארפטן מעסער,
און אן איי אזוי פארבונדן,
אז מען זאל דעם קנופ ניט אַנזען.

און דער אלטער נעמט באשפרעכן,
הויבט אן זאגן כישוף־שפרוכו,
ער דערמאנט זיך אלטע ווערטער,
ער האט אבער גאר פארגעסן,
ווי דאס אייזן צו באשפרעכן,
ווי מיט ווארט א וואונד פארבינדן,
ווי פון ווארט א שלאס צו מאכן,
ווי צו שליסן טיפע וואונדן
פון דער בייזער האק פון אייזן,
פון דער שטאל־שארף פון דער בלויזער.

און עס פליסט שוין בלוט אין שטראמען,
און די שטראמען רוישן, בריוזן
און פארפלייצן יאגעדע־בושן,
און די קרייטער אף די פעלדער,
ס'איז קיין גרעזל ניט געבליבן —
אלץ איז צוגעדעקט מיט בלוטן,
אלץ פארפלייצט שוין פון די שטראמען,
שטראמען בלוט פון וואינאָ'ס קניע,
פון דעם גראַבן פינגער וואינאָ'ס.

קלייבט דער אלטער וואינאָמאָינען,
קלייבט צוזאמען ווייכע קרייטער,
רייסט דעם פייכטן מאַך פון שטיינער,
שארט צוזאמען זאמד פון בערגלעד
און ער פרוואוט זיין וואונד פארשטאַפן,
ווי דערמיט די לאַך פארשטעלן,
נאָר ער קאָן דאָס בלוט ניט שטילן,
קאָן די שטראַמען ניט פארהאלטן,
און די וואונד הויבט אָן אים ווי טאָן
אלע וויילע שטארקער, ערגער,
הויבט ער אָן שוין אוש צו וויינען,
שפאנט דעם אַגער איין אין שליטן,
און ער זעצט זיך קוים אנידער.

טוט דער אלטער וואינאָמאָינען
מיט זיין בייטש א שמיץ דעם אַגער,

נעמט פון וועב־שיפל די שטיקלעך,
און ער הויבט א שיף אָן בויען,
קלאפט צוזאמען הונדערט ברעטער
אף דעם אייזנבארג דעם הויכן,
אף די אַנגעשטאַלטע פעלזן.

און ער בויט דאָס שיפּ פלייסיק,
ארבעט איין טאָג און א צווייטן,
און ער ארבעט אָפּ א דריטן,
רירט קיין שטיין ניט מיט זיין העקל,
רירט דערמיט ניט אָן די פעלזן.

ענדלעך, אף דעם טאָג דעם דריטן
טוט א שפאר דאָס העקל היסי,
לעמפּאָ טוט א שטעל די שאַרף אָן,
און ער טוט א שטויס מיט כוח,
ווערט דאָס העקל צוגעשטויסן
צו די אַנגעשטאַלטע פעלזן,
שפרינגט דאָס העקל אָפּ פון אייזן,
שפרינגט אין פלייש אריין פון וואינאָ'ן,
היסי שניידט אים זיינע אַדערן,
און עס פלייצט דאָס בלוט אין שטראַמען,
גיסט זיך מיט דעם גאַנצן כוח.

און דער זינגער וואינאָמאָינען,
ער דער אוראלטער מכשף,
הויבט זיין שטים אויף גלייך צו ריידן,
און ער זאָגט אזוינע ווערטער :
"אי, דו האק פון שאַרפן אייזן,
אי, דו בייזע, שטאַל־געבלאַנקטע !
האַסט א בוים געוואַלט צעשפאלטן,
צי א סאַסנע אַפצוהאַקן,
צי א טאַנענבוים פארשניידן,
א בערעזע אונטערהאַקן,
און האַסט גאָר מיין פלייש צעשניטן,
מיינע אַדערן צעריסן."

ביי דעם אויוון ליגט א זקנה,
ווארימט זיך און פלוידערט דארטן,
האלט אין טשמאקען דורך דריי ציינער
און זי הויבט אזוי אָן ריידן:
"ס'איז אין שטוב נישטאָ איצט קיינער,
וואָס פארהיילט א וואונד פון אייזן,
זאָל דעם העלד זיין ווייטיק שטילן,
אים באפרייען פון די שמערצען,
טו א פאָר צום צווייטן שטיבל,
אפשר וועסטו וועמען טרעפן."

טוט דער אלטער וואינאמאָינען,
טוט א לייכטן טרייב זיין אָגער,
און דער שליטן יאָגט שוין ווידער,
נאָר ער פאָרט שוין אף דעם הויפט־וועג,
לאָזט זיך צו דעם גרעסטן שטיבל,
און הויבט אָן ביים שוועל צו פרעגן:
"צי געפינט זיך דאָ נישט איינער,
וואָס פארהיילט א וואונד פון אייזן,
קאָן דעם העלד זיין ווייטיק שטילן,
אים באפרייען פון די שמערצען?"

זיצט א זקן אף דעם אויוון,
אלט און גרוי, שוין איינגעבויגן,
קריכט ער גלייך אראָפּ פון אויוון
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"מ'האָט געצוימט שוין גרעסערע
שטראַמען,

און שוין ווילדערע באצוואונגען
דורך דריי ווערטער פון באשעפער,
דורך דעם אורשפרונג־וואָרט דעם
שטארקן;
מ'האָט געצוימט שוין גאנצע טייכן,
און באצוואונגען גאנצע ימים,
און אויך ווילדע וואסערפאלן,
לאנד מיט לאנד האָט מען פארבונדן."

און דער אָגער לאָזט זיך לויפן,
און ער טוט א טראָג דעם שליטן
ביז זיי קומען צו א דערפל,
וואו עס ציען זיך דריי שריאכן.

פאָרט דער אלטער וואינאמאָינען
מיט דעם הינטער־וועג אפריער
צו דעם סאמע לעצטן שטיבל,
און ביים שוועל הויבט ער אָן פרעגן:
"צי געפינט זיך דאָ ניט איינער,
וואָס פארהיילט א וואונד פון אייזן,
קאָן דעם העלד זיין ווייטיק שטילן,
אים באפרייען פון די שמערצען?"

זיצט אף דער ערד א קליינער אינגל,
גאָר א קינד נאָך זיצט ביים אויוון,
הויבט עס אָן אזוי צו ריידן:
"ס'איז אין שטוב נישטאָ קיין איינער,
וואָס פארהיילט א וואונד פון אייזן,
זאָל דעם העלד זיין ווייטיק שטילן,
אים באפרייען פון די שמערצען,
אים די שטראַמען בלוט פארהאלטן,
טו א פאָר צום צווייטן שטיבל,
אפשר וועסטו וועמען טרעפן."

און דער אלטער וואינאמאָינען
טוט א לייכטן טרייב זיין אָגער,
און דער שליטן יאָגט שוין ווידער,
פאָרט ער אָפּ א קורצע שטרעקע
אף דעם מיטל־וועג שוין איצטער,
פאָרט צום שטיבל פונקט אין מיטן
און הויבט אָן ביים שוועל צו פרעגן:
"צי געפינט זיך דאָ ניט איינער,
וואָס פארהיילט א וואונד פון אייזן,
קאָן דעם העלד זיין ווייטיק שטילן,
אים באפרייען פון די שמערצען?"

ניינטע רונע

דער אלטער היילם די קני

וואינאמאיינעו דערציילט דעם אלטן מאן די לע-
גענדע וועגן אורשפרונג פון אייזן. דער זקן פאר-
שפרעכט דאס אייזן און האמעוועט די בלוטן.
וואינאמאיינעניס וואונד פארהיילט זיך. און ער
דאנקט גאט (יומאלאיו) פאר זיין הילף.

וט א הויב זיך וואינאמאיינען
און ער שטעלט זיך אויף אין שליטן,
קיינער האלט אים איצט ניט אונטער,
און ער שפרינגט אראפ פון שליטן,
גייט אדורך דעם הויף אינגאנצן
און ער קומט אריין אין שטיבל.

טראגט מען צו א זילבער בעקן,
ברענגט מען גלייך פון גאלד א קריגל,
נאר עס קלעקט ניט די כהים,
פאר דעם גרויסן שטראם פון בלוטן,
פאר דעם בלוט וואס האלט אין פליסן
פון דער וואונד פון וואינאמאיינען.

הויבט דער אלטער פון דעם אויוון
לאנגזאם אן צו טשמאקעדריידן:
"זאג, פון וועלכע מענטשן קומסטו,
פון אזויעלכע העלדן שטאמסטו?
זיבן שיפן פור מיט בלוטן,
אכט שוין פון די גרעסטע צעבערס
איז פון קני דיר אפגערונוען,
אף דער ערד אראפגעפלאסן.
כ'קאז אפולע אנדערע ווערטער,
נאר געדענק שוין ניט דאס עלטסטע,
פון דעם אנהויב פון דעם אייזן,
פון מעטאל דאס ערשטע וואקסן."

ענטפערט גלייך אים וואינאמאיינען,
ער אליין הויבט אן צו ריידן:
"כ'ווייס פון אייזן וואויל דעם אנהויב,
און פון ארץ דאס ערשטע וואקסן:
לופט איז גאר די ערשטע מוטער,
וואסער איז דער עלטסטער ברודער,
אייזן איז דער סאמע אינגסטער,
און דער מיטלסטער איז פייער.

"אוקקא, ער, דער גאט דער העכסטער,
דער באשעפער פון די הימלען,
האט פון לופט געשיידט דאס וואסער,
און פון וואסער — די יבשה
איידער אייזן איז געבוירן,
איידער ארץ איז נאך געוואקסן.

"אוקקא, ער, דער גאט פון אויבן,
דער באשעפער פון די הימלען,
נעמט אמאל די הענט זיך ציען,
רייבן איינע אן דער צווייטער,
אף זיין לינקער קניע דריקן,
קומען אן דריי שיינע מיידלעך,
מאמעס פון דעם אייזן-זשאווער,
פון בלוי-מויליק שטאל די אמען.

"נעמען זיי זיך וואקלעך-גיינען,
נעמען שפאנען אף די וואקנס,
מיט די בריסטן פול צום פלאצן
און א ווייטיק איז די ווערצלעך,
און עס הויבט די מילך אן רינען,
אף דער ערד אראפצופליסן,
איבער פעלדער, איבער זומפן,
איבער דרימלענדיקע כוואליעס.

"פליסן שווארצע מילעך-טראפנס
פון דער עלטסטער מיידלס בריסטן,
ווייסע מילעך שטראמט ארונטער
פון דער צווייטער מיידלס בריסטן,
פון דער דריטער, גאר דער אינגסטער,
פליסט ארונטער רויטע מילעך.

"פון די שווארצע מילעך-טראפנס
איז ארויס דאס ווייכע אייזן,
וואו די ווייסע איז געפאלן,
דארט איז הארטער שטאל געווארן,
פון די רויטע מילעך-טראפנס
איז געקומען ברויך אייזן.

וועלף צעבויטען שטארק די זומפן,
בערן טרייסלען אויף די בלאַטעס.
וואו א וואַלף איז נאָר געלאָפן,
דאַרט אַרויסגעשפּאַרט האָט אַיזן,
וואו א בער האָט נאָר געטראָטן,
האַט זיך גלייך דאַרט שטאַל באַוויזן.

"אילמאַרינען ווערט געבוירן,
ווערט געבוירן, הויבט אָן וואַקסן,
אַף א קוילנבאַרג געבוירן,
אַף א קוילנפעלד געוואַקסן,
מיט א העמעל פון קופּער,
שטענדיק מיט א קופּער־צווענגל.

"ערשט אין מיטן נאַכט געבוירן,
און ביי טאָג ער בויט א קוזניע,
זוכט א פּלאַץ שוין אַף צו קאַווען,
וואו דעם בלאַז־זאַק אויפצושטעלן.
זעט ער שטרייפן אַף די זומפן,
בערגלעך זעט ער אין די בלאַטעס,
לאַזט ער גלייך זיך זיי באַקוקן,
פון דער נאַענט זיי באַטראַכטן,
שטעלט דאַרט אויף גלייך זיך א בלאַד־
זאַק,
דאַרטן שטעלט ער זיין קאַוואַדלעך.

און ער לאַזט זיך גיין נאָך וועלף־טריט,
אַף דעם שפור פון בערן־לאַפּעס,
און דערזעט די אַיזן שפּראַצלעך,
זעט פון שטאַל די בלויע ריטלעך,
אַין די טיפּע וועלף־טריט שפורן,
אַין די ברייטע טריט פון בערן.

"און ער הויבט אזוי אָן ריידין:
'אוי, דו אַרעם, טייער אַיזן!
זייער שלעכט ביסטו פאַרקראַכן,
און דו ליגסט דאָ זייער נידעריק,

"בלויז א וויילע איז פאַרפּלאַסן,
ווייל דאָס אַיזן שוין צורגאַסט גיין
אַף באַזוך צום ליבן ברודער,
צו באַקאַנען זיך מיט פייער.

"נאָר דאָס פייער פּלאַמט און פּלאַקערט,
ברויזט מיט אַלע זיינע כוחות,
ווייל דעם ברודער גלייך פאַרברענען,
ווייל דאָס אַיזן גאַר פאַרלענדן.

"הויבט דאָס אַיזן אָן צו לויפן,
זיך צו ראַטעווען, באַהאַלטן
פון די הענט פון בייזן ברודער,
פון דעם פּלאַמיק מויל פון פייער.

"און דאָס אַיזן לויפט אלץ ווייטער,
אַיילט און זוכט זיך צו באַהאַלטן
אַין די שאַקלענדיקע זומפן,
אַין די שפּרודלענדיקע קוואַלן,
אַף די ברייטע וויסטע פּלאַכן,
אַף דעם רוקן פון די פעלזן,
וואו די שוואַנען לייגן אַייער,
וואו עס ברייען גענדז אויס אַייער.

"און דאָס אַיזן ליגט באַהאַלטן
אַין די זומפן אונטער וואַסער,
ליגט צוויי יאָר אזוי באַהאַלטן,
בלייבט א דריט יאָר נאָך פאַרבאַרגן
צווישן וואַרצלען פון צוויי ביימער,
אונטער דריי בערזע־וואַרצלען,
דאָך איז אַיזן ניט אנטרונען
פון די ווילדע הענט פון ברודער,
און א צווייטן מאַל געוואַנדערט
צו דעם שטיבל פון דעם פייער
דאַרט צו קאַווען אים אין שפיזן,
שמידן אים אין שווערדן דאַרטן.

"לויפן וועלף אום אַף די זומפן,
פון די וועלדער קומען בערן,

אין דעם שטארקן קוזניע פייער,
אין די העלע פייער פלאמען.

"הויבט דאס אייזן אָן צו שרייען:
'אוי, איך בעט דיר, אילמארינען!
נעם ארויס מיר גלייך פון פייער,
פון די פרעסנדיקע פלאמען!"

"זאָגט דער קאָוואַל אילמארינען:
'אויב איך נעם ארויס דיר איצטער,
וועסטו גאָר א ווילדער ווערן,
וועסט געפערלעך זיין פאר יעדן,
דיינס א ברודער נאָך צעשניידן,
און דיין מאמעס קינדער קוילען."

"הויבט דאס אייזן אָן צו שווען,
שווערט מיט אלע שווערסטע שבועות,
שווערט ביים בלאָז-זאק, ביי קאָוואַדלע,
שווערט ביים שווערן קאָוואַל-האמען,
און הויבט אָן אזוי צו ריידן,
לאַזט אזוי זיך גלייך דאָ הערן:
'קאָרג דען ביימער אויף צו האקן?
ווינציק שטיינער אָף צו שפאלטן?
כ'וועל מיין ברודער ניט צעשניידן,
און מיין מאמעס קינד ניט קוילען,
ס'וועט מיר בעסער זיין צו לעבן,
אַנגענעמער נאָך און פרייער,
ווען איך וועל צו לייטן קומען,
אלס געצייג ביי זיי צו דינען,
ווי א ברודער צו צעשניידן,
איידער קוילען גאָר א קרוב."

"און דער קאָוואַל אילמארינען,
ער, דער ערשטער קאָוואַל-מיסטער,
כאפט פון פייער שנעל דאָס אייזן,
טראָגט עס צו צו דער קאָוואַדלע,
הויבט אָן קאָווען, מאכט עס ווייכער,
האמערט אויס גאָר שארפע זאכן.

וואו עס לויפן וועלף כסדר,
וואו עס קריכן אום די בערן." "

"הויבט ער אָן צו קלערן-טראכטן:
וואָס קאָן ווערן פון דעם אייזן,
ווען איך ווארף עס אין דעם פייער,
אין דעם סאמע קוזניע-אויזן?"

"שרעקט זיך איבער שטארק דאָס אייזן,
נעמט אזש ציטערן פאר פחד,
ווען עס הערט דערמאָנען פייער,
הערט ארויסריידן דאָס שרעק-ווארט.

"זאָגט דער קאָוואַל אילמארינען:
'דארפסט זיך גאָר ניט שרעקן, אייזן,
פייער וועט קיין פריינט ניט ברענען,
ניט באשעדיקן קיין קרוב,
קום אין שטיבל צו דעם פייער,
צו די איינגעדעקטע פלאמען,
דאַרטן וועסטו שענער וואקסן,
דאַרטן וועסטו ווערן שטארקער,
פאר א מאן א שווערד נאָך ווערן,
שיינע האַקעלעך פאר וויבער."

"יענעם טאָג און יענעם אָונט
האַט מען אויסגעגראָבן אייזן,
אויסגעגראָבן פון די זומפן
און צום שמעלץ-אויזן געטראָגן.

"און דער קאָוואַל לייגט דאָס אייזן
אָף די גליענדיקע קוילן,
און ער נעמט דעם בלאָד-זאק ציען,
גיט מיט אים דריי שטארקע בלאָזן,
און דאָס אייזן נעמט זיך שמעלצן,
הויבט אָן בלעזלען זיך ביים בלאָזן,
ווערט פון ווייצן-טייג נאָך ווייכער,
ווי דאָס טייג פון שוואַרצע ברויטן.

”נאָר דאָס וועספּל, היס׳ס פּויגעלע, האָט געהערט די אלע ווערטער, אַלץ געזען פון קוּזניע־דעכל, פון אַהינטער דער בערעזע, האָט געזען דאָס אייזן גליען, און ווי שטאַל ווערט דאָרט געקאַוועט.

”פּליט אין איילעניש דאָס וועספּל, שפּרייט פּאַנאַנדער היס׳ס שרעק, ברענגט דאָס צישן פון די שלאַנגען, ברענגט דעם שוואַרצן סם פון עקדעש, און פון מורעשקעס די לייכע, און געהיימען גיפט פון זשאַבעס, צו פּאַרהאַרטעווען דאָס אייזן, און דאָס שטאַל צו מאַכן שטאַרקער.

”און דער קאַוואַל אילמאַרינע, דער באַרימטער קאַוואַל־מייסטער, האָט אליין געמיינט אַדעמאַלט : ס׳איז דאָס בינעלע געקומען און געבראַכט אים זיסן האַניק, אים געבראַכט די גוטע זאַפטן, און ער הויבט אזוי אָן ריי־דן :
’כ׳האַב שוין וואָס איך דאַרף אַצינדערט צו פּאַרהאַרטעווען דאָס אייזן, און דאָס שטאַל צו מאַכן שטאַרקער.’

”וואַרפט אין וואַסערל דאָס אייזן, וואַרפט דאָס שטאַל אַריין אַהינצו גלייך פון פּלאַמענדיקן פּייער, פון דעם גליענדיקן אויוון.
”ווערט דאָס שטאַל צעקאַכט פון כעס, און דאָס אייזן ברויזט מיט צאַרן, און עס ברעכט אליין זיין שבועה, ווי אַ הונט אַן ער־צוואַג, שניידט אַ ברודער אָן רחמנות,

שמידט אויס העק און לאַנגע שפיזן, און אַפּולע אַנדערע זאַכן.

”נאָר דעם אייזן פעלט נאָך עפעס, עפעס דאַרף דאָס שטאַל נאָך האַבן, ס׳העשעט נאָך ניט צונג פון אייזן, ס׳מויל ביים שטאַל איז ניט געוואַקסן, נאָך ניט האַרט געווען איז אייזן, ניט גענעצט נאָך אין קיין וואַסער.

”הויבט דער קאַוואַל אילמאַרינע, הויבט ער אָן צו טראַכטן־קלערן, וואַרפט אַריין גלייך אַש אַביסל, גיסט אַריין אויך לויג אַ טראַפּל אין דעם וואַסערל אַף קאַווען, שטאַל צו האַרטעווען און אייזן.

”נאַכדעם נעמט ער עס פאַרוואַכן, אַף דעם צונג עס אויספּראַכירן, און ער הויבט אזוי אָן ריי־דן :
’ס׳וועט דאָס וואַסערל ניט טויגן, ס׳וועט ניט האַרטעווען דאָס אייזן, ס׳וועט דעם שטאַל ניט מאַכן שטאַרקער.

”קומט אַ בינעלע צעפּליען, אַ בלוי פּליגע־ע פון גרעזל, פּליט און פּליט און טוט אַ שטעל זיך פּונקט ביים אויוון קעגן קאַוואַל.

”הויבט דער קאַוואַל אָן צו ריי־דן :
’ביי־בינעלע, פּלינק מענטשע־ע, טו אַ פּלי און ברענג מיר האַניק אַף די פּליגעלעך און צינגל, פון זעקס זייסעלעך פון בלומען, און פון זיבן קרייטער שפיזן, צו פּאַרהאַרטעווען דאָס אייזן, און דעם שטאַל צו מאַכן שטאַרקער.

"ביסט געוועזן דאך ניט קיין גרויסער,
 ניט קיין גרויסער, ניט קיין קליינער,
 ווען אף דיר איז הירש געלאפן,
 גרויסע הירשן אף די זומפן,
 ווען דער וואלף האט דיר געטראטן,
 בערן האבן דיר געטאפטשעט.

"ביסט געוועזן דאך ניט קיין גרויסער,
 ניט קיין גרויסער, ניט קיין קליינער,
 ווען מ'האט דיר פון זומפן גענומען,
 פון דער שווארצער ערד געצויגן,
 און געפירט דיר אין דער קוזניע,
 גלייך אין איזמארינענ'ס אויוון.

"ביסט געוועזן דאך ניט קיין גרויסער,
 ניט קיין גרויסער, ניט קיין קליינער,
 ווען דו האסט גענומען צישען,
 און געקאכט אזוי ווי וואסער,
 אין דעם גליענדיקן אויוון,
 ווען דו האסט געשוואוירן הייליק
 ביי דעם בלאדזאק און קאוואדע,
 ביי דעם גרויסן קאוואל-האמער,
 בעת דער קאוואל איז געשטאנען
 און געארבעט אין זיין קוזניע.

"איצטער ביסטו גרויס געווארן,
 און דו ברויזט מיט ווילדן צארן,
 און דו ברעכסט אליין דיין שבועה,
 הינטיש פרעסטו אויף דיין ערע,
 האסט. דיין קרוב דאך צעבלוטיקט,
 מיט דיין מויל אים איינגעביסן.

"אוי, ווי קומט צו דיר די בייזקייט!
 און פון וואנען אזא רשעות? !
 פון דיין טאטן, צי דיין מאמען?
 אדער פון די עלטסטע ברידער?

און באפאלט אן אייגענעם קרוב,
 לאזט פון אים דאס בלוט זיך גיסן,
 גאנצע שטראמען לאזט ער פליסן."

נעמט דער אלטער טשמאקען-ריידן,
 נעמט מיט קאפ און בארד צו וויגן:
 "כ'ווייס דעם אנהויב שוין פון אייזן,
 ווייס, ווי ס'קומט צום שטאל זיין בייד-
 קייט.

"אוי, דו שלעכטער, בייזער אייזן!
 דו אומווירדיק שטיקל שלאקשטיין!
 אוי, דו שטאל, דו מעכטיק בייזער!
 אוי, ווי שלעכט דו ביסט געוואקסן!
 ווי דו ביסט געווארן שרעקלעך,
 ביסט שוין צרפיל גרויס געווארן.

"ביסט געוועזן דאך ניט קיין גרויסער,
 ניט קיין גרויסער, ניט קיין קליינער,
 ניט פארמאגט קיין חן אפילו,
 ניט געהאט קיין ביסל כוח,
 ווען דו ביסט ווי פרישע מילעד
 שטיף און רואיק זיך געפלאסן
 פון די בריסט פון שיינע מיידלעד,
 פון די פולע מיידל-בריסטן,
 ביי דעם ראנד פון ברייטע וואלקנס,
 אונטער ברייטער הימל-ווערבונג.

"ביסט געוועזן דאך ניט קיין גרויסער,
 ניט קיין גרויסער, ניט קיין קליינער,
 ווען דו ביסט געווען א בלאטקע,
 ווי א שטראמעלע געפלאסן
 אף די פלאכע ברייטע זומפן,
 אף דעם רוקן פון די פלעזן,
 און ווי לויזע ערד געווארן,
 פונקט ווי זשאוער-שטיב געלעגן.

שטענדיק ארום ביינדרעדן שטראמען,
ווי אף ערד אראפצוריינען,
איז דעם שטויב אריינצוטריפן.

"פליס ניט, מילך אף ערד ארונטער,
און דו זאלסט אף גראז ניט שטראמען,
ניט אף קרייטער, קרוין פון מענער,
ניט אף בערגלעד, ציר פון העלדן,
טיף אין הארצן איז דיין שטיבל,
איז די זונגען איז דיין קעלער,
לויף צוריק אהין אצינדערט,
די מינוט זאלסטו צוריקגיין!
דארפסט ניט ווי א טייך איצט פליסן,
ווי אז אזערע דא שטראמען,
דארפסט ניט שפרודלען, ווי א קוועלכל,
ווי א טייכל איבער פעלדער.

"רואיק שטיי, הער אויף צו גיסן,
רויטע בלוט, הער אויף צו ריינען,
האלט אליין זיך איין אצינדערט,
איז דאך טוריא שטיין געבליבן,
און טואנ'ס טייך אנטשוויגן,
ים און הימל איינגעטרקנט
איז דער טרוקעניש פון זומער,
איז דעם יאר פון גרויסע שרפות.

"אויב דו שענקסט דארויף קיין אכטונג,
ווייס איך וואויל נאך אנדערע וועגן,
ווייס איך וואס פאר מיטלען זוכן,
איך קאן רופן היסיס קעסל
און דאס בלוט אדארטן קאכן,
דארטן אנהייצן די בלוטן,
ס'וועט ניט אויסרינען א טראפן,
רויטער זאפט וועט זיך ניט גיסן,
אף דער ערד ארונטערטריפן,
פון די וואונדן נעמען ריינען.

אפשר גאר פון דיינע שוועסטער,
אדער פון אז אנדער קרוב?

"ניט דער טאטע, ניט די מאמע,
ניט דער עלטסטער פון די ברידער,
ניט די אינגסטע פון די שוועסטער,
אויך ניט קיינער פון דיין אפשטאם,
איין-אליין האסטו דאס רשות,
האסט אליין עס אנגעהויבן.

"קום-זשע איצטער, זע דעם אומגליק,
קום דאס בייזע אפצואווענדן
איידער איך דערצייל דיין מאמע'ן,
און פארקלאג דיר פאר דער אלטער.
יעדע מאמע וועט זיך זארגן,
וועט אפולע צרות האבן,
ווען איר זון באגייט אן עוולה,
ווען ער טוט אז יענעם שאדן.

"בלוט, הער אויף אצינדערט פליסן!
ווארעם בלוט, הער אויף צו שטראמען,
אף דעם שטערן מיר צו שפריצן,
אף מיין ברוסט אראפצוריינען,
שטעל זיך אפ גלייך ווי א מויער,
ווי א פלויט שטעל זיך אנדער,
ווי א שווערד אין טיפן וואסער,
ווי טשערעט שטייט אף די זומפן,
ווי א פעלז אף ברייטע פעלדער,
ווי א שטיין אין וואסערפאלן.

"אויב עס טוט דיין לוסט דיר טרייבן
שנעל און ראשיק דאך צו פליסן,
לאז איך פלייש צוריק זיך פירן,
לויף געשווינד ארום די ביינער,
דארטן וועט דיר זיין פיל בעסער,
אונטער הויט פיל אנגענעמער
איך די אדערן צו לויפן.

טרעפט ער אן אין וועג א דעמבע,
און ער הויבט איר אן צו פרעגן:
"האסטו האַניק אף די צווייגן,
זיסע זאפטן אף דיין קאַרע?"

ענטפערט קלוג אים גלייך די דעמבע:
"האַניק האָט געטריפט ערשט נעכטן
אף די ברייטע צווייגן מיינע,
אף מיין קרוין איז ער געפאלן
פון די רוישנדיקע וואַלקנס,
פון די וואַלקנדלעד, ווי לעמער."

רייסט ער אָפּ א דעמבן צווייגל,
קלייבט ארום די דעמבע־שפענער,
זאמלט פעדימלעך פון גראָזן,
און פון אלע סאַרטן קרייטער,
וואָס מען זעט גאַר היינט קיינמאַל,
וואָס מען קאַן נישט זען אין ערגעץ.

און ער שטעלט זיי אף דעם פייער,
און ער הויבט זיי אָן צו קאַכן —
שטיקלעך קאַרע פון דער דעמבע,
גראָזן פון די שענסטע סאַרטן.

און עס רוישט און קאַכט דער קעסל,
צוויי און דריי נעכט נאַכאַנאַנדער,
און דריי פּרילינג־טעג כסדר,
און דאָס אינגל נעמט באַקוקן,
צי עס איז די זאלב שוין פאַרטיק,
צי דאָס מיטל וועט שוין טויגן.

נאָר די זאלב איז אלץ נישט פאַרטיק,
און עס טויג נאָך נישט דאָס מיטל,
און ער וואַרפט אריין נאָך גראָזן,
מישט אריין אַפּולע קרייטער,
צוגעבראַכט פון ערגעץ אַנדערש,

"בין איד שוין קיין מאן נישט מערער,
איז דעם אלטנס זון קיין העלד נישט
צו פאַרהאַמעווען די בלוטן,
און דעם ווילדן שטראַם באַהערשן,
לעבט אין הימל נאָך דער פאַטער,
יומאַלאַ, דער האַר פון וואַלקנס,
ער, דער מעכטיקסטער פון מענער,
ער, דער קרעפטיקסטער פון העלדן,
וועט דאָס מויל פון בלוט פאַרנייען,
זיין געלאַף אַצינדערט שטילן."

"אוקאַ, דו באַשעפער גרויסער,
יומאַלאַ, אין העכסטן הימל,
קום אַראָפּ, דיין הילף איז נויטיק,
קום אהער און העלף מיר איצטער,
דריק דיין שטאַרקע האַנט צוזאַמען,
דריק מיט דייע גראַבע פינגער,
און פאַרמאָך די וואַונד די שווערע,
און פאַרשליס די דאָך אַצינדערט,
לייג אַרויף דאָרט לינדע בלעטלעך,
און פאַרשפּרייט מיט גאַדענע בלומען,
שליס דעם וועג אָפּ פאַר די בלוטן,
און פאַרהאַמעווען די שטראַמען,
וועט דאָס בלוט צום באָרד נישט שפּריצן,
מיינע קליידער נישט פאַרפלעקן."

און אזוי ווערט וואַונד פאַרשלאָסן,
איינגעהאַמעוועט די בלוטן,
און ער שיקט דעם זון אין קוֹזניע
אַנצוגרייטן זיסע זאלבן
פון די פעדימלעך פון גראָזן,
פון די טויונט בלעטער־צוויטן,
און פון טריפנדיקן האַניק,
פון די היילנדיקע זאפטן.

גייט דאָס אינגל אין דער קוֹזניע
אַנצוגרייטן זיסע זאפטן.

קומט דאָס אינגל פון דער קוזניע
מיט די צוגעגרייטע זאלבן,
מיט דעם היילנדיקן מיטל,
און ער טראַגט זיי צו צום פּאַטער:
"איצטער האַסטו גוטע זאַלבן,
האַסט א זיכערע רפואה,
זי קאָן בערג צוזאַמענהעפטן,
אין איין פעלז צוזאַמענבינדן.

מיט זיין צונג פּראַוווט אויס דער
פּאַטער,

טוט אליין א לעק די זאַפטן,
און ער זעט ווי גוט זיי זיינען,
ווי זיי זיינען איצט געראטן.

שמירט ער אויס דעם זינגער וואַינאַן,
נעמט אים היילן זיינע וואונדן,
שמירט מיט זאלב אים אויבן, אונטן,
רייבט אים איין אויך אינדערמיטן,
נאַכדעם הויבט ער אָן צו ריידן,
און ער לאָזט אזוי זיך הערן:

"ניט מיין פלייש באַרירט דיר איצטער,
נאָר דאָס פלייש פון דעם באשעפער,
ניט מיין כוח טוט דיר העלפן,
גאַט אליין ברענגט הילף דיר איצטער,
ניט מיט מיין מויל טו איך ריידן,
יומאלא אַליין טוט ריידן,
מינע ליפן זיינען זיסע,
זיסער נאָך יומאלא'ס ליפן,
ווי עס זאָל מיין האנט ניט לינד זיין,
איז גאַט'ס האנט נאָך לינדער, מיִדער."

אויסגעשמירט שוין מיט די זאלבן,
איינגעריבן מיט די זאַפטן,
ווערט דער אלטער וואַינאַמאַינען
איינגעדרייט פון טיפן ווייטיק,

פון א ווייט אף הונדערט מיילן,
צוגעבראכט פון ניין מכשפים,
און פון זנאכערס אכט געזאַמלט.

לאָזט ער זיי דריי נעכט נאָך זידן,
קאַכט ניין טעג זיי נאַכאַנאַנדער,
נעמט פון פייער צו דעם קעסל,
און באַטראכט די זאלב פאַמעלעך,
און ער זעט — די זאלב איז פאַרטיק,
ס'וועט דאָס מיטל איצט שוין טויגן.

און א פיל־פאַרצווייגטע עספע
איז ביים ראַנד פון פעלד געוואקסן,
נעמט ער און צעברעכט די עספע,
ברעכט דעם בוים כמעט אף צווייען,
און באַשמירט מיט זאלב די קאַרע,
רייבט זי איין מיט כישוף־זאלבן,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:

"ווי איך שמיר אזוי די זאלבן,
ווי איך טו די וואונד באַדעקן,
זאָל אזוי דער בראַך פאַרשווינדן,
גאַנץ זאָל ווערן איצט די עספע,
און זיך שענער נאָך צעוואקסן."

ווערט די עספע גלייך גענעזן,
שענער וואקסט זי נאָך ווי פריער,
שענער איז איר קרוין געוואָרן,
און איר שטאַם איז איצט נאָך שטאַרקער.

פּראַוווט ער אויס די זאלב נאָך ווייטער,
פּראַוווט דאָס נייע מיטל ווידער,
פּראַוווט דאָס אויס אף שטיקער שטיינער,
אף די שפּאַלטן פון די פעלזן,
ווערן גאַנץ די שטיקער שטיינער,
עס באַהעפּטן זיך די פעלזן.

פילט קיין ווייטיק אין די זייטן,
 ניט געבליבן גאר קיין סימן,
 שענער ווערט דאס לייב אצינדערט,
 בעסער ווי עס איז געוועזן,
 און דער פוס — ער קאן אים רירן,
 לייכט באוועגט ער שוין זיין קניע,
 אן שום ווייטיק איז זיין קערפער,
 וואו א וואונד איז אים פארשוואונדן.

הויבט דער אלטער וואינאמאניען
 הויבט צום הימל אויף די אויגן,
 קוקט ארויף מיט פרייד מיט גרויסער
 און מיט דאנקבארקייט צום הימל,
 און ער הויבט אזוי אן ריידן:
 "שטענדיק קומט דער גנאד פון דארטן,
 הילף און טרייסט פון דארטן פליסן,
 פון דעם הימל דארטן אויבן,
 פון דעם מעכטיקן באשעפער.

"זיי געלויבט, א, האר פון הימל,
 און געבענטשט זאל זיין דיין נאמען
 פאר דיין טרייסט און פאר דיין חסד,
 פאר דיין גרויסער הילף אצינדערט
 צו דעם שווערן ווייטיק מיינעם,
 צו דעם פיין פון שארפן אייזן."

און דער אלטער וואינאמאניען
 לאזט אף ס'ניי זיך ווידער הערן:
 "זאל די יוגנט מער ניט מאכן,
 זאל דער דור, וואס קומט, ניט בויען
 אף געוועט זיך מער קיין שיפל,
 אף בארימען זיך פאר מענטשן,
 גאט אליין באשטימט די וועגן,
 זעט דעם סוף ביים סאמע אנהויב,
 ניט דער מענטש, דער סאמע קלוגסטער,
 ניט דער גרעסטער העלד אפילו."

און ער פאלט אף דער ערד אנידער,
 און ער הויבט זיך אן צו ווארפן.

יאגט דער זקן אָפּ דעם ווייטיק,
 נעמט אים אין די ווייטן טרייבן,
 צו דעם ווייטיק־בארג אינמיטן,
 צו דעם הויכן שפיץ פון פייד־בארג,
 דארט צו מאטערן די שטיינער,
 דארט צו פייניקן די פעלזן.

נאכדעם נעמט ער זייד א קלעצל
 און צעשניידט אף שמאלע פאסן,
 און צערייסט דערנאך די פאסן,
 מאכט פון זיי אפולע בענדער,
 בינדט ארום די זיידן־בענדער,
 וויקלט זיי ארום דער קניע
 פון דעם אלטן וואינאמאניען,
 בינדט ארום זיין גראָבן פינגער.

און ער הויבט אזוי אן ריידן,
 און ער לאזט אזוי זיך הערן:
 "כ'האָב מיט זייד פון גאָט פארבונדן,
 אין גאָט'ס בענדער איינגעוויקלט
 וואינאמאניען'ס קראַנקע קניע,
 פונם העלד דעם גראָבן פינגער.
 קום מיט גנאָד, א, גאָט פון הימל,
 שיץ אונז, מעכטיקער באשעפער,
 היט אונז אויס פון אומגליק איצטער,
 שיק א היילונג צו דעם ווייטיק."

און דער אלטער וואינאמאניען
 נעמט דערשפירן זיינע כוחות,
 פילט, ער ווערט שוין איצט גענעזן,
 שענער ווערט דאס לייב אים אויבן,
 און עס היילט די וואונד זיך אונטן,
 וואונד איז מיטן ווערט אים לינדער,

צענטע רונע

אילמארינען שמידט אויס די סאמפאָ

וואינאמאָינעו קומט צוריק אַהיים און הייסט
אילמאָרינעניטו גיין קיין פּאַכיאָ. מאַכן די
סאַמפּאָ און קריגן דאָס שיינע מיידל. אָבער איל-
מאָרינעו וויל ניט גיין. וואינאמאָינעו ברענגט
דאָ אַהין אילמאָרינעניטו דורך אַ שפּיצל. מען
נעמט אים אויף גוט, ער מאַכט די סאַמפּאָ ;
די אלטע האָרין באַהאַלט די סאַמפּאָ אין אַ
שטיינערנעם באַרג און גיט אים ניט דאָס מיידל.
אילמאָרינען פּאַרט צוריק אַהיים און דערציילט
וואינאמאָינעניטו, אַז ער האָט געמאַכט די
סאַמפּאָ.

ווייל ער האט געזאגט, אז קיינמאל,
 קיינמאל אין מיין גאנצן לעבן,
 ביז לבנה וועט נאך שיינען,
 וועל איך צו מיין היים דערגרייכן,
 צו די פעלדער פון וואינאָלאַ,
 צו די קאלעוואלאַ-פּליינען."

הויבט דער אלטער וואינאָמאַינען,
 הויבט זיין כישוף־ליד אָן זינגען,
 און פאַרכישופט גלייך א סאַסנע,
 און זי נעמט זיך שיין צעוואַקסן,
 נעמט מיט גאַלדענע צווייגן בליען,
 אין דער ווייטער ווייט זיך שפּרייטן,
 גרייכט די קרוין אזש ביז צום הימל,
 ווייט אריבער אלע וואַלקנס.

און ער זינגט און כישופ'ט ווייטער —
 לאַזט אַראָפּ זיך די לבנה
 אף דער סאַסנע־קרוין זיך זעצן,
 בער פון הימל — אף די צווייגן.

און ער פאַרט גערוישיק ווייטער,
 גלייך אהיים איילט ער אצינדערט,
 פאַרט פארזאַרגט, דעם קאַפּ געבויגן,
 אף א זייט פאַרוקט דאַס הימל,
 ווייל דעם קאַוואַל אילמאַרינען,
 אים, דעם פיל־גע־וויבטן מייסטער,
 האַט ער צוגעזאָגט צו ברענגען
 אין דעם פינצטערן פאַכיאַלאַ,
 אין דעם טונקעלן סאַריאַלאַ.

און ער שטעלט דאַס פּערד אָפּ ראַשיק
 נעבן אַסמאַ'ס פּעלד דעם נייעם,
 און דער אלטער וואינאָמאַינען
 האַט דערהערט אין קוזניע קלאַפּן,
 האַמערן אין קוילד־שטיבל.

ון דער אלטער וואינאָמאַינען
 פירט ארויס זיין ברוינעם אָגער,
 און ער טוט אים אָן א צוימל,
 און ער שפאַנט אים איין אין שליטן,
 און ער זעצט זיך דאַרט אנדער.

און ער טוט א שמייס דעם אָגער
 מיט דער בייטש באדעקט מיט פּערל,
 און דאַס פּערד נעמט האַסטיק לויפן,
 און דער וועג ווערט קורץ און קירצער,
 ס'קלאַפּן בלויז בערעזע־שינעס,
 און די דאַרע דישליעס סקריפען.

און ער לויפט פון דאַרט מיט אימפעט
 איבער זומפן, איבער פעלדער,
 איבער פלאַד־געשפּרייטע פליינען,
 לויפט אָפּ איין טאַג און א צווייטן,
 ענדלעך, אף דעם דריטן טאַג ערשט
 קומט ער אָן צום לאַנגן בריקל
 ביי די קאלעוואלאַ־פּעלדער,
 ביי דעם ראַנד פון אַסמאַ'ס פליינען.

הויבט דער אלטער אָן צו ריידן,
 און ער לאַזט אזוי זיך הערן:
 "וואַלף, צעפּרעס דעם אומגליק־זעער!
 פּלאַג, דערשלאַג דעם זון פון לאַפּלאַנד!"

"אוי, דו גרויסער אילמארינען,
פילגעלויבטער קאוואל מייסטער,
גיי און כאפ אוועק דאס מיידל,
גיי און קוק זי אָן די שיינע!
קענסטו נאָר א סאמפא שמידן
און דאָס פילקאָלירטע דעקל,
קריגסטו גלייך אלס פֿוין דאָס מיידל,
דיינע וועט די יונגפרוי ווערן."

זאָגט דער קאוואל אילארמינען:
"אוי, דו אַלטער וואינאמאַינען,
האַסט שוין צוגעזאָגט מיך ברענגען
אין דעם פינצטערן פּאַכיאַלאַ,
פאַר דיין אייגענעם קאַפּ אָן אויסלייז,
זיך אליין בלויז צו באַפרייען;
קיינמאַל אין מיין גאַנצן לעבן,
ביז לבנה וועט נאָך שיינען,
קום איך צו דעם נאַרדלאַנד-גרעניץ,
צו די הייזער פון פּאַכיאַלאַ,
וואו מען פרעסט נאָר איינס דעם צווייטן,
וואו מען וואַרפט אין ים די העלדן."

זאָגט דער אַלטער וואינאמאַינען,
ער אליין הויבט אָן צו ריידן:
"ס'איז דאָרט וואונדער איבער וואונדער!
כ'האַב געזען א סאַסנע בליען
ביי דעם ראַנד פון אַסמאַ'ס פעלדער,
זיינען גינגאַלד אירע צווייגן,
פון איר קרוין שיינט די לבנה,
זיבן שטערן — פון די צווייגן."

זאָגט דער קאוואל אילמארינען:
"ניין, איך קען דאָס גאַר ניט גלויבן
ביז איך זע ניט מיט די אויגן,
ביז איך טו דארויף ניט קוקן."

און דער זינגער וואינאמאַינען
טוט זיך גלייך א לאַז אין קוזניע,
און דערזעט ווי אילמארינען
קלאפט געלאסן מיט זיין האמער.
זאָגט דער מייסטער אילמארינען:
"אוי, דו אַלטער וואינאמאַינען,
וואו האַסטו זיך אויסבאהאלטן,
וואו ביסטו ביז איצט געוועזן?"

הויבט דער אַלטער וואינאמאַינען,
ער אליין הויבט אָן צו ריידן:
"ווייסטו וואו איך בין געוועזן,
וואו איך האָב זיך אויסבאהאלטן?
כ'בין געווען דאָך אין פּאַכיאַלאַ,
אין דעם טונקעלן סאריאַלאַ,
אַף די אייז־פעלדער פון לאַפלאַנד,
אין דעם לאַנד פון כישופמאכער."

זאָגט דער קאוואל אילמארינען,
ער אליין הויבט אָן צו ריידן:
"אוי, דו ליבער וואינאמאַינען,
אומפארגלייכלעכער מכשף,
זאָג, ווי איז דיר דאָרט געגאַנגען,
ווי ביסטו אַהיים פאַרפאַרן?"

ענטפערט גלייך אים וואינאמאַינען:
"כ'האַב א סך דיר צו דערציילן,
ס'איז א מיידל דאָ אין נאַרדלאַנד,
אין דעם קאַלטן דאָרף — א יונגפרוי,
ווייל זי פון קיין חתן הערן,
פון דעם בעסטן טוט זי לאַכן,
לויבט זי העלפט פון גאַנץ פּאַכיאַלאַ,
ווי די שענסטע פון די פרויען;
פון די שליפן שטראַלט לבנה,
זונשיין לויכט איר פון די בריסטן,
פון דער פלייצע — זיבן שטערן."

ווילסט דארט נעמען די לבנה,
פאלשע שטערן ווילסטו נעמען."

נאר דער אלטער וואינאמאניען
הויבט זיין כישוף־ליד אן זינגען,
און ער כישופט אויס א שטורעם,
און צעברויזט אים ווילד און ווילדער,
און ער הויבט אן גלייך צו ריידן,
און ער לאזט אזוי זיך הערן:
"נעם אים, ווינט, פון דאנען טראגן,
רייס אוועק אים אין דיין שיפל,
טראג אים די ווייטע ווייטן,
אין דעם פינצטערן פאכיאלא."

און עס הויבט זיך אויף א שטורעם,
און צעברויזט זיך ווילד און ווילדער,
טראגט זיך אין די ווייטע ווייטן,
רייסט אוועק דעם קאוואל־מייסטער
צו דעם פינצטערן פאכיאלא,
צו דעם טונקעלן סאריאלא.

אט אזוי ווערט אילמארינען
פון דעם שטארקן ווינט פארטראגן,
און ער טראגט זיך ווייטער, ווייטער
אף דעם פרישן וועג פון שטורעם,
אף דער זון און אף לבנה,
איבער אלע זיבן שטערן
צו די שטיבלעך פון פאכיאלא,
צו דער באך פון סאריאלא,
ניט דערשפירט פון הינט אפילו
צו באפאלן אים מיט בילן.

לאזיך, האריץ פון פאכיאלא,
די אנציינערדיקע זקנה,
איז אליין אין הויף געשטאנען
און געשווינד גענומען ריידן:
"זאג, פון וועלכע מענער קומסטו,

זאגט דער אלטער וואינאמאניען:
"אויב דו קענסט דאס גאר ניט גלויבן,
קום און זע מיט דיינע אויגן,
וועסטו וויסן, צי ס'איז אמת."

און זיי גייען גלייך באקוקן
די צעבליטע קרוין פון סאסנע;
וואינאמאניען גייט א־פריער,
אילמארינען שפאנט נאך הינטן.
ווען זיי זיינען אנגעקומען
צו דעם ראנד פון אסמא'ס גארטן,
גייט דער קאוואל צו גאר נאענט
צו באוואונדערן די סאסנע
מיט די שטערן אף די צווייגן,
און אין מיטן קרוין — לבנה.

הויבט דער אלטער וואינאמאניען,
ער אליין הויבט אן צו ריידן:
"איצטער קריך, מיין ליבער ברודער,
קריך ארויף נאך דער לבנה,
ברענג אראפ די זיבן שטערן
פון דער שיי־צעבליטער סאסנע."

און דער קאוואל אילמארינען
הויבט אן קריכן אף דער סאסנע,
קלעטערט ביז צום הימל־בויגן
און וויל נעמען די לבנה,
נעמען אויך די זיבן שטערן
פון דער סאסנע־קרוין דער גאלדענער.

נעמט די סאסנע־קרוין אים ווארנען
און זי הויבט אזוי אן ריידן:
"ביסט א מאן גאר אן געדאנקען,
און א העלד גאר אן דערפארונג!
קלעטערסט אום אף מיינע צווייגן,
ווי א קליינער אינגל קריכסטו,

דו, די בעסטע פון די קינדער :
 טו זיך אָן אין בעסטן אַנטאָן,
 צי ארויף די שענסטע קליידער
 פון די טייערסטע געוואנטן,
 נעם ארויס דאָס שענסטע צירונג,
 אף דיין האלדז טו אָן די פערל,
 פּוץ די בריסט אויס מיט די שענסטע,
 פּוץ מיט זילבער אויס די שלייען,
 וועלן רויטלען זיך די באקן,
 און די אויגן וועלן שטראלן,
 ס'איז דער קאָוואל דאָך געקומען,
 ס'איז געקומען אילמארינען
 אויסצושמידן אונז די סאמפּאָ,
 און דאָס שיינע דעקל קאָווען."

און דאָס שיינע נאַרדלאנד מיידל,
 ציר פון ים און פון יבשה,
 נעמט דאָס סאמע ריינסטע אַנטאָן,
 קלויבט זיך אויס דאָס שענסטע קליידל,
 טוט זיך פינף אָן — איינס אף איינעם,
 און זי נעמט דעם קאַפּ פארפּוצן,
 טוט זיך אָן איר קופּער-גארטל,
 גלאנצט ווי גאַלד איר גארטל-
 ספּראַנטשקע.

און זי קומט ארויס פון קאמער,
 גייט פון הויף אריין אין שטיבל,
 און עס שטראלן אירע אויגן,
 און די אוירינגלעך, זיי קלינגען,
 און עס לויכט דאָס גאַנצע פנים,
 און עס רויטלען זיך באקן,
 און עס שיינט דאָס גאַלד פון בוזעם,
 זילבער שימערט פון די לאַקן.

איצטער פירט די הארין לאַוכי,
 פירט דעם קאָוואל אילמארינען

פון אַוועלכע העלדן שטאמסטו ?
 קומסט אהער אף ווינט געטראַגן,
 אף דעם שליטוועג פון דעם שטורעם,
 ניט דערשפירט פון הינט אפילו,
 ניט באפאלן מיט קיין בילן."

זאָגט דער קאָוואל אילמארינען :
 "כ'בין דאָך ניט אהער געקומען
 פון די הינט זיך לאָזן בייסן,
 זיך פון זיי צו לאָזן שענדן
 ביי די אומבאקאנטע טירן,
 ביי די טויערן די פרעמדע."

און די הארין פון פּאַכיאַלאַ
 נעמט דעם פרעמדן אויסצופאַרשן :
 "קענסטו אפשר ערגעץ דאַרטן,
 אָדער אפשר וואו באגעגנט
 דאַרט דעם קאָוואל אילמארינען,
 יענעם פיל-געלויבטן מייסטער ?
 לאנג שוין אז מיר טוען ווארטן,
 קוקן אויס אף אים די אויגן,
 ביי די גרעניצן פון נאַרדלאַנד,
 ער זאל אויסשמידן די סאמפּאָ."

זאָגט דער קאָוואל אילמארינען,
 ער אליין הויבט אָן צו ריידן :
 "זיכער קאָז איד אים, דעם קאָוואל,
 קאָז דעם מייסטער אילמארינען,
 איד אליין בין אילמארינען,
 דער געשיקטער קאָוואל-מייסטער."

און די הארין פון פּאַכיאַלאַ,
 די אַנציינערדיקע זקנה,
 גייט געשווינד אריין אין שטיבל,
 און זי הויבט אזוי אָן ריידן :
 "הער מיך אויס, מיין אינגסטע טאכטער,

ניט קיין אויוון, קיין קאוואדלע,
ניט קיין העמערל, קיין האמער.

הויבט דער קאוואל אילמארינען,
ער אליין הויבט אן צו ריידן:
"אלטע ווייבער קענען צווייפלען,
און א נאר טוט האלבע ארבעט,
ניט דער שוואכסטער פון די מענער,
ניט דער פוילסטער פון די העלדן."

זוכט ער וואו א קוזניע בויען,
זוכט וואו אויפשטעלן דעם בלאז-זאק
אף די ווייט-צעשפרייטע פליינען,
ביי דעם ראנד פון פאכיא'ס פעלדער.

זוכט ער איין טאג און א צווייטן,
ענדלעך, אף דעם דריטן טאג ערשט
זעט ער ליגן גרויסע פעלדן,
זעט א פעלד א פיל-קאלירטן,
און ער שטעלט זיך דארט אנידער,
און ער נעמט זיך גרייטן פייער,
מאכט אין ערשטן טאג דעם בלאז-זאק,
און דעם אויוון — אין דעם צווייטן.

און דער קאוואל אילמארינען,
ער, דער פיל-געלויבטער מייסטער,
ווארפט דעם שטאף אריין אין פייער,
אין דעם סאמע מיט פון אויוון,
שטעלט די קנעכט אוועק ביים בלאז-זאק,
צו צעבלאזן אים דאס פייער.

האסטיק ציען זיי דעם בלאז-זאק,
און זיי בלאזן שטארק דאס פייער
פונקט דריי זומער-טעג כסדר,
און דריי נעכט אויך נאכאנאנדער,
וואקסט זיי שטיינער אף די פיאטעס,
אף די גראבע פינגער — הרודעס.

אין דער וואוינונג פון פאכיא'לא,
גלייך אין שטיבל סאריאל'ס,
און זי גיט אים זאט צו עסן,
גיט אים אויך גענוג צו טרינקען,
גיט פון אלץ אים נאך דאס בעסטע,
און זי הויבט אזוי אן ריידן:
"א, דו ליבער אילמארינען,
פיל-געלויבטער קאוואל-מייסטער,
אויב דו וועסט די סאמפא שמידן,
אויסקאווען דאס שיינע דעקל
בלויז פון שוואנען פעדער-שפיצן,
פון א טראפן קיער-מילעך,
פון א קערנדל פון גערשטן,
און פון שאפן וואל אביסל,
גיב איר דיר אלס לוינ מיין מיידל,
גיב איר דיר מיין ליבסטע טאכטער."

זאגט דער קאוואל אילמארינען,
ער אליין הויבט אן צו ריידן:
"כ'וועל די סאמפא זיכער שמידן,
אויסקאווען דאס שיינע דעקל
פון די שוואנען פעדער-שפיצן,
פון א טראפן קיער-מילעך,
פון א קערנדל פון גערשטן,
און פון שאפן וואל אביסל,
כ'האב דאך אויסגעשמידט דעם הימל,
און פון לופט דעם דאך געהאמערט,
פריער פאר דעם ערשטן אנהויב,
איידער ס'איז א זאך געוועזן."

און ער גייט די סאמפא שמידן,
אויסקאווען דאס שיינע דעקל,
זוכט אן ארט זיך פאר דער קוזניע,
און ער זוכט געצייג צו קאווען;
ניט געווען איז דארט קיין קוזניע,
ניט קיין קוזניע, ניט קיין בלאז-זאק,

און דער קאוואל אילמארינען
איז אליין שוין ניט צעפרידן,
ברעכט ער עס אף טויזנט שטיקער,
און ער ווארפט זיי אין דעם פייער,
און באפוילט די קנעכט צו בלאָזן,
אַבער שוין מיט אלע כוחות.

בויגט זיך ווידער אילמארינען
אף דעם דריטן טאָג צום פייער,
הויבט דעם אויוון אָן באטראַכטן,
טיף אין פייער נעמט ער קוקן;
קומט ארויס א קו פון פייער,
שטראַלט מיט גאַלד פון אירע הערנער,
בער פון הימל שטראַלט פון שטערן,
זוּרראַד לויכט איר פון די שַׁיפּן.

שיין געווען אף איר צו קוקן,
נאָר זי האָט א מיאוסע טבע;
שטענדיק אין דעם וואַלד צו שלאָפן,
און צעגיסן דאַרט די מילער.

און דער קאוואל אילמארינען
איז אליין שוין ניט צעפרידן,
און צעשניידט זי גלייך אויף שטיקער,
ווארפט זיי באַד אריין אין פייער,
און באפעלט די קנעכט צו בלאָזן
ווידער שטאַרק, מיט אלע כוחות.

בויגט זיך ווידער אילמארינען
אף דעם פערטן טאָג צום פייער,
הויבט דעם אויוון אָן באטראַכטן,
טיף אין פייער נעמט ער קוקן;
ווערט אַן אקער אין דעם פייער,
שיינט ווי גאַלד דאָס אקער-מעסער,
און דאָס הענטל איז פון זילבער,
און דער שטיל איז הוילע קופער.

איז דער ערשטער טאָג אריבער,
און דער קאוואל אילמארינען
טוט א בויג זיך צו באטראַכטן,
און נעמט קוקן טיף אין אויוון,
עז וואָס טוט זיך אין די פלאַמען,
וואָס אין פייער איז געוואָרן.

ווערט א בויגן אין דעם פייער
מיט דעם גאַלד-גלאַנץ פון לבנה,
הוילע גאַלד מיט זילבער שטרייפן,
און דאָס הענטל — בלאַנקע קופער.

שיין צו קוקן איז דער בויגן,
נאָר ער האָט א מיאוסע טבע;
אלע טאָג א קאַפּ געפאַדערט,
גאַנצע צוויי אף יעדן יום-טוב.

און דער קאוואל אילמארינען
איז דערמיט ניט שטאַרק צעפרידן,
נעמט ער און צעברעכט דעם בויגן,
און ער ווארפט אים גלייך אין פייער,
און באפוילט די קנעכט צו בלאָזן,
אַבער שוין מיט אלע כוחות.

בויגט זיך ווידער אילמארינען
אף דעם צווייטן טאָג צום פייער,
הויבט דעם אויוון אָן באטראַכטן,
טיף אין פייער נעמט ער קוקן;
ווערט א שיפל אין דעם פייער,
ווערט א שוויים-בריק אין די פלאַמען —
הוילע גאַלד די נאָז פון שיפל,
און די וועסלע-שלסער — קופער.

שיין צו קוקן אף דעם שיפל,
נאָר עס האָט א מיאוסע טבע;
יאָגט אליין זיך אף מלחמה,
לויפט זיך שלאָגן אָן באפעלן.

און ער קאוועט אויס די סאמפא —
אף א זייט זאל מעל זיך מאַלן.
אף דער צווייטער — זאלץ צו מאַלן.
געזט זאל פליסן פון דער דריטער.

נעמט די נייע סאמפא מאַלן.
און דאָס דעקל דרייט זיך האסטיק.
מאַלט פארטאָג שוין אַפ א מעסטל.
אַט־דאָס מעסטל איז אף עסן.
מאַלט דאָס צווייטע צו פארקויפן.
און דאָס דריטע צו באהאלטן.

פרייט זיך שטארק די אלטע הארין.
און זי טראַגט די גרויסע סאמפא
צו די פעלזן פון פאַכיאַלא.
איז די קופער־בערג באהאלטן.
און פארשליסט זי אף ניין שלעסער.
און פארפעסטיקט זי מיט וואַרצלען.
אויף ניין קלאפטער איז די טיפן.
אף דער ערד ציט זיך איין וואַרצל.
איינער ביי דעם ראנד פון וואסער.
טיף איז בארג אריין — דער דריטער.

איצטער נעמט זיך אילמארינען
איידל פאָדערן דאָס מיידל.
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"גיב מיר איצטער אַפ דאָס מיידל.
ס'איז שוין פארטיק דאָך די סאמפא
מיט דעם פי־קאָלירטן דעקל."

און דאָס שיינע נאָרדלאַנד מיידל
הויבט אזוי אָן גלייך צו ריידן:
"ווער וועט אין די נאַנטע יאָרן.
מיט דריי זומערן נאָך שפעטער.
דאָ ארויסרופן דעם קוקוק."

שיין צו קוקן אף דעם אקער,
נאָר ער האָט א מיאוסע טבע:
נאָר ער אקערט פרעמדע פעלדער.
און צעדריבלט יענעמס לאנען.

איז דער קאוואל אילמארינען
שוין אליין גאָר ניט צעפרידן.
און צעברעכט גאנץ שנעל דעם אקער.
און ער ווארפט אים גלייך אין פייער.
הייסט די ווינטן איצטער בלאָזן.
שטורעם זאָר דעם בלאָדזאק ציען.

און עס נעמען ווינטן רוישן.
בלאָזן מערבֿ, מזרח־ווינטן.
און עס בלאָזט דער ווינט פון דרום.
און דער צפון־ווינט נעמט ברויזן.
בלאָזט עס איין טאָג און א צווייטן.
און דעם דריטן טאָג אינגאנצן.
רייסן פלאמען זיך דורך פענצטער.
פון די טירן פליען פונקען.
שטויב דערהויבט זיך ביז צום הימל.
און עס מישט זיך רויך מיט וואַלקנס.

טוט א בויג זיך אילמארינען
אף דעם דריטן טאָג צום פייער.
הויבט דעם אויוון אָן באטראכטן.
טיף אריינקוקן אין פייער.
און דערזעט די סאמפא קומען.
זעט דאָס שיינע דעקל וואקסן.

און דער קאוואל אילמארינען.
ער, דער פיל־געלויבטער מייסטער.
נעמט זיך האמערן אצינדערט.
שווינגט דעם האמער שטארק און
שטארקער.

זאָגט דער קאָוואַל אילמאָרינען:
 "יא, איר טראַכט איצט נאָר פֿון דאָרטן,
 פֿון דער היים, וואו איר זאָל שטאַרבן,
 וואו איר זאָל מיין רו געפֿינען."

און די האַרין פֿון פֿאַכיאַלאַ
 גיט דעם העלד גלייך עסן, טרינקען,
 זעצט אַריין אים אין דעם שיפל,
 זעצט אים ביי דעם קופּער־רודער,
 און באַפוילט דעם ווינט צו בלאָזן,
 הייסט דעם צפֿון ווינט פֿאַרווייען.

און דער קאָוואַל אילמאָרינען,
 ער, דער פֿיל־געלויבטער מייסטער,
 לאַזט אַהיים צוריק זיך פֿאַרן
 אָף די בלויע וואַסער־שטראַמען;
 פֿאַרט ער איין טאַג און אַ צווייטן,
 ענדלעך, אָף דעם דריטן טאַג ערשט
 קומט ער אָן אַהיים בשלום,
 קומט אין אַפּשטאַם־לאַנד אין זיינעם.

און דער אלטער וואַינאַמאַניען
 פֿרעגט דעם קאָוואַל אילמאָרינען:
 "אילמאָרינען, ליבער ברודער,
 אַ, דו פֿיל־געלויבטער מייסטער,
 האַסטו אויסגעשמידט די סאַמפּאַ?
 האַסטו שיין באַצירט דאָס דעקל?"

ענטפֿערט גלייך אים אילמאָרינען,
 ער, דער שמיד הויבט אָן צו ריידן:
 "יא, זי מאַלט די נייע סאַמפּאַ,
 און עס דרייט זיך שטאַרק דאָס דעקל,
 מאַלט פֿאַרטאַג נאָך אַפּ אַ מעסטל,
 אַט־דאָס מעסטל איז אָף עסן,
 מאַלט דאָס צווייטע צו פֿאַרקויפֿן,
 און דאָס דריטע צו באַהאַלטן."

רופֿן פֿייגעלעך צום זינגען,
 אויב איר וועל אוועק פֿון דאַנען,
 אין אַ פֿרעמדן לאַנד אוועקגיין!
 ווערט דאָס הינדעלע פֿאַרפֿאַדן,
 און דאָס גענדזעלע פֿאַרבלאַנדזשעט,
 מאַמעס וויינשעלע פֿאַרלוירן —
 וועט דער קוקוק אויך פֿאַרשווינדן,
 וועלן פֿייגל זיך צעפֿליען
 פֿון די הויכע בערג די היגע,
 פֿון די הויכן פֿון מיין היימלאַנד.

"איר וועל קיינמאַל אין מיין לעבן
 מיט די מיידל־טעג זיך שיידן,
 מיט מיין אַרבעט, שפֿילערייען,
 מיט די זומערדיקע זאַרגן!
 ווער וואַלט יאָגעדעס געקלויבן,
 אָנגעפֿילט דעם ברעג מיט זינגען,
 און דעם וואַלד אַדורכגעגאַנגען,
 און מיט שפֿיל באַלעבט די פֿעדער."

און דער קאָוואַל אילמאָרינען,
 ער, דער פֿיל־געלויבטער מייסטער,
 לאַזט זיין קאַפּ אַראָפּ אין טרויער,
 רוקט דאָס היטל אָף אַ זייט אַפּ,
 און ער נעמט זיך טראַכט־קלערן,
 ווי ער זאָל אַהיים איצט פֿאַרן,
 צו זיין היימלאַנד איצט דערגרייכן,
 פֿון דער פינצטערער פֿאַכיאַלאַ,
 פֿון דעם נעפֿל סאַריאַלאַ'ס.

זאָגט די האַרין פֿון פֿאַכיאַלאַ:
 "אוי, דו מייסטער אילמאָרינען!
 וואָס ביסטו אזוי פֿאַרטרויערט,
 אָף אַ זייט פֿאַרוקט דאָס היטל?
 אַפּשר מאַטערט דיך אַ בענקשאַפּט,
 און דו ווילסט אַהיים איצט פֿאַרן?"

עלפטע רונע לעמינקיינען און קיליקי

לעמינקיינען גייט זוכן א זויב צווישן די מייד-
לעך פון סאארי. אין אנהויב לאכן זיין פון אים.
שפעטער ווערן זיי פריינטלעך. אבער קיליקי,
וואס צוליב איר איז ער געקומען, וויל פון אים
ניט הערן. דער סוף איז, אז ער כאפט זי, נעמט
זי אריין צו זיך אין שליטן, און פירט זי מיט
געוואלט אוועק צו זיך אַהיים. קיליקי וויינט
און ווארפט אים פאר, אז ער גייט שטענדיק
אפ מלחמה. לעמינקיינען זאגט איר צו מער ניט
גיין אין קריג, אויב זי וועט ניט גיין צו די
דארפישע טענץ. זיי שווערן ביידע צו האלטן
ווארט. זיי קומען אַהיים, און לעמינקיינעניס
מוסטער פרייט זיך מיט דער שנור.

ייט אצינד פון אכטי'ן ריידן,
פון צעברויזטן בחור זינגען.

אכטי איז אן אינדזד-אינגל,
לעמפי'ס זון — א בראווער בחור,
אין א פיינער שטוב געוואקסן,
ביי דער זייט פון ליבער מאמען,
אף דעם ראנד פון ברייטער בוכטע,
פונקט ביים בויג פון ווייטן ברעג-שפיץ.

קאקא פלעגט מיט פיש זיך נערן,
איז אף אַקוניעס געוואקסן.

און א שטארקער מאן געווארן,
אויפגעבליט, מיט רויטע באקן,
און א קאפ געהאט א שיינעם,
און אין וואקס גאַר אויסגעצייכנט,
דאָד געהאט האָט ער חסרונות,
ניט געווען געהיט אין זיטן;
שטענדיק נאָר פארבראכט מיט ווייבער,
גאנצע נעכט ארומגעגאנגען,
וואו די מיידלעך פלעגן הוליען,
וואו די שייך-געלאַקטע טאנצן.

קילי איז סאארי'ס מיידל,
סאארי'ס מיידל, סאארי'ס בלימל,

וויל קיין פיש אין עסטלאנד עסן,
און קיין פיש-יויד ניט פארזוכן.

”כ'גיי ניט קיינמאל אויך קיין אינגערן
צו די זאמדיק-וויסטע ברעגן,
ס'איז א הונגער דארטן שטענדיק,
ס'פעלט דארט האלץ, עס פעלן שפענער,
וואסער פעלט דארט, ס'פעלט דארט
וויצנס, וויצנס,
ס'פעלט דארט קארנברויט אפילו.

דאך דער בראווער לעמינקיינען,
ער, דער שיינער קאוקאמיעלי,
נעמט זיך אונטער גיין אהינצו
שדכנ'ען זיך צו דעם בלימל,
צו דעם ווייט-געצויבטן מיידל,
צו דער שייד-געלאקטער יונגפרוי.

נאָר עס רעדט אים אָפּ די מאמע,
און זי וואָרנט אים, די אלטע:
”זוך ניט, זונעלע, דעם שידוך,
רוק זיך ניט צום גרויסן יחוס,
קיינער וועט אָפּ דיר ניט קוקן
ביי די סאָררי-מיוחסים.”

זאָגט דער בראווער לעמינקיינען,
זאָגט דער שיינער קאוקאמיעלי:
”אויב עס איז ניט גרויס מיין יחוס,
אויב מיין שטאם איז ניט קיין הויכער,
וועל איך צוקלייבן א מיידל
נאָך מיין וואוקס און נאָך מיין אויסזען.”

נאָר עס לאָזט נאָך ניט די מאמע
לעמינקיינענ'ען אווקגיין
צו דעם הויכן שטאם סאָררי'ס,
צו דעם ווייט-בארימטן שבט;

אין א פיינער שטוב געוואקסן,
שלאנק אין וואוקס זיך אויסגעצויגן,
זיצנדיק אין הויף ביים טאטן
אָפּ דעם נידעריקן בענקל.

האַט זיך ווייט איר רום צעטראָגן,
און פון אומעטום התנים
ציען צו דער שטוב פון מיידל,
צו דעם הויף דעם פיל-געלויבטן.

פאַר איר זון זוכט זון דאָס מיידל,
נאָר זי וויל ניט גיין אין זונלאַנד,
וויל ניט נעבן זון דארט שיינען,
נאָכלויפן דער זון אום זומער.

גאַרט לבנה'ס זון צום מיידל,
וויל זי ניט לבנה'ס שטיבל,
וויל ניט מיט לבנה שיינען,
וויל אין לופט-קרייז ניט ארומגיין.

זוכט א שטערנס זון דאָס מיידל,
וויל זי ניט קיין היים פון שטערן,
וויל די לאנגע נעכט ניט פינקלען
אָפּ דעם ווינטערדיקן הימל.

און מען קומט פון ווייטן עסטלאַנד,
און פון אינגערן דער ווייטער —
נאָר זי וויל ניט גיין אין ערגעץ,
גיט זיי אַלעמען איין ענטפער:
”איר פאַרשווענדט דאָס גאָלד אומ-
זיסט נאָר,

און צע'פטר'ט אייער זילבער,
קיינמאל גיי איר ניט קיין עסטלאַנד,
וויל ניט איצט און וועל ניט שפעטער
שאַרן וואסערן אין עסטלאַנד,
וויל די כוואליעס דארט ניט מעסטן,

"מיידלעך וועלן פון דיר לאכן,
ווייבער — פון דיר חוזק מאכן."

ווינציק טראכט ער, לעמינקיינען.
און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
"כ'וועל ניט לאָזן ווייבער לאכן,
און קיין מיידלעך — חוזק מאכן,
כ'וועל א קינד אף ברוסט זיי ווארפן,
אף די הענט א משא לייגן,
און פארשטיקן דאָס געלעכטער,
און פארשטומען זייער חוזק."

נאָר די מאמע לאַזט זיך הערן :
"וויי איז מיר, און וויי מיין לעבן !
אויב דו שפעטסט פון סאארי'ס ווייבער,
און באליידיקסט דאָרט די מיידלעך,
וועסטו ברענגען נאָך אן אומגליק,
וועט נאָך קומען צו געשלעגן,
וועלן די חתנים סאארי'ס,
הונדערט מאן מיט שארפע שווערדן,
אף דיר איינעם זיך א לאַז טאָן,
אף דיין קאָפּ זיך אלע ווארפן."

ניט געהערט האָט לעמינקיינען
צו זיין מאמעס גוטער עצה,
און ער פירט ארויס זיין אָגער,
און ער טוט אים אָן דאָס צוימל,
און ער נעמט מיט אימפעט פאָרן
צו דעם גרויסן דאָרף סאארי'ס,
זיך צו שדכנ'ען צום בלימל,
דאָרט דאָס מיידל צו געווינען.

נאָר צעלאכט זיך האָבן ווייבער,
און געשטיקט זיך האָבן מיידלעך,
ווי ער פאָרט אין גאס משוגע,
ווי ער קומט אין הויף א ווילדער,

און קערט איבער דאָרט זיין שליטן,
און צעברעכט ניט שיר דעם טויער.

קריכט ארויס גלייך לעמינקיינען,
מויף צעקרומט און קאָפּ געזונקען,
און זיין שווארצע באָרד צעשויערט,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
"כ'האָב אזוינס נאָך ניט געזען,
קיינמאָל ניט געהערט אפילו,
ווייבער זאָלן פון מיר לאכן,
מיידלעך — פון מיר חוזק מאכן."

ווינציק הערט ער, לעמינקיינען,
און ער זאָגט ארויס די ווערטער :
"איז פאראן דאָ פלאַך אין סאארי
אף די ברייטע גרינע פעלדער,
ערגעץ וואו צו קאָנען הוליען ?
ערגעץ וואו צו קאָנען טאנצן
מיט סאארי'ס שיינע ווייבער,
מיט די שיינ־געלאַקטע מיידלעך ?"

זאָגן די סאארי־ווייבער,
ענטפערן סאארי'ס מיידלעך :
"ס'איז גענוג דאָ פלאַך אין סאארי,
און די ערד איז דאָ א גלייכע,
און מען קאָן גענוג דאָ טאנצן,
גיי די טשערעדע דאָ פאשען,
וועסטו ווערן דאָ א פאסטוד,
וועסטו אף די פעלדער טאנצן,
מאָגער זיינען סאארי'ס טעכטער,
פעטע זיינען נאָר די פערדלעך."

ווינציק טראכט ער, לעמינקיינען,
און ער ווערט א פאסטוד־אינגל,
גייט ביי־טאָג אום אף די פעלדער,
און ביי־נאכט ערשט — צו די מיידלעך,

“אז איך וויל ניט אזא נפש,
 אזא קבצן, אזא שמאטע,
 כ'וויל א מאן א שלאנקן האַבן,
 איך אליין בין דאָך א שלאנקע,
 כ'וויל א שטאלטנעם מאן זיך נעמען,
 איך אליין בין שיינ געפורעמט,
 און ער זאל זיין הויך־געוואקסן,
 איך אליין בין הויך־געוואקסן.”

ווינציק צייט איז נאָר אריבער,
 קוים אוועק א האלבער חודש,
 טרעפט זיך אין א טאָג א שיינעם,
 ווען דער אַוונט נעמט זיך טונקלען,
 אז עס שפילן זיך די מיידלעך,
 און זיי טאנצן אלע פריילעך
 אף א פעלד ביים ראנד פון וועלדל,
 אף א שיינעם פלאץ א פלאכן,
 און קיליקי איז די ערשטע,
 איז דאָס שענסטע מיידל סאארי'ס.

פּלוצלינג קומט אַן לעמינקיינען,
 ער, דער בראווער בחור לעמפּי'ס,
 קומט צעפאַרן מיט זיין אַגער,
 מיט דעם בעסטן פּערד מיט זיינעם,
 פאַרט אריין אין מיטן שפּיל־פּלאַץ,
 וואו עס טאנצן אלע מיידלעך,
 טוט א כאפּ צו זיך קיליקי'ן,
 שלעפט זי גלייך אריין אין שליטן,
 בינדט ארום זי מיט א רימען,
 און באפעסטיקט זי צום שליטן.

און ער טוט א שמייס דעם אַגער,
 מיט דער בייטש א קנאק א שטאַרקן,
 און ער לאָזט זיך האסטיק פאַרן,
 און ער שרייט אויס צו די מיידלעך :

און ער שפילט זיך אום מיט ווייבער,
 און ער טאנצט מיט שיינע מיידלעך.

אַט אזוי האָט לעמינקיינען,
 האָט דער שיינער קאַקאַמיעלי,
 ניט דערלאָזט די ווייבער לאַכן,
 אַפּגעשטעלט דעם שפּאַט פון מיידלעך,
 ניט געווען אין דאָרף קיין מיידל
 פון די סאַמע שטילסטע טעכטער,
 ער זאל זיך מיט איר ניט האלדן,
 ער זאל ניט מיט איר פארוויילן.

איינע בלוין צווישן אלע
 אין דעם גרויסן שטאם סאארי'ס,
 זי נאָר טרייבט אוועק חתנים,
 און זי שענקט קיין בליק ניט קיינעם —
 קיליקי די שיינע מיידל,
 סאארי'ס סאַמע שענסטע בלימל.

און דער בראווער לעמינקיינען,
 ער דער שיינער קאַקאַמיעלי,
 האָט צעריסן הונדערט שטיוול,
 הונדערט רודערס אויסגערודערט,
 נאָכן מיידל אלץ געלאָפּן,
 זי, קיליקי'ן צו געווינען.

קיליקי, דאָס שיינע מיידל,
 הויבט צו אים אזוי אַן ריידן :
 “זאָג, וואָס וואנדערסטו דאָ, שוואַכלינג,
 און דו דרייסט זיך אף די ברעגן,
 לויערסט אף די היגע מיידלעך
 מיט די ציך־באַצירטע גארטלעך ?
 כ'וועל צו דיר ניט גיין דאָך פריער,
 איידער איך רייב אויס א מילשטיין,
 איידער איך צעשטויס א שטויסל,
 און צעברעך דעם אויבער־שטויסל.”

וואס וויל שטענדיק נאר זיך שלאגן,
ווי א ווילדער וויל ער שטרייטן.”

זאגט דער בראווער לעמינקיינען,
ער, דער שיינער קאוקאמיעלי:
”הער נאר אויס, מיין הארץ קיליקי,
הער, מיין יאגדעלע, דו זיסע —
ווארף אוועק איצט אלע זארגן,
אף די הענט וועל איך דיך טראגן,
אפן שויס ביים עסן האלטן,
אונטערן ארעם — ביים שפאצירן,
אף די הענט, ווען איך וועל זיצן,
ביי מיין זייט, ווען איך וועל רוען.”

”זאג, וואס דארפסטו איצטער זארגן,
און וואס דארפסטו קרעכצן, זיפצן?
אפשר זארגסטו זיך אצינדערט,
און די ליגסט אין הוילע צרות,
טאמער פעלט מיר קי און עסן,
און וועסט דארפן הונגער ליידן?”

”האסטו גארניט וואס צו זארגן —
קי האב איך גענוג און מערער,
און זיי גיבן מילך א-פודע,
היינט די יאגעדעס אף זומפן,
און די קאלענעס אף בערגלעד,
און טרעסקאווקעס אף די פעלדער;
אכטונג געבן דארף ניט קיינער,
קיינער דארף די קי ניט היטן,
און מען בינדט זיי ניט אין אַוונט,
און מען דארף זיי ניט צעבינדן,
אינדערפרי קיין עסן געבן,
און פארטאג קיין זאלץ ניט שפרייטן.”

”אדער אפשר טוסטו קלאגן,
און דו זיפצסט אזוי פארצרה'ט,

”קיינמאל זאלט איר ניט, א, מיידלעד,
אטדעם סוד דערציילן קיינעם,
אז איך בין אהער געקומען
און דאס מיידל צוגענומען.”

”וועט איר אבער מיך ניט פאלגן,
וועט אן אומגליק מיט אייך טרעפן:
כ'וועל צו קריג און שווערד פארזינגען
אלע מענער און התנים,
און איר וועט פון זיי ניט הערן,
מער ניט הערן, און ניט זען מער
קיינמאל אף די גאסן גייען,
קיינמאל אף די פעלדער פארן.”

יאמערלעד צעוויינט זיך קילי,
און עס קלאגט טאארי'ס בלימל:
”לאז ארויס מיך אף דער פרייהייט,
לאז דאס קינד ארויס פון שליטן,
לאז צוריק מיך צו מיין מאמען —
זי וועט דארט אוודאי וויינען.”

”אויב דו וועסט מיך איצט ניט לאזן,
אז איך זאל א-היים אוועקגיין,
האב איך דאך פינף שטארקע ברידער,
זיבן זין האט אויך מיין פעטער,
וואס געפינען האזן-שפורן,
וועלן זיי דאס מיידל מאנען.”

נאר ער לאזט ניט גיין זי, אכטי,
נעמט דאס מיידל שטארקער וויינען,
און זי לאזט אזוי זיך הערן:
”אוי, אומזיסט בין איך געבוירן,
און אומזיסט גאר אויפגעוואקסן,
אפגעלעבט אומזיסט א לעבן,
און צולעצט אריינגעפאלן
צו א מאן א נאר, א בייזן,

ווען דו וועסט פארברענגען וועלן,
אָדער גיין אביסל טאנצן."

און זיי גיבן זיך א שבועה,
ביידע שווערן זיך אף אייביק
פאר די אויגן פון באשעפער,
דעם אלמעכטיקן אין פנים,
אכטי זאל אַן קריג פארגעסן,
קילי זאל אין דאָרף ניט גיין מער.

און דער בראווער לעמינקיינען
טוט א לייכטן שמייס דעם אָגער,
טוט א טרייסל מיט די לייצעס,
און ער הויבט אזוי אַן ריידן:
"זייט געזונט, אַ סאָאריס פעלדער,
סאָסנע־וואַרצלען, טאנען שטאמען,
וואו איך האָב געוואנדערט זומער,
דורכגעשפאנט א ווינטער פריער,
און אין טריבע נעכט געוואנדערט,
און אין שטורעם אומגעלאָפן,
און געזוכט דאָס שיינע הינדל,
נאָך דעם קאטשקעלע געיאָגט זיך."

און עס לויפט דער אָגער מונטער,
אַט־אַ זעט מען שוין דאָס היימלאַנד,
און עס רופט זיך אַן דאָס מיידל,
און זי הויבט אזוי אַן ריידן:
"זעסט דאָס שטיבל דאָרט פון ווייטן?
ס'קוקט מיר אויס נאָר ווי א נאָרע,
בעטלער מוזן דאָרטן וואוינען,
ניט קיין לייט פון הויכן יחוס."

נאָר דער בראווער לעמינקיינען
גיט אזוי איר גלייך אן ענטפער:
"זאָרג זיך גאָר ניט פאר דעם שטיבל,
קימער זיך ניט פאר דעם ביידל,

וואָס איך שטאם פון קליינעם יחוס,
און איך קום פון פראַסטע מענטשן?

"אויב איך שטאם פון קליינעם יחוס,
און איך קום פון פראַסטע מענטשן —
האַב איך דאָך א שווערד פון פייער
מיט א שאַרף אין הוילע פלאמען,
וואָס איז גאָר פון הויכן יחוס,
און איז גרויס נאָך פון געבוירן,
היסי האָט די קלונג געשליפן,
אַנגעשארפט זי האָבן געטער,
כ'וועל מיט איר מיין שטאם דערהויבן,
כ'וועל מיין יחוס גרעסער מאַכן
מיט מיין שאַרפן שווערד פון פייער,
מיט דער שאַרף אין הוילע פלאמען."

נאָר דאָס מיידל זיפצט אין אנגסטן,
און זי הויבט אזוי אַן ריידן:
"אכטי, זונעלע פון לעמפֿין!
אויב דו ווילסט דאָס שיינע מיידל,
שטענדיק ביי דיין זייט זי האלטן,
ווי א טייבעלע זי צערטלען,
גיב א שבועה מיר, אן קיינמאָל
וועסטו גיין שוין אף מלחמה,
צי עס וועט נאָך גאַלד דיך ציען,
צי דער גלאַנץ פון זילבער רייצן."

און דער בראווער לימינקיינען
הויבט אזוי צו איר אַן ריידן:
"אַט־אַ גיב איך דיר א שבועה
מער ניט גיין שוין אף מלחמה,
צי עס וועט נאָך גאַלד מיך ציען,
אָדער גלאַנץ פון זילבער רייצן,
אַבער דו דארפסט אויך מיר שווערן,
אז דו וועסט אין דאָרף נישט גייען,

איך וועל בויען נייע שטיבער,
צימערן דיר גוטע מאכן,
בויען פון די שענסטע באקנס,
פון געהילץ דעם סאמע בעסטן."

אַט אזוי איז לעמינקיינען
צו זיין היים צוריקגעקומען,
אומגעקערט זיך צו זיין מאמען,
צו זיין ליבער אלטער מאמען.

הויבט די מאמע אָן צו ריידן,
און זי לאַזט אזוי זיך הערן:
"אוי, ווי לאנג דו ביסט פארבליבן
אין די פרמדע לענדער, זונע!"

זאגט דער בראווער לעמינקיינען,
ער אליין הויבט אָן צו ריידן:
"זאָרן איצטער סאאריס ווייבער
און די אומשולדיקע מיידלעך
פרואוון פון מיר חוזק מאכן,
וואָס איך האָב די סאמע שענסטע
צוגעכאפט צו זיך אין שליטן,
איינגעהילט זי אין א דעקע
און פארפעסטיקט צו די לייסטן,
אונטער פעל זי טיף באהאלטן,
און באצאָלט זיי פארן לאכן,
אַפגעצאָלט זיי פאר דעם שפעטן.

"אוי, געליבטע מאמע מיינע!
אוי, באשיצערין דו מיינע!
כ'האָב געפונען די געגארטע,
כ'האָב מיין אויסגעבענקטע איצטער,
גרייט־זשע צו דאָס בעסטע בעטציג,
און די סאמע ווייכסטע קושנס,
איך זאָל ענדלעך אין מיין היימלאנד
מיט מיין מיידל קאנען רוען."

הויבט די מוטער אָן צו ריידן,
און זי לאַזט אזוי זיך הערן:
"זיי געלויבט, אָ, דו באשעפער!
יומאלא, איך דאנק דיר איצטער
פאר דער צוגעשיקטער טאכטער;
זי וועט פייער מיר צעבלאָזן,
און זי קאָן אוודאי וועבן,
זי וועט אויפוויקלען די פעדים,
וועט די וועש אליין צעוואשן,
וועט די ליוונט זויבער מאכן.

"דו אליין דארפסט גאָט איצט לויבן!
האַסט מיט אלעם צוגעטראָפן,
ס'האַט א גליק דיר דאָך געטראָפן,
צוגעשיקט פון דעם באשעפער:
ריין אף שניי איז האמער־פויגל,
דיין באשערטער איז נאָך ריינער,
ווייס איז דאָך דער שוים אף ימים,
נאָר דיין מאן איז פיל־פיל ווייסער,
שיין אף וואסערן — די מעווע,
דיין געגארטער איז נאָך שענער,
העל אין הימל זיינען שטערן,
נאָר דיין מאן איז ווייט נאָך העלער.

"בוי אצינד א שטוב א נייע,
ברייטער מאך דאָרט אלע פענצטער,
מאך די נייע ווענט נאָך שטארקער,
מאך די גאנצע שטוב איצט בעסער,
פאר דער שטוב לייג אויס די שוועלן,
אף די שוועלן — נייע טירן,
האַסט דאָס מיידל דאָך געוואונען,
אזא שיינע אויסגעקליבן,
זי וואָס קומט פון גרויסן יחוס,
פון א מעכטיקערן שבט."

צוועלפטע רונע

לעמינקיינען לאַזט זיך קיין פּאַכיאַלאַ

קילי ברעכט איר שבועה: זי גייט אין דארף
אריין טאַנצן. לעמינקיינען פאַרטרייבט זי. ער
וויל איצט גיין זיך שדכניען צום מיידל פון
פאַכיאַלאַ. די מוטער רעדט אים אָפּ. זי זאָגט,
אַז מען וועט אים דארט דערשלאַגן. אָן אויפֿ־
גערעגטער, טוט לעמינקיינען אַ וואַרף דאָס
בערשטל, מיט וועלכן ער קעמט די האַר, און
זאָגט, אַז אויב פון בערשטל וועט נעמען קאַפּען
בלוט, וועט ער זיין אין אַ גרויסער סכּנה. ווען
ער קומט קיין פאַכיאַלאַ פאַרכישופּט ער מיט
געזאַנג אַלע מענער. ער פאַרגעסט אָבער דעם
שלעכטן הויקער פאַסטוד.

איינמאָל, אין א טאָג א שיינעם,
 אין א פריער מאַרגן־שטונדע,
 לאַזט צום פלאַץ זיך לעמינקיינען,
 וואו די פישן לייגן רויגן,
 און ער קומט ניט יענעם אַוונט,
 און ביי־נאכט פארבלייבט ער דאַרטן,
 איז אין דאַרף אוועק קיליקי,
 דאַרטן טאנצן מיט די מיידלעך.

ווער־זשע וועט דאָס איצט דערציילן,
 ווער וועט ברענגען די ידיעה?
 אכטי־ס שוועסטערל, אניקי,
 זי וועט אים שוין אלץ דערציילן,
 זי וועט ברענגען די ידיעה:
 "הער, מיין ליבער ברודער אכטי,
 קילי איז אין דאַרף געגאנגען,
 צו די טויערן די פרעמדע,
 וואו די יונגווארג טוט פארוויילן,
 וואו די שיינע מיידלעך טאנצן.

ווערט ער, אכטי, מאמעס ליבלינג,
 אַט־דער בראווער לעמינקיינען,
 ווערט ער אויפגעבראכט אין טרויער,
 און ער זיצט א צייט א בייזער,
 און ער הויבט אזוי אַן ריידן:
 "הער, מיין ליבע אַלטע מאמע!
 וואש מיר שנעלער אויס א העמדל
 אין דעם סם פון שווארצע שלאנגען,
 טריקן דאָס מיר אויס וואָס שנעלער,
 ווייל איך גיי איצט אף מלחמה
 צו די היימען פון פאַכיאַלאַ,
 צו די פעלדער פון דעם נאַרדלאַנד —
 קילי איז אין דאַרף געגאנגען,
 אין א פרעמדן הויף געוועזן,
 צו פארוויילן דאַרט מיט יונגווארג,
 מיט די שיינע מיידלעך טאנצן."

ון ס'האַט אכטי לעמינקיינען,
 ער, דער שיינער קאַוקאַמיעלי,
 אַפגעלעבט א צייט גאַנץ רואיק
 מיט דער יונגער שיינער מיידל.

אכטי גייט ניט אף מלחמה,
 קילי גייט אין דאַרף ניט קיינמאָל.

בעסער טרינקען שמוציק וואסער
פון פארשמירטע וועסלע־שפיצן,
דאָס געטראַנק איז מיר שוין זיסער,
ווי דאָס היימיש ביר צו טרינקען.
ברענג מיר מיין מלחמה העמדל,
און דעם פּאַנצער פאַר די שלאַכטן,
צו די נאַרדלאַנד־שטיבער גיי איך,
צו די פעלדער פון פּאַכיאַלאַ,
רויטן גאַד ביי זיי פאַרנעמען,
אוצרות זילבער דאַרט פאַרכאַפן."

זאָגט די מאַמע לעמינקיינענ'ס :
"אַכטי, ליבער זונע מיינער !
גאַלד איז אויך אין שטוב פאַראַנען,
און ס'איז דאָ אין קאַמער זילבער.
נעכטן ערשט האָט דאָס געטראַפֿן :
איז דער פּריער מאַרגנ־שטונדע
האַט דער קנעכט דאָס פעלד געאַקערט
איז דעם ווינקל פון די שלאַנגען,
הויבט דער אקער אויף א דעקל,
און איז קאַסטן גאַד געפונען,
הונדערט שטיקער אויפגעזאַמלט,
טויזנט שטיק געווען באהאַלטן,
האַט ער גלייך געבראַכט דעם קאַסטן,
און איז קאַמער אים באהאַלטן."

זאָגט דער בראַווער לעמינקיינען :
"ווער דאַרף גאַלד פון קאַמער האָבן !
כ'ויל איז קריג מיר קריגן זילבער,
וועט דאָס זיין מיר ליב און טייער,
מערער ווי דאָס גאַד פון קאַמער,
ווי דאָס אויסגעאַקערט זילבער,
ברענג מיר מיין מלחמה־העמדל,
ברענג דעם פּאַנצער פאַר די שלאַכטן,
איך וויל גיין איצט קיין פּאַכיאַלאַ
מיט די לאַפלאַנד־קינדער שטרייטן."

הויבט קיליקי אָן צו ריידן,
כאַפט זיך זאַגן שנעל די ווערטער :
"אוי, מיין ליבער מאַן, מיין אכטי !
גיי ניט איצטער אף מלחמה,
כ'האַב איך שלאָף געזען א חלום,
דרימלענדיק — א מאַדנע זעאונג —
פייער שלאַגט ווי פון אן אויוון,
האַסטיק רייסן זיך די פלאַמען
דורך דעם פענצטער גלייך אין שטיבל,
ביי דעם ראַנד פון וואַנט דער הויכער,
און זיי רייסן זיך אין צימער,
רוישן ווי די וואַסערפּאַלן,
פון דעם דיל און ביז דער סטעלי,
פון א פענצטער צו א פענצטער."

נאַר דער בראַווער לעמינקיינען
הויבט אזוי אָן גלייך צו ריידן :
"כ'גלויב אזוי איך ווייבס חלומות,
ווי איך גלויב איך אירע שבועות !
מאַמע, האָסט מיר אויסגעטראַגן,
בריינג מיר דאָס מלחמה־העמדל,
און דעם פּאַנצער פאַר די שלאַכטן,
עפעס טרייבט מיר צו געשלעגן,
טרייבט מלחמה־ביר צו טרינקען,
האַניק פון א שלאַכט פאַרוזוכן"

הויבט די מוטער אָן צו ריידן :
"ליבער אכטי, זונע מיינער !
גיי ניט איצטער אף מלחמה,
ביר איז אויך אין שטוב פאַראַנען
איז די פעסעלעך פון סאַסנע,
מיט די קרענטעלעך פון דעמבע,
צוגעגרייט פאַר דיר צו טרינקען,
קענסט א גאַנצן טאַג דאָ טרינקען."

זאָגט דער בראַווער לעמינקיינען :
"ווער וויל היימיש ביר גאַר טרינקען !

און די הענט מיט זשאר פארדעקן
אף די שטיינער די צעגליטע.

זאגט דער בראווער לעמינקיינען:
"שוין פארשפראכן פון מכשפים,
שזענג שוין האבן מיר פארשאלטן,
דריי לאפלאנדער אף מיר איינעם
איז א זומער-נאכט געקומען,
נאקעטע, אף הויכע פעלזן,
אָ א קלייד און אַ א פארטוך,
אָ א גארטל אף די לייבער —
האַבן זיי ביי מיר געקראָגן,
וואָס א האק פון פעלז קאָן קריגן,
וואָס אַן עקבער קריגט פון שטיינער,
אן אַפצאָס — פון אייז פון גלאַטן,
און דער טויט — איז פוסטע שטיבער.

"ווידער האָבן זיי געסטראשעט,
דאָך פארענדיקט האָט זיך אנדערש:
מיד געוואַלט מיט כישוף זינקען,
איז א טיפן זומפ פארשטעקן,
ביז צום קיין אין בלאַטע שפארן,
ביז דער באַרד אַרונטערשטופן,
אַבער איד ביז ניט פון מענער,
וואָס פארדירן זיך אין נויטן,
כ'האַב פאר זיי זיך ניט דערשראַקן,
כ'האַב אליין גענומען זינגען,
און מיט כישוף גלייך פארשפראַכן
די מכשפים און די פיילן,
און די שיסער מיט די בויגנס,
די חכמים מיט די מעסערס,
אלע זינגער מיט די שפיזן,
און אריינגעוואַרפן אלע
איז טאָגני'ס וואסערפאלן,
איז דעם ברויזנדן געווירבל,
איז דעם קעסלגרוב דעם טיפסטן,

"עפעס טוט אהין מיד ציען,
איין געדאנק נאָר האָב איד איצטער —
זען אליין מיט מיינע אויגן,
און אַליין דאָס טאקע הערן,
צי האָט לאַפלאַנד כאַטש איין מיידל,
צי פאַכיאַלאַ האָט א יונגפרוי,
וואָס זאָל ניט קיין חתן וועלן,
וואָס זאָל נאָר קיין מאַן ניט גארן."

זאגט די מאמע לעמינקיינען:
"אַכטי ליבער, זונע מיינער!
האַסט אין שטוב קידיק'ן איצטער,
זי איז דאָך פון אלע שענער,
און ס'איז פריקרע זען צוויי ווייבער
איז איין בעט פון מאַן צו שלאָפן."

זאגט דער בראווער לעמינקיינען:
"קילי טוט אין דאַרף דאָך לויפן,
זאָל זי גיין צו אלע שפילן,
איז א יעדן הויז גיין שלאָפן,
מיט דער יונגווארג זיך פארוויילן,
מיט די שיינע מיידלעך טאנצן."

אַפהאַלטן אים וויל די מאמע,
און זי וואַרנט אים די אלטע:
"גיי ניט, זונדעלע מיין ליבער,
צו די ווייטע נאָרדלאַנד-שטיבער,
גיי ניט, ליבער, אַן קיין כישוף,
אַן דערפאַרונג און אַן חכמה
צו די פייערן פאַכיאַלאַ'ס,
צו די פעלדער פון דעם נאָרדלאַנד!
ס'וועט דער לאַפלאַנד-יונג מיט לידער,
און דער טוריאַמענטש מיט כישוף,
דיך איז הייסע קוילן זינקען,
מיט דיין קאַפּ אין פלאַמען לייגן,

לעמינקיינענען באטרעפן,
ווען עס וועלן רויטע טראָפּן,
שוימיק בלוט פון בערשטל פליסן."

און דער בראווער לעמינקיינען
גייט אין פינצטערן פּאַכיאַלאַ,
ניט געפּאַלגט האָט ער זיין מאמען,
ניט געהערט האָט ער איר וואַרנונג.

און ער נעמט צום קריג זיך גרייטן,
טוט זיך אָן דאָס העמד פון אייזן,
גארטלט צו פון שטאַל דעם גארטל,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"שטארקער איז א מאן אין פּאַנצער,
בעסער אין א העמד פון אייזן,
קרעפטיקער — אין שטאַל פּאַרגארטלט
צווישן יענע כּשופּמאַכער,
איז דער ערגסטער אים ניט שרעקלעך,
ניט געפּערלעך אויך דער שטאַרקסטער."

און ער כאַפט דעם שווערד דעם שאַרפּן,
נעמט דעם קלונג, ווי פּלאַמיק פּייער,
אויטגעשאַרפט האָט אים נאָך הייסן,
יומאַלאַ אליין — געשדיפּן,
און ביים זייט אים אַנגעהאַנגען,
און אריינגעלייגט אין שייַדל.

דאָך וואו זאָל דער מאן זיך שטעלן,
און וואו זאָל דער העלד זיך שיצן?
ער באהאַלט זיך אויס אביסל,
שטיל פאַרבאַרגט דער העלד זיך דאַרטן,
ביי דער טיר און לעבן באלקן,
ביים אריינגאַנג אין דעם שטיבל,
אף דעם סאַמע הויף אין געסל,
און ביים סאַמע ווייטסטן טויער.

אונטערן וואַסערפּאַל דעם העכסטן,
זאָלן דאַרט די שפּרעכער דרימלען,
די מכשפים רואיק שלאָפּן,
ביז דאָס גראַז וועט נעמען וואַקסן
דורך די קעפּ און דורך די היטלען,
דורך די אַקסלען פון די שפּרעכער,
דורך דעם פּלייש פון די מכשפים,
פון די שלאָפּנדע פאַרשפּרעכער,
פון פאַרשפּראַכענע מכשפים."

נאָר עס לאַזט ניט אַלץ די אלטע
לעמינקיינענען אוועקגיין,
מאַמע וויל דעם זון פאַרהאַלטן,
ווידער טוט זי ביי אים בעטן:
"גיי ניט, טייערער, פון דאַנען,
זאָלסט ניט גיין אין דאַרף אין קאַלטן,
איז דעם פינצטערן פּאַכיאַלאַ!
דאַרטן וואַרט אף דיר אן אומגליק,
טויט און אומקום וואַרטן דאַרטן;
אוי, מיין ליבער לעמינקיינען,
ווען דו רעדסט מיט הונדערט מיילער,
און דאָס קאַן מען דאָך ניט גלויבן,
וועסטו קיינמאַל מיט דיין זינגען
נאַרדאַנד'ס זין אין וואַסער וואַרפּן,
קאַנסט די לאַפּלאַנד־שפּראַך ניט ריידן,
ווייסט ניט ווי מען רעדט אין טוריאַ."

נאָר דער בראווער לעמינקיינען,
ער, דער שיינער קאַוקאַזאַמיעלי,
הויבט די האַר זיך אָן צו קעמען,
נעמט זיי גלעטן מיט דעם בערשטל,
און ער טוט א וואַרף דאָס בערשטל
צו דעם טירל פון דעם אויוון,
און ער הויבט גלייד אָן צו ריידן,
און ער לאַזט אזוי זיך הערן:
"דעמאַט בלויז וועט בייזער אומגליק

כ'ווענד זיך מיט געבעט צום הימל,
רוף דעם אויבערשטן מיר העלפן,
אים, וואס הערשט אף אלע וואלקנס,
וואס געוועלטיקט אף דעם הימל.

“אוקאָ, גאַט דו מיינער אויבן,
פאַטער אלטער, דאַרט אין הימל,
דו, וואָס אַטעמסט צווישן וואַלקנס,
דו, וואָס רעדסט דאַרט אין דער לופטן,
דו גיב מיר אַ שווערד פון אייזן,
און אַ שיידל — הוילע פייער,
קעגן אומגליק זיך צו ווערן,
אויסצומיידן איצט דעם אומקום.

צו באַזיגן די מכשפים
פון דער ערד און פון דעם וואסער,
די, וואָס שטייען מיר אנטקעגן,
די, וואָס שטייען מיר אין רוקן,
איבער קאַפּ און ביי די זייטן,
און ארום אין אלע עקן,
העלף פאַרשפרעכן די מכשפים
מיט די פיילן, מיט די מעסערס,
מיט די באַנקענדיקע שווערדן,
און די שטאַרקע וואַפּן אלע.”

נאַכדעם הויבט אָן לעמינקיינען,
ער, דער שיינער קאַקאַמיעלן,
פיפּן צו זיין פּערד אין וועלדל,
רופּט פון פעלד זיין גאַלד־קאַלירטן,
און ער טוט אים אָן דאָס צוימאַ,
שפּאַנט אים איין אין די האַלאַבליעס,
און ער גייט אריין אין שליטן,
און ער זעצט זיך דאַרט אַנידער,
און ער גיט אַ שמיס דעם אַגער
מיט דער בייטש דער פּיל־געקנופּטער,
הויבט דאָס פּערד אָן האַסטיק לויפּן,
און עס גליטשט זיך שנעל דער שליטן.

און ער האָט זיך שטיל באַהאַלטן,
זיך פאַרבאַרגן פון די ווייבער,
אַבער דאָס איז קנאַפּ געוועזן,
ניט געקאַנט קיין סך אים העלפּן,
און געמוזט אוועק נאָך ווייטער
פון דער מחנה שטאַרקע מענער,
דאַרטן, וואו דער וועג צעטיילט זיך,
ביי דעם באַויען שטיינער־רוקן,
ביי די טרייסלענדיקע זומפּן,
וואו עס רוישן שטאַרק די כוואליעס,
ביי דעם וואַסערפּאַל־געוויירבל,
ביי דעם בויג פון דעם געווייסער.

און דער בראַווער לעמינקיינען
הויבט גלייך אָן אזוי צו ריידן:
“פון דער ערד ארויס קומט העלדן!
פון די קוואַלן קומט, איר שטרייטער,
בויגנשיסער — פון די טייכן,
קום, דו וואַד מיט דיינע מענער,
קומט היילות פון דעם וועלדל,
גרייז פון בערג, ברענג דיינע קרעפטן,
וואַסער־היסן, — דיינע שרעקן,
וואַסער־מוטער, ברענג דיין כוח,
וואַסער־גרייז, דו ברענג דיין מחנה,
קומט איר מיידלעך פון די טאַלן,
טויכט ארויס פון אלע קוואַלן,
קומט דעם מאַן אַצינד באַשיצן,
ווי חברים קומט אים העלפּן,
מאַכט די פיילן אלע שטומפיק,
מאַכט צרנישט די מעסער־שניטן,
מאַכט זיי קאַליע אַע וואַפּן,
אַז קיין פייל זאַל מיר ניט טרעפּן,
און קיין מעסער מיר ניט גרייכן.

“אויב אַט־דאָס איז ניט גענוג נאָך,
האַב איר נאָך אַ שטאַרקער מיטל:

און צעשטויבט די זילבער-זאמדן,
און פארטויבט די גאלדענע פעלדער.

פֿאַרט ער איין טאָג און א צווייטן,
פֿאַרט כסדר נאָך דעם דריטן,
ענדלעך, אף דעם דריטן טאָג ערשט
קומט דער העלד אָן אין א דערפל.
און ער יאָגט זיך, לעמינקיינען,
יאָגט זיך אף דעם שליאך גערוישיק,
אף דער הינטער-גאס דער עקסטער
צו דעם סאמע לעצטן שטיבל,
און ער הויבט ביים שוועל אָן ריידן,
אף דעם גאניקל נאָך פרעגט ער :
"איז ניטאָ אין שטיבל קיינער
לויז צו מאכן פֿאַסטעראַמקעס,
און אראָפֿדריקן די דישליעס,
צי אראָפֿלאָזן האַלאַבליעס,
און אראָפֿשלעפֿן דעם כאַמוט."

זיצט אף ד'רערד א קליינער אינגל,
ענטפערט אים פון שוועל דער אינגל :
"ס'איז אין שטוב ניטאָ איצט קיינער
אף צעבינדן פֿאַסטעראַמקעס,
די האַלאַבליעס נאָכצולאָזן,
און אראָפֿשלעפֿן דעם כאַמוט."

רופט פון אויוון אים א זקנה,
שרייט פון בענקעלע ארונטער :
"יא, דו וועסט אַדאָ געפינען
ווער ס'זאל צוהאלטן די לייצעס,
און צעבינדן פֿאַסטעראַמקעס,
די האַלאַבליעס נאָכצולאָזן,
קאַנסט א צענדלינג מענער טרעפֿן,
אויב דו דארפסט נאָר — גאנצע הונדערט,
דיך פון דאנען צו פארטרייבן,
פערד נאָך געבן אף צו פאָרן,
און איהיים, דו לומפ, דיך ברענגען,
אין דיין היימלאנד, שלעכטער יונג דו,
צו דיין טאטן אפן בענקל,
אין דעם שטיבל פון דיין מאמען,
צו דיין ברודער דאָרט ביים טויער,
אף דעם דיל צו דיינע שוועסטער,
איידער עס פארגייט דער טאָג נאָך,
איידער ס'וועט די זון זיך זעצן."

זאָרגט זיך ווינציק לעמינקיינען,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
"שיסן דארף מען אַט-די אלטע,
אזא פלאפלערין — דערשלאָגן."
און ער יאָגט זיין פערד שוין ווידער,
שטורעמט אף דעם וועג אלץ ווייטער,
פֿאַרט שוין אף דעם הויפט-וועג איצטער,
לאַזט זיך צו דעם גרעסטן שטיבל.

זאָרגט זיך ווינציק לעמינקיינען,
און ער טוט א שמייס דעם אָגער,
און ער לאַזט אים יאָגן שנעלער,
לויפט דאָס פערד גערוישיק ווייטער
אף דעם מיטל-וועג שוין איצטער,
צו דער שטוב, וואָס שטייט אין מיטן,
און הויבט אָן ביים שוועל צו פרעגן,
ביי דער טיר שוין ווי ער וויסן :
"איז אין שטוב ניטאָ איצט קיינער,
וואָס זאל צוהאלטן די לייצעס,

גייט אריין גלייך אינעווייניק,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
"א געזאנג ביים סוף איז שענער,
און א קורצע ליד איז פיינער,
בעסער איז צו שפאָרן חכמה,
ווי אָף העלפט זי צו צעברעכן."

טוט די האַרין פון פּאַכיאָלאַ
אָף דעם דיל א גיי די ערשטע,
שטעלט זיך אין דער מיט אנידער,
און זי הויבט אזוי אָן ריידן :
"פריער פלעגט א הונט דאָ בילד,
איז ער גרוי געווען ווי אייז,
און פלעגט פרעסן פלייש און ביינער,
און מיט פרישן בלוט פארטרינקען,
זאָג, ווער ביסטו פון די מענער,
פון אַוועלכע העלדן קומסטו,
וואָס דו ביסט אין שטוב געקומען,
און אריין צו אונז אין וואוינונג,
ניט דעהערט פון הינט אפילו,
ניט דערשמעקט גאָר פון קיין בילער ?"

זאָגט דער בראווער לעמינקיינען :
"כ'בין אהער אריינגעקומען
ניט אָן קונסט, און ניט אָן וויסן,
ניט אָן מאכט, און ניט אָן חכמה,
ניט אָן כישוף פון מיין טאטן,
אָן די שפרוכן פון די זיידעס,
אז דיין הונט זאָל מיך דאָ פרעסן,
און די בילדער מיך צערייסן."

"ס'האָט מיין מאמע מיך געוואוּשן,
מיך אלס שוואַכן קינד געבאָדן
דריי מאָל אין א נאכט פון זומער,
גאנצע ניין מאָל אין א האַרבסט־נאכט,
מיך געלערנט אלע לערעס,

זאָל זיין פּיסק ניט קאַנען בילן,
לייג א שלאַס אים אָף די ציינער,
לאַז אים ניט קיין פּיפּס טאָן איצטער,
ווען א מאַן וועט דאָ פאַרבייגיין."

ווי ער איז אריין אין הויף גאָר,
נעמט ער גלייך די ערד זיך בייטשן,
און עס הויבט זיך אויף א נעפֿל,
און אין נעפֿל שטייט א מענטשל,
וואָס צעבינדט די פּאַסטערזאַמקעס,
און מאכט לויז אים די האַלאַבליעס.
און דער בראווער לעמינקיינען
הויבט זיך גלייך אָן איינצוהערן,
נאָר געזען האָט אים ניט קיינער,
קיינער ניט באַמערקט אפילו,
און ער הערט אין הויף דאָרט לידער,
דורך דעם מאָד דעהערט ער ווערטער,
דורך די ווענט דעהערט ער שפּילן,
דורך די ברעטער הערט ער זינגען.

נעמט ער קוקן אינעווייניק,
שטייט אריינקוקן אין שטיבל,
איז דאָס פול מיט כישופמאכער,
אַנגעפילט מיט לויטער זינגער,
ביי די ווענט דאָרט שטייען שפּילער,
ביים אריינגאנג זיצן זעערס,
אָף די בענקעלעך — פאַרשפרעכער,
און די זנאכערס — אפן אויוון,
זינגען לידער אָף לאַפלאַנדיש,
זינגען בלויז די היסילידער.

און דער בראווער לעמינקיינען
נעמט זיך איצטער איבערוואַרפן,
און ער בייט זיין גרויס גלייך איבער
און ער קריכט אריין אין שטיבל,

און די העלדן מיט די וואָפּן,
און די אלטע און די יונגע,
אלע פון דעם מיטעלן עלטער,
נאָר פארזען האָט ער א פאסטור,
בלויז אן אלטן בלינדן פאסטור.

זאָגט נאס־היטעלע דער פאסטור :
"אוי, דו בראווער לעמינקיינען,
מיט דיין ליד האָסטו באצוואונגען
אי די יונגע, אי די אלטע,
אלע פון דעם מיטעלן עלטער,
וואָס־זשע ווילסטו מיך נאָר שוינען ?"

ענטפערט גלייך אים לעמינקיינען :
"ווייסט פארוואָס איך שוין דיר איצטער?
ווייץ ס'א שרעק אף דיר צו קוקן,
ביסט שוין מיאוס אָן מיין כישוף,
נאָך אין דיינע יונגע יאָרן,
ווי א פאסטוכל א קליינער,
האָסטו אוימגעבראכט די ברידער,
דיינע שוועסטערלעך געשענדעט,
דו האָסט אלע פערד פארמאטערט,
און די לאַשעקלעך קאליעטשעט,
אף די זומפן, אף די פעלדער
און אף טרייסלענדיקן באַדן."

נאָר נאס־היטעלע דער פאסטור,
אויפגעבראכט, איז שטארקן צאָרן,
איז ארויס פון טיר אינדרויסן,
און פון הויף צום פעלד געלאָפן,
און אוועק צום שטראַם פון טויטע,
צו די הייליקע קעסלגריבער,
אָפצווארטן קאָקאמיעלי'ן,
לויערן אף לעמינקיינען,
ביז ער וועט שוין פון פאָכיאָלאַ,
צו זיין ליבן היימלאַנד פאָרן.

און פון אלע לענדער כישוף,
איז דער היים צו זיין א זינגער,
איז דער פרעמד — א כישופמאכער."

און דער בראווער לעמינקיינען,
ער, דער שיינער קאָקאמיעלי
נעמט זיך זאָגן כישוף־שפרוכן,
זינגען זיינע כישוף־לידער,
הויבט פון פעלץ אָן שפריצן פונקען,
פלאַמען פליען אין די אויגן
ביים געזאנג פון לעמינקיינען,
ביים געזאנג און ביי דעם כישוף.

זינגט ער, און די בעסטע זינגער
ווערן פלוצים גאָר די ערגסטע,
שטאַפט זיי אָן מיט שטיין די מיילער,
פילט מיט פעלזן אָן די גאָרגלען
פון די זינגער די באַרימטע,
פון די גרויסע כישופמאכער.

ער פארשפרעכט די שטאַצע מענער,
און פארשיקט זיי ווייט און ווייטער,
אף די לאַנען אָן א גרעזל,
אף די פעלדער ניט צעאקערט,
און אין ימים אָן א פישל,
וואו דער אָקון קאָן ניט לעבן,
איז די קוריא וואַסערפאלן,
איז דעם פלאַמיקן געווירבל,
איז די שוים־באדעקטע שטראַמען,
זיי אוועקגעשטעלט ווי שטיינער,
דאָרט ווי פייער שטענדיק ברענען,
דאָרטן פלאַטערן ווי פונקען.

ווייטער זינגט ער, לעמינקיינען,
און פארשפרעכט אַיעדן איינעם —
אלע מענער מיט די שווערדן,

דרייצענטע רונע

היפ'ס הירש

לעמיקיינען זאגט צו דער הארין פון פאכיאלא,
אז זי זאל אים געבן איר שינע טאכטער. אבער
די אלטע הייסט אים אפריער כאפן היסיס
הירש אף גליטשערס. ער לאזט זיך ארויס אף
געיעג, אבער ער צעברעכט א גליטשער און
דעם שפיז.

ניט די בעסטע, ניט די ערגסטע,
 ניט די העכסטע, ניט די קלענסטע,
 האָסט שוין לאַנג אַ ווייב גענומען,
 לאַנג אַהיים געבראכט אַ ווירטין."

זאָגט דער בראַווער לעמינקיינען:
 "קילי לייגט אין דאָרף געבונדן,
 לייגט אין דאָרף ביי דעם אַריינגאַנג,
 ביי די פּרעמדע הינטער־טירן,
 זוך איד אַיזט אַ בעסער ווייבל,
 גיי און ברענג אַרויס דיין טאַכטער,

אַגט דער בראַווער לעמינקיינען
 צו דער האַרין פון פּאַכיאַלאַ:
 "גיב מיר, אלטע, דיינס אַ מיידל,
 ברענג אהער דיין שיינע טאַכטער,

גיב פון אַלע מיר די שענסטע,
 גיב די העכסטע פון די מיידלעך."

ענטפערט אים די אלטע האַרין,
 און זי הויבט אזוי אַן ריידן:
 כּוועל מיין טאַכטער דיר ניט געבן,
 נייך, איד גיב דיר ניט קיין מיידל,

גיט ליליקי אים זיין ענטפער,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"גייסט אומזיסט איצט, לעמינקיינען,
דו וועסט היס'ס הירש ניט כאפן,
וויפיל דו זאלסט זיך ניט מיען,
וועסט א פוילן פיען דאָרט פאנגען."

זאָרגט זיך ווינציק לעמינקיינען,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"דו נאָר שניץ מיר אויס די גליטשערס,
מאָך זיי מיר נאָר ביידע פארטיק,
וועל איך שוין דעם הירש דאָרט כאפן,
אף די היסי־פעלדער פאנגען."

ליליקי, דער גרויסער מייסטער,
נעמט זיך גלייך צו טאָן זיין ארבעט,
שניצט ער אויס אין האַרבסט די
גליטשערס,
נעמט זיי אויסגלעטן אין ווינטער,
מאכט דעם שטאָק אין איין טאָג נאָכדעם,
און איז צווייטן טאָג — די רינגען.

איז דער לינקער גליטשער פארטיק,
פארטיק ווערט באלד אויך דער רעכטער,
און עס ווערט דער שטאָק אויך פארטיק,
צוגעפאסט אויך ביידע רינגען.
קאסט דער שטאָק א פעל פון אַטער,
און א פוקס־פעל — די רינגען.
שמירט ער אָן מיט פעטס די גליטשערס,
טוט מיט הירש־פעטס זיי שמירן,
און ער הויבט אָן שטארק צו טראכטן,
און ער רעדט ארויס די ווערטער:
"איז דען דאָ צווישן יונגוואַרג,
איז דעם דור, וואָס וואקסט איצט —
איינער,

ברענג די שענסטע פון זיי אלע,
פון די שייַדגעלאַקטע מיידלעך.

זאָגט די האַרין פון פאַכיאַלא:
"כ'וועל ניט אָפגעבן מיין טאַכטער
צו א מענטש, וואָס טויג צו גאַרניט;
קאָנסט ביי מיר די טאַכטער בעטן,
קאָנסט זיך שדכנ'ען צום בלימל,
ווען דו וועסט דעם הירש מיר פאנגען
אף די ווייטע היסי־פעלדער."

און דער בראווער לעמינקיינען
נעמט זיין וואַרף־שפיז אַנצושפיצן,
ציט דעם בויגן אָן נאָך שטארקער,
נאָכדעם קלייבט ער אָפ די פיילן,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"כ'האַב שוין אַנגעשפיצט מיין וואַרף־
שפיז,

און שוין צוגעגרייט די פיילן,
און מיין בויגן אַנגעצויגן,
בלייבט מיר שוין קיין סך ניט איבער,
בלויז באזאָרגן זיך מיט גליטשערס."

הויבט דער בראווער לעמינקיינען,
הויבט ער אָן צו טראכטן־קלערן,
ווי צו מאכן זיינע גליטשערס,
און פון וואָס ער זאָל זיי מאכן.

און ער גייט אוועק צו קאופ'ן,
גייט אין ווערקשטאט צו ליליקי'ן:
"אַ, דו קלוגער וואַיאַליינען,
ביסט דער בעסטער לאַפלאַנד־שניצער!
שניץ מיר אויס צוויי גוטע גליטשערס,
גלעט זיי אויס צו ווערן שענער,
אז איך זאָל דעם הירש פון היסין
אף די היסי־פעלדער פאנגען."

וואָס קאָן לויפן אָף די גליטשערס, און קאָן לייכט מיט זיי זיך גליטשן? "

זאָגט דער פלינקער לעמינקיינען, זאָגט דער יונג מיט רויטע באקן: "יא, ס'איז דאָ צווישן יונגווארג, אין דעם דור וואָס וואקסט איצט —

איינער,

וואָס קאָן לויפן אָף די גליטשערס, און קאָן לייכט מיט זיי זיך גליטשן."

נעמט ער פּיילן אָף דער פלייצע,

און דעם בויגן אָף דעם אקסל, נעמט אין האנט דעם שטאַק צום גליטשן, טוט א גיי מיטן לינקן גליטשער, און נעמט גיין גלייך מיטן רעכטן, און ער הויבט אזוי אָן ריידן:

"ס'איז ניטאָ אָף גאַר דער וועלט גאַט'ס, אונטער דעם געוועלב פון הימל, ניט אין וואלד איז צו געפינען איין פירפיסנדיקע חיה, וואָס מען זאָל זי ניט דעריאָגן, אין געלויף ניט קענען כאפן מיט אזעלכע גוטע גליטשערס, מיט די גליטשערס פון דעם מייסטער."

דאָס האָט מען דערהערט ביי היסי'ן, יוטאס האָט געכאפט די ווערטער, נעמט א הירש זיך היסי מאכן, יוטאס פורעמט אויס א לאסט־הירש, איז דער קאָפּ א פיעז א פוילער, הערנער זיינען ווערבע־צווייגן, און די פיס פון זומפ־טשערעטן, און די קניעס — גראָז פון זומפן, און פון זשערדיס איז דער רוקן,

און די אָדערן פון שטרויען, אויגן זיינען ביי אים בלימלעך, אויערן — פון וואסער־בלומען, הויט איז פון בערעזע־קאָרע, און דאָס פלייש פון פוילע באלקנס.

היסי נעמט דעם הירש איצט לערנען, און ער טוט אזוי אים זאָגן: "הויב אָן לויפן, הירש געשיקטער, יאָג זיך האסטיק, שטאַלצע חיה, צו די טשערעדעס פון הירשן, צו די קאלטע לאפלאנד־פעלדער, זאָל דער מאן אביסל שוויצן, זאָל ער לויפן, לעמינקיינען."

הויבט אָן היסי'ס הירש צו לויפן, נעמט דער לאסט־הירש זיך צו יאָגן איבער שייערן און דערפער, אָף די ברייטע לאפלאנד־פעלדער, קערט אין שטיבער צעבערס איבער, ווארפט די טעפ אריין אין פיער, ווארפט אין אש אריין די פליישן, און צעגיסט דאָרט די געקעכצן.

הויבט זיך אויף א גרויסער יאָמער ביי די זין פון לאפלאנד'ס פעלדער, אלע הינט דאָרט נעמען וואַיען, קינדער הויבן אָן צו וויינען, אלע לאפלאנד־ווייבער לאכן, און די מענער אלע ברומען.

נעמט דער פלינקער לעמינקיינען נאָך דעם הירש זיך שנעל צו יאָגן איבער וועלדער, איבער זומפן, איבער יענע ברייטע פליינען,

און דער פלינקער לעמינקיינען
טוט א לאז אהין זיך לויפן,
וואו עס בילדן הינט אצינדערט
ביי די זין פון לאפלאנד'ס פעלדער.

ווי ער קומט נאך, נעמט ער ריידן,
הויבט זיך אן גלייך נאכצופרעגן:
"זאגט, וואס לאכן דא די ווייבער?
זאגט פארוואס די קינדער וויינען,
און וואס יאמערן די אלטע,
און די גרויע הינט וואס בילדן?"

"ווייסט פארוואס די ווייבער לאכן,
און די קליינע קינדער וויינען,
און עס יאמערן די אלטע,
און די הינט די גרויע בילדן:
היס'ס הירש איז דורכגעלאפן
אף די פלינקע גלאטע קלוינען,
האט די צעבערס אויסגעגאסן,
טעפ איז פייער דא געווארפן,
אויסגעשאטן אלע שפייון,
דאס געקעכץ אף אש צעגאסן."

און דער יונגער לעמינקיינען,
ער, דער שיינער קאוקאמיעלי,
טוט א שפאר דעם לינקן גליטשער,
בויגיק, ווי אין גראז אן עקדעש,
שפארט דעם טאנען שטאק פאראויס
איצט,

ווי ער וואלט א שלאנג געוועזן,
און נעמט ריידן נאך אין גליטשן,
אנגעשפארט אן שטאק נאך, זאגט ער:
"זאל אייעדער מאן אין לאפלאנד
מיר דעם הירש אהערצן ברענגען,
זאל אייעדע פרוי אין לאפלאנד
נעמען וואשן איצט די קעסלען,

פונקען פליען פון די גליטשערס,
שטארקער רויך שפארט פון דעם
שטאק שוין,
נאך ניטא פון הירש קיין שפורן,
ניט מען זעט אים, ניט מען הערט אים.

איבער בערג און טאלן יאגט ער,
איבער לענדער, איבער ימים,
איבער היס'ס אלע וועלדער,
איבער קאלמא'ס אלע פליינען,
אט-א איז שוין סורמא'ס אפגרונט,
דארטן איז דער הויף שוין קאלמא'ס,
טויט שוין עפנט אויף דאס מויל זיינס,
קאלמא בויגט דעם קאפ ארונטער,
ווייל קאלעווא'ס זון שוין כאפן,
לעמינקיינענען פארצוקן,
נאך ער קאן אים נאך ניט גרייכן,
קאן אים אלץ נאך ניט דעריאגן.

נאך איין פאס א שמאלער בלייבט אים,
בלויז איין פלאץ ניט דורכגעלאפן
אף פאכיארא'ס ברייטע שטרעקעס,
אין דעם ווייטן נארדלאנד-געגנט,
לאזט ער זיך צו יענער שטרעקע,
יאגט אוועק אין יענעם ווינקל.

ווי ער קומט צום ענד פון ווינקל,
הערט ער א גערויש זיך טראגן
פון די ווייטסטע נארדלאנד-עקן,
פון די זין פון לאפלאנד'ס פעלדער,
הערט די הינט פון דארטן בילדן,
הערט די לאפלאנד-קינדער וויינען,
הערט די לאפלאנד-ווייבער לאכן,
הערט די מענער דארטן ברומען.

און צעברעכט דעם שטאנג פון קליאנד
בוים

און דעם דעמבע־פלוט צעווארפט ער,
און ער הויבט פון דארט אן לויפן,

הויבט זיך אן אוועקצויאגן
איבער זומפן, איבער פעלדער,
איבער בערג באדעקט מיט וועלדער,
קוים צו כאפן מיט די אויגן,
מיט די אויערן קוים הערן.

דאָ נעמט לעמינקיינען זאָרגן,
און עס הויבט אים אן פארדריסן,
און עס צינדט זיך אן זיין צארן,
און ער נעמט דעם הירש דעריאָגן,
נאָר ביים ערשטן שטארקן שוואונג שוין
פלאצט א גליטשער ביי א לעכל,
און עס פלאצט דער רימען פאַרנט,
און דער צווייטער — ביי דער פיאטע,
און דער שפיץ פון גליטשער ברעכט זיך,
און די ענד פון שטאַק צעברעכט זיך,
און דער הירש, ער האלט אין יאָגן,
אז מען קאָז דעם קאַפּ ניט זען מער.

בלייבט ער שטיין שוין לעמינקיינען,
טרויעריק און שטארק באטראַפן,
און ער קוקט אָף זיינע זאכן,
און ער הויבט אזוי אן ריידן:
"זאָל שוין קיינער אין זיין לעבן,
קיינער שוין פון אלע מענער
טראַציק זיך אין וואלד ניט לאָזן,
היס'ס הירש צו כאפן דאַרטן,
ווי געטאָן האָב אידן, שלימזל,
כ'האָב די גליטשערס דאַרט צעבראַכן,
און פון שטאַק דעם שפיץ צעבראַכן,
און דעם שפיץ פון שפיץ צעבויגן."

און אַיעדעס קינד אין לאַפלאַנד
זאָל זיך נעמען קלייבן שפענער,
און אַיעדער טאַפּ אין לאַפלאַנד
זאָל דעם הירש אַט־דאָ מיר קאַכן."

און ער שטרענגט אן אלע כוחות,
און ער נעמט פאַראויס זיך טראָגן,
שוין ביים ערשטן שפאר פון גליטשער
שווינדט־פאַרשווינדט ער פון די אויגן,
און ביים צווייטן שפאר פון גליטשער
קאָז מען אים שוין מער ניט הערן,
ביי דעם דריטן לויף שוין פאלט ער
היס'ס הירש גלייך אָף דעם רוקן.

און ער נעמט א שטאנג פון קליאנד־בוים,
פלעכט א שטריק אויס פון בערעזע,
גלייך דעם הירש דאָ צו פארבינדן
און צום דעמבע־פלוט אים ברענגען.
"הירש פון היסי, קאַנסט דאָ שפרינגען,
קאַנסט דאָ טופען, ווילדע חיה."

און ער הויבט דעם הירש אן גלעטן,
און ער פעטשלט אים אין נאקן:
"אד, ווי גוט עס וואלט געוועזן
רוען דאָ, אביסל שלאָפן
מיט דער טייבעלע דער יונגער,
מיט דעם שלאַנקען שיינעם הינדל."

ווערט ער, היסי'ס הירש אין כעס,
און ער הויבט זיך אן צו בריקען,
און ער הויבט אזוי אן ריידן:
"זאָל שוין לעמפּאָ דיר איצט העלפן
מיט א טייבעלע דאָ שלאָפן,
מיט א שיינער מיידל רוען."

און ער הויבט אן שטארקער בריקען,
דעם בערעזע־שטריק צערייסט ער,

פערצענטע רונע

לעמינקיינענ'ס מויט

לעמינקיינען ווענדט זיך צו די געטער פון וואַלד,
און רופט זיי צו העלפן אים כאַפן דעם הירש.
ענדלעך, פאַנגט ער דעם הירש. אַבער דאָס מיידל
גיט מען אים אַלץ ניט, סיידן ער וועט צוימען
הייסיס פערד. ווען ער צוימט דאָס פערד, הייסט
מען אים שיסן דעם שוואַן אפן טייד פון טואַ-
נעלא. לעמינקיינען קומט צום טייד, וואו נאָס-
היטעלע דער פאַסטוך הרגיעט אים און וואַרפט
אים אַריין אין קעסלגרוב פון טואַני. טואַנייס
זון צעשניידט אים אַף שטיקלעך.

“גנעדיק זייט, איר וואלד און וועלדלעך,
און אויך דו, טאפּיאָ, העלף מיר,
צו די בערג לאַז דורך דעם מאן איצט,
פיר אים פריינטלעך אף די הויכן,
וואו ער קאָז זיין פאנג דערגרייכן,
וואו ער קאָז זיין לויז באקומען.

“אויך ניוריקי, זון טאפּיאָ'ס,
אַ, דו העלד אין רויטן היטעלע,
מאך סמנים אף די וועגן,
צייכנס מאך אף בערג פאר סטעזשקעס,
אז איד זאָל דאָרט ניט פארבלאָנדזשען,
אז איד זאָל דעם וועג דערקענען
צו דעם פאנג, וואָס איד טו זוכן,
צו דעם לויז, וואָס איד וויל קריגן.

“מיעדיקי, שיינע וואלד־פרוי,
מוטער שטארקע פון די וועלדער,
נעם צעווארף דיין גאלד אצינדערט,
פאר דעם מאן וואָס טוט דאָ בלאָנדזשען,
און צעשיט די זילבער־אוצרות
אף די שפורן איבער בערגלעך.

“נעם אראָפּ די גאלדענע שליסל
פון דעם גאלדענעם שליסל־רינגל,
און שליס אויף טאפּיאָ'ס קאמער,
זוך אין וואָדיקע פאלאצן,
ווען איד לויער אף מיין פאנג דאָ,
ווען איד טו מיין לויז דאָ זוכן.

“טאָמער ווילסטו זיך ניט מיען,
נעם און שיק דיין קליינע מיידל,
שיק אהערצו דייןע דינסטן,
נעם באפעל דאָרט דייןע דינער,
וואָסט געווען א שיינע האריז.

ויבט דער בראווער לעמינקיינען,
הויבט ער אָן צו טראכטן־קלערן :
וואו, אף וועלכן וועג צו גיין איצט,
אף אַוואַסער שלאך זיך נעמען —

זאָל ער היס'ס הירש דאָ לאַזן
און אליין צוריק אַהיים גיין ?
אָדער נאָכאמאָל זיך פּרואוון,
נאָך דעם הירש זיך ווידער יאָגן —
וועט פון וואלד די מאמע יובלען,
נימפן וועלן זיך דערפרייען.

און ער הויבט גלייך אָן צו ריידן,
און ער לאַזט אזוי זיך הערן :
“אוקאָ, דו מיין גאָט דאָרט אויבן,
טאטע טייערער אין הימל,
שיק אליין מיר איצטער גליטשערס,
גיב אריין אין זיי א שנעלקייט,
איד זאָל קאָנען פלינק זיך גליטשן
איבער ימים, איבער פעלדער,
גלייך אין לאנד אריין פון היס'ן,
דורך פאָכיאלאָס ווייטע פליינען,
היס'ס הירש גלייך אף די שפורן,
אף די טריט פון ווילדן לאַסט־הירש.

“כ'גיי אין וואָלד אריין איצט איינזאם,
איידאליין ארומצובלאַנקען
אף דעם וועג פון טאפּיאָלא,
גיי פארביי די היים פון טאפּיאָ ;
זייט געגריסט, איר בערג און פעלזן ;
זייט געגריסט, איר סאָסנע־וועלדער,
זייט געגריסט, איר עספּך־וועלדלעך,
און אויך איר, וואָס גריסט מיר איצטער.

און דער פלינקער לעמינקיינען
איילט זיך צו דעם אַרט וואָס שנעלער,
שלייכט זיך שטידערהייט צו נענטער,
שטעלט זיך ביי טאפּיאַס פענצטער,
און פאַרשטעקט זיך דאָרט און לויערט,
נעמט איז זעקסטן פענצטער קוקן,
זעט ער היטערינס דאָרט זיצן,
מוטערס פון די וועלדער זיצן,
אַנגעטאַן איז אלטע קליידער,
איז פאַרשמוצטע אלטע טראַנטעס.

זאָגט דער פלינקער לעמינקיינען:
"זאָג, וואָס זיצסטו עפעס, האַרין,
איז די אלטע אַרבעטס־קליידער,
און דו וואַלגערסט זיך איז טראַנטעס?
ס'איז אַ שאַנד אַף דיר צו קוקן,
שרעקלעך איז דיין גאַנצער אויסזען —
שמוציק איז דיין ברוסט, דער נאָק,
ס'גאַנצע לייב — פאַרגרעבט און שמוציק.

"ווען איך האָב אין וואַד געוואַנדערט,
האַב איך דאָרט געזען דריי שלעסער,
איינס — פון האַליק, פון ביין — אַ
צווייטער,

און דער דריטער — הוילע שטיינער;
און פון גאַלד זעקס העלע פענצטער,
האַט פון אַזע ווענט געבליאסקעט,
הויב איך אַן אַריינצוקוקן,
פון באהעלטעניש צו פאַרשן,
און דערזע דעם האַר טאפּיאַס,
און איך זע טאפּיאַס האַרין,
טעלערוואַך, טאפּיאַס טאַכטער,
און די גאַנצע מחנה דינער;
האַט ביי אלע גאַלד געבליאסקעט,
זילבער האַט געשיינט אַף יעדן,
און פון וואַלד די שיינע האַרין,

ווען דו האַסט ניט קיין באדינער,
ווען דו האַסט ניט הונדערט דינסטן,
טויזנט — דיין באפעל צו פאַלגן,
פאַר די ווילדע חיות זאַרגן.

"פון דעם וואַלד, אַ קליינע מיידל,
קינד טאפּיאַס, זיסע קולכל,
שפיל איצט אַף דיין פלייט פון האַניק,
פיף אַף זיסן פייפל דיינעם,
זאָל די איידעלע פרוי דאָרט הערן,
וועק די געבערן די גוטע,
זאָו דעהערן איר די קלאַנגען,
וועט זי פון דעם שלאַף באלד אויפשטיין,
ווייל זי הערט מער ניט אינגאַנצן,
און זי האַלט נאָר אין איין שלאַפן,
כאַטש איך טו זי שטענדיק רופן,
מיט מיין גאַדענעם צונג זי בעטן."

און ער וואַנדערט לעמינקיינען,
נאָר געפינט קיין זאך צום שיסן,
איילט דורך זומפן, לויפט דורך פעלדער,
יאָגט זיך דורך די ווילדע וועלדער,
איבער פייערדיקע בערגער,
איבער היסיס קוילנפעלדער.

גליטשט זיך איין טאַג און אַ צווייטן,
ענדלעך, אַף דעם דריטן טאַג ערשט,
קומט ער צו דעם באַרג דעם גרויסן,
הויבט אַף הויכן פעלז אַן קריכן,
און ער קוקט אַף צפון־מערב,
קוקט אַף צפון דורך די זומפן,
און דערזעט טאפּיאַס שטיבער,
זעט די טירן גאַלדיק שטראַלן,
בליאסקען דורך די זומפן אַזע,
דורך די וועלדעך אַף די בערג דאָרט.

גיב די סאָסנעס זילבער-גארטלעך,
און בערעזעס גאלדענע בלומען,
הענג אויס גלעקלעך אף די שטאמען,
ווי אמאל, אין אלטע צייטן,
גוטע טעג נאך דאן געוועזן,
יעל האָט דאן ווי זון געפינקלט,
און די סאָסנעס — ווי לבנה,
האַניק האָט געשמעקט אין וועדל,
האַניק — אף די בלויע לאנען,
און געווירצן — אף די פעלדער,
פוטער האָט געשטראַמט אין זומפן.

”דו פון וואלד, אַ שיינע יונגפרוי,
טוליקי, טאפּיאַג'ס טאַכטער,
טרייב אהערצו אלע חיות,
טרייב זיי צו די ברייטע לאַנקעס,
ווילן זיי אהער ניט לויפן,
טאַמער וועלן זיי זיך פוילן,
רייס פון בוים אראַפ א צווייגל,
נעם אין טאַל בערעזע-ריטלעך,
נעם און שלאַג זיי אף די היפטן,
נעם זיי בייטשן אף די זייטן,
טרייב זיי צו דעם אַרט וואָס שנעלער,
יאַג זיי, יאַג די חיות גיכער,
צו דעם מאַן וואָס זוכט זיי איצטער,
פיר זיי אף דעם וועג צום יעגער.

”אויב זיי גייען אף א שטעגל,
לאַן זיי לויפן אף דעם שטעגל,
שטרעק אויס ביידע הענט אצינדערט,
לאַן ניט גיין זיי אף די זייטן,
לאַן די חיות ניט אנטרינען,
זיך פארנעמען אף די זייטן;
וועלן זיי פון וועג אנטלויפן,
אַן א זייט פון דאַרט אוועקגיין,
פיר צום וועג זיי ביי אן אויער,
צו דעם שטעגל — ביי די הערנער!

זי, וואָס טיילט אויס די מתנות,
האַט געטראַגן גאלד-בראסלעטן,
רינגען גאלדענע אף די פינגער,
לויטער גאלד פון קאַפ די צירונג
אַפן קאַפ די סטענגעס גאלדענע,
אוירינגלעך פון גאלד פון ריינעם,
אף דעם האלדז די שיינע פערל.

”שיינע האַרין פון די וועלדער,
האַניק-מוטער פון מעסטאַלאַ,
וואַרף אראַפ פון שטרוי די שקראבעס,
וואַרף אראַפ די קאַרע-לאַפציעס,
וואַרף אוועק די אלטע שמאַטעס,
און דאָס גראַבע העמד פון ליינונט,
טו אַן מזל'דיקע קליידער,
נעם צו זיך די גליק-געוואַנטן,
בעת איד טו אין וואלד ארומגיין,
בעת איד טו מיין פאַנג דאָ זוכן;
ס'איז אַן אומעט מיך באַפאלן,
טרויער דריקט מיר אַפן האַרצן
אַט אזוי אומזיסט ארומגיין
און מיין פאַנג דאָ ניט געפינען,
שיקזשע דו מיר פאַנג אצינדערט,
וועל איד אַפרוען אביסל;
לאַנג און טרויעריק איז דער אַוונט,
און דער טאַג אַן פאַנג איז לאַנג דאָ.

”גרויער זיידע פון די וועלדער
איז דיין סאָסנע-נאַדל היטעלע
אין דיין גלאַטיק מאַכיק פעלצל,
קלייד אין ליינען אויס די וועלדער,
ווילדע וועלדלעך — אין געוואַנטן,
און פאַרדעק די עספּד-ביימער,
גיב די אַלכעס ווייכע קליידער,
דעק מיט זילבער איין בערעזעס,
גארטל טאַנען צו מיט קופער,

ליגט דאָס גאַלד, איז ניט צעביטן,
און ניט אויסגעטוישט דאָס זיבער.

אַט אזוי האָט לעמינקיינען
זיך געגליטשט א צייט א לאנגע,
און אין וואלד געזונגען לידער,
אינווייניק אין גרינע וועלדלעך.
איז דער הארין וואוילגעפעלן,
און פון וואלד די שיינע מיידלעך
זיינען אלע שטארק צעפרידן.

און זיי נעמען שרעקן, טרייבן,
היס'ס הירש פון וואלד צו יאגן,
פון טאפיא'ס בערגל טרייבן
אף דעם ראנד פון היס'ס וואוינונג,
צו דעם מאן וואָס טוט דאָ ווארטן
ער זאָל קענען גלייך אים כאפן.

און דער פלינקער לעמינקיינען
טוט א וואָרף ארויף זיין פאנג־שטריק
היס'ס הירש גלייך אף דעם אקסל,
אף דעם האַלדז פון גרויסן לאסט־הירש,
אז ער קאָן קיין פוס ניט רירן,
ווען ער גלעט אים אף דעם רוקן.

הויבט דער פלינקער לעמינקיינען,
הויבט ער אָן אזוי גלייך ריידן:
"האר פון לאנד און פון די וועלדער,
שיינער וועזן פון די לאַנקעס,
גוטע הארין, מעיליקי,
די, וואָס ברענגט דעם פאנג צום יעגער,
קום אהער דאָס גאַלד צו נעמען,
הויב אָן אויפקלייבן דאָס זילבער,
אף דער ערד צעשפרייט א לייוונט,
לייג אוועק דיין ברייטע טיכל
אונטער אַט־דעם גאַלד וואָס בליאסקעט,
אונטער אַט־דעם שיינעם זילבער,

"איז דער וועג פארלייגט מיט
צווייגן —

ווארף זיי איבער צו די ראנדן,
ליגן ביימער אַנגעוואָרפן —
נעם צעברעך זיי גלייך אף שטיקער!

"וועט א פלויט דעם וועג פארשטעלן,
זאַלסטו אים דאַרט גלייך צעווארפן,
נעם צעברעך דאַרט פינעף פלעקער,
ברעך אָפּ גאַנצע זיבן זשערדיס.

"לויפט א טייך דעם וועג אריבער,
צי א טיכל אף דעם שטעגל,
ווארף א זיידן בריקל איבער,
נעם פארשפרייט א רויטע טיכל,
פיר זיי דורך דעם וועג דעם ענגן,
דורך דעם טייך פון ווייטן נאַרדלאַנד,
דורך דעם שוים פון וואסערפאלן!

"טאפיא, דו וואלד־האר גוטער,
און דו, הארין פון די וועלדער,
גרויער זיידע פון די וועלדער,
פון דעם וואלד, אַ גאַלדענער קיניג,
מימעריקי פון וואלד די הארין,
טיילערין פון וואלד מתנות,
אלטע אין דעם בלויזען מאנטל,
און מיט רויט־באנייטע זאקן,
לאַמיר זיך מיט גאַלד איצט בייטן,
לאַמיר בייטן זיך מיט זילבער,
איך האָב גאַלד פון דער לבנה,
פון דער זון האָב איך דאָס זילבער,
אין מלחמות דאָס געקראָגן,
און אין שלאכטן צוגענומען,
ליגט דאָס אָן א נויז אין בייטל,
ווערט אין טייסטער דאַרט פארשוואונדן,

קומט ער אף א בארג א הויכז,
קלעטערט ער ארויף צום רוקז,
און ער ווענדט זיין בליק צו מזרח,
צו דער זון — די אויגן זיינע,
און דערזעט אין טאָל דעם אַגער
צווישן יעלן דאַרט, ביים וועלדל,
שפּריצט אים פון די האַר אוש פייער,
און עס זעצט א רויך פון גריווע.

הויבט אַן ריידן לעמיניקיינען:
"אוקקא, פירער פון די וואַלקנס,
דו, וואָס הערשט אף אלע כמארעס,
עפן אויף דעם הימל איצטער,
עפן אויף די לופט ווי פענצטער,
לאַז פון אייזן האַגל פאלן,
רעגן איצט מיט אייזן־שטיקער
אף דער גריווע פון דעם אַגער,
אף דעם ווייס־געפלעקטן לאַשעק."

נעמט ער אוקקא, דער באשעפער,
יומאלא, דער גאַט פון וואַלקנס,
און ער רייסט די לופט פאנאנדער,
ברעכט אף צוויי די הימל־וועלבונג,
הויבט אַן רעגענען מיט אייזן,
לאַזט אראַפ אן אייזן־האַגל
קלענער פון דעם קאַפ פון אַגער,
גרעסער פון א קאַפ פון מענטשן,
אף דער גריווע פון דעם אַגער,
אף דעם רוקן פון דעם לאַשעק.

און דער פלינקער לעמיניקיינען
גייט צו נענטער אַנצוקוקן,
נעמט גענוי דאָס צו באטראכטן,
און ער הויבט אזוי אַן ריידן:
"גוטער פערד פון היס'ס פעלדער,
פון די בערגער יונגער לאַשעק,

אז עס זאָל אף ד'רערד ניט פאלן,
ניט צעשיטן זיך אין בלאַטע."

און ער לאַזט זיך גיין אין נאַרדלאַנד,
און ער נעמט ביים קומען ריידן:
"ענדלעך, איז דער הירש פון היס'
אף דעם היסי־פעלד געפאנגען;
גיב מיר, אלטע איצט דיין טאַכטער,
פיר מיך צו מיין שיינער כלה."

לאַוכי, נאַרדלאַנד'ס אלטע האַרין,
גיט אזוי אים גלייך איר ענטפער:
"כ'וועל מיין טאַכטער געבן דעמאַלט,
דאן ערשט פאר א כלה געבן,
ווען דו וועסט דעם פערד מיר צוימען,
היס'ס רויטן אַגער כאַפן,
אַט־דעם שוים־באדעקטן לאַשעק,
פונקט ביים ראַנד פון היס'ס פעלדער."

נעמט דער פלינקער לעמיניקיינען,
נעמט אין האנט דאָס גאַלדענע צוימל,
דעם אַבראַט פון הוילן זילבער,
און ער גייט דעם אַגער זוכן,
מיט דער געלער לאַנגער גריווע,
פונקט ביים ראַנד פון היס'ס פעלדער.

און ער לאַזט אין וועג זיך האַסטיק,
הויבט זיך אַן פון אַרט צו איילן
צו די שיינע גרינע לאַנקעס,
צו דעם ראַנד פון הייליקע פעלדער,
נעמט דאָס פערד זיך פלייסיק זוכן,
אַט־דעם לאַשעק מיט דער גריווע,
האלט דאָס צוימל אין זיין גארטל,
און דעם רימען — אף זיין אַקסל.

זוכט ער איין טאַג און א צווייטן,
ענדלעך, אף דעם דריטן טאַג ערשט.

און ער קומט אן קיין פאכיאלא,
צו די שטיבער פון דעם נאָרדלאַנד,
גייט פון הויף אריין אין צימער,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
"כ'האַב געצוימט שוין היס'ס אַגער,
שוין געפאנגען היס'ס לאַשעק
אף די גרינע שיינע לאַנקעס,
פונקט ביים ראַנד פון הייליקע פעלדער,
כ'האַב געכאַפט דעם הירש פון היס'ן,
אף דעם היס'פּעלד געפאנגען,
גיב מיר איצט דיין טאַכטער, אלטע,
פיר מיך צו מיין שיינער כלה."

לאַוכי, האַרין פון דעם נאָרדלאַנד,
הויבט אזוי צו אים אָן ריידן :
"כ'וועל מיין טאַכטער ערשט דיר געבן,
ווען דו וועסט דעם שוואַן דערשיסן,
אויב דו טרעפסט דעם שיינעם פויגל
אין דעם שוואַרצן טייך טואַני'ס,
אין דעם הייליקן געווירבל,
מיט דעם ערשטן שאַס פון בויגן,
בלויז איין פּייל אַרויסצושיסן."

און דער פּלינקער לעמינקיינען,
ער, דער שיינער קאַוקאַמיעלי,
לאַזט זיך גיין דעם שוואַן איצט זוכן,
גייט לאַנגהערדזעלע געפינען
אין דעם שוואַרצן טייך טואַני'ס,
אין דעם אַפּגרונט פון מאַנאלא.

און ער הויבט זיך אָן צו איילן,
גייט מיט שנעלע טריט פון דאַנען,
צו דעם ברייטן טייך טואַני'ס,
צו דעם הייליקן געווירבל,
מיט דעם בויגן אף דעם אַקסל,
מיט די פּיילן אף דער פּלייצע.

בויג אריין דיין גאַלדענע מאַרדע,
שטעק אריין דיין קאַפּ פון זילבער
אין דעם שיינעם גאַלדענעם רינגל,
אין דעם זילבערדיקן צוימל !
כ'וועל קיין שלעכטס ניט טאָן דיר
קיינמאַל,

קיינמאַל ראַשיק דיר ניט יאַגן,
בלויז א שטיקל וועג צו פאַרן,
נאַר א קורצע שטרעקע לויפן
צו די הויכע נאָרדלאַנד־שטיבער,
צו דער בייזער אַטער שוויגער,
כ'וועל מיט רימענס דיר ניט שלאַגן,
מיט קיין בייטשל קיינמאַל טרייבן,
כ'וועל דיר פירן מיט א סטענגע,
מיט א זיידן בייטשל גלעטן."

היס'ס פּערד מיט רויטער גריווע,
היס'ס שוים־באַדעקטער לאַשעק,
בויגט אריין זיין גאַלדענע מאַרדע,
שטעקט אריין זיין קאַפּ פון זילבער
אין דעם שיינעם גאַלדענעם רינגל,
אין דעם זילבערדיקן צוימל.

אַט אזוי האַט לעמינקיינען
דאָ געצוימט דאָס פּערד פון היס'ן,
אים אַרויפגעלייגט דאָס צוימל,
אַפן זילבער־קאַפּ — דעם האַלדזש־טריק,
און ער זעצט זיך אף זיין רוקן,
אף דעם רוקן פון דעם אַגער.

טוט מיט בייטש א גלעט דעם אַגער,
און מיט ווערבע־צווייג א פּעטשע,
און לויפט אַפּ א קורצע שטרעקע,
און ער לאַזט זיך צו די הויכן,
צו די בערג פון ווייטן צפון,
צו די שנייבאַדעקטע היגלען.

וואו דיין זון געפינט זיך איצטער,
אייל זיך צו און קום געשווינדער,
אייל זיך העלפן מיר אצינדערט,
מיד, דעם עלנטן, באפרייען,
און ניט לאזן מיד דא אויסגיין,
העלף מיר אויפשטיין ווי א אינגלינג,
לעבעדיק און פריש אוועקגיין."

נאָר נאס־היטעלע דער פאסטור,
בלינדער זקן פון פאָכיאָלאַ,
ווארפט דעם פֿדינקן לעמינקיינען,
שפארט אראָפּ דעם זון קאלעוואָס
אין דעם שווארצן טייך טואַני'ס,
אין דעם קעסלגרוב דעם טיפסטן,
און דער פלינקער לעמינקיינען
פאלט אריין אין ווילדע שטראָמען,
אין דעם ברויזנדיקן אָפּגרונט,
אין דעם קיניגרייך פון טויטע.

און טואַני'ס בלוט־באדינער
נעמט קאלעוואָס זון דאָרט שלאָגן,
מיט א שארפער שווערד אים האקן,
אז עס נעמען פונקען פליען,
און צעהאקט אים אין פינף שטיקער,
און צעהאקט דאָס לייב אף אכטן,
ווארפט אין טייך זיי טואַנעלאָס,
אין די טיפן פון טואַני :
"וועסט שוין דאָרטן אייביק ליגן
מיט דיין בויגן, מיט די פּיילן,
שיס דאָרט פייגל אין די טיפן,
וואסער־פייגל אין די שטראָמען."

אַט אזוי איז לעמינקיינען,
אַט־דער בראווער מאן געשטאַרבן
אין דעם שווארצן טייך טואַני'ס,
אין די טיפן פון מאנאלא.

נאָר נאס־היטעלע דער פאסטור,
אַט־דער בלינדער גרייז טואַני'ס,
איז ביים טייך דאָרט גראָד געשטאַנען,
ביי דעם הייליקן געווירבל,
און געהאלטן נאָר אין קוקן,
צי עס קומט ניט לעמינקיינען.

ענדלעך האָט דער פאסטור איינמאַל
לעמינקיינענ'ען דערזען דאָרט,
ווי ער גייט צו זייער נאַענט
צו דעם טייך פון טואַנעלאַ,
צו דעם וואסערפאל דעם שטאַרקן,
צו דעם הייליקן געווירבל.

און ער ווארפט א ראָר פון וואסער,
ווארפט א שלאַנג נאָך פון די כוואליעס
גלייך אין הארצן פון דעם מענטשן,
לעמינקיינענ'ען איז לעבער,
גלייך אדורך דער לינקער פאכווע
און אדורך דעם רעכטן אקסל.

און דער פלינקער לעמינקיינען
פאלט אנידער פון די וואונדן,
און ער הויבט אזוי אן ריידן :
"אַי, ווי שלעכט איך האָב געהאַנדלט,
כ'האַב פאַרגעסן גאָר צו פרעגן
ביי מיין אלטער ליבער מאמען
די צוויי ווערטערלעך די קליינע,
אפשר ווערטער דריי אינגאַנצן,
ווי צו לעבן און געדייען
אין די שוידערלעכע צייטן,
כישוף־ווערטער קעגן שלאנגען,
שפּרוכן קעגן ביס פון עקדעש.

"מאמע! האָסט מיד אויסגעטראָגן,
האָסט אליין מיד דאָך דערצויגן,
קאַנסטו, מאמע, זיך דערוויסן,

פּוּפּעֵנְטע רױנע

לעמיינקיינען ווערט צוריק לעבעדיק

איינמאל נעמט פון בערשטל קאפען רויטע טראפנס בלוט. קיליקי און לעמיינקיינענ'ס מאמע דערשפירן, אז א שרעקלעכער אומגליק האט פאסירט מיט לעמיינקיינען. לויפט די מוטער גלייך קיין פאכיאלאג, געפינט אויס ביי לאוכיין וואוהין זי האט אוועקגעשיקט איר זון. לאוכי דערציילט איר, זי לויפט ווייטער זוכן איר זון. פרעגט ביי יעדן צו האט מען אים באגעגנט. קיינער ווייסט ניט, נאך די זון. זי דערציילט דער מוטער דעם גאנצן אמת, אז לעמיינקיינען איז שוין טויט. לויפט די מוטער צום וואסערפאל און שלעפט ארויס פון דארט די שטיקער פון איר זון. זי לייגט צוזאמען די שטיקער, באשמירט זיי מיט כישוף־זאלבן. לעמיינקיינען ווערט צוריק לעבעדיק.

קילי, אכטי'ס ווייב די ליבע,
 שטענדיק ארבעט זי און ארבעט,
 ווייסט וואו וואס אין שטוב געפינט זיך,
 האלט אף אלץ די אויגן אָפּן,
 כאפט א קוק אף אכטי'ס בערשטל
 אלע אַוונט און פרימאַרגן.
 עפעס איינמאַל זעט זי פּדוצלינג,
 אין א פריער מאַרגן־שטונדע,
 אף דעם בערשטל רויטע טראַפּנס,
 שוימיק בלוט פון בערשטל קאפּעט.

קוקט זיך איין די אלטע מוטער
 און באטראכט דאָס בלוט פון בערשטל
 און הויבט אַז פאר ווייטאַג קלאַגן :
 "וויי איז מיר, און וויי מיין מזל !
 פינצטער איז מיר שוין מיין לעבן !
 ערגעץ האָט א גרויסער אומגליק
 מיט מיין ליבן זון געטראַפּן,
 אַטאַ זיינען רויטע טראַפּנס,
 שוימיק בלוט פון בערשטל קאפּעט !"

און זי טוט א כאפּ דאָס קליידל
 הויבט דאָס אונטער מיט די אַרעמס,
 און זי לאַזט אוועק זיך לויפן,
 און זי לויפט מיט אלע כוחות.
 אונטער אירע טריט די שנעלע
 האָבן פעלזן אזש געדונערט,
 הויכע בערג אַראַפּגעזונקען,
 טיפע טאַלן אויפגעשוואַלן.

ענדלעך, קומט זי קיין פּאַכיאַלאַ,
 צו די שטיבלעך פון דעם נאַרדלאַנד,
 זוכט און קוקט אף אלע זייטן,
 און הויבט אַז אזוי צו ריידן :
 "זאַג מיר, האַרין פון פּאַכיאַלאַ,

עמינקיינענ'ס אלטע מאמע
 קלערט און קלערט ביי
 זיך אין שטיבל :
 "וואו קאז זיין איצט
 לעמינקיינען ?

וואו איז קאַוקאַ הינגעקומען ?
 עפעס הער איר איצטער גאַרניט
 פון זיין וואַנדער אין די ווייטן."

ניט געוואוסט, אוי, האָט די מאמע,
 וואָס האָט אים מיט צער געטראַגן,
 וואו עס טראַגט זיך איר געביין איצט,
 וואו עס טוט איר בלוט איצט פליסן,
 וואו עס וואַגלט אום דאָס קינד אירס,
 וואו, אף וועלכע וועגן גייט ער :
 צי אף בערג מיט סאַסנע־וועלדער,
 צי אף ברייטע, וויסטע סטעפעס,
 צי אף פעלדער פול מיט בלומען :
 אפשר שווימט ער גאַר אף ימים,
 אף די שווימענדיקע שטראַמען,
 אף דעם רוקן פון די כוואליעס ;
 אָדער גייט גאַר אף מלחמה,
 אפשר הוליעט ער אין שלאכטן
 און ער בראַדזיעט אום אין בלוטן,
 ביז די קני אין בלוט אין רויטן.

צי די ווירבלענדיקע טיפן
האָבן אים וואו איינגעזויגן.

זאָגט איר לעמינקיינענ'ס מוטער:
"איטלעך וואָרט דיינס איז א ליגן,
איצטער זאָג דעם ריינעם אמת:
וואו האָסטו מיין זון פארטריבן?
וואו איז קאלעווא'ס העלד געפאלן?
נארסטו מיך אצינדערט ווידער,
שיק איר אַן אף דיר מגפוח,
שיק דעם טויט אף דיר אצינדערט."

רופט זיך אַן די אלטע לאַזכי:
"איצטער הער דעם גאנצן אמת —
היס'ס פלינקע, שטאַצע הירשן
האָב איר אים געהייסן כאפן,
לעמפאָס אַגערן צו צוימען,
און די לאַשעקעס צו פאנגען,
און דאָס פערד וואָס שפריצט מיט פייער,
היס'ס שוואן געשיקט אים שיסן,
ווייטער ווייס איר ניט פון גאַרניט,
אפשר האלט אים אַפ א סיבה,
צי עס האלט אים אַפ אן אומגליק,
און ער קאָז נאָר אלץ ניט קומען
נאָר מיין טאַכטער, נאָר זיין כלה."

דאָ הויבט אַן די מוטער איילן,
לויפט און זוכט די שפורן ווייטער
פון איר זון, וואָס איז פארשוואונדן,
פון איר ליבן לעמינקיינען.
ווי א וואָלף דורך זומפן לויפט זי,
ווי א בער אין טיפע וועלדער,
איילט דורך פעלדער ווי א מארדער,
ווי א נאָדער אף די מעזשעס,
ווי א העזל אף דעם ים-ברעג;
אין איר לויף צעשטויסט זי פעזן,

וואו איז ערגעץ לעמינקיינען?
זאָג מיר, וואו האָסטו פארשיקט אים?
ענטפערט איר די אלטע לאַזכי:
און זי הויבט אזוי אַן ריידן:
"פון דיין זון ווייס איר איצט גאַרניט,
ווייס ניט, וואו ער איז פארשוואונדן,
כ'האָב אים צוגעפירט צום שליטן,
איינגעשפאנט דעם פלינקן אַגער,
ווייטער ווייס איר מער פון גאַרניט;
אפשר איז ער וואו פארזונקען
אין די ווייסע טיפע שנייען,
צי אין איין אריינגעפריירן,
אָדער גאר פון וועדף צעריסן,
צי פון בערן אויפגעפרעסן."

ענטפערט איר די אלטע מוטער:
"איטלעך וואָרט דיינס איז א ליגן,
מיינס א קינד צערייסט קיין וואָלף ניט,
מיינס א זון צעפרעסט קיין בער ניט,
וועלף דערוואַרגט ער מיט די פינגער,
מיט די הענט דערשלאַגט ער בערן!
זאָגסטו מיר ניט אויס דעם אמת,
וואו דו האָסט מיין זון פארטריבן,
וועל איר אויפברעכן די טירן
און די סאמפאָ דיר צעברעכן."

זאָגט די הארין פון פאַכיאַל:
"כ'האָב דיין זון באזאָרגט דאָ ברייטלעד
אי מיט עסן, אי מיט טרינקען,
אים געשטילט זיין דאַרשט און הונגער,
און אים אַפגעפירט צום שיפל,
און אראַפ דעם שטראַם געשיקט אים.
ווייטער ווייס איר ניט פון גאַרניט,
ווייס ניט, וואו ער איז פארשוואונדן;
צי די שוימענדיקע כוואליעס,

ראמט פון וועג אראפ די צווייגן,
ווארפט אן בערג מיט ביימער־שטאמען.

און זי זוכט איר זון און זוכט אים
נאר זי קאן אים ניט געפינען.
הויבט זי אן די ביימער פרעגן,
צי זיי האבן אים באגעגנט
ערגעץ בלאנדזשען אין די וועלדער.
זיפצן אפ די הויכע סאסנעס,
און א דעמב א שטארקער ענטפערט :

”כ'האב גענוג מיר מיינע דאגות,
ווער קאן טראגן פרעמדע זארגן?
ס'האט אן אומגליק מיד געטראפן,
כ'האב א פינצטער ביטער מזל :
ווער עס וויל, קאן מיד צעשפאלטן,
קאן אף שפענער מיד צעהאקן,
און פארברענען אין זיין אויוון.”

און זי זוכט איר זון און זוכט אים,
נאר זי קאן אים ניט געפינען.
קומט א שטעג איר אן אנטקעגן,
הויבט זי אן דעם שטעג צו פרעגן :
”זאג מיר, שטעג, פון גאט געשפרייטער,
האסטו וואו מיין קינד באגעגנט ?
ניט געזען מיין גאלדן עפעלע ?
ניט באמערקט מיין זילבער שטעקעלע ?”

גיט דער שטעג איר גלייך זיין ענטפער:
”כ'האב גענוג מיר מיינע דאגות,
ווער קאן טראגן פרעמדע זארגן?
ס'האט א צרה מיד געטראפן,
כ'האב א פינצטער ביטער מזל :
כ'מוז פון הינט זיך לאזן טרעטן,
און עס טאפטשען פערד מיד שטענדיק,

ס'איז דיין זון דיר אומגעקומען,
טויט איז איצער דעמינקיינען,
איז א טיפן וואסער שווימט ער,
איז דעם שווארצן שטראם טואני'ס,
איז דעם וואסערפאל פון מאנא,
איז די ווירבלענדיקע כוואליעס,
פונקט ביים גרעניץ פון טואני,
איז די טאלן פון מאנאלא."

הויבט אויפסניי ערשט אן צו קלאָגן
לעמינקיינענס אלטע מוטער,
און זי לויפט אוועק אין קוזניע,
און זי רופט זיך אן צום קאוואל:
"גרויסער מייסטער, אילמארינען!
האסט געקאוועט לאנגע יארן,
זאלסטו היינט פאר מיר נאך קאווען!
מאך פון קופער מיר א הראבליע,
מאך פון הארטן שטאל די ציינער,
יעדן צאן אף הונדערט קלאפטער,
און דאס הענטל — פינף מאָל לענגער."

נעמט דער גרויסער קאוואל מייסטער
און ער קאוועט אויס א הראבליע,
מאכט א הענטל צו פון קופער,
און די צייך פון שטאל פון הארטן,
יעדן צאן אף הונדערט קלאפטער,
און דאס הענטל — פינף מאָל לענגער.

טוט א כאפ די אלטע מוטער
אייליק אין דער האנט די הראבליע,
און זי לויפט צום טייך ארונטער,
צו דעם שטראם פון טואנעלא,
ווענדט זיך צו דער זוון א-פריער
און זי הויבט אן איר צו בעטן:
"העלע זון, פון גאט באשאפן,

און פון שיד ווער איך געטראָטן,
פון סאנדאלן און פון לאפציעס."

און זי זוכט איר זון און זוכט אים,
נאר זי קאָן אים ניט געפינען.
קומט צום וועג צו די לבנה,
פאלט די מוטער און זי בוקט זיך,
און זי הויבט זי אָן צו בעטן:
"זאָג מיר, ליכטיקע לבנה,
האָסטו וואו מיין קינד באגעגנט?
ניט געזען מיין גאלדן עפעלע?
ניט באמערקט מיין זילבער שטעקעלע?"

זאָגט די ליכטיקע לבנה:
"כ'האָב גענוג מיר מיינע דאגות,
ווער קאָן טראָגן פרעמדע זאָרגן?
ס'האָט א צרה מיר געטראָפן,
כ'האָב א פינצטער ביטער מזל:
איינזאם דארף איך נעכט ארומגיין,
מעג ווי קאלט זיין — איך מוז שיינען,
סאמע ווינעטער דארף איך לייכטן,
און אום זומער גאָר פארשווינדן."

און זי זוכט איר זון און זוכט אים,
נאר זי קאָן אים ניט געפינען.
קומט די זון איר אָן אנטקעגן,
פאלט די מוטער און זי בוקט זיך,
און זי הויבט זי אָן צו בעטן:
"זאָג מיר, זון, פון גאָט באשאפן,
אוקאָ'ס שיינענדיקער שטערן,
האָסטו וואו מיין קינד באגעגנט?
ניט געזען מיין גאלדן עפעלע?
ניט באמערקט מיין זילבער שטעקעלע?"

האָט די זון געוואוסט שוין אלעס,
און זי הויבט איר אָן דערציילן:
"אוי, די אומגליקלעכע מאמע!

לאַזט זיך נידערדיקער, טיפער,
ביז צום גארטל, ביז צום גאַרגל.

און זי שארט און זוכט דעם טויטן,
אקערט דורך דעם טייך אינגאנצן,
לענג און ברייט און ביי די ברעגן,
מיט דעם שטראם און שטראם אנטקעגן,
זוכט דאָרט איינמאַל און א צווייטן,
און פארדאגה'ט און פארצרה'ט
שלעפט זי פלוצלינג מיט דער הראבליע
פון דעם טייך ארויס זיין העמדל.
שארט זי נאָכאמאַל, א דריטן,
און געפינט זיין היטל, זאַקן.
מיט געוויין נעמט זי די זאַקן,
און דאָס היטל מיט הייסע טרערן.

און זי גייט אלץ ווייטער, טיפער
אין די טאָלן פון מאנאלא,
אקערט דורך דעם טייך אינגאנצן,
לענג און ברייט און ביי די ברעגן,
מיט דעם שטראם און שטראם אנטקעגן,
זוכט און נישטערט דאָרטן איינמאַל,
און א צווייטן מאל, א דריטן,
און ביים לעצטן מאל, דעם דריטן,
האַט זי אַנגעטאפט אין וואסער
עפעס ווי א סנאַפ א ווייכן.

ניט קיין סנאַפ איז דאָס א ווייכער,
דאָס איז גאַר איר זון געוועזן,
טאקע לעמינקיינען אירער,
ער, דער שיינער קאָוקאַמיעלי,
אַנגעשטעפט אָן דער הראבליע
מיט די מיטלדיקע פינגער
און פון לינקן פוס א פינגער.

אוקאַס שיינענדיקער שטערן!
שיין א ווייל מיט הייסע שטראלן,
און די צווייטע ווייל שיין שטארקער,
און צולעצט — שוין גאַר מיט פייער,
שלעפער איין דעם פיינט'ס חיילות,
ווארף א מידקייט אף די וועכטער,
שיק א שלאָף אף גאַנץ מאנאלא."

נעמט די זון, פון גאַט באשאפן,
אוקאַס שיינענדיקער שטערן,
פליט אראַפ אף א בערעזע,
אף דער העכסטער קרומער אַלכע,
שיינט א ווייל מיט הייסע שטראלן,
שיינט די צווייטע ווייל שוין שטארקער,
און צולעצט — שוין גאַר מיט פייער,
שלעפערט איין דעם פיינט'ס חיילות,
ווארפט א מידקייט אף די וועכטער,
שיקט א שלאָף אף גאַנץ מאנאלא,
אף די יונגע מיט די שווערדן,
אף די זקנים מיט די שטעקנס,
און אף די אין מיטעלע יאָרן
אַנגעשפאָרט אף לאנגע שפיון.
און די זון פליט נאָכדעם ווידער,
זעצט אוועק זיך דאָרט ווי פריער,
אף איר אלטן אַרט אין הימל.
איצטער נעמט די אלטע מוטער
אין די הענט אריין די הראבליע,
שארט מיט איר אף אלע זייטן
אין דעם ברויזנדיקן וואסער,
אין די שויענדיקע כוואליעס,
און זי שארט און זוכט דעם טויטן,
נאָר זי קען אים ניט געפינען.

גייט זי טייך אראַפ אלץ ווייטער,
קריכט אין וואסער ביז די קניעס,

קאפ און האנט און אלע ביינער
פון דעם רוקן לעמינקיינענ'ס,
און פיל ביינער פון די ריפן,
און זי זאמלט אויף די שטיקער,
שטעצט צוריק איר זון צוזאמען
פונקט ווי פריער, ווי ביים לעבן.

פלייש צו פלייש לייגט זי אנדער,
לייגט די ביינער צו די ביינער,
דריקט די אָדערן צוזאמען,
פאסט די גלידער איינס צום צווייטן.

בינדט די אָדערן צוזאמען,
בינדט צוזאמען אלע עקן,
לאַזט ניט אויס דעם מינדסטן אָדער,
ציילט און קניפט זיי אלע איבער,
און זי הויבט זיי אָן באשפרעכן
מיט די ווערטער ווי זיי גייען:
"הער, דו שלאנקע סאָגעטאר,
איבער אָדערן די געטיק,
הער, דו שפינעריין דו שיינע
ביי דיין זילבערדיקן וועבשטול,
מיט דעם שיינעם קופער־שפינדל,
מיט דעם ראָד געמאכט פון אייזן,
קום אהער, דיין הילף איז נויטיק,
קום אהער און העלף מיר איצטער,
הער דעם יאָמער פון א מאמע,
העלף אן אומגליקלעכער מוטער,
קום מיט אָדערלעך א הויפן,
מיט א קניילכל אונטערן אָרעם,
קום מיט אָדערלעך די שענסטע
און פארקניפ די אלע ריסן,
בינד צוזאמען אלע עקן,
ביי די טיפע שניט און וואונדן
אף דעם לייב, וואָס איז צעשניטן.

לאנגזאם הויבט זיך לעמינקיינען,
העכער ציט ער זיך פון וואסער
ביי די ציינער פון דער הראבליע,
אף דעם רוקן פון די כוואליעס.
נאָר עס פעלן אָבער שטיקער:
ס'פעלט א האנט, דער קאפ א האלבער,
און אויך אנדערע טיילן פעלן,
נאָר דער עיקר פעלט אים — לעבן.

קלערט אזוי די אַטע מוטער,
און זי רופט זיך אָן מיט טרערן:
"קען אזוינס נאָך צו זיך קומען?
וועל איך אים נאָך זען ביים לעבן?"

הערט א ראָב דאָס פון א ביימל,
זאָגט ער צו דער אלטער מוטער:
"ער וועט שוין צו זיך ניט קומען,
וועסט אים שוין נישט זען ביים לעבן —
איך דעם וואסער האָבן פישן
אויסגעפרעסן אים די אויגן,
אויפגעשפאלטן ברוסט און אקסלען,
ווארף צוריק אים אין דעם וואסער,
איך טואַניס טיך דעם טיפן,
אפשר וועט ער נאָך א ים־הונט,
צי א וואלפיש דאַרטן ווערן."

נאָר די מוטער לעמינקיינענ'ס
ווארפט אים ניט צוריק אין וואסער.
און זי הויבט אויפסניי אָן שארן
מיט דער הראבליע דורך די כוואליעס.
אקערט דורך דעם טיך אינגאנצן,
לענג און ברייט און ביי די ברעגן,
מיט דעם שטראַם און שטראַם אנטקעגן,
און זי שלעפט ארויס פון וואסער
אלע שטיקער פון דעם טויטן:

דורך דעם פלייש, וואָס איז צעריסן,
פאַר אהין און פאַר צוריק באלד,
לאַז ניט אויס דעם מינדסטן אַדער,
העפט דאָס פלייש אָן אַף די ביינער,
בינד די אַדערן צוזאַמען,
ביי די גלידער גיס אָן זילבער,
לויטער גאַלד ביי יעדן אַדער.

“וואו די הויט איז נאַר צעריסן,
לאַז אַ נייע דאַרטן וואַקסן ;
איז אַן אַדער וואו צעשניטן —
שטאַרקער זאַלסטו אים פאַרקניפן ;
וואו דאָס בלוט איז אויסגערוגען —
לאַז דאַרט פליסן פּרישע בלוטן ;
וואו עס איז אַ ביין צעבראַכן —
דאַרטן שטעל אַריין אַ נייעם ;
שייַט דאָס פלייש זיך אפן קערפער —
זאַל דאָס באלד פאַרוואַקסן ווערן ;
יעדן אבר זאַלסטו היילן,
אַף זיין רעכטן פלאַץ אים שטעלן,
פלייש צו פלייש און ביין צו ביינער,
שטאַרקער מאַך נאָך אלע גלידער.”

אַט אזוי האָט איצט די מוטער
ערשט אויפסניי איר זון באשאפן,
און געבראַכט איר העלד צום לעבן,
אים זיין אלט געשטאַלט געגעבן.

אלע אַדערן פאַרשלאָסן,
אַלע עקן פעסט פאַרבונדן,
נאָר דעם זון געפעלט האָט לשון,
ניט געקאַנט האָט ער נאָך ריידן.

קלערט און טראַכט די אַטע מוטער
און הויבט אָן אזוי צו ריידן :

“אויב דער שפרוד איז ניט גענוג נאָך,
קאַן איר גלייך אַ צווייטן זאַגן ;
איז דער לופטן זיצט אַ מיידל
איז אַ רויט־געפאַרבטן שיפל,
קום, דו מיידל פון דער לופטן,
לאַז אראַפּ זיך פון דעם הימל,
פון די וואַלקנס פון די הויכע,
שיף זיך דורך די אַדערן אלע,
פאַר אַדורך די אלע גלידער,
איז די לעכער פון די ביינער,
דורך די שפאַלטן פון די גלידער.

“לייג די אַדערלעך צוזאַמען,
אַף זיין פלאַץ לייג יעדן אַדער,
פאַס צו גרויסע צו די גרויסע,
ענד צו ענד זאַלסטו זיי בינדן,
לאַז ניט אויס דעם מינדסטן אַדער.

“נעם פון נעדעלעך דאָס דינסטע
מיט אַ פעדמל אַ זיידנס,
ניי מיט שטעכעלעך מיט קליינע,
ענד צו ענד זאַלסטו פאַרבינדן
פון די אַדערלעך די קליינע
מיט דעם פעדעמל דעם זיידנס.

“איז אַט־דער שפרוד ניט גענוג נאָך,
קאַן איר גלייך אַ צווייטן זאַגן ;
העלף מיר דו, אַ, גאַט פון הימל !
יומאַלאַ, דו יונגפרוי שיינע !
צוים דיין פייערדיקן פערד איין,
שפאַן דיין אַגער איין דעם שנעלן,
און די פאַשיקעס די פלינקע,
קום איז שליטעלע צופאַרן,
איז דיין שליטעלע דעם בונטן,
פאַר אַדורך אַיַעדן אַדער,
דורך די קנאַכן, דורך די גלידער,

שמירט מיט זיי איר זון דעם ליבן,
ויל אים היילן זיינע וואונדן,
נאָר עס העלפן ניט די זאפטן,
און איר זון ליגט אלץ אַן לשון,
רירט נאָך אלץ ניט מיט די ליפן.

רופט זיך אָפּ די אלטע מוטער:
"בין בינעלע, האַניק פייגעלע,
פלי שוין איצטער ערגעץ אנדערש,
פלי אריבער די ניין ימים,
וועסטו קומען צו אן אינדזל,
צו א לאנד, וואָס טריפט מיט האַניק,
שטעל זיך אָפּ ביי טורי'ס שטיבֿל,
ביי פאלוואַינענ'ס נייער וואוינונג,
דאָרטן מאכט מען האַניק־זאלבן,
און די בעסטע זיסע זאפטן,
וואָס פארהיילן אלע וואונדן,
היילן אויס אַיִעדן פעלער.
פלי־זושע שנעל און ברענג די זאלבן,
ברענג אהער די כישוף־זאפטן
אף באשמירן זיינע וואונדן,
אים דאָס לייב זיינס איינצורייבן."

און דאָס בינעלע דאָס פלינקע
לאָזט א צווייטן מאָל זיך פליען
איבער די ניין ברייטע ימים,
בין כמעט א העלפט פון צענטן,
פליט אָפּ איין טאָג און א צווייטן,
פליט א גאנצן טאָג דעם דריטן,
רוט אפילו ניט א רגע
אף א בעטל, צי א גרעזל,
ביז עס קומט צום שיינעם אינדזל,
צו דעם לאנד, וואָס טריפט מיט האַניק,
נעבן וואסערפאָר מיט פייער,
נעבן הייליקן געוויסער.

"וואו קאָן איר א זאלב איצט קריגן?
וואו באקומט מען האַניק־טראָפּן
איינצורייבן איצט דעם קראַנקן,
פון זיין קרענק אים אויסצוהיילן,
ער זאָל ווידער קאָנען ריידן,
ער זאָל ווידער לידער זינגען.

"בין בינעלע, האַניק פייגעלע,
קיניגין פון אלע בלומען,
פלי ארויס און ברענג מיר האַניק,
גיי און ברענג מיר זיסע טראָפּן!
ווד אף טאפּיאַלאָ'ס פעלדער,
אף די פליינען פון מעטזאָלאַ,
אין די בעכערלעך פון בלומען,
און אין שטענגעלעך פון גראָזן,
ברענג אהער די זיסע זאפטן
צו באשמירן זיינע וואונדן,
אים דאָס לייב זיינס איינצורייבן."

הויבט דאָס בינעלע דאָס פלינקע,
הויבט אָן פלאַטערן און פליען
צו די פליינען פון מעטזאָלאַ,
צו די טאפּיאַלאָ־פעלדער,
זייגט אין בעכערלעך פון בלומען,
זייגט אין שטענגעלעך פון גראָזן,
זאמלט אויף די זיסע זאפטן,
זייגט זיי אויס פון הונדערט בלומען,
און פון קנאַספּן אפשר טויונט,
און עס דויערט ניט קיין רגע,
קומט דאָס בינעלע צופליען
פול מיט האַניק און מיט זאפטן
אף די פעדערלעך און פליגל.

נעמט א פריילעכע די מוטער,
נעמט אף שנעל די כישוף־זאלבן,

שטעק די פליגעלעך אין האַניק,
נעץ דיין מיילכל איין אין זאפטן,
ברענג אף פליגעלעך דעם האַניק,
אף דיין מאנטעלעך די זאפטן,
וועל איך אים זיין ווייטיק שטיילן,
וועל איך אים זיין פעלער היילן.”

נאַר דאָס בינעלע דאָס קלוגע
ענטפערט אַפּ אזוי דער מוטער:
”ווי קען איך אהיז פארפליען,
איך, א קליינס אזא און שוואַכיקנס!”
”ס'ווט דיר, בינעלע, געלונגען,
וועסט אהינצו לייכט פארפליען
איבער וועגן איבער שיינע,
צווישן לויכטנדיקע שטערן.
זום דעם ערשטן טאָג אריבער
צו דעם שלייע פון דער לבנה,
פלי דעם צווייטן טאָג זיך ווייטער,
ביז דו קומסט צום בער אין הימל,
צו דעם קאַפּ פון זיבן שטערן,
און פון דאָרטן בלייבט שוין ווינציק,
בלייבט א קלייניקייט צו פליען,
ביז ארויף, צו גאָט אין הימל,
ביז צו יומאלא דעם ריינעם.”

טוט דאָס בינעלע א הויב זיך
פון דער ערד ארויף צום הימל,
הויבט אַן פלאטערן און פליען
אף די פליגעלעך די פלינקע,
שוועבט און פלאטערט אזוי פריילעך,
ביז צום שלייע פון דער לבנה,
און פון דאָרט צום בער אין הימל,
ביז דעם קאַפּ פון זיבן שטערן,
זומט אריין דערנאָך אין קעלער,
גלייך צו יומאלא'ן אין קאמער,

דאָרטן ווערט געקאַכט דער האַניק,
דאָרטן גרייט מען צו די זאלבן
אין די פּיצניקע געפעסן,
אין די קעסעלעך פון קופער,
פון קיין פינגער-הוט ניט גרעסער,
אף א פינגער פונקט געמאַסטן.

און דאָס בינעלע דאָס פלינקע
זאמלט פלייסיק אויף די זאלבן,
און עס דויערט ניט קיין רגע,
א מינוט איז קוים פארפלאָסן,
און עס טוט א-היים שוין זומען,
איילט און קומט צוריק אין אַוונט,
טראַגט זעקס שעלכלעך אין די לאַפקעס,
אף דעם רוקן גאַנצע זיבן,
פול מיט היילנדיקע זאלבן,
פול מיט שטאַרקע כישוף-זאפטן.

נעמט די אַטע מאמע ווידער,
שמירט דעם זון אויס מיט די זאלבן,
ניין פארשיידענע זאלבן נעמט זי,
שמירט אים אכט מאָל מיט די זאפטן,
נאַר די מיטלען העלפן אלץ ניט,
ברענגען אים ניט קיין רפואה.

רופט זיך ווידער אַן די מוטער:
”ביזן בינעלע, האַניק פייגעלע,
פלי א דריטן מאָל שוין איצטער,
צו די וואַלקנס, צו דעם הימל,
ביז ארויף צום ניינטן הימל,
דאָרט איז דאָ א ים מיט האַניק,
אַן א שיעור מיט זיסע טראָפן,
וואָס געבענטשט האָט דער באשעפער,
אַנגעהויכט זיי מיט זיין אַטעם,
און אליין באשמירט די וואונדן
פון די קינדער זיינע קראַנקע.

און דערנאך די מיטל־שטיקער,
און מיט אלע אירע כוחות
הויבט זי אן אזוי צו ריידן:
"זונע מיינער, הער אויף שלאָפן,
שטיי שוין אויף, גענוג געחלומ'ט
אף דעם אומגליקלעכן פלאץ דא,
אף דעם ווייטיקדיקן בעטל."

טוט א הויב זיך לעמינקיינען
פון זיין שלאָף און פון זיין חלום,
טוט אן עפן זיינע ליפן,
און הויבט אן ווי פריער ריידן:
"נו, בין איך דא לאנג געשאַפן,
ווי א פוילער דא געלעגן,
אין א טיפן שלאָף פארזונקען,
זיך געפלאַנטערט אין חלומות."

רופט זיך אן די אלטע מוטער:
"וואַלסט נאָך לענגער דא געשאַפן,
דא געלעגן און געחלומ'ט,
ווען ניט איך, דיין אלטע מאמע,
ווען איך שיץ דיר ניט אצינדערט."

"זאָג מיר איצטער, קינד מיינס טייערס,
זאָג, איך וויל דאָס טאקע וויסן:
ווי קומסטו גאר קיין מאנאלא,
אין דעם טיפן טייד טואַניס?"

ענטפערט גלייך איר לעמינקיינען:
"אונטאמאלא'ס בלינדער פאסטוד
מיט דעם היטעלע דעם נאסן
האַט געבראכט מיר קיין מאנאלא,
אין טואַניס טייד געשטויסן,
אַנגעשיקט די שלאנג פון וואסער,
מיר אין פנים זי געוואַרפן."

וואו מען מאכט די בעסטע זאלבן,
און די היילנדיקע זאפטן,
אין די זיבערנע געפעסן,
און אין טעפ פון לויטער גינגאלד;
פונקט אין מיטן קאַכט מען האַניק,
ביי די זייטן מאכט מען זאלבן,
אף דער דרום־זייט — באלזאמען,
און אף צפון — פעטע זאפטן.

און דאָס בינעלע דאָס פלינקע
זאמלט פלייסיק אויף דעם האַניק,
און די בעסטע פון די זאלבן,
און עס דויערט ניט קיין רגע,
א מינוט איז קוים פארפלאַסן,
און עס קומט צוריק צופליען,
קומט באלאָדן מיט רפואות:
הונדערט טעפעלעך אין פאַלע,
אפן רוקן — טויזנט שעלכלעך
פול מיט האַניק, פול מיט וואסער
און מיט היילנדיקע זאלבן.

נעמט דעם קראַנקנס אלטע מוטער,
טראַגט צום מויל צו די רפואות,
טוט א לעק, פארזוכט זיי אלע,
טראכט א ווייל און הויבט אן ריידן:
"כ'האַב אצינד די רעכטע זאלבן,
און די היילנדיקע זאפטן,
זיי נוצט יומאלא באשטענדיק
אף צו היילן יעדן ווייטיק."

און זי נעמט זיך צו דעם קראַנקן,
הויבט אים אן מיט זאלב צו שמירן,
שמירט מיט זאלב אן אלע גלידער,
ביי די שפאלטן פון די ביינער,
שמירט אן אונטן, שמירט אן אויבן,

ווייט איז מיר מיין הארץ פון דאנען :
 ביי די מיידלעך פון דעם נאָרדלאַנד,
 ביי דעם שייךגעלאַקטן מיידל,
 ביי דער שיינער כלה מיינער.
 נאָר פּאַכיאלאַ'ס אַלטע האַרין
 וועט איר טאַכטער מיר ניט געבן,
 ביז איך שיש איר ניט דעם פויגל,
 ביז איך פאנג איר ניט די שוואנען
 איז דעם טיפן טייד טאָאָני'ס,
 אף דעם הייליקן געוויסער."

רופט זיך אָן די אַלטע מוטער :
 "בעסער לאָז צוררו די שוואנען,
 לאָז די ענטלעך רואיק שווימען
 איז טאָאָני'ס טייד דעם שווארצן,
 איז דעם וואסערפאל מיט פייער.
 קום צוריק אַהיים אַצינדערט
 מיט דיין אומגליקלעכער מאמען.

"דו דארפסט גאָט גענוג איצט לויבן,
 דעם אלמעכטיקן פיל דאנקען,
 וואָס האָט דיר ארויסגעהאַלפן,
 דיך געבראכט צוריק צום לעבן,
 פון טאָאָני'ס טונקעלע וועגן,
 פון דעם קיניגרייך פון מאנא.
 ס'וואָלט מיר קיינמאָל ניט געלונגען
 מיט די כוחות מיינע קליינע,
 דיך צוריק צום לעבן ברענגען
 אָן דעם חסד פון דעם הימל,
 און אָן יומאלאַ'ס רחמנות."

איצט האָט מונטער לעמינקיינען
 זיך גענומען גלייך אַהיים גיין
 מיט זיין קלוגער אַלטער מאמען,
 מיט זיין פּיג־געליבטער מאמען.

און געפעלט האָט מיר דאָס וויסן,
 ווי דעם ביס פון שלאנג צו היילן,
 שלאנגעדרוואונדן צו באשפרעכן."

רופט זיך אָן די אַלטע מוטער :
 "אוי, ביסטו א נאר, מיין גיבור !
 ווילסט מיט לאפלאַנד'ס זין זיך מעסטן,
 מיט די כישופמאכרס אירע,
 און דו היבסט ניט אָן צו וויסן,
 ווי א ביס פון שלאנג פארשפרעכן,
 שלאנגעדרוואונדן צו פארהיילן !

"ס'קומט די וואסער-שלאנג פון וואסער,
 פון דער וואסער-מעווע'ס קעפל,
 פון דעם גוטן מארד פון ים-שוואלב,
 ס'האָט אמאָל אריינגעשפיגן
 סוואַנעטאָר אין דעם וואסער,
 אף דעם ים געשפרייט די סדינע,
 האָט דאָס וואסער זי צעצויגן,
 און דאָס זוךליכט ווייך געווארעמט,
 און דער ווינט ארומגעשליידערט,
 און די כוואליעס זי פארטראָגן,
 אף דעם ברעג ארויפגעוואָרפן."

אַט אזוי האָט אים די מוטער,
 לעמינקיינענ'ס אַלטע מוטער,
 איצט געבראכט צוריק צום לעבן,
 אים זיין אלט געשטאלט געגעבן,
 אים געמאכט נאָך שטארקער, שענער,
 ווי ער איז געווען אַפריער.
 נאָכדעם פרעגט זי ביי איר ליבן,
 צי עס פעלט אים ניט קיין זאך מער.

ענטפערט גלייך איר לעמינקיינען :
 "זייער פיל נאָך טוט מיר פעלן,

זעכצענטע רונע

וואינאמאיינען אין טראַגעדיא

וואינאמאיינען וויל בויען א שיף, גייט סאמפסט
פעלערוואיינען זוכן פאר אים געהילץ. ווען ער
בויט אויס די שיף, כאפט ער זיך, אז אים פעלו
דריי כישוף-ווערטער. ער לאזט זיך קיין טראַג
נעלא, וואו ער האפט צו געפינען די ווערטער.
ווען ער קומט צוריק, ווארנט ער אלעמען אהין
ניט צו פארן.

איז קיין ביימער ניט געוועזן דארט,
 ניט געוועזן דארט קיין ברעטער.

ווער־זשע וועט געהילף א זוך טאן
 ווער־זשע וועט א דעמב געפינען
 פאר דעם זינגער וואינאמאָינען,
 אז ער זאל א שיף זיך בויען?
 פעלערוואינען, זון פון פליינען,
 סאמפסא, קלייד־געוויקסיק אינגל,
 ער וועט דאָס געהילף גיין זוכן,
 ער וועט שוין א דעמב געפינען
 פאר דעם זינגער וואינאמאָינען,
 אז ער זאל א שיף זיך בויען,
 זאל דעם קיל פון ברעטער מאכן.

לאַזט זיך סאמפסא פעלערוואינען
 גיין אין וועג אריין פאמעלעך,
 און ער גייט אף צפון־מזרח,
 זוכט אף איין באַרג, אף א צווייטן,
 און ער גייט אוועק צום דריטן,
 און די האק, פון גאַלד געגאַסן,
 מיט דעם קופערדיקן הענטל,
 טראַגט ער מיט זיך אף זיין אקסל.
 קומט אן עספּר־בוים אנטקעגן,
 קוים דריי קלאפטער אויסגעוואקסן.

וויל ער גלייך דעם בוים א האק טאן,
 מיט דער האק ארונטערהאקן —
 הויבט דער בוים צו אים אָן ריידן,
 הויבט אָן איילנדיק די ווערטער:
 "זאָג מיר, מענטש, וואָס ווילסטו האָבן,
 זאָג, וואָס דארפסטו פון מיר מאכן?"

ענטפערט סאמפסא פעלערוואינען
 און הויבט אן אזוי צו ריידן:

זן דער זינגער וואינאמאָינען,
 ער, דער אוראלטער מכשף,
 האָט פארטראכט א שיף צו בויען,
 זיך באקלערט א שיפל מאכן

אף דעם אינדזל פול מיט נעפל,
 שטענדיק פול מיט שווארצע וואַלקנס;

די זעקס ריפן קיינמאל מאכן.
היינטיקן זומער האט שוין דריי מאל
פון מיין שפיץ א ראב געקראקעט,
און וואראגעס פון די צווייגן.

הערט ער, סאמפסא פעלערוואינען,
און ער לאזט זיך גלייך אוועקגיין,
און ער גייט צוריק פאמעלעך
אף דעם וועג וואס פירט קיין דרום.

קומט א דעמב אים אן אנטקעגן,
האלט ער אין דער גרעב ניין קלאפטער.
הויבט צו אים אן סאמפסא ריידן,
הויבט אים באלד אן אויסצופרעגן:
"זאג מיר, דעמב, צי וועסטו טויגן,
אז דער זינגער וואינאמאניען
זאל פון דיר א שיה זיך מאכן,
זאָ פון דיר דעם קיל דארט לייגן?"

קלוג הויבט אן דער דעמב צו ריידן,
גיט אים גלייך אזוי אן ענטפער:
"פאר א שיה בין איך באשאפן,
וועסט געהילץ גענוג דא האבן
אי דעם קיל פון שיה צו מאכן,
אי די דילן אויסצולייגן.
קרעפטיק איז מיין שטאם דער שלאנקער,
פון קיין ווערים ניט צעפרעסן.
א מאל דריי האט שוין דעם זומער,
אין די סאמע גרעסטע היצן,
דורך מיין הארץ די זון געוואנדערט,
און די גאלדענע לבנה
האט שוין אף מיין שפיץ געפויכטן,
און דער קוקוס האט געזונגען
אף די סאמע העכסטע צווייגן,
און צווישן מייע בלעטער
רוען פייגעלעך אין נעסטן."

"ווייסטו, בוים, וואס איך וויל האבן,
וואס איך זוך און טו באגערן?
כ'דארף געהילץ אצינדערט האבן
פאר דעם זינגער וואינאמאניען,
אז ער זאל א שיה זיך בויען,
זאל דעם קיל פון ברעטער מאכן."

זאגט דער עספןבוים פארהידושט,
ענטפערט דורך די הונדערט צווייגן:
"קענסט פון מיר קיין שיה ניט בויען,
אויב דו וועסט זי פון מיר מאכן,
וועט זי רינען און וועט זינקען,
ווייל מיין שטאם איז פויל אינגאנצן.
היינטיקן זומער האבן ווערים
דריי מאל שוין מיין הארץ געפרעסן,
וואו א טראפן זאפט אין ווארצל
האבן זיי שוין אויסגעזויגן."

הערט ער, סאמפסא פעלערוואינען,
און ער לאזט זיך גלייך גיין ווייטער,
און ער גייט אזוי פאמעלעך
מיט דעם וועג וואס פירט אף צפון.

קומט א סאסנע אים אנטקעגן,
שיין און גלייך און הויך זעקס קלאפטער,
כאפט ער גלייך די האק פון אקסל
און הויבט אן די סאסנע האקן,
וויל זי גלייך ארונטערהאקן,
און ער הויבט זי אן צו פרעגן:
"זאג מיר, סאסנע, וועסטו טויגן,
אז דער זינגער וואינאמאניען
זאל פון דיר א שיה זיך מאכן?"

הויבט די סאסנע אן צו ריידן,
און זי ענטפערט שוין מיט צארן:
"וועסט פון מיר קיין שיה ניט בויען,

הויבט אזוי צו זיך אָן ריידן:
 "וויי איז מיר און וויי מיין לעבן!
 כ'קאָן מיין שיף איז ים ניט לאָזן,
 אף די כוואליעס זי ניט פירן."

און ער הויבט אָן טראכטן־קלערן,
 וואו די ווערטער צו געפינען,
 וואו דעם כישוף־שפרוד צו קריגן:
 "אפשר אין די שוואלב־געהירן?
 צי אין ווייסע שוואנען־קעפּלעך,
 אָדער אונטער מעווע־פליגלען?"

און ער גייט די ווערטער זוכן,
 און ער הרג'עט בערג מיט שוואלבן,
 גאנצע טשערעדעס מיט שוואנען,
 און ער שיסט א ים מיט מעוועס,
 נאָר ער האָט דאָרט ניט געפונען
 ניט קיין וואָרט און ניט קיין האלבן.

הויבט ער אָן צו טראכטן־קלערן:
 "כ'קען דאָך הונדערט ווערטער זאמלען
 אף די צינגער פון די הירשן,
 און ביי וועווריקלעך איז מיילער."

און ער גייט די ווערטער זוכן,
 און ער גייט די שפרוכן זאמלען,
 און ער שיסט א פעלד מיט הירשן,
 פאקט אָן וועווריקלעך א בוידעם,
 און געפינט א ים מיט ווערטער,
 נאָר קיין איינס, וואָס קאָן אים העלפן.

הויבט ער ווידער אָן צו טראכטן:
 "כ'קען דאָך הונדערט ווערטער זאמלען
 אין די שטיבלעך פון טואַני,
 אין די טאָלן פון מאנאלא."

הערט ער, סאמפסא פעלער־וואַינען,
 און ער נעמט די האק אַרונטער,
 און ער הויבט דעם דעמב אָן האקן,
 מיט דער שאַרף אים צו פאַרשניידן,
 און ער וואלגערט אים אַנידער,
 לאָזט אים גלייך אַרונטער־זינקען.

פריער האקט ער אָפּ די שפיצן,
 און צעהאקט דעם שטאם אף שטיקער,
 נאָכדעם שפאלט ער זיי אף פאליעס,
 און ער טעסעט אויס די ברעטער
 פאר דעם זינגער'ס שיף דער שיינער,
 פאר דער קריג־שיף וואינאמאַינענ'ס.

אָט אזוי האָט וואינאמאַינען,
 האָט דער אוראלטער מכשף,
 זיך געמאכט זיין שיף מיט כישוף,
 און מיט לידער זי געבויעט
 פון די ברייטע דעמבע־ברעטער,
 פון דעמב־ווע שטארקע באלקנס.

זינגט ער אויף א ליד און איינציקס,
 ווערט דער קיל ביי אים באשאפן,
 ביי דעם צווייטן — ווערן ווענטלעך,
 ביי דעם דריטן — ווערט דער רודער,
 און ער שליסט צונויף די ריפן,
 און פארפעסטיקט אלע שלעסער.

שוין געמאכט זיינען די ריפן,
 און צונויפגעשטעלט די ווענטלעך,
 נאָר עס פעלן אים דריי ווערטער
 צו פארפעסטיקן די זייטן,
 פונקט אין פּלאַץ די נאָז צו שטעלן,
 און פון הינטער־טייל — די באלקנס.

און דער זינגער וואינאמאַינען,
 ער, דער אוראלטער מכשף,

און טואַנ'ס קליינע טאַכטער,
מאנא'ס קורץ-געוויקסיק מיידל,
גיט אים גלייך איר ענטפער איבער:
"גלייך דערקענט האָב איך דיין ליגן.
ווען טואַני זאָל דיך ברענגען,
און ווען מאנא זאָל דיך שלעפן,
וואָלט ער דאָ געווען אצינדערט,
ביי דער האנט געפירט דיך איצטער,
מיט זיין מאנטל אף דיין אקסל,
אף דיין האנט די הענטשקע זיינע.
זאָג דעם אמת, וואינאמאָינען:
ווער האָט דיך אהער גערופן?"

ענטפערט קלוג איר וואינאמאָינען
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"אייזן שטויסט מיך קיין טואַני,
שטאַל פארשלעפט מיך קיין מאנאלא."

נאָר טואַנ'ס קליינע טאַכטער,
מאנא'ס קורץ-געוויקסיק מיידל,
הויבט אויפסניי צו אים אָן ריידן:
"גלייך דערקענט האָב איך דיין ליגן —
אויב עס האָט דיך שטאַל געריסן,
וואָלט דיר בלוט פון קלייד גערונען,
רייטע טראָפן וואָלטן טריפן.
זאָג דעם אמת, וואינאמאָינען,
זאָל שוין זיין גענוג צו לאיגן."

ענטפערט קלוג איר וואינאמאָינען
און הויבט אָן אזוי צו ריידן:
"וואסער טרייבט מיך קיין טואַני,
כוואליעס שטויסן מיך קיין מאנא."

נאָר טואַנ'ס קליינע טאַכטער,
מאנא'ס קורץ-געוויקסיק מיידל,
הויבט אָן ווידער צו אים ריידן:

און ער לאַזט זיך קיין טואַני,
איילט צום קיניגרייך פון מאנא,
אויפצוזוכן די דריי ווערטער.
גיט ער איין וואָך צווישן דערנער,
און דורך קאלענעס — די צווייטע,
און א דריטע — צווישן דעמבעס,
ביז ער קומט צו מאנא'ס אינדזל
און דערזעט דעם בארג טואַנ'ס.

שרייט דער זינגער וואינאמאָינען
מיט א הויכן קול אריבער
איבער מאנא'ס טיפע וואסערן,
איבערן שטראם פון טואַנעלא:
"ברענג די שיף, טואַנ'ס טאַכטער!
צי דעם שוויס-בריק פאר מיר איבער!
קינד מאנאלא'ס, פיר אריבער,
פיר דאָס טונקעלע וואסער איבער!"

און טואַנ'ס קליינע טאַכטער,
מאנא'ס קורץ געוויקסיק מיידל,
האַט גראָד וועש געוואשן דעמאַלט,
ביי דעם פינצטערן שטראם טואַנ'ס,
איז די וואסערן פון מאנא,
און זי ענטפערט גלייך אריבער,
הויבט אזוי צו אים אָן ריידן:
"ווייסטו ווען איך ברענג א שיף דיר?
ווען דו וועסט מיר אויסדערציילן
צוליב וואָס דו קומסט קיין מאנא,
פון קיין קראַנקהייט ניט געטראָפן,
פון דעם טויט ניט בייגעקומען,
ניט געשטערט פון קיין שום אומגליק."

ענטפערט קלוג איר וואינאמאָינען
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"מאנא האָט אהער געבראכט מיך,
און פארשלעפט האָט מיך טואַני."

אָפּגעזונגען האָב איך איין טאָג,
און א צווייטן טאָג א גאַנצן.
נאָר דעם דריטן טאָג האָט פּלוצים
זיך מיין שליטן גראָד צעבראַכן.
קום איך איצטער קיין מאנאלא.
דאָ אן עקבערל צו קריגן
צו פאריכטן מיר מיין שליטן,
ווידער אים צוזאמענשטעלן.
ברענג מיר איצט די שיף אריבער,
פיר אריבער, קינד מאנאלא'ס.
מיד דאָס טיפע טונקעלע וואסער,
איבערן ברייטן טייך דעם שווארצן."

ווערט אין כעס מאנאלא'ס טאכטער,
און זי הויבט אים אָן צו זידלען:
"נאר דו, ווילדער, ביסט משוגע —
אָן א גרונט און אָן שום קראַנקהייט
זיך צו לאָזן קיין טואַני!
וואַלסט געטאָן א סך שוין קלוגער,
ווען דו גייסט אַהיים וואָס גיכער,
פילע קומען קיין מאנאלא.
נאָר צוריקגיין גייען ווינציק."

זאָגט דער אלטער וואינאמאָינען:
"גיין צוריק — דאָס טוען ווייבער,
ניט קיין מאן, ווי שוואַך ער איז ניט,
ניט קיין העלד מיט באַרד באוואַקסן,
ברענג די שיף, טואַני'ס טאכטער,
ברענג דעם שוויס־בריק, קינד מאַ
נאַלא'ס."

איצטער נעמט מאנאלא'ס טאכטער
און זי ברענגט די שיף אריבער,
פירט דעם אלטן וואינאמאָינען,
שיפט אים איבערן טייך אריבער,
און זי הויבט אזוי אָן ריידן:

"גלייך דערקענט האָב איך דיין ליגן —
וואַלט א וואסער דיך געטריבן,
וואַלטן כוואליעס דיך געשטויסן,
וואַלטו איצטער נאָס געוועזן,
וואַלט געקאפּעט פון דיר וואסער.
זאָג דעם אמת, וואינאמאָינען,
זאָל שוין זיין גענוג צו לאַיגן."

ענטפּערט קלוג איר וואינאמאָינען
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"פייער יאָגט מיד קיין טואַני,
ווילדע פלאמען — קיין מאנאלא."

נאָר טואַני'ס קליינע טאכטער,
מאנאלא'ס קורץ־געוויקסיק מיידל,
הויבט צו אים אויפּסניי אָן ריידן:
"גלייך דערקענט האָב איך דיין ליגן.
ווען עס יאָגט אהער דיך פייער,
ווילדע פלאמען זאָלן טרייבן,
ווערט דיין קאָפּ גלייך אָפּגעסמאליעט,
און דיין באַרד ברענט אָפּ אינגאַנצן.
א, דו זינגער ווייטגעלויבטער,
אויב דו ווילסט א שיף דאָ קריגן,
מוזסטו מיר דעם אמת זאָגן,
ווי דו ביסט אהער געקומען.
פון קיין קראַנקהייט ניט געטראָפּן,
פון דעם טויט ניט בייגעקומען,
ניט געשטערט פון קיין שום אומגליק."

ענטפּערט קלוג איר וואינאמאָינען,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"ניט דערציילט האָב איך דעם אמת,
כ'האָב געזאָגט א שטיקל לאַיגן,
נאָר אצינדערט הער דעם אמת:
כ'האָב א שיף געמאַכט מיט כישוף,
זי מיט לידער אויפגעבויעט,

און זיי ניט געקענט געפינען,
האָב איד זיך געלאָזט קיין מאַנא,
צו די שטיבלעך פון טואַני,
דאָ די ווערטער אויפצוזוכן,
דאָ דעם שפרוד זיך אויסצולערנען."

און די האַרין פון טואַני
הויבט צו אים אזוי אָן ריידן:
"ניט ביי מאַנא'ן קריגסטו ווערטער,
ניט קיין שפרוכן אין טואַני!
וועסט שוין קיינמאַל ניט פון דאַנען
אין דעם גאַנצן לעבן דיינעם,
צו דיין לאַנד צוריק זיך לאָזן,
אין דיין אייגן הויז אריינגיין."

און זי וואַרפט אַ שלאָף אַ טיפן
אָף דעם וואַנדערער דעם מידי,
און זי לייגט דעם העלד אַנידער
אָף דעם בעטל פון טואַני,
ליגט דער העלד אין טיפן דרימל,
גאַר די קליידער זיינע וואַכן.

אין טואַני לעבט אַ זקנה,
הענגט דער קיין איר שוין אַרונטער,
שפינט זי פאַדים אויס פון אייזן,
און פון קופער ציט זי דראַטן.
נעמט די אלטע זיך צו שפינען,
בלויז אייזן זומער נאַכט צו שפינען,
און זי שפינט אויס הונדערט נעצן,
אַפּשר טאַקע גאַנצע טויזנט,
אָף דעם פעלז אינמיטן וואַסער.

אין טואַני לעבט אַ זקו,
האַט דער אלטער בלויז דריי פינגער,
קנעט ער דראַטן אויס פון אייזן,
און פון קופער פלעכט ער נעצן.

"וויי צו דיר, אַ, וואַינאַמאַינען,
קומסט קיין מאַנא ניט געשטאַרבן,
איידער מ'האַט דיר נאָך גערופן."

טואַנעטאַר, איידעלע האַרין,
זי, די ווירדיקסטע פון מאַנא,
טראַגט אריין גלייך מעד אַ קריגל,
מיט צוויי אויערן אַ קריגל,
און צום גאַסט געווענדעט, זאַגט זי:
"טרינק, דו אלטער וואַינאַמאַינען."

נעמט דער זינגער וואַינאַמאַינען
אין די הענט אריין דאָס קריגל
און ער הויבט עס אָן באַטראַכטן.
זעט ער אינעווייניק זשאַבעס,
ווערים קריכן אָף די זייטן,
און ער הויבט אזוי אָן ריידן:
"כ'בין אהער דאָך ניט געקומען
דאָ פון מאַנא'ס קריגל טרינקען,
און טואַני'ס מעד פאַרזוכן.
לייכט באַרוישט ער יעדן טרינקער,
און ער פירט צום גרעסטן אומגליק."

זאַגט די האַרין פון טואַני:
"זאַג, אַ, זינגער וואַינאַמאַינען,
זאַג, ווי קומסטו קיין טואַני,
אין דעם קיניגרייך פון מאַנא,
איידער מ'האַט דיר גאַר גערופן?"

ענטפערט גלייך איר וואַינאַמאַינען:
"ווען איד האָב מיין שיף געבויעט,
מיט געזאַנג אזוי געאַרבעט,
זע איד, אַז מיר פעלט דריי ווערטער
צו פאַרפעסטיקן די זייטן,
פונקט אין פלאַץ די נאָז צו שטעלן;
אומעטום געזוכט די ווערטער

גייט ארויס פארפרי צום וואסער,
גייט באקוקן זיינע נעצן,
און געפינט דארט הונדערט העכטלעך,
אפשר טויזנט אנדערע פישלעך,
נאר דעם זינגער וואינאמאניען,
אים נאר האט ער ניט געפונען.

ווען דער זינגער וואינאמאניען
איז פון מאנא'ס לאנד אנטלאפן,
האט ער באלד געלאזט זיך הערן,
גלייך אזוי גענומען ריידן:
"קיינמאל זאלסטו, גאטעניו גוטער,
קייע מענטשן ניט דערלאזן
ביז מאנאלא צו דערגרייכן,
קיין טואני אַנצוקומען.
גיין אהינצו גייען פילע,
נאר צוריקגיין זעט מען ווינציק
פון די שטיבלעך פון מאנאלא,
פון די וואוינונגען טואני'ס."

און דערנאכדעם רעדט ער ווייטער,
און ער זאגט אזוינע ווערטער
צו דער יוגנט פון אצינדערט,
צו דעם דור וואס האלט אין וואקסן:
"קיינמאל זאלט איר, מענטשןקינדער,
אין דעם גאנצן לעבן אייערס
דעם גערעכטן שלעכט באטרעטן,
מיט דעם גוטן ביזן ניט האנדלען,
ווייל מען וועט אייך שטארק באשטראפן
אין דעם קיינרייך פון מאנא.
דארטן זיינען בלויז רשעים,
בלויז די זינדער זיינען דארטן,
אונטער שטיינער רויט ווי פייער,
אונטער גליענדיקע שטיינער,
אונטער קאלדערעס פון שלאנגען,
פון די בייזע שלענג טואני'ס."

האט דער אלטער אויסגעפלאכטן
זיך א נעץ פון הונדערט קלאפטער,
אפשר טאקע גאנצע טויזנט,
אין דער זומער-נאכט דער זעלבער,
טאקע אף דעם פעלז דעם זעלבן.

ביי טואני'ס זון די פינגער
זיינען קרום און שטארק ווי אייזן,
נעמט ער אלע הונדערט נעצן
און פארצאמט דעם שטראם טואני'ס,
ברייט און לענג און אלע זייטן,
אז דער זינגער וואינאמאניען
זאל ניט קענען שוין אנטלויפן
אף דעם גאנצן לעבן זיינעם,
אזוי לאנג די זון וועט שיינען,
פון די שטיבלעך פון מאנאלא,
פון די וואוינונגען טואני'ס.

הויבט דער זינגער וואינאמאניען,
הויבט ער אן אזוי צו ריידן:
"אוי, מיר דוכט עס קומט אן אומגליק,
צרות גרויסע אף מיין לעבן
אין די שטיבלעך פון טואני,
אין די וואוינונגען פון מאנא."

שנעל פארענדערט ער זיין אויסזען,
דאס געשטאלט זיינס בייט ער איבער,
גייט צום וואסער שוין א שווארצער,
דורך טשערעטן ווי אן אטער,
ווי א שלאנג פון אייזן קריכט ער,
און ער שפארט זיך ווי א וואריס
דורך דעם שטראם פון טואנעלא,
דורך די נעצן פון מאנאלא.

טואני'ס זון מיט קרומע פינגער,
קרומע פינגער שטארק ווי אייזן,

זיבעצענטע רונע

וואינאמאיינען און וויפונען

וואינאמאיינען לאזט זיך זוכן די כישוף־ווערטער
ביים מכשף וויפונען. וויפונען שלינגט אים איין.
אבער וואינאמאיינען בויט אויס א קוזניע אין
בויד ביים מכשף און מאטערט אים אזוי לאנג,
ביז ער זאגט אים צו אויסצולערנען אלע כישוף־
ווערטער, וואס ער דארף, ער באפרייט אים,
און וואינאמאיינען לאזט זיך צוריק אַהיים צו
פארענדיקן זיין שיף, וואס ער האט אָנגע־
הויבן בויען.

קומט א פאסטוד אים אנטקעגן
און הויבט אן אזוי צו ריידן :
"קענסט געפינען הונדערט ווערטער,
זאמלען אפשר טויזנט שפרוכן
איז וויפונענ'ס מויל דעם קלוגן,
איז דעם גוף פון גרויסן גיבור,
צו דעם פלאץ ווייס איד א צוגאנג,
כ'ווייס דעם כישוף-וועג צום קבר,
אויסגעטראטן שוין פון העלדן,
ניט דער בעסטער פון די גוטע,
ניט דער ערגסטער פון די שלעכטע ;
פריער מוזסטו לאנג-לאנג לויפן
אף געשארפטע נאדל-שפיצן,
נאכדעם ווידער גיין א מהלך
אף אנטבליזטע שארפע שווערדן,
און צום סוף א צייט ערשט שפאנען
אף א שורה שארפע העקלעך."

קלערט דער אלטער וואינאמאנינען,
טראכט ארום גוט די נסיעה,
און ער גייט אוועק אין קוזניע,
און ער זאגט אזוי צום קאוואל :
"אילמארינען, גרויסער מייסטער !
מאד מיר גלייך א העמד פון אייזן,
פון מעטאל שמיד אויס מיר שטיוול,
גיס אויס הענטשקעס מיר פון קופער,
גיס מיר אפ א שטארקן שטעקן,
טו אריין אין אים א כישוף,
הארטן שטאל פון אינעווייניק
און ארום נאך ווייכן אייזן ;
כ'וויל אוועקגיין איצטער זוכן
כישוף-ווערטער, כישוף-שפרוכן,
איז דעם מויל פון דעם מכשף,
אף וויפונענ'ס צוגן דעם קלוגן."
זאגט דער מייסטער אילמארינען :
"שוין געשטארבן איז וויפונען,

ון דער זינגער וואינאמאנינען
האט קיין ווערטער ניט געפונען,
האט קיין כישוף ניט געלערנט
איז טואנ'ס טונקלע שטיבלעך,

איז די וואוינונגען פון מאנא.
הויבט ער אן צו טראכטן-קלערן,
איז זיין קאפ אלץ איבערוועגן,
וואו צו זוכן כישוף-שפרוכן,
וואי דאס כישוף-ווארט געפינען.

שוין א צייט איז ער פארשוואונדן,
 ער פארלייגט שוין ניט קיין פאסטקעס,
 ער פארווארפט שוין ניט קיין נעצן,
 קענסט פון אים קיין כישוף לערנען,
 קענסט פון אים קיין ווארט ניט הערן."

וואינאמאָינען פול מיט גלויבן,
 הערט די ווערטער ניט פון מייסטער,
 ווערט ניט אַן זיין מוט און האַפענונג,
 טוט פון אייזן אַן די שטיינול,
 ציט ארויף זיין שטארקן פאנצער,
 לאַזט איז וועג זיך פלינק און פריילעד ;
 לופט ער אַפ א טאָג א גאנצן
 אַף געשארפטע נאָדל־שפיצן,
 און אַף מאַרגן גייט ער ווידער
 אַף אנטבלויזטע שאַרפע שווערדן,
 שפאנט דעם דריטן טאָג אלץ ווייטער
 אַף א שורה שאַרפע העקלער.

און וויפונען דער מכשף,
 אלטער העלד און גרויסער זינגער,
 ליגט זיך דאַרטן אויסגעצויגן,
 און לע'ים אים — די כישוף־שפרוכן.
 אַף זיין אַקסל וואַקסט אַן עספּע,
 צוויי בערעזעס — אַף די שדייפן,
 פון זיין גאַמבע שפאַרט אַן אַלכע,
 פון זיין באַרד — פאַרצווייגטע ווערבּעס,
 פון זיין מויל — א גרויסע סאַסנע
 פול מיט האַזן אַף די צווייגן,
 און א ריז א דעמב — פון שטערן.

וואינאמאָינען גייט צו נענטער,
 ציט ארויס די שווערד פון שיידל,
 פון זיין לעדער־זאַק דאַס העקל,
 האַקט דעם עספּן־בוים אַרונטער,

האַקט אַראַפּ די צוויי בערעזעס,
 האַקט פון גאַמבע אַפּ די אַלכע,
 שניידט פון באַרד אַראַפּ די ווערבּעס,
 פון דעם מויל — די גרינע סאַסנע
 מיט די האַזן אַף די צווייגן,
 און דעם ריזן־דעמב פון שטערן.

נאַכדעם כאַפט ער זיך צום שטעקן,
 און ער שפאַרט אַריין דאַס אייזן
 גלייך אין מויל פון דעם מכשף,
 און צעשפאַרט אים זיינע ציינער,
 און הויבט אַן אַף אים צו שרייען :
 "שטיי שוין אויף, דו פוילער פּעפּער !
 הויב זיך אויף פון דיין געלעגער,
 ביסט גענוג שוין דאַ געשלאַפּן !"

און וויפונען דער מכשף,
 דער באַרימטער גרויסער זינגער,
 טוט א הויב זיך פון געלעגער,
 און דערשפירט אין מויל דעם שטעקן,
 און דערפילט א שאַרפן ווייטאַק ;
 טוט ער גלייך א בייס דעם שטעקן
 און צעבייסט דעם ווייכן אייזן,
 ביז צום סאַמע שטאַל דעם האַרטן,
 נאָר דעם שטאַל קאַן ער ניט רירן.

און דער אלטער וואינאמאָינען,
 וואינאמאָינען פון וואינאַלאַ,
 שפאנט ארום זיך רואיק, זאַרגלאַז,
 אין זיין פאַנצער, אין די שטיינול,
 פונקט ביים מויל פון גרויסן חכם,
 און ער טוט א גליטש זיך פלוצלינג,
 טוט א פאל און קערט זיך איבער
 גלייך אין מויל פון דעם מכשף,
 אין וויפונענ'ס מויל דעם ברייטן.

מאכט פון פאנצער זיך א קוזניע,
און א בלאַז־זאק פון די ארבל,
נוצט די קני ווי א קאָוואַדלע,
און די פויסט נוצט ער אלס האמער ;
ווי א שטורעם רוישט דער בלאַז־זאק,
און עס דונערט די קאָוואַדלע,
און דער זינגער וואינאמאַינען
שמידט אזוי און קאָוועט דאַרטן,
שמידט א טאַג אָפ און א צווייטן,
און א גאַנצן טאַג דעם דריטן,
איז דעם גוף פון דעם מכשף,
איז דעם בויך פון גרויסן גיבור.

הויבט וויפונען אָן צו ריידן,
זיך צו חידושן און פרעגן :
"זאַג, ווער ביסטו פון די העלדן,
ווער פון די גיבורים גרויסע ?
כ'האַב שוין העלדן פיל געגעסן,
אַן א צאַל געשלאַנגען מענטשן,
נאַר אזא ווי דו, נאָך קיינמאַל
איז מיין לעבן ניט דערשלאַנגען ;
פון מיין נאָז טוט רויך זיך שפארן,
פון מיין מויל — א פייער שיסן,
און פון האלדז — צעשמעלצטער אייזן.

"גיי, דו מאַנסטער, גיי פון דאַנען,
גיכער לויף, דו פעסט פון נאַרדלאַנד,
איידער איך זוך אָפ דיין מוטער,
און דערצייל דיין אלטער מאמען
וועגן דינע שטיק די מיאוסע.
גרויס וועט זיין דער ווייטיק אירער
און די שאַנד פאר דינע מעשים.
אַז איך הויב ניט אָן באַגרייפן,
כ'קען דעם סוד גאַר ניט אַנטפּרעקן,
וואָס דו ביסט אהער געקומען.

און דער גרויסער העלד וויפונען
עפנט אויף זיין מויל נאָך ברייטער,
און פארשלינגט דעם אלטן זינגער,
מיט זיין פאנצער, זיינע שטייול,
מיט זיין שטארקן כישוף־שטעקן.
דאָ הויבט אָן וויפונען ריידן :
"כ'האַב פאַרוכט שוין פיל מאַכלים,
שאָף געגעסן, ציגן, הירשו,
בערן, אַקסן, וועלף און שוויינען,
נאַר א מאַכל אזא זיסן
ניט פאַרוכט האָב איך נאָך קיינמאַל."
זאַגט דער אלטער וואינאמאַינען :
"איצטער זע איך שוין די צרה,
זע דעם אומגליק אָף זיך הענגען,
איז דער טונקעלער היסי־פעסטונג,
איז דעם קאַטאַקאַמב פון קאַלמאַ."

הויבט דער אלטער וואינאמאַינען,
הויבט ער אָן צו טראכטן־קלערן,
ווי צו לעבן און געדייען,
ווי ארויסקריכן פון אומגליק.
איז זיין גארטל שטעקט א מעסער
מיט א הענטל פון בערעזע,
זאַגט ער גלייך זיך אָפ א כישוף,
און פון הענטל ווערט א שיפל ;
זעצט ער זיך אריין אין שיפל,
און ער הויבט זיך אָן צו שיפן
איז דעם בויך פון דעם מכשף,
און ער פאַרט אַדורך די קישקעס,
פאַרט אריין אין יעדן אָדער
פון דעם גרויסן כישופמאכער.
נאַר וויפונען דער מכשף
שפירט דעם העלד ניט פון וואינאַלא,
שענקט קיין אכט אים ניט אפילו.
נעמט דער אלטער וואינאמאַינען
און הויבט אָן מעטאל צו שמידן :

פון גערויש פון הויכע סאטנעס,
 פון גערויש פון טאנענביימער,
 און פון היילן פון די בערן,
 און פון וועלף פון טשאטעס גרויסע,
 פון דעם ווייטסטן פאכיא-געגנט,
 און פון ווייטן לאפלאנד גרעניץ,
 פון די ניט-פארזייטע דאנען,
 און פון שלאכט די ברייטע פעלדער,
 און פון פעלד, וואו גראָזן רוישן,
 פון דער בלויער ימ'ען פלאכקייט,
 פון דער שווארצער וואסער-בלאטע,
 פון די טויזנט קלאפטער טיפן,
 פון די שטארקע שטורעם ווינטן,
 פון גערויש פון קעסלגריבער,
 און פון רוטיא'ס וואסערפאלן,
 פון דעם ווייטסטן פלאץ אין הימל,
 פון דעם לעצטן וואלקן-גרעניץ,
 פון די וועגן פון דעם דונער,
 פון די ליכטיק-העלע בליצן,
 פון דער היים פון פרילינג-ווינטן,
 פון דער וויג פון שטורעם-ווינטן.

“אפשר קומסטו פון די פלעצער,
 אייזסט פון דארט אהער אריבער,
 צו דעם הארץ פון העלד דעם ריינעם,
 צו פארשלינגען מיד אצינדערט,
 צו פארניכטן איצט דעם זינגער,
 גיי פון דאנען, הונט דו לעמפא'ס,
 גיי, דו מאַנסטער פון מאַנאלא.

“בייזער הונט דו פון מאַנאלא,
 הער מיין הארץ מיר אויף צו רייסן,
 אין מיין אינגעווייד צו גראַבן,
 לאַז צורו מיין מילץ, מיין לעבער,
 הער מיר אויף די לונג צו שטעכן,

וואָס דו מאַטערסט מיד אצינדערט.
 ביסטו היסי פון דעם הימל,
 צי אז אומגליק גאַר פון אוקאָז'ן?
 אפשר האָט דיר גאַט באשאפן
 מיד צו מאַטערן און קוועלן?
 אויב דו ביסט דאָס בייז פון הימל,
 צי א צרה גאַר פון אוקאָז'ן,
 וואָס געשיקט האָט מיין באשעפער —
 בין איך גרייט אצינד צו ליידין;
 גאַט פארדארבט קיין גוטע מענטשן,
 און פארלאָזט ניט די וואָס גלויבן;
 אָבער אויב דו שטאַמסט פון מענטשן,
 און געשיקט צו מיר פון העלדן,
 וועל איך אויסראַטן דיין אַפשטאַם
 און פארניכטן דייע קרובים.

“שוין ניט איינמאַל קומען צרות,
 קומען שלעק מיד צו פארניכטן,
 פון דעם לאַנד פון גורל-וואַרפער,
 פון דער היים פון שטערנזענער,
 פון דעם טאַל פון די ניט-גוטע,
 פון די פלייען פון מכשפים,
 פון די ווייטע קאלמאַס-טעפּעס,
 פון די אַפּגרונטן פון מאַנא,
 פון די קברים פון די מתים,
 פון דעם קיניגרייך פון טויטע,
 און פון לויזע בערג פון זאַמדן,
 פון סכנות-דיקע זומפן,
 און פון פאלנדיקע שטיינער,
 און פון זינקענדיקע זאַמד-בערג,
 און פון טיפע, טיפע טאַלן,
 און פון מאַד-באדעקטע זומפן,
 פון די רוישנדיקע כוואליעס,
 פון די טיפע היסי-פעלדער,
 פון די שפאלטן צווישן פעלזן,
 און פון בערג מיט קופער-שפיצן,

קום, דו שיצערין פון וואסער,
שטייג ארויף אין בלויזען מאנטל
פון די אָזערעס און ימים,
לאָז דיין ליבלעך פנים אַנזען,
שטארק און קרעפטיק מיד אַצינדערט,
איד, אומשולדיק, זאָל ניט ליידן,
פון דער וועלט פריציטיק גייען.

"וועסטו אויך דארויף ניט קוקן,
פאר דעם רוף זיך אויך ניט שרעקן —
קום דו, קאווע, שיינע געטין!
ביסט די ערשטע צווישן מוטערס,
אף דער וועלט די שענסטע טאַכטער,
קום, ליין אויס מיד פון די ליידן,
און באפריי מיד פון מיין ווייטיק.

"שענקסטו אויך דארויף קיין אכט ניט,
און פארלאָזסט מיד ניט אויך איצטער —
קום־זשע דו אראַפ איצט, אוקאַ,
פון דיין אויסגעוועלכטן הימל,
פון דיין קינגרייך פון שטורעמס,
אייל אין שטורעמווינט צו הילף מיר,
שיץ מיד פון די פייער שמערצן,
העף און שיץ מיד פון מכשף,
מאָך צורנישט זיין גאַנצן כישוף
מיט זיין פלאמענדיקער קוזניע,
מיט זיין בלאַד־זאַק און קאוואדלע.

"גיי פון דאַנען, דו ניט־גוטער!
שווינד, פארשווינד, דו פעסט פון
נאַרדלאַנד!
זאַלסט אהער שוין מער ניט קומען,
ערגעץ זיך קיין אַרט געפינען,
זאַלסט שוין מער קיין היים ניט בויען,
גיי צוריק גלייך צו דיין הערשער,
צו דיין הערשערין גיי ווידער.

הער מיד אויף צו מוטשען, קוועלן,
לאָז צורו מיד, לאָז מיד שראַפן!

"ווען אליין וועל איך ניט קענען,
וועט קיין כישוף מיר ניט קלעקן
דיך פארטרייבן און פארניכטן —
וועלן אנדערע מיר העלפן
פון מיין פיין מיד צו באפרייען,
צו פארטרייבן דיך פון דאַנען.

"פון דער טיף רוף איך די ערד־פרוי,
רוף פון פעלדער די חיילות,
אלע רייטער פון די זאמדן,
אלע העלדן פון פארצייטן,
און די קריגסלייט מיט די שווערדן
רוף איך מיר צו הילף אַצינדערט,
אויסצולייזן מיד פון ליידן,
און באפרייען מיד פון ווייטיק.

"שרעקסטו זיך פאר זיי ניט איבער,
וועלן זיי דיך ניט פארטרייבן —
קומט איר, העלדן פון די וועלדער,
קומט, חיילות פון די קוסטן,
קומט צו מיר איר, הויכע סאַסנעס,
מיט דער קראפט אין אייך באהאלטן,
בערג, און אָזערעס, און וועלדער,
מיט די וואלד־ און וואסער־מיידלעך,
אלע קריגסלייט פון די ימים
מיט די שטארקע, לאנגע שפיזן,
קומט אהער און העלפט פארטרייבן,
העלפט פארניכטן היסיס שרעקן,
קומט און הרגעט אַט־דעם מאַנסטער!

"האַסטו אויך פאר זיי קיין מורא,
קענען זיי דיך ניט פארטרייבן —

צו די בערג מיט קופער־שפיצן,
שווינד מיט שטורעם־ווינט צוזאמען,
לויף און רו ניט אף קיין ביימער,
שטעל ניט אפ זיך אף קיין צווייגן,
זאָל דער קופער ווינט דיר וויגן,
און די וואַלקנס דיר באשיצן.

"אויב דו האַסט אַראַפּגענידערט
פון דעם הימל, פון די וואַלקנס,
שטייג ארויף אין הימל ווידער,
הויב ארויף זיך אין דער לופטן
איבער רעגנדיקע וואַלקנס
צו די פינקלענדיקע שטערן,
דאַרטן שימערן און גלאנצן,
ביי דעם הימל־ראַנד צו פלאמען,
ווי די זון דאַרט אייביק ברענען.

"אויב דו שטאמסט פון טיפן וואסער,
פון די כוואליעס פון די ימים,
צי פון שטראַמענדיקע טייכן —
טוק אַרונטער זיך אין וואסער,
טויד אַראַפּ אין טיפע שטראַמען,
זאַלן וואסערן דיר שאַקלען,
און די כוואליעס דאַרטן הוידן.

"אויב דו קומסט פון קאלמא'ס געגנט,
פון דעם קיניגרייך פון טויטע —
אייל אַהיים צוריק וואָס שנעלער,
גי צוריק זיך צו די מתים,
אין די טיפע קאלמא־שלעסער,
אין די ווייכע ערד־פאלאצן,
וואו עס פאָרן די היילות.

"אויב דו קומסט פון היסי'ס וועלדער,
פון די טונקעלע לעמפאָ־קוסיטן,
פון דעם שלאַס פון טאנענביימער —

"ווען דו וועסט דיין לאנד דערגרייכן,
ווען דו וועסט אַהיים שוין קומען,
לאַז זיך מערקן דורך א סימן,
לאַז אין דונער־קנאל זיך מערקן,
און אין העלן פלאם פון בליצן,
פון דעם הויף שפאלט אויף די טירן,
רייס די ברעטער פון די פענצטער,
שפאן די צימערן דורך אלע,
טו א הויב זיך ווי א שטורעם,
פאק דעם באלעבאַס פון דאַרטן,
טו א כאפ די באלעבאַסטע,
מאז און ווייב, דו כאפ זיי ביידן,
שלאַג די קעפ זיי אָן צוזאמען,
בלענד ביים מאז אויף זיינע אויגן,
שפאלט דעם קאַפ פון ווייב דעם בייזן,
דריי צונויף זיי אלע גלידער,
און דערנאָך ווארף די פגרים
פאר די ווילדע הינט און פייגל.

"וועט אויך דאָס פאר דיר ניט קלעקן,
זאַלסטו גלייך א הינדל ווערן,
זאַלסט צום שטאל אריבערפליען,
אלע פערד דאַרט איבערשרעקן,
שרעק אף טויט די קי דאַרט איבער,
פלעכט צוזאמען זיי די עקן,
בינד די הערנער צו די גריוועס,
און דערנאָך ווארף די פגרים
צו די ווילדע הינט פון לעמפאָ.

"אפשר ביסטו גאָר א קראַנקהייט
פון דעם ווינט אהער פארטראַגן,
פון דער לופטן אַנגעווייעט,
אפשר האבן פרעסט און קעלטן
דיר דעם וועג אהער געוויזן —
לויף־זשע ווייטער מיט די ווינטן

“איך באפעל דיר גיין נאך ווייטער!
 גיי צו רוטיא'ס וואסער ווירבל,
 צו דעם קעסלגרוב פון פייער,
 דארטן, וואו עס רייסט מיט ביימער,
 רייסט מיט ריזן-סאָסנעס שטענדיק,
 דארטן זאלסטו איצטער שווימען,
 אין די פייערדיקע שטראַמען,
 אין דעם ענדלאָזן געווירבל
 פון די טיפע קעסלגריבער,
 אין דעם זודיק הייסן וואסער.

“וועסטו דארט קיין פלאץ געפינען,
 וועל איך ווייטער דיר נאך טרייבן —
 ביז טואַג'ס טייך דעם שוואַרצן,
 צום פארסמ'טן שטראַם פון מאנא.
 וועסט אף שטענדיק דארט פארבלייבן,
 וועסט פון דארט שוין ניט אוועקגיין,
 קיינמאָל שוין פון דארט אנטלויפן,
 ביז איך וועל דיר ניט באפרייען,
 און אליין פאר דיר באצאלן
 ניין באראנעס פון איין מוטער,
 הירשן ניין מיט גרויסע הערנער,
 אויסגעזויגן פון איין הירשין,
 און אויך אַגערן ניין שטאַלצע
 אלע ברידער פון איין מוטער.

“פעלט א פערד דיר צו דער רייזע,
 אָדער דיר פעלט אויס א זאַטל —
 איך אַליין וועל פערד דיר געבן,
 וועל דעם פלינקסטן אַגער געבן.
 היסי האָט א פערד א פלינקן,
 רויט ווי פייער איז זיין גריווע,
 רויט דער קאַפּ און רויט דער וויידל,
 פון זיין נאָז טוט פייער שפּריצן,
 און פון מויל — א פלאם זיך רייסן,

הער אצינדערט מיין באפעל אויס:
 גלייך זאלסטו אהיים צוריקגיין,
 אין די טונקעלע היסי-וועלדער,
 אין דעם שלאָס פון טאנענביימער.
 בלייב א-דארטן שטיל פארבאָרגן,
 ביז דער דיל פארוואקסט מיט שוואַמען,
 און עס פאלן איין די ווענט דארט,
 און עס קראכט דער דאך ארונטער.

“איך באשווער דיר, גייסט דו בייזער!
 גיי פון דאנען, גיי זיך ווייטער!
 גיי זיך צו די ווילדע בערן,
 צו די עקדישן און שלאנגען,
 אין מדבריות אין וויסטע,
 צו די שלאַם און בלאַטער-ריטשקעס,
 און צו שטייענדיקן וואסער,
 צו די זוריק-הייסע קוואלן,
 און אין וואסערן אָז פישן,
 צו דעם טויטן ים פון גארדלאַנד.

“וועסטו דארט קיין פלאץ געפינען,
 שיק איך דיר אוועק נאך ווייטער,
 צו דעם ווייטסטן גארדלאַנד גרעניץ,
 צו דעם ווייט-פארלייגטן לאפלאַנד,
 צו די איידבאדעקטע לענדער,
 וואו די זון טוט מער ניט לייכטן,
 די לבנה טוט ניט שיינען,
 וואו עס פינקלען ניט קיין שטערן,
 און דאָס ליכט איז לאנג פארלאָשן —
 פונקט פאר דיר א פלאַץ געמאַסטן,
 הירשן הענגען אף די ביימער,
 און מעז קאָז זיי דארטן שלאכטן,
 און מעז קאָז דעם הונגער שטילן,
 שלאַג זיך דיין געצעלט אויף דארטן,
 עס און טרינק און רו כסדר
 אף די פעלדער פון פאַכיאַלאַ.

און איד שיק אף דיר דעם שפארבער
מיט זיין קלעם פון אייזן שטארקער,
וועלן זיי דיין גוף צערייסן,
און דיין פגם היסי'ן ווארפן.
אז אפילו ביזער לעמפא
האט מיין אינגעווייד פארלאזן,
ווען איך האב גערופן אוקקא'ן,
ביים באשעפער הילף געבעטן,
לויף, אנטלויף, דו זון און מוטער,
בייזער גייסט פון סאריאלא,
הונט און מייסטער, גיי פון דאנען,
איידער דער פרימארגן קומט נאך,
איידער עס פארגייט לבנה,
און די זון הויבט אן צו שיינען."

וואינאמאניען, אלטער זינגער,
הויבט אליין אן ענדלעך ריידן,
און ער זאגט צום העלד וויפונען:
"מיר איז גוט דא, וואויל צו לעבן,
איך פארברענג מיין צייט דא פריילעך,
לעבער עס איד דא פאר ברויט איצט,
כ'האב דא שמאלץ גענוג צו עסן,
און גענוג אויך בלוט צו טרינקען."

"כ'וועל מיין קוזניע ווייטער שפארן,
טיפער, טיפער אין דיין הארצן,
מיט מיין האמער שטארקער קלאפן
אף דיין הארץ און לונגן-און-לעבער,
קענסט פון מיר זיך ניט באפרייען,
וועסט פון מיר ניט פטור ווערן,
ביז איך קאן ניט אלע ווערטער,
אלע כישוף-שפרכן דיינע,
ווערטער טארן ניט פארשווינדן,
כישוף אין דער ערד ניט זינקען,
חכמה טאר ניט אונטערגייען,
ווען עס גייט דער חכם אונטער."

זיינע קלויען — שטארקער אייזן,
און די פיס פון שטאל און קופער,
לויפט ער פלינג אף בערג די העכסטע,
ווי א בליץ אין טיפע טאלן,
ווען דער רייטער איז נאך מוטיק,
ווען ער קאן דאס פערד נאך פירן.

"וועט דאס פערד דיר אויך ניט קלעקן,
גיב איד צו די היסי-גליטשערס,
לעמפא'ס פלינקע שיד פון אולם-האלץ,
און זיין גרויסן שטארקן שטעקן,
וועסטו איצטער קענען ריידן
אין די ווייטע היסי-לענדער,
און אף לעמפא'ס ברייטע פעלדער,
אין די ווייטע ווילדע וועלדער.
טרעפסטו אף דעם וועג און שטיינער,
זאלסטו זיי אף שטויב צערייבן,
וועט א בוים אין וועג זיך שטעלן —
ברעך אים איבער גלייך אף צווייען,
קומט א מענטש דיר אן אנטקעגן —
נעם, צעברעך אים האלדז און נאקן."

"בייזער גייסט דו, אייל זיך שנעלער!
גלייך זאלסטו מיין גוף פארלאזן!
איידער דער פרימארגן קומט נאך,
און די זון הויבט אן צו שיינען.
גיי זיך, גיי, דו פעסט פון נארדלאנד,
איצט האסטו נאך צייט צו לויפן,
די לבנה טוט נאך שיינען,
וועט זי דיר דעם וועג באלייכטן."

"וועסטו, הונט, איצט ניט אנטלויפן,
וועסטו גלייך מיד ניט פארלאזן —
שיק איד אן אף דיר דעם אדלער
מיט די בלוט-פארפלעקטע נעגל,

און ער זינגט און זינגט וויפונען.
און עס קלינגט זיין וואָרט אויס קרעפטיק.
אז געהערט האָט נאָך ניט קיינער
אזא זינגען זינט די וועלט שטייט,
און ער זינגט אָן צאל די לידער,
און די קלאנגען זיינע פליען
שנעל, ווי צינגער פון די שלאנגען.
זינגט א טאָג אָפּ און א צווייטן,
זינגט דעם דריטן טאָג א גאנצן,
פון פרימאָרגן ביסקל אַוונט,
און פון אַוונט ביז פרימאָרגן,
פריידיק הערט אים די לבנה,
און עס הערן צו די שטערן,
און די זון בלייבט שטיין אין הימל,
אלע כוואליעס פון די ימים
לייגן אויס זיך אָף דעם וואסער,
און עס באַייבן שטיין די טייכן,
און דער וואסערפאל פון רוטיא,
און דער ווירבל פון דעם וואוקסען,
אויך דער ירדן הערט אויף פליסן.

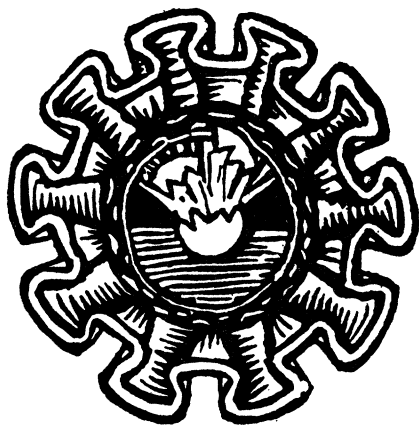
און דער אלטער וואינאמאַינען
האַט גענוג זיך אַנגעלערנט
מיט די ווערטער, מיט די שפּרוכן,
אויפגעזאַמלט אלטע לידער,
און די אלטע, אלטע מעשות,
דאָס געהיימע וואָרט פון מייסטער —
און ער הויבט זיך אָן צו גרייטן
פון וויפונענ'ס מויל ארויסגיין,
פון דעם גוף פון גרויסן גיבור.
זאָגט דער אלטער וואינאמאַינען :

”א. דו גרויסער העלד וויפונען!
עפן אויף דיין מויל דאָס ברייטע,
וועל איך איצטער דיך פארלאָזן
און שוין מער צו דיר ניט קומען.

און וויפונען דער מכשף,
גרויסער העלד און אלטער זינגער,
רייך אין חכמה און אין לידער,
עפנט אויף זיין גרויסן אוצר,
און צעעפנט אלע קעסטלעך,
אַנגעפילט מיט אלטע לידער,
אַנגעפילט מיט כישוף־שפּרוכן,
און מיט מעשות און מיט רונעס,
און ער זינגט דאָס ערשטע שטאַם־ליד,
זינגט דאָס ליד פון ערשטן כישוף,
פון דער ערד און פון איר אַנהויב,
פון באשעפעניש דעם ערשטן,
פון דעם קוואַל פון גוטס און בייזן —
גאַר פארצייטן פלעגן קינדער
קליינע זינגען אַט־די לידער,
איצטער, אין די טעג פון אומגליק,
אין די טרויערדיקע צייטן,
קאַנען העלדן קוים פארשטיין זיי —
זינגט דאָס ליד פון וועלט־באַשאַפונג,
ווי דורך אוקאַאָס וואָרט און ווילן
איז די וועלט אליין געוואָרן,
ווי עס שיידט זיך לופט פון וואסער,
און פון וואסער שיעלט די ערד זיך,
ווי עס קומען אויף די פלאנצן,
פיש און פייגל, מענטש און העלדן.

און עס זינגט דער העלד וויפונען,
ווי לבנה ווערט באשאפן,
ווי עס ווערט די זון באפעסטיקט,
ווי עס קומען די קאלירן
איינס נאָך איינס אין רעגנבויגן,
און פון לופט די קאַרע זיילן,
און ווי הימל ווערט באשפרענקט
פול מיט פינקלענדיקע שטערן.

און באפעסטיקן די זייטן?
 קענסטו איינריכטן דעם באלקן?
 ענטפערט גלייך אים וואינאמאָינען:
 "כ'האָב געפונען הונדערט ווערטער,
 אַנגעזאמלט טויזנט שפּרוכּן,
 כ'האָב דעם שליסל צו דעם כּישוף,
 דאָס פּאַרלױרן וואָרט געפונען."
 גייט דער אלטער וואינאמאָינען,
 שפּאַנט אוועק צום כּישוף־ווערשטאַט,
 הויבט די כּישוף־שיף אָן בויען;
 שנעל באפעסטיקט ער די זייטן,
 קאוועט איין דאָרט אלע באלקנס,
 טוט קיין ריר ניט מיט קיין פינגער,
 טוט קיין בויג ניט זיינע קניעס,
 און די שיף ווערט אויפגעבויעט
 ניט מיט ארבעט, נאָר מיט כּישוף.

כ'וויל זיך אומקערן אצינדערט
 צו די פעלדער פון וואינאָלא,
 צו די קאלעוואָא טאַלן."
 און וויפונען גיט זיין ענטפער:
 "כ'האָב פּאַרזוכט שוין פיל מאַכלים,
 שאַף געגעסן, ציגן, הירשן,
 בערן, אַקסן, וועלף און שוויינען,
 אָן א צאָל געשלונגען מענטשן,
 און אויך העלדן פיל געגעסן,
 נאָר דאָס מאַכל וואינאמאָינען
 ניט פּאַרזוכט האָב איד נאָך קיינמאַל;
 וואָס געזוכט, האָסטו געפונען,
 האָסט די ווערטער דריי פון מייסטער,
 איצטער גיי זיך, גיי בשלום,
 זאָל מײן ברכה דיך באַגלייטן."

און וויפונען דער מכשף
 נעמט און עפנט ברייט דאָס מויל זיינס,
 און צעעפנט זיינע ציינער;
 און דער אלטער וואינאמאָינען
 שפּאַרט ארויס זיך פון דעם חכם,
 פונם גוף פון דעם מכשף,
 און ער שפּרינגט פון מויל אַרונטער,
 און ער טוט א לאַז זיך מונטער,
 ווי דער מאַרדער גאַלדנברוסטיק,
 ווי א הירש א רויטער לויפט ער
 איבער בערג און איבער טאַלן,
 גלייך אַהיים קיין קאלעוואָא,
 צו די הייזער פון וואינאָלא.

וואינאמאָינען קומט אין קוזניע
 צו זיין ברודער אילמאָרינען.
 טוט אים גלייך א פרעג דער מייסטער:
 "האָסטו אויפגעזאמלט שפּרוכּן?
 דאָס געהיימע וואָרט געפונען?
 קענסטו איצט די שיף שוין בויען,

אַכצענטע רונע

די רייזע קיין פּאַכיאלא

וואינאמאָינען פּאַרט אַרויס אין זיין נייער שיף
קיין פּאַכיאלא זיך צו שדכניען צום שיינעם
חיידל. אילמאַרינעניס נסיעה, אילמאַרינען גרייט
זיך גלייך צו צו דער רייזע. ער פּאַרט אף זיין
בעסטן אָגער. די האַרין פון פּאַכיאלא דערזעט
די געסט קומען און עצה'ט דער טאַכטער אויס-
צוקלייבן וואינאמאָינעניען. די טאַכטער אָבער
ויל בעסער דעם יונגן אילמאַרינעניען.

פארבט ער אויס מיט בלוי דאס שיפל,
 פארבט די ראנדן אפ מיט רויטן,
 און מיט גאלד די פאדער־טיילן,
 און באמאלט זיי נאך מיט זילבער,
 און אין א פרימארגן איינמאל,
 איידער זון איז אויפגעגאנגען,
 שפארט ער אפ פון ברעג דאס שיפל
 גלייך אין שטראם און צו די כוואליעס,
 שפארט עס איבער גלאטע ראלקעס
 פון די רונדע סאסנע־קלעצער.

נאכדעם שטעלט ער אויף די מאסטן,
 ציט אף זיי ארויף די זעגלען,
 ציט ארויף א רויטן זעגל,
 און פון בלויער פארב דעם צווייטן,
 און ער גייט אריין אין שיפל,
 אין דעם שיפעלע דעם נייעם,
 לאזט אוועק זיך אף די כוואליעס,
 אף די וואסערן די בלויע.

און ער הויבט גלייך אן צו ריידן,
 און ער לאזט אזוי זיך הערן:
 "קום, א גאט, צו מיר אין שיפל,
 קום אין שיף, דערבארעמדיקער,
 קום דעם שוואכן דא צו העלפן,
 און דעם עלטן צו שטיצן
 אף די ברויזנדיקע כוואליעס,
 אף די שטורעמדיקע שטראמען.

"וויג דו ווינט, דאס שיינע שיפל,
 טרייבט דאס שיפעלע מיר, כוואליעס,
 אז איך זאל קיין רודער דארפן,
 זאל די וואסערן ניט פאטשן
 אף די ווייטע וואסער־פלאכן,
 אף די ברייטע וואסער־שטראמען."

ון דער אלטער וואינאמאניען
 הויבט פאר זיך אן טראכטן־קלערן,
 ווי ער זאל א מיידל ברענגען,
 מיט א שיינעם צאפ א כהן,
 פון דער פינצטערער פאכיאלא,
 פון דעם טונקעלן סאריאלא,
 נארדלאנד'ס ווייט־בארימטע טאכטער,
 די, וואס האט צו זיך קיין גלייכן.

נעמט־זשע שווימענדיק זיך שפרינגען
און גלייך טויכן אין די כוואליעס.

“אויב דו ביסט א פעלז א שארפער,
צי א קלאַץ א שווימענדיקע —
זאלן כוואליעס דיר פארדעקן
און די וואסערן פארשווענקען.”

און דאָס שיפל רוקט זיך ווייטער,
ס'נייע שיפעלע פאַרט שנעלער,
קומט אלץ נענטער צו דעם לאַנד־שפיץ,
צו דעם וואַד־באדעקטן אינדול.

אניקי, די ווייט־בארימטע,
האַט דאָס שיפעלע דערזען שוין,
שוין דערבליקט דאָס ברעטער־שיפּ,
און זי הויבט אזוי אַן ריידן:
“אויב דו ביסט מיין ברודער'ס שיפל,
צי דו ביסט מיין טאטנ'ס שיפל —
זאַלסטו גלייך אַ־היים איצט פאַרן,
צו די ברעגן פון דיין היים־לאַנד,
זאַלסט צום ברעג דעם גאַז איצט ווענדן,
און צום פרעמדן ברעג — דעם רודער.
אויב דו ביסט פון פרעמדע ווייטן,
שוויים אוועק פון דאנען ווייטער,
האלט די גאַז צו פרעמדע ברעגן,
און צו אונזער ברעג — דעם רודער.”

ניט קיין היימלאַנד־שיפל איז דאָס,
און אויך ניט פון פרעמדע ווייטן —
דאָס איז וואינא צוגעשוואומען,
דאָס איז גאַר דעם זינגער'ס שיפל
זייער נאַענט צוגעפאַרן,
און דער אלטער אַיילט זיך ריידן,
נעמט זיך איין וואָרט און א צווייטן,
נעמט אפילו אויך א דריטן.

אניקי, די ווייט־בארימטע,
טאַכטער פון דער נאכט און דעמער,
איז פארטאָג נאָך אויפגעשטאַנען,
פאַר דער זון שוין וואך געוועזן,
שוין דאָס גאַנצע גרעט צופראטשעט,
און די קליידער ריין צעוואשן
ביי דעם ראַנד פון רויטן בריקל,
ביי דער קלאַדקע ביי דער ברייטער,
אף דעם נעפלדיקן לאַנד־שפיץ,
דאַרט ביים אינדזעלע דעם טונקעלן.

נאַכדעם ווענדט זי אירע בליקן
אין די ווייטע, קלאַרע ווייטן,
און זי קוקט ארויף צום הימל,
קוקט פון ברעג צום ים אביסל —
זון איז העל צעשטראלט פון אויבן,
אונטן שימערן די כוואליעס.

און זי ווענדט צום ים די אויגן,
און זי קוקט צו זון אף דרום,
צו דעם מויל פון טייך סאַמי'ס,
קוקט צום אויספלוס פון וואינאַלא,
זעט זי דאַרטן עפעס טונקלט,
עפעס בלויט דאַרט אף די כוואליעס.

און זי הויבט אזוי אַן ריידן,
לאַזט אזוי זיך גלייך דערהערן:
“וואָס קאַן זיין דער פלעק אף ים דאַרט,
און דאָס בלויזע אף די כוואליעס?
ביסטו אפשר גענדז א סטאַדע,
א שיירה ווילדע קאַטשקעס?
נעמט־זשע אין דער הויך זיך פליען,
הויבט זיך אויף און פליט אין הימל!

“אויב דו ביסט א מחנה לאקס־פיש,
צי אזוי א מענגע פישן —

אניקי, די ווייט־בארימטע,
 טאכטער פון דער נאכט און דעמער,
 פרעגט, זיך ווענדענדיק צום שיפל:
 "זאג, וואו פארסטו, וואינאמאָינען,
 זאג וואוהיין, דו פריינט פון כוואליעס?
 וואוהיין איילסטו, ציר פון לענדער?"

ענטפערט איר דער אלטער זינגער,
 הויבט פון שיפל אָן צו ריידן:
 "כ'בין ארויס צו כאפן לאַקסן,
 דאַרט, וואו לאַקסן לייגן רויגן,
 אין דעם שווארצן שטראַם טאָאָניס,
 אין די טיפן פון טשערעטן."

אניקי, די ווייט־בארימטע,
 זאָגט צו אים אזעלכע ווערטער:
 "אי, זאָסטו מיר איצט א ליגן!
 לייגן איצט דען פיש די רויגן?
 פריער פלעגט מיין טאטע פאַרן,
 נאָך דער זיידע פלעגט אָפט פאַרן
 לאַקסן אין דעם טייד צו כאפן,
 און פאַרעלן פאַרן פאַנגען,
 איז געווען א שיה מיט געצן,
 און האַרפונעס אָף די בענק דאַרט,
 לאַנגע שטעקענער ביים רודער.
 זאָג, וואו פאַרסטו, וואינאמאָינען,
 זאָג, וואוהיין, דו פריינט פון כוואליעס?"

זאָגט דער אלטער וואינאמאָינען:
 "איצטער פאַר איד גענדו צו כאפן,
 זען שיינפעדערלעך זיך שפילן,
 און די סלינע־פייגל פאַנגען,
 אָף דעם זאַקסן באַנד־שטראַם כאפן,
 אָף די ברייטע שטראַמען פלאַכן."

אניקי, די ווייט־בארימטע,
 הויבט אזוי צו אים אָן ריידן:

"איד קאָן גוט די אמת־זאָגער,
 און דערקאָן א ליגנער שטענדיק,
 פריער פלעגט מיין טאטע פאַרן,
 און מיין זיידע פלעגט נאָך פאַרן,
 פלעגן לאָזן זיך נאָך גענדזלעך,
 די רויט־פֿיסקעלעך צו כאפן,
 איז געוועזן גרייט זיין בויגן,
 שטייף די אָדערן פאַרצויגן,
 און די שווארצע הינט אָף קייטן
 צוגעבונדן, צוגעקאָוועט,
 הינטלעך זיינען אומגעלאָפן
 און גענישטערט אָף די שטיינער.
 זאָג דעם אמת, וואינאמאָינען,
 וואו האַסטו געלאָזט זיך פאַרן?"

זאָגט דער אלטער וואינאמאָינען:
 "אפּשר גיי איד אָף מלחמה,
 צום געטומל פון די שלאַכטן,
 צום געשלעג צווישן מענער,
 וואו עס גיסט זיך בלוט אין שטראַמען,
 און דערגרייכט אזש ביז די קניעס?"

ווידער ענטפערט אים אניקי,
 די אין ציד־געצירטע זאָגט אים:
 "וואויל ווייס איד דעם גאַנג אין שלאַכטן,
 פריער פלעגט מיין טאטע פאַרן
 צו דעם גרויסן קאַמף־געטומל,
 צום געשלעג צווישן מענער,
 האָבן הונדערט לייט גערודערט,
 טויזנטער אין שיה געזעסן,
 בויגנס זיינען גרייט געשטאַנען,
 שווערדן — אָף די בענק געלעגן.
 זאָג שוין איצט דעם גאַנצן אמת,
 הער שוין אויף צו זאָגן ליגן,
 וואוהיין גייסטו, וואינאמאָינען,
 זאָג, וואוהיין, דו פריינט פון כוואליעס!"

און זי לאַזט זיך פון דאָרט לויפן,
און זי נעמט אַהיים זיך יאָגן,
קומט אריין אין שטוב צום קאוואל,
און זי לאַזט זיך גלייך צום אויוון.

ארבעט דאָרטן אילמארינען,
אַט־דער גרויסער קאוואל־מייסטער,
און ער שמידט א באַנק פון אייזן,
און באַצירט זי אויך מיט זילבער,
אף זיין קאַפּ — א קלאַפּטער סאָזשע,
אף זיין האַרדז — דריי קלאַפּטער קוילן.

צו דער טיר לויפט צו אַניקי:
"ברודער, קאוואל אילמארינען,
אַ, דו גרויסער מייסטער שמידער,
שמיד מיר אויס א וועבער שיפעלע,
פינגערלעך אף מיינע פינגער,
צוויי־דריי אוירינגלעך מאַך שיינע,
מאָך פאַר מיר נאָך פינף־זעקס גארטלען,
וועל איך אלצדינג דיר דערציילן,
נאָר דעם אמת, אַז שום ליגן."

זאָגט דער מייסטער אילמארינען:
"וועסטו גוטע ווערטער זאָגן —
שמיד איך אויס דאָס וועבער שיפעלע,
פינגערלעך — אף דיינע פינגער,
שמיד א צלמ'ל פאַר דיין האַרצן,
פאַר דיין קאַפּ — נאָך שיינע צירונג.
טאַמער זאָגסטו שלעכטע ווערטער —
וועל איך אלץ אף שטיק צעברעכן,
גלייך פון דיר אין פייער וואַרפן,
אַדץ ארינוואַרפן אין אויוון."

אַניקי, די ווייט־בארימטע,
הויבט אזוי צו אים אַן ריידן:
"אַ, דו מייסטער אילמארינען,

זאָגט דער אלטער וואינאמאָינען,
און ער הויבט אזוי אַן ריידן:
"קום אריין אין שיפּל, מיידל,
קום אין שיפעלע זיך זעצן,
וועל איך דיר דעם אמת זאָגן,
ניט דערציילן מער קיין ליגן."

אַניקי, אין ציין געצירטע,
נעמט אזוי צו אים גלייך ריידן:
"זאָל דער ווינט אריין אין שיפּל,
אין דיין שיפעלע — דער שטורעם!
זינקען דאָס מיט נאָז צוזאַמען,
אויב איך הער ניט איצט דעם אמת,
און דערציילסט מיר נאָך א ליגן."

זאָגט דער אלטער וואינאמאָינען
און ער הויבט אזוי אַן ריידן:
"איצט דערצייל איך דיר דעם אמת,
כ'האַב געזאָגט אַפּריער ליגן,
כ'קום אהער א מיידל נעמען,
שדכנ'ען זיך צו א יונגפרוי,
פון דער פינצטערער פּאַכיאַלא,
פון דער טונקעלער סאַריאַלא,
וואו די מענער פרעסן מענער,
וואו מען וואַרפט אין ים די העלדן."

אַניקי, דער שיינער נאַמען,
טאַכטער פון דער נאַכט און דעמער,
ווען זי האָט דערהערט דעם אמת,
שוין אינגאַנצן אַן א ליגן,
לאַזט דאָס גרעט גלייך ניט־געפראטשעט,
לאַזט די קליידער ניט־געוואשן,
ביי דעם זוים פון ברייטער סטעזשקע,
ביי דעם ראַנד פון רויטן בריקל,
הויבט זיך אונטער גלייך דאָס קליידל,
נעמט אין האַנט אריין די פאַלדן,

פארע אָן דאָס האַניק־שטיבל,
דינע קלעצלעך נעם אף הייצן,
קלייב אָן זייער קליינע שפענדלעך,
ברענג מיר צו נאָך אש אביסל,
און אויך לויג זאָלסטו מיר ברענגען,
אז איך זאל מיין קאָפּ מיר וואָשן,
אַפּוואָשן זיך אלע גלידער
פון די יעסיענדיקע קוילן,
פון דער סאזשע נאָך פון ווינטער."

אניקי, די ווייט־בארימטע,
האַט די באַד גענומען הייצן,
אַנגעצונדן דארע צווייגן,
האַלץ פון דונערן געטראָפּן,
און ביים טייך געזאַמלט שטיינער,
זיי באַנעצט אף מאַכן פארע,
אַנגעטראָגן קוואליק וואסער
פון די שויענדיקע קוואלן,
בעזימלעך אין וואַלד געריסן,
ווייכע ריטלעך פון די בושן,
האַניק־בעזימלעך צעפארעט
אף די זיסע שטיינער־שפיצן,
מאַכט אים לויג פון זויערמילך,
נעמט אים גרייטן ווייכע זייפן,
זייפן זיך אַרומצואוואָשן,
זייף מיט מילינקעס אַפּולע,
זאַל זיין קאָפּ דער חתן וואָשן,
זאַל ער וואָשן זיינע גלידער.

און דער מייסטער אילמארינען,
ער, פון אייביק אָן דער קאוואל,
קאוועט אלץ אויס פאַר דער מיידל,
בעסערט אויס פון קאָפּ די קאַפּקע,
און ווען ס'מיידל הייצט די באַד אָן,
און באַזאַרגט אים אַלץ צום באַדן —
גיט ער איר אין האַנט די זאַכן.

קלערסטו ווען אַהיים צו ברענגען
יענע צוגעזאַגטע מיידל,
וואָס מען דאַרף אלס ווייב דיר געבן?

"קאוועסט שטענדיק, אָן אז אויפהער,
קלאַפּסט און האַמערסט דאָ באַשטענדיק,
זומער קאוועסטו פאַדקאוועסט,
ווינטער גרייטסטו צו דאָס אייזן,
אַרבעטסט נעכט אף נייעם שליטן,
גאַנצע טעג אף זיינע זייטן,
און ווילסט פאַרן צו דער כלה
אין דער פינצטערער פאַכיאַלאַ,
דאָך עס איילט שוין ווער אַפּריער,
פלינקער נאָך פון דיר און קלוגער,
דיין געליבטע אויסצוכאַפּן,
צונעמען דיין צוגעזאַגטע,
פון פאַרצוויי־יאָרן דאָס מיידל,
וואָס האַסט זיך צו איר געשדכנ'ט.
וואַינאַמאַינען יאַגט זיך האַסטיק
אף דעם רוקן פון די כוואליעס,
אין אַ גאַלד־באַצירטן שיפל
זיצט ער ביי דעם קופּער־רודער,
און ער יאַגט זיך נאָך פאַכיאַלאַ
אין דעם טונקעלן סאַריאַלאַ."

איז אַ שרעק דעם שמיד באַפאַלן,
שטאַרק באַזאַרגט ווערט מאַן פון אייזן,
פאַלן אים פון האַנט די צוואַנגען,
און עס פאַלט אַרויס דער האַמער.

זאַגט דער מייסטער אילמארינען:
"אַניקי, מיין ליבע שוועסטער,
כ'וועל אַ שיפעלעך דיר מאַכן,
שיינע פינגערלעך דיר שמידן,
אוירינגלעך פון גאַלד דיר מאַכן,
הייץ נאָר אָן די זיסע באַד־שטובּ.

פאר די ריינע היפטן זיינע,
אז מען זאל ניט זען די ביינער.

און זי ברענגט אים ווייכע זאקן,
וואָס געשטריקט האָט נאָך די מאמע,
און א רעקל, בלוי פון אויבן,
אונטן — ברוין קאלירט, ווי זעבער,
אף דעם העמד פון שיינעם לייוונט,
אויסגעוועבט פון ריינסטע פלאקסן.
און פון גוט געוואנט א קאפטן
מיט פיר פאסיקלעך געליאמעט,
גלייך אף יענעם בלויזן רעקל,
אף דעם נייסטן פון די נייע ;
דאן א פעליך מיט טויזנט קנעפלעך,
מיט באצירונגען אויך הונדערט
אפן וואַלענעם שיינעם קאפטן,
מיט א דין געוואנט געליאמעט ;
ברענגט דעם גארטל פאר די היפטן,
רייך געשטיקט מיט גאלד אפולע,
וואָס געשטיקט האָט נאָך די מאמע,
ווען זי איז געווען א מיידל.
ברענגט אים הענטשקעס פילקאלירטע,
אלע פינגער אויסגעשטריקטע
מיט א קענטעלע א גאַדנס,
אויסגעשטריקט אין ווייטן לאפלאנד,
אים די שיינע הענט באדעקן,
און אף זיינע גאלדענע זאָקן
ברענגט זי אים א הויכע היטל,
וואָס געקויפט האָט נאָך דער טאטע,
ווען ער איז געווען א חתן.

און דער קאוואל אילמארינען
טוט זיך אָן די שיינע קליידער,
זעט אז אלע זאלן פאסן,
און ער הויבט צום קנעכט אָן ריידן :
"שפאָן מיר איין דעם פלינקסטן אַגער
אין דעם שיינעם שליטן מיינעם.

און זי הויבט אזוי אָן ריידן :
"כ'האָב שוין אַנגעהייצט די באַד־שטוב,
און די קאמער אַנגעפארעט,
און די בעזימלעך צעפארעט,
אלע ריטלעך שוין צעטרייסלט,
וואש זיך דארטן פיל דו ווילסט נאָר,
ווי דיר גלוסט זיך, גיס דאָס וואסער,
זאָל ווי פלאקס דער קאפּ דיר בליאסקען,
און ווי שניי — די אויגן פינקלען."

און דער קאוואל אילמארינען
גייט אין באַד אריין זיך באַדן,
וואשט זיך דארטן פיל ער וויל נאָר,
וואשט אָפּ ווייס זיין גאַנצן קערפער,
און די אויגן זיינע פינקלען,
און די שליפן זיינע בליאסקען,
ווי אז איי ווערט ווייס דער האַלדז אים,
אלע גלידער זיינע שטראַלן,
ווען ער קומט אַהיים פון באַדן,
איז שוין שווער אים צו דערקענען,
ס'האָט זיין פנים העל געלויכטן,
און די באקן — זיך גערויטלט.

און ער הויבט אזוי אָן ריידן :
"אַניקי, מיין ליבע שוועסטער !
ברענג מיר איצט א העמד פון לייוונט,
און די בעסטע קליידער ברענג מיר,
וועל איך זיך אצינד פארפוצן,
זיך פארפוצן ווי א חתן."

אַניקי, די ווייט־בארימטע,
ברענגט אים גלייך א העמד פון לייוונט
פאר די שווייס־באפרייטע גלידער,
פאר דעם ניט־באדעקטן קערפער,
ברענגט אים פלודערן געפאסטע,
וואָס גענייט האָט נאָך די מאמע,

און דער קאוואל אילמארינען,
ער, פון אייביק אן דער שמידערה,
בעט ביי אוקקא'ן דעם באשעפער,
בעט אזוי ביים דונער־ברענגער :
"שיק א פרישן שניי מיר, אוקקא,
ווייכע שנייעלעך נעם ווארפן,
אז דער שליטן זאל זיך גליטשן,
שנעל זיך יאגן אף די שנייען."

שיקט א פרישן שניי אים אוקקא,
ווייכע שנייעלעך צעווארפט ער,
און פארדעקט מיט שניי די קרייטער,
און פון יאגעדעס די בושן.

און דער קאוואל אילמארינען
זעצט אין שליטן זיך פון אייזן,
און ער הויבט גלייך אן צו ריידן,
און ער לאזט אזוי זיך הערן :
"שטיי מיר, גליק מיינס, ביי די לייצן,
שיץ מיר, יומאלא, מיין שליטן,
רייס מיר ניט די לייצן, גליק מיינס,
גאט, צעברעך מיר ניט מיין שליטן."

און ער כאפט אין האנט די לייצן,
נעמט די בייטש גלייך אין דער צווייטער,
און ער טוט א שמייס דעם אגער,
און ער הויבט אזוי אן ריידן :
"נעם, ווייס שטערנדל, זיך לויפן,
פלאקסן גריווקעלע, נעם יאגן !"

לאזט דאס פערד אין וועג זיך יאגן
אף די זאמדן ביי די ברעגן,
ביי דעם האַניק־זיסן איינשניט,
צווישן בערגלעך פול מיט אַכעס,
יאַגט גערוישיק אף די ברעגן,

אז איך זאל איצט קאנען פאַרן
אין דעם אייזיקן פאַכיאַלא.
גיט דער קנעכט אים גלייך זיין

ענטפער :

"איך האָב איצטער גראַד זעקס אַגערס,
פערד וואָס פּרעסן אלע האַבער,
זאָג אַוועלכן איך זאל שפּאַנען."

זאָגט דער קאוואל אילמארינען :
"דעם זשערעבטשיק נעם דעם בעסטן,
נעם דעם לאַשעק אין האַלאַבליעס,
דעם בודאַנעם טו אַן שלייעס,
זעץ אוועק זעקס קוקוק־פייגל,
זיבן פון די בלויע פייגל,
אף דער וועלבונג פון דעם בויגן,
דאָרט צו צוויטשערן אין בויגן,
אף די רימענדלעך — צו ליארעמען,
וועלן מיידלעך נעמען קוקן,
און זיי וועלן זיך דערפרייען ;
ברענג א בערד־פעל מיר איצטער,
אז איך זאל זיך אף איר זעצן,
און א וואַלרוס־פעל ברענג נאַכדעם
צו פאַרשפּרייטן מיר דעם שליטן."

נעמט דער קנעכט גלייך דער געטרייער,
וואָס האָט זיך פאַר געלט פאַרדונגען,
שפאַנט שנעל איין דאָס פערד אין שליטן,
דעם בולאַנעם אין די שלייעס,
זעצט אוועק זעקס קוקוק־פייגל,
זיבן פון די בלויע פייגל,
דאָרט צו צוויטשערן אין בויגן,
אף די רימענדלעך צו ליארעמען,
ברענגט א בערד־פעל צום שליטן,
אז דער האַר זאל אף איר זיצן,
און ער ברענגט א פעל פון וואַלרוס
צו פאַרשפּרייטן אים דעם שליטן.

אין דעם טונקעלן סאריאלא.
שטיל נאָר בייזערט זיך דער שטוב־הונט,
און ער טוט א האוקע זעלטן,
ליגט אזוי זיך אויסגעצויגן,
און ער פאָכעט מיט דעם וויידל.

טוט א זאָג דער האר פאָכיאַלאַס:
"זע וואָס דאָרטן טוט זיך, טאָכטער,
עפעס בילט דער גרויער הונט איצט,
זע וואָס וואַיעט דער לאַנג־אויער."

ענטפערט קלוג אים גלייך די טאָכטער:
"כ'האַב גענוג נאָך ארבעט, טאטע,
כ'מוז נאָך אויסראמען די שטאלן,
און די טשערעדע נאָך היטן,
מיט די ברייטע שטיינער מאַלן,
און די מעל נאָך איבערזיפן,
שווער צו דרייען אַט־די שטיינער,
ס'איז א מאטערניש דאָס מאַלן."

שטיל נאָר בייזערט זיך דער שטוב־
הונט,
און ער האוקעט דאָרט אָף וועמען,
טוט א זאָג דער האר פאָכיאַלאַס:
"זע וואָס דאָרטן טוט זיך, אלטע,
עפעס בילט דער גרויער הונט דאָרט,
זע וואָס וואַיעט ער ביים טויער."

ענטפערט גלייך אים אָפּ די אלטע:
"כ'האַב קיין צייט ניט און איד וויל ניט,
כ'האַב גענוג אָף זיך מיין ווירטשאפט,
איך מוז ווארעמעס נאָך קאָכן,
אַנגרייטן דעם ברויט דעם גרויסן,
איינקנעטן דאָס טייג נאָך שטארקער,
ס'ברויט איז גרויס, די מעל איז דינע —
ס'פעלט אויס כוח אָף צו באַקן!"

איבער טיפע זאמדן דאָרטן,
פליט דער זאמד אים אין די אויגן,
שפריצט אין בועם אים דאָס וואסער.

יאָגט ער איין טאָג און א צווייטן,
און ער יאָגט נאָך אויך א דריטן,
ענדלעך, אָף דעם דריטן טאָג ערשט,
יאָגט ער אָן דעם אלטן וואינאַן,
און ער הויבט גלייך אָן צו ריידן,
און ער לאַזט אזוי זיך הערן:
"אַ, דו אלטער וואינאַמאַינען!"

לאַמיר זיך צוזאמענריידן,
כאָטש מיר ביידע זוכן איינע,
שדכנ'ען זיך צו איין מיידל:
קיינער נעמט זי ניט מיט כוח,
נאָר זי גייט מיט גוטן ווילן."

זאָגט דער אלטער וואינאַמאַינען:
"לאַמיר פרידלעך דורעכקומען —
קיינער נעמט זי ניט מיט כוח,
נאָר זי גייט מיט גוטן ווילן,
בלויז איינער וועט זי נעמען,
וועמען זי אליין וועט וועלן;
כ'וועל אָף אים קיין שנה טראַגן,
כ'וועל קיין בייז אָף אים ניט טראַכטן."

און זיי נעמען פאָרן ווייטער,
יעדער אָף זיין וועג באַזונדער —
ראשיק שניידט די שיף די כוואליעס,
האסטיק יאָגט ביים ברעג דער אַגער.

גייט פאַרביי א קליינע וויילע,
בלויז א רגע איז פאַרפלאָסן,
הויבט דער הונט ביים שטוב אָן בילן,
און די הויף־הינט נעמען האוקען
אין דעם פינצטערן פאָכיאַלאַ,

צו דעם שפיץ פון אלכע-בערגל,
און דערזעט דעם גאנצן אמת,
זעט פארוואס דער גרוי-הונט האווקעט,
און דער ציר פון לאנד טוט האילן,
און דער וואלן וויידל וואיעט,
זעט א רויטע שיפּ זעגלען
ביי דעם ראנד פון לעמפּאָס בוכטע,
און א שייידגעפארבטן שליטן
ביי דעם ראנד פון האַניק-בערגל.

ער אליין, דער האר פּאָכיאלאָס,
לאַזט זיך גלייך אין שטוב צוריקגיין,
און ער קומט אריין אין צימער,
און ער הויבט אזוי אַן ריידן:
"ס'פּאַרן צו אונז פּרעמדע מענטשן,
און עס פּלאַטערן די זעגלען
אף די וואסערן די בלויע,
און א שייידגעפארבטער שליטן
איז געקומען זייער האסטיק
אף דעם ברעג פון האַניק-בערגל."

זאָגט די הארין פון פּאָכיאלאָס:
"ווארזשע נעמט מען איצט א צייכן
צוליב וואָס די פּרעמדע קומען?
טאַכטער, מיידעלע דו מיינע!
קלייב אַן יאסינאווע שפענער,
צינד זיין אַן, די שיינע ביימלעך,
פּליסט רויט בלוט פון זיי ארונטער —
קומט מען צו אונז איצט זיך שלאָגן,
אויב עס שטראַמט בלויז ריינע וואסער —
וועלן מיר דאָ האַבן פּרידן."

און די קליינע נאַרדלאַנד-יונגפּרוי,
פּאָכיאלאָס באשיידן מיידל,
קלייבט אַן יאסינאווע שפענער,
צינדט זיי אַן, די שיינע ביימלעך,

טוט א זאָג דער האר פּאָכיאלאָס:
"נאַר זיי דרייען זיך, די ווייבער,
נאַר זיי האַרעווען, די מיידלעך:
אַט-אַ בראַט מען זיך ביים אויוון,
אַט צעלייגט מען זיך אין בעטן.
גיי שוין דו ארויס איצט, זונע."

גיט דאָס אינגל אים זיין ענטפּער:
"כ'האַב קיין צייט ניט איצט ארויסגיין,
כ'דארף די טעמפּע האַק נאָך שאַרפּן,
כ'מוז א גרויסן פּיען צעהאַקן,
און א סטאַס מיט האַלץ נאָך שפּאַלטן,
גראַבע קלעצער, דינע שייטלעך —
ס'פעלט אויס כוח אף צו האַקן."

און דער הונט פון הויף טוט בילן,
און עס האווקעט אַרץ דער שלאַס-הונט,
און דער וויידער הונט, ער וואיעט,
און עס האילט דער אינדזל-וועכטער
ביי דעם ברעג פון פעלד אדאַרטן,
און ער קרומט ארויף זיין וויידל.

הויבט פּאָכיאלאָס האר אַן ריידן:
"ניט אַן גרונט וועט גרוי-הונט בילן,
ניט אומזיסט וועט ער דאָך האווקען,
ניט אף סאַסנעס וועט ער וואיען."

און ער גייט אליין א קוק טאָן,
גיט אדורך דעם הויף אינגאַנצן
ביז דעם לעצטן ראנד פון לאַנקע,
הינטער אלע זיינע פעלדער.

זעט ער ביי דעם הונט די מאַרדע,
זעט זיין שפיץ-נאַז אויסגעצויגן
גלייך צום בערגל פון די שטורעמס,

און די הארין פון פאכיאלא
הויבט אזוי אָן גלייך צו ריידן :
"זאָג, אַוועלכן וועסטו וועלן,
אויב זיי קומען ווי חתנים,
אים א פריינדין זיין אין לעבן,
א געליבטע הינדעלע זיינע ?

"דער, וואָס פאַרט דאַרט אין דעם שיפל,
אין דעם שיפעלע דעם רויטן,
שווימט ארום אין לעמפאָס בוכטע,
איז דער אלטער וואינאמאָינען,
אוצרות פירט ער אין זיין שיפל,
גאַלד מיט זילבער פירט ער דאַרטן.

"דער, וואָס פאַרט אף דער יבשה,
אין דעם פיליקאַלירטן שליטן,
ביי דעם ראנד פון האַניק-בערגל,
איז דער קאַוואל אימאַרינען,
קומט מיט ליידיקן אהערצן,
בלויז מיט צוזאַגן אין שליטן.

"ווען זיי וועלן שוין אריינגיין,
זאַלסטו מעד א קריגל ברענגען,
מיט צוויי אויערלעך דאָס קריגל,
טראָג צו יענעם צו דאָס קריגל,
וואָס דו ווילסט אים פאר א חתן,
זאַלסט עס צוטראָגן צו וואינאַן,
אַלדאָס גוטס פירט ער אין שיפל,
אוצרות גאַנצע פירט ער דאַרטן."

נאַר פאַכיאַלאָס שיינע מיידל
ענטפערט איר אזוינע ווערטער :
"מאַמע ! דו האָסט מיד געטראָגן,
האַסט אליין מיד אויפגעצויגן !
ניט קיין רייכטום וועל איך קלייבן,
ניט קיין מאָן מיט גרויסע אוצרות,
איך וועל אויסקאַייבן דעם שיינעם,

נאַר סע פליסט קיין בלוט אַרונטער,
ניט קיין בלוט, און ניט קיין וואסער,
זיסער האַניק פליסט פון דאַרטן,
האַניק טראָפן, טראָפן נאָך טראָפן.

שטיל נעמט סאַוואַקא ריידן,
פון איר בעטל רעדט די אלטע :
"אויב סע פליסט דאַרט זיסער האַניק,
האַניק טראָפן, טראָפן נאָך טראָפן —
קומען געסט צו אונז אצינדערט,
קומט א מחגה מיט חתנים."

גייט די הארין פון פאכיאלא,
מיט דער הארין גייט די טאכטער,
נעמען זיי צום הויף זיך שפאנען,
אייילן שנעל ארויס אינדרויסן,
און זיי הויבן אָן צו קוקן,
ווארפן צו דער זון די בליקן,
און דערזעען פונדערווייטנס,
ווי עס קומט א שיפל גאַנעט,
הונדערט ברעטער האָט דאָס שיפל,
און עס שווימט אין לעמפאָס בוכטע,
ברויגלעך אין דאָס שיפל אונטן,
רויטלעך בליאסקעט עס פון אויבן,
און א גיבור זיצט ביים רודער,
זיצט א מאן דאַרט ביי די וועסלעס ;
זעען דעם זשערעבטשיק לויפן,
איינגעשפאנט אין רויטן שליטן,
און ער לויפט גערוישיק פאַרווערטס
ביי דעם ראנד פון האַניק-בערגל,
זיצן דאַרט זעקס קוקרפייגל,
זיבן פון די בלויע פליגל,
און זיי זינגען אף דעם בויגן,
אף די רימענדלעך די ברייטע,
און א שטאַלצער העלד אין שליטן
האַלט אצינד אין האנט די לייצן.

מיינע טעג מיט מיר זיך טיילן,
זיין דאָס הינדעלע דאָס ליבע ?”

און אליין דאָס שיינע מיידל
גיט אים גלייך אזוי איר ענטפער :
”האַסטו שוין געמאכט דאָס שיפל,
אויסגעבויט די שיף די גרויסע
פון די ווערעטענע־שפּליטער,
פון די שטיקלעך פון מיין שפינדל ?”

זאָגט דער אלטער וואינאמאַניען,
און ער הויבט אזוי אָן ריידין :
”כ׳האַב געמאכט א שיינע שיפל,
זייער שטארק די שיף געבויצט —
זי זאָל אויסהאלטן די ווינטן,
איבערטראַגן אַלע שטורעמס ;
ווען זי שווימט אדורך די כוואליעס,
אף דעם רוקן פון די ימים,
זאָל זי ווי א בלעזל שווימען,
ווי א בלימעלע זיך וויגן
דורך די שטראַמען פון דעם נאַרדלאַנד,
דורך די שויענדיקע כוואליעס.”

און פּאַכיאַלאַס שיינע טאַכטער
האַט אזוי אים גלייך געענטפערט :
”מיר געפעלט קיין מאָן פון ים ניט,
דער וואָס לעבט אף כוואליעס
— שטענדיק
זיין געדאַנק פאַרטראַגן שטורעמס,
און זיין מוח — בייזע ווינטן,
קיינמאַל וועל איך דיינע ווערן,
קיינמאַל זיך מיט דיר פאַרבינדן,
ווי דיין פריינדין אפן לעבן,
ווי א הינדעלע א טייערס,
און די בעט פאַר דיר ניט בעטן,
פאַר דיין קאַפּ די קישנס לייגן.”

נעמען וועל איר נאַר דעם שטאַרקן,
קיינמאַל אין די אַטע צייטן
האַט מען ניט פאַרקויפט קיין מיידל ;
איר וועל גיין אָן גאַלד און זילבער
צו דעם יונגן אילמאַרינען,
וואָס האָט אויסגעשמידט די סאַמפּאַ,
און דאָס פּיל־קאַלירטע דעקל.”

זאָגט די האַרין פון פּאַכיאַלאַ :
”אי, ביסטו א נאַר, מיין טייערס,
אילמאַרינענ'ען צו נעמען !
וועסט אים דאַרפן וואשן העמדער,
אויסווישן פון שווייס דעם שטערן,
און דעם קאַפּ פון סאַזשע וואשן.”

ענטפערט איר אזוי די טאַכטער,
אַט אזוי הויבט זי אָן ריידין :
”ביין, איר וויל ניט נעמען וואינאַן,
כ׳וויל דעם שוואַכן ניט באדינען —
שווער צו זיין מיט אלטע מענער,
אומעט וועט מיך שטענדיק דריקן.”

דאָ קומט אָן שוין וואינאמאַניען,
ער דערגרייכט דעם ציל אפריער,
און ער שטופט דאָס רויטע שיפל,
און ער שטעלט דאָס בלוי־געפאַרבטע
אף די אייזשטאַרקע ראַלקעס,
און פאַרט גלייך צום קופער־באַרטן,
גייט אדורך דעם הויף אינגאַנצן,
גייט געשווינד אריין אין שטיבל,
און הויבט אָן שוין דאַרטן ריידין,
ביי דער טיר שוין, ביי די שוועלן,
און ער זאָגט אזוינע ווערטער,
לאַזט אזוי זיך גלייך דערהערן :
”ווילסטו, שיינע מיידל, ווערן
מיר מיין פריינדין אפן לעבן,

פרעמדע ווערטער
אין דער קאלעוואלא

- אונטאמאָ — דער גאָט פון שלאָף, קאלערוואַ'ס ברודער.
- אוקאָ — דער העכסטער גאָט; דער גאָט פון דער לופט, באַהערשער פון דונער, טרעגער פון די הימלען. ער פירט די וואַלקנס, שיקט רעגן, היילט קראַנקהייטן. ער וואוינט אפן ניינטן הימל.
- אונטאמאָלאַ — דאָס וואוין-אַרט פון אונטאמאָ.
- איינאָ — יאָקאהיינענ'ס שוועסטער. צו איר האָט זיך געשדכנ'ט וואינא-מאָינען.
- אילמארינען — פיל-געלויבטער קאָוואַל-מייסטער, וואינאמאָינענ'ס ברודער און נאָך אים דער באַרימטסטער העלד פון קאלעוואַלאַ; ער זאָל האָבן אויסגעהאַמערט פון לופט דעם הימל.
- אַכטאָ — דער וואַסער-גאָט; לעבט אין די טיפן צוזאַמען מיט זיין ווייב וועלאַמאָ.
- אַכטי — דעם העלד אילמארינען רופט מען אויך אַכטי.
- אַניקי — אילמאָרינענ'ס שוועסטער.
- אַסמאָ — דער זעלביקער וואָס קאלעווא; אַמאָל ווערט אַסמאָ גענוצט צו באַצייכענען קאלעוואַלאַ, אָדער דאָס וואוין-אַרט פון קאלעווא.
- האַרנאַ — אַ פעלז, אַף וועלכן עס האַלטן זיך ביזיע גייסטער.
- האַלעפּיאַראַ — אַן אומבאַקאַנטער וואַסערפאַל אין טאוואסטלאַנד.
- היטי — ביזער גייסט, לעבט אין די טיפע ווילדע וועלדער און אַף הויכע בערג.
- וואַקסטן — אַ טייך אין קאריאלא; אַרום וויבאָרג פאַרמירט ער דעם גרעסטן וואַסערפאַל אין אייראָפּע — דעם אימאטרא.
- וואינאָ — נאָך אַ נאָמען פאַר דעם העלד וואינאמאָינען.
- וואינאָלאַ — דאָס וואוין-אַרט פון וואינאמאָינען. אָפט ווערט עס געברויכט צו באַצייכענען גאַנץ קאלעוואַלאַ.
- וואינאמאָינען — נאָמען פון גרעסטן זינגער און מכּוּש; קאלעוואַלאַ'ס הויפט-העלד.
- וויפּונען — אַן אַלטער באַרימטער כישופּמאַכער און זינגער.
- וועלאַמאָ — הערשערין פון געוויסער; געווען אַמאָל אַכטאָ'ס ווייב און מיט אים געוואוינט אין אַכטאָלאַ.
- וועלאַמאָ'ס מייַדלעך — וואַסער-נימפּן.
- טוּאַנעטאַר — אַ מייַדל אין טוּאַני, נעמט אויף די טויטע, וואָס מען ברענגט אין לאַנד פון די טויטע.
- טאַפּיאָ — דער גאָט פון פליינען און פון וועלדער.
- טאַפּיאָלאַ — דאָס וואוין-אַרט פון טאַפּיאָ.
- טוּאַני — דער גאָט פון טויט, הערשער פון דער טויטן-וועלט — טוּאַנעלאַ.
- טוּאַנעלאַ — דאָס קיניגרייך פון טויטע, דאָס זעלביקע וואָס מאַנאלאַ.
- טורי — דער גאָט פון האַניק-לאַנד.
- טוריאַ — נאָמען פון אַ וואַסערפאַל אין רוטיאַ.

- יוגטאטס — א ביווער גויסט, ענלעך צו היס'ן : אַמאַל אידענטיש מיט היס'ן.
- יומאלא — דער העכסטער גאַט, דערזעלבער וואָס אוקקאַ.
- יאָוקאהיינען — דער יונגער באַרימטער העלד, זינגער און מכשף פון לאַפלאַנד.
- יאָוקאַלא — געגנט, וואו יאָוקאהיינען וואוינט אין לאַפלאַנד.
- לאָוכי — די הערשערין פון פּאַכיאָלאַ; ווערט באַטראַכט ווי די געטין פון פינצטערניש און קעלט. זי האָט אַוועקגערויבט די זון און די לבנה און זיי באַהאַלטן אין אַ באַרג.
- לעמינקיינען — דער דריטער הויפט-העלד פון דער קאַלעוואַלאַ.
- לעמפּאָ — אַ ביווער גויסט, אַפט אידענטיש מיט היס'ן.
- מאנא — הערשער פון דער טויטן-וועלט; אין זיין רשות שטייען פויער, וואָסער און קראַנקהייטן צו טויטן די מענטשן. ער אַליין היט באַר די טויטע.
- מאנאלא — דאָס לאַנד פון די טויטע, יענע וועלט.
- מיעליקי — טאפּיאָ'ס ווייב, די גוטע, די שפּרייטערין פון מתנות; טראַגט אויך דעם נאָמען מימעריוקי.
- מעטזאַלאַ — וואַלד-היים, דאָס זעלבע וואָס טאפּיאָלאַ.
- סאָארי — אַן אינדזל, אַף וועלכן עס האָט געלעבט די שיינע קילי.
- סאַמפּאָ — אַ כישוף קעסטלע מיט אַ פּיל-קאַלירטן דעקל.
- סאַריאַלאַ — דאָס זעלביקע וואָס פּאַכיאָלאַ.
- סוַאַמי — פינלאַנד.
- סוַאַנעטאַר — די געטין וואָס וועבט און שיצט די אַדערן.
- סוואוואַנטאַלאַ — דאָס זעלביקע וואָס קאַלעוואַלאַ.
- סוואוואַקאַ — אַן אַלטע כישופּמאַכערין פון פּאַכיאָלאַ.
- סורמאַ — גאַט פון טויט, דער טויט.
- פּאַאייוואַטאַר — די טאַכטער פון דער זון, אַ געטין פון דער לופט.
- פּאַכיאַ, פּאַכיאָלאַ — דער צפּונ'דיקער טייל פון פינלאַנד; אַמאַל ווערט דאָס וואָרט גענוצט צו באַצייכענען אַ דאָרף, און אַמאַל — בלויז איין הויף.
- פּיסאַ — אַ הויליקער באַרג אַזאַ.
- פעלערוואַיינען — דערזעלביקער וואָס סאַמפּסאַ. באַשיצער פון פעלדער, ביימער און פּלאַנצן.
- פּאַלוואַיינען — דער גאַט פון האַניק-לאַנד. דערזעלבער וואָס טורי.
- קאַאופּי — באַרימטער שניצער פון גלוטשערס אַדער שניי-שיך.
- קאַווע — אַ געטין פון דער לופט, אויך באַקאַנט מיטן נאָמען אילמאַטאַר. זי איז וואַינאַמאָיאַבענ'ס מוטער.
- קאַלמאַ — אַ גאַט וואָס היט די טויטע.
- קאַוקאַ, קאַוקאַמיעלי — נעמען פון העלד לעמינקיינען.
- קאַלעוואַלאַ — דאָס לאַנד פון קאַלעוואַ-שטאַט; צו וועלכן עס געהערן וואַיאנאַ-מאָינען און אילמאַרינען — פינלאַנד.
- קוואַטאַר — די טאַכטער פון דער לבנה; אַ געטין פון דער לופט.
- קאַטראַקאַסקי — אַ וואָסערפּאַל אין קאַריאַלאַ.
- קילי, קיליקי — אַ שיינע מיידל פון סאַארי, וועמען לעמינקיינען כאַפט און פּירט זי אַוועך אַ-היים, וואו ער האָט מיט איר חתונה.

געזעצט און געדרוקט ביי
מאַרסטין פרעס, אינק.,
228 איסט 45 סט., ניו-יאָרק
אייגנטימער: י. לאַנדאָן